

**VAALAN KUNNAN TOIMINTAKERTOMUS
JA TILINPÄÄTÖS 2021**

Kunnanhallitus 29.3.2022 § 84
Kunnanvaltuusto 22.6.2022 § 71

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS.....	5
1.1 Kunnanjohtajan katsaus.....	5
1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	7
1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	11
1.4. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	14
1.5. Kunnanjohtajan arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	16
1.6. Kunnan henkilöstö 31.12.2021	18
1.7. Luottamuselinten toiminta.....	20
1.8. Muut ei-taloudelliset asiat.....	24
1.9. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	25
1.10. Ympäristötekijät.....	27
1.11. Kunnanhallituksen selonteko sisäisen ja riskienhallinnan valvonnan järjestämisestä.....	28
2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	31
2.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen	31
2.2. Toiminnan rahoitus.....	33
3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	35
3.1. Tase ja sen tunnusluvut (peruskunta)	35
3.2. Kunnan kokonaistulot ja –menot	36
4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	38
4.1. Vaalan kunnan konsernirakenne.....	38
4.2. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	38
4.3. Arvio konsernin tulevasta kehityksestä	41
4.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	42
5. KUNNANHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ.....	43
5.1. Tilikauden tuloksen käsittely.....	43
5.2. Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	43
6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	45
7. HALLINTO-OSASTO	46
7.1. Vaalit.....	54
7.2. Tarkastustoimi	55
7.3. Hallinto- ja talouspalvelut.....	56
7.4. Elinkeinot.....	58
7.5. Maaseututoimi	62

7.6. Työllistäminen.....	64
7.7. Oulunkaari.....	67
7.7.1. Kuntayhtymän johtajan katsaus.....	67
7.7.2. Kuntapalvelutoimiston tuotanto.....	69
7.7.2.1. Henkilöstöpalvelut.....	69
7.7.2.2. Talouspalvelut.....	70
7.7.2.3. Tietopalvelut.....	70
7.7.2.4. Vaalan palvelutuotanto.....	72
7.8. Ostopalvelut muilta.....	74
7.9. Rahoitustoimi.....	75
8. HYVINVOINTIOSASTO.....	78
8.1. Hyvinvointipalvelut.....	82
8.2. Nuorisopalvelut.....	83
8.3. Kirjastopalvelut.....	85
8.4. Kulttuuripalvelut.....	87
9. SIVISTYSOSASTO.....	90
9.1. Hallinto.....	98
9.2. Perusopetus.....	99
9.3. Varhaiskasvatus.....	101
9.4. Lukio.....	103
9.5. Kansalaisopisto.....	104
10. TEKNINEN OSASTO.....	106
10.1. Tekninen toimisto.....	111
10.2. Ravitsemis- ja siivouspalvelut.....	112
10.3. Rakentaminen ja kunnossapito.....	116
10.4. Viranomaispalvelut.....	120
10.5. Asuntopalvelut.....	129
11. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	131
11.1. Investointiosan toteutumisvertailu (peruskunta).....	131
11.2. Tuloslaskelma (peruskunta).....	134
11.3. Rahoituslaskelma (peruskunta).....	135
11.4. Tase (peruskunta).....	136
11.5. Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	138
11.6. Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	139
11.7. Konsernitase ja sen tunnusluvut.....	141
12. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	143
12.1. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	144

12.2. Tasetta koskevat liitetiedot.....	147
12.3. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	151
12.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	154
12.5. Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	156
13. KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT TILIKAUDELLA 1.1. – 31.12.2021	159
14. HYVINVOINTISUUNNITELMAN ARVIOINTI 2021	177
15. VUODEN 2021 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	217

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2021

Vuosi 2021 jää edellisen vuoden tavoin mieliimme aikana, jolloin normaalia elämäämme ja sen rajoittamiseen liittyvää jaksamista koeteltiin. Keväällä elimme jälleen koronaviruksen takia valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa, ja yhteiskunnan häiriötilanne jatkui tämän jälkeenkin koko vuoden. Erilaisiin rajoituksiin, ohjeisiin ja strategioihin sopeuduttiin ja palveluita muokattiin niiden mukaisesti. Koronavirus vaikutti monin tavoin vaalalaisten työntekoon, harrastamiseen, opiskeluun, kokoontumiseen, liikkumiseen ja elinkeinoelämään, ja vuoden mittaan myös itse virus näyttäytyi Vaalassa useampaan otteeseen tautipiikkeinä. Tämä näkyi ajoittain myös haasteena palveluntuotannossa ja henkilövarautumisessa. Haluan yhä edelleen kiittää sinnikkästä sopeutumisesta, työstä ja jaksamisesta työntekijöitämme ja päättäjiämme, joilta tilanteen hoitaminen on vaatinut paljon.

Taloudellisessa mielessä Vaalan kunta selvisi muutoin vaikeasta vuodesta selvästi ennakoitua paremmin. Talousarvio laadittiin 360 000 euroa alijäämäiseksi, mutta tilikauden tulos osoittaa peruskunnan osalta 1 144 000 euroa ylijäämää, mikä pitää sisällään merkittäviä ylimääräisiä poistoja. Konsernin tulos on 1 429 000 ylijäämäinen. Kumulatiivinen ylijäämämme kasvoi tuloksen myötä noin kolmeen miljoonaan euroon, mikä tuo helpotusta ja varmuutta tulevaisuuden suunnitteluun. Vuosikate parantui yli miljoonalla eurolla, ja talousennusteiden valossa katteen parantuminen on pysyvää. Tämä mahdollistaa viime vuosina matalalla pidetyn investointitason kasvattamista ilman merkittävää velkaantumista tulevina vuosina.

Hyvää tulosta selittävät sekä tuottojen odotettua parempi kertyminen että kulujen pienempi toteuma erityisesti sote-palveluiden osalta. Verotulot, valtionosuudet ja oman toiminnan tuotot toteutuivat yhteensä yli 600 000 talousarviota paremmin, ja toimintakulut yhteensä yli 800 000 euroa talousarviota pienempinä. Erityisesti erikoissairaanhoidon vuodesta 2018 jatkunut myönteinen kustannuskehitys selittää Vaalan soten hyvää tulosta. Soten palvelurakenteeseen tehtiin vuoden aikana muutoksia perustamalla Vaalaan uusi kehitysvammaisten palveluasumisyksikkö, jonka myötä palveluvalikoima parantui ja myös työpaikkojen määrä kunnassa lisääntyi. Kunnan kiinteistöstrategian mukaisesti kehitysvammaisten palveluasuminen siirrettiin säätiöltä vuokrattuun Suopursuun, ja vanhasta Kotirannan kiinteistöistä luovuttiin. Vanhuspalvelut keskitettiin keväällä Attendolta vuokrattuun Hopeatorni-hoivakotiin, mikä paransi asumispalveluiden olosuhteita ja toiminnallisuutta selvästi aiempaan verrattuna.

Vaalan kunnan taloudessa on ollut pitkään haasteita, mutta tehtyjen elinvoimaa kasvattavien päätösten, palvelurakennemuutosten, ennaltaehkäisevien hyvinvointisatsausten ja tiukan kulukurin myötä tilanne on nyt parantunut, ja tulevaisuus näyttää ennusteiden valossa hyvältä. Kunnanvaltuusto teki syksyllä historiallisen päätöksen sekä kuntaveroprosentin että kiinteistöveroprosenttien laskemisesta vuoden 2022 alusta lähtien. Samaan aikaan epävarmuus taloudessa on kuitenkin lisääntynyt ennen näkemättömällä tavalla Ukrainan sodan, koronaviruksen ja hyvinvointialueuudistuksen myötä.

Vuonna 2021 rakentaminen jatkui edellisen vuoden tapaan Vaalassa ennätysvilkkaana niin myönnettyjen rakennuslupien määrällä kuin investointeihin käytetyillä euroilla mitattuna. Merkittävimpinä yksittäisinä rakennushankkeina vuoden aikana toteutuivat

Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston rakentaminen sekä Vaalan uuden vankilan maanrakennustyöt. Kunnan omista investoinneista hyvinvointikeskushankkeessa jouduttiin käynnistämään uusi hankesuunnitteluvaihe sosiaali- ja terveystieteiden evätyä kunnan poikkeuslupahakemuksen aiemmin hyväksytylle ja kilpailutetulle hankkeelle. Kunnan tytäryhtiöt Vaalan Vesi ja Lämpö Oy sekä Kiinteistö Oy Vaalan Niska tekivät molemmat positiiviset tulokset. Vankilan kaukolämpöinvestointi sekä Niskan asuntostrategian päivitys ja uudisrakentamiseen valmistautuminen olivat merkittävimpiä toimenpiteitä. Kaukolämmön tuotannossa aloitettiin kartoitus eri vaihtoehdoista Vaalan kunnan hiilineutraaliustavoitteiden täyttämiseksi.

Tulevaisuuden rakentamista mahdollistavasti vuoden mittaan valmistuivat Kankarin ja Jaalangan rantaosayleiskaavojen päivitykset, Painuan kanavan ja Haarasuon tuulivoimakaavojen valmistelu käynnistyi ja useita pienempiä asemakaavapäivityksiä saatiin eteenpäin. Logistiikkaan liittyen vuoden aikana toteutuneet valtatie 22:n parannustoimet Vaalan kohdalla, Oulu-Kontiomäki -radan ohituskaistojen rakentamisen eteneminen myös Vaalan Liminpurolle sekä Väylä-viraston Nuojualle puutermiinalihankesuunnittelu parantavat merkittävästi tulevaisuuden elinkeinojen ja asumisen edellytyksiä Vaalassa. Myös kunnan omina investointeina tehtiin parannuksia katuihin ja rakennettiin esimerkiksi kaksi uutta kevyenliikenteen väylää.

Kunnan strategisten päämäärien mukaisesti vuoden mittaan lisättiin ylikunnallista yhteistyötä erityisesti Oulujokilaaksossa Utajärven ja Muhoksen kuntien kanssa. Yhteistä maankäytön suunnittelutiimiä päätettiin vahvistaa, ruokapalveluiden yhteistyö lähti käyntiin ja rakennusvalvonnan yhteistyöselvitystä tehtiin. Elinkeinojen puolella kehitysyritys Humanpoliksen uuden strategian mukaisesti Oulujokilaaksossa elinkeinotiimiä vahvistettiin palkkaamalla yhtiöön kaksi uutta yrityspalveluiden ja -kehittämisen henkilöresurssia.

Sivistysosastolla erityisesti maksuttoman varhaiskasvatuksen vakiintuminen näkyi lapsimäärän kasvuna, ja käytännössä päiväkodilla kaikki ryhmät olivat täynnä. Kesällä voimaan tullut lakimuutos tiukensi ryhmäkokoja ja henkilöstön määrän vaatimuksia, mutta ammattitaitoinen ja riittävä henkilöstö sekä tilantarve pystyttiin turvaamaan. Lukiolla opiskelijamäärä kävi kevään aikana ennätyslukemissa, mutta kääntyi abiturienttien valmistuttua laskuun – tähän vaikutti voimaan tullut lakimuutos maksuttomasta toisesta asteesta, mikä haastaa pienten lukiodien vetovoimaa. Vuoden aikana otettiin käyttöön myös laajalla osallistamisella valmisteltu lukion uusi opetussuunnitelma. Perusopetuksessa joustavan koulupäivän ja kerhotoiminnan toimintamalli on saatu vakiinnutettua. Koulukuljetusten kilpailutus ja suunnittelu työllisti sivistysosaston hallintoa erityisesti keväällä. Kansalaisopistolla tarjottiin edelleen laajalla valikoimalla kursseja, joskin koronan vaikutus näkyi edelleen matalampina osallistujamäärinä.

Hyvinvointiosastolla vuoden merkittävänä ponnistuksena valmisteltiin laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa, missä mukana olivat upeasti ikäkausiverkostot ja kunnan eri neuvostot. Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoteen 2026 valmistauduttiin lanseeraamalla kaksi uutta suurta kulttuuritapahtumaa: Valentin Vaala -elokuvafestivaalit ja Hallavalot-valotaidetapahtuma, jotka molemmat keräsivät upeasti kävijöitä ja kiitosta. Ensiksi mainittuun liittyen Veturiapuiston ja -tallin muutostöillä saatiin aikaiseksi kansainvälisen mittaluokan vaatimukset täyttävä tapahtumapaikka!

Hallinto-osastolla alkuvuodelta kesäkuulle siirtyneet kuntavaalit kaikkine järjestelyineen ja valtuutettujen perehdytyksineen leimasivat keskeisesti vuotta 2021. Hyvinvointialueuudistukseen liittyvä valmistelu vaati merkittävää resurssia erityisesti hallinnon ja hyvinvoinnin henkilöstöltä. Vuoden aikana valmisteltiin ja hyväksyttiin uusi hankintaohje, joka parantaa kunnan

hankintapolitiikan yritysystävällisyyttä, tarkoituksenmukaisuutta ja ketteryyttä. Kuntastrategian päivitystyö aloitettiin syksyllä – työ jatkuu ja valmistuu kesällä 2022. Myös etätyöohje, palkkiosääntö ja kunnan kotouttamisohjelma päivitettiin. Sisäilmahaasteiden ratkaisemiseksi laadittiin ja hyväksyttiin uusi toimintamalli, jonka puitteissa sisäilmajohtoryhmä jatkoi säännöllistä työskentelyään. Työllisyyden edistämiseksi hyväksyttiin työllistämisen kuntalisän laajentaminen yrityksiä ja säätiöiden työllistämiseen. Työllisyyden kannalta vaikean vuoden 2020 jälkeen työttömien määrä lähti vuonna 2021 jälleen hyvään laskuun, ja saavutti koronaa edeltäneen tason.

Vaalassa on vaikeasta maailmanpoliittisesta tilanteesta huolimatta uskoa tulevaan. Monilla indikaattoreilla tarkasteltuna päättynyt valtuustokausi jää historiaan suuren kehityksen aikakautena. Häiriö- ja kriisitilanteiden hoitaminen on laittanut uusiksi monet suunnitelmat ja totutut toimintatavat, mutta niistä on toistaiseksi selvitty hyvin. Elinvoiman kehittäminen ja hyvinvoinnin edistäminen jatkuu virkeässä, tulevaisuudeltaan valoisassa Vaalassa! Haluan kiittää kaikkia kuntakonsernimme työntekijöitä ja luottamushenkilöitä, yrityksiä, yhdistyksiä ja yhteistyökumppaneita sekä asukkaita ja vapaa-ajan asukkaita ponnisteluista ja panostuksesta yhteisten tavoitteidemme hyväksi. Yhdessä mahdollistamme hyvän, onnellisen elämän kauniissa kunnassamme.

Vaalassa 24.3.2022

Miira Raiskila
kunnanjohtaja

1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Hallinto-organisaatio

Kunnan organisaatiokaavio on toimintakertomuksen liitteenä.

Kunnanvaltuusto

Vuonna 2017 valitussa valtuustossa on 17 jäsentä, joista Suomen Keskustan edustajia on 10, Vasemmistoliiton edustajia 4, perussuomalaisia 2 ja Kokoomuksen edustajia 1. Valtuusto toimi tällä kokoonpanolla 31.7.2021 saakka.

Kunnanvaltuusto 31.7.2021 saakka		Kokouksia 5 kpl	Asioita § 63
Pj	Välinen Pekka	5	KESK
1. vpj.	Mustonen Osmo	5	VAS
2. vpj.	Roivainen Jouko	5	KESK
Jäsen	Hannukainen Esa	3	PS
Jäsen	Hiltunen Marko	4	VAS
Jäsen	Huotari Tapio	5	VAS
Jäsen	Karjalainen Esa	5	KESK

Jäsen	Karppinen Hanna	5	VAS
Jäsen	Kemppainen Pentti	5	KESK
Jäsen	Kesälahti Aune	5	KESK
Jäsen	Koski-Tulppo Tiina	5	KESK
Jäsen	Leinonen Aino	5	KESK/PS 28.1.2021 alkaen
Jäsen	Leinonen Jenna	5	KESK
Jäsen	Moilanen Kalle	5	PS
Jäsen	Paakkari Miia	1	KESK/PS 28.1.2021 alkaen
Jäsen	Rovio Markus	4	KOK
Jäsen	Virkkunen Reijo	5	KESK
Varajäsen	Keränen Meeri	4	KESK
Varajäsen	Kylmänen Tiina	1	VAS
Varajäsen	Kymäläinen Paula	3	PS
Edustaja VVN	Ratava Lauri	2	
Edustaja NuNe	Karhu Nelli	2	
Esittelijä	Raiskila Miira	5	
Esittelijä	Kaikkonen Matti	5	
Esittelijä	Karhu Tapani	4	
Esittelijä	Kurtti Kalle	2	
Esittelijä	Nikula Pirjo	2	
Esittelijä	Poutiainen Jari	1	
Esittelijä	Possakka Tiia	1	
Esittelijä	Leikas Timo	1	
Esittelijä	Krökki Vesa	1	
Pöytäkirjanpitäjä	Niskanen Ari	5	

1.8.2021 aloittaneessa valtuustossa on 17 jäsentä, joista Suomen Keskustan edustajia on 8, Vasemmistoliiton edustajia 4, 14.12.2021 asti, kaksi edustajaa 15.12.2021 alkaen, Perussuomalaisien edustajia 3, Kokoomuksen edustajia 2 ja Tasa-arvoinen Vaala edustajia 2, 15.12.2021 alkaen.

Kunnanvaltuusto 1.8.2021 lähtien		Kokouksia 5 kpl	Asioita § 57
Pj	Välinen Pekka	5	KESK
1. vpj.	Valkovirta Pauliina	3	KOK
2. vpj.	Hiltunen Marko	5	VAS/ VKK 15.12. alkaen
Jäsen 11.11.2021 saakka	Brotkin Pasi	2	PS
Jäsen	Halonen Matti	5	PS

Jäsen 12.11.2021 lähtien	Esa Hannukainen	1	PS
Jäsen	Hiltunen Maarit	3	VAS/ VKK 15.12. alkaen
Jäsen	Karjalainen Esa	5	KESK
Jäsen	Karppinen Hanna	5	VAS
Jäsen	Kivioja Heikki	5	KESK
Jäsen	Leinonen Aino	5	PS
Jäsen	Leinonen Jenna	5	KESK
Jäsen	Leinonen Tapio	5	KOK
Jäsen	Mustonen Osmo	5	VAS
Jäsen	Pärkkä Leena-Kaisa	5	KESK
Jäsen	Roivainen Jouko	5	KESK
Jäsen	Tikanoja Janne	5	KESK
Jäsen	Virkkunen Reijo	5	KESK
Varajäsen	Haataja Jarkko	2	KOK
Varajäsen 11.11.2021 saakka	Hannukainen Esa	2	PS
Varajäsen	Koski-Tulppo Tiina	1	KESK
Varajäsen	Kylmänen Tiina	1	VAS
Edustaja VVN	Ratava Lauri	3	
Edustaja NuNe 23.9.2021 alkaen	Suorsa Pirre	4	
Edustaja NuNe 22.9.2021 saakka	Karhu Nelli	1	
Esittelijä	Raiskila Miira	5	
Esittelijä	Karhu Tapani	2	
Esittelijä	Kurtti Kalle	2	
Esittelijä	Poutiainen Jari	2	
Esittelijä	Nikula Pirjo	2	
Esittelijä	Väänänen Pentti	3	
Esittelijä	Possakka Tiia	1	
Pöytäkirjanpitäjä	Niskanen Ari	5	

Kunnanhallitus 11.8.2021 saakka

Kunnanhallitus 1.8.2022 saakka		Kokouksia 13 kpl	Asioita § 190
Pj	Karjalainen Esa	13	KESK
1. vpj.	Huotari Tapio	13	VAS

2. vpj.	Moilanen Kalle	10	PS
Jäsen 2.3.2021 alkaen	Koski-Tulppo Tiina	9	KESK
Jäsen	Kylmänen Tiina	10	VAS
Jäsen	Leinonen Jenna	13	KESK
Jäsen 1.3.2021 saakka	Paakkari Miia	-	KESK
Jäsen	Tervonen Timo	12	KESK
Henk.koht. varajäsen	Ahokas Marja	3	VAS
Henk.koht. varajäsen	Hannukainen Esa	2	PS
Henk.koht. varajäsen	Leinonen Aino	4	KESK
Henk.koht. varajäsen	Virkkunen Reijo	1	KESK
Kv:n pj.	Välinen Pekka	13	KESK
Kv:n 1. vpj.	Mustonen Osmo	13	VAS
Kv:n 2. vpj.	Roivainen Jouko	12	KESK
Edustaja VVN	Ratava Lauri	9	
Edustaja NuNe	Katajikko Anni	9	
Esittelijä	Raiskila Miira	13	
Pöytäkirjanpitäjä	Niskanen Ari	12	
Pöytäkirjanpitäjä	Karppinen Hanna	1	

Kunnanhallitus 12.8.2022 alkaen

Kunnanhallitus 12.8.2022 alkaen		Kokouksia 10 kpl	Asioita § 146
Pj	Karjalainen Esa	10	KESK
1. vpj.	Mustonen Osmo	10	VAS
2. vpj.	Leinonen Aino	9	PS
Jäsen	Haataja Jarkko	10	KOK
Jäsen	Hiltunen Maarit	9	VAS
Jäsen	Leinonen Jenna	10	KESK
Jäsen	Virkkunen Reijo	10	KESK
Henk.koht. varajäsen	Ahokas Marja	1	VAS
Henk.koht. varajäsen	Tervonen Timo	1	KESK
Kv:n pj.	Välinen Pekka	9	KESK
Kv:n 1. vpj.	Valkovirta Pauliina	8	KOK
Kv:n 2. vpj.	Hiltunen Marko	9	VAS
Edustaja VVN	Ratava Lauri	9	

Varaedustaj VVN	Qvist Urho	1	
Edustaja NuNe 14.9.2021 saakka, Vara edustaja 15.9. alkaen	Katajikko Anni	3	
Edustaja NuNe 15.9.2021 alkaen	Karhu Konsta	5	
Esittelijä	Raiskila Miira	10	
Pöytäkirjanpitäjä	Niskanen Ari	10	

Lautakunnat

Hyvinvointilautakunnan ja elinvoimalautakunnan kokoonpanot ovat käyttötalouso- sassa ao. hallintokuntien kohdalla.

Tilivelvolliset

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet ja ao. toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat.

1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen talouden kehitys Suomessa ja kuntakentällä

Valtiovarainministeriön joulukuussa 2021 ilmestyneessä talouskatsauksessa on ennustettu vuosien 2021 – 2024 taloudellista kehitystä ja talouden kehitystä vuoteen 2026 asti. Maailmantalouden vuoden 2021 vahvan 6,1 prosentin kasvun ennustetaan tasaantuvan vuonna 2022 ja sen jälkeen edelleen hidastuvan noin 3 prosenttiin. Kasvunäkymiä varjostavat Ukrainan sodan moninaiset vaikutukset, koronapandemian pitkittyminen, tarjontaketjujen häiriöt sekä nopeasti kiihtynyt inflaatio.

Bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 3,4 prosenttia vuonna 2021. Vuonna 2022 bruttokansantuotteen arvioidaan pysyvän 3 prosentissa, jonka jälkeen talouden kasvun arvioidaan hidastuvan noin 1,5 prosenttiin kahden seuraavan vuoden aikana. Ennusteen oletuksena on, että vuoden 2021 lopulla alkanut koronapandemian paheneminen hidastaa talouden toipumista vain hetkellisesti. Valtiovarainministeriön arvion mukaan julkisen talouden alijäämä pienenee voimakkaasti vuosina 2021 – 2023. Alijäämä ei kuitenkaan poistu kokonaan ripeän talouskasvun aikana, sillä julkiset menot ovat rakenteellisesti tuloja suuremmat. Myös velka suhteessa bruttokansantuoteeseen laskee väliaikaisesti, kun talous elpyy ja alijäämä pienenee. Talouskasvun hidastuessa velkasuhteen arvioidaan jälleen kääntyvän kasvuun. Arvioissa ei ole vielä mukana keväällä 2022 alkaneen Ukrainan kriisin vaikutusarvioita.

Helmikuussa 2022 julkaistiin ennakkoarvioita kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2021 tilinpäätöksistä. Tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalous oli kokonaisuutena ottaen tasapainossa, mutta kuntien välillä oli suurta hajontaa. Yleisesti kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulokset säilyivät kuitenkin vahvoina toisenkin koronavuoden jäljiltä. Ennakkotietojen mukaan Manner-Suomen kunnista negatiivisen tuloksen teki 66 kuntaa, kun edellisellä vuonna tulos oli alijäämäinen 27 kunnassa. 13 kunnan vuosikate jäi negatiiviseksi, kun vuotta aiemmin vain kahden kunnan vuosikate oli negatiivinen. Kuntien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 1,5 mrd. euroa. Talous vahvistui myös kuntayhtymissä.

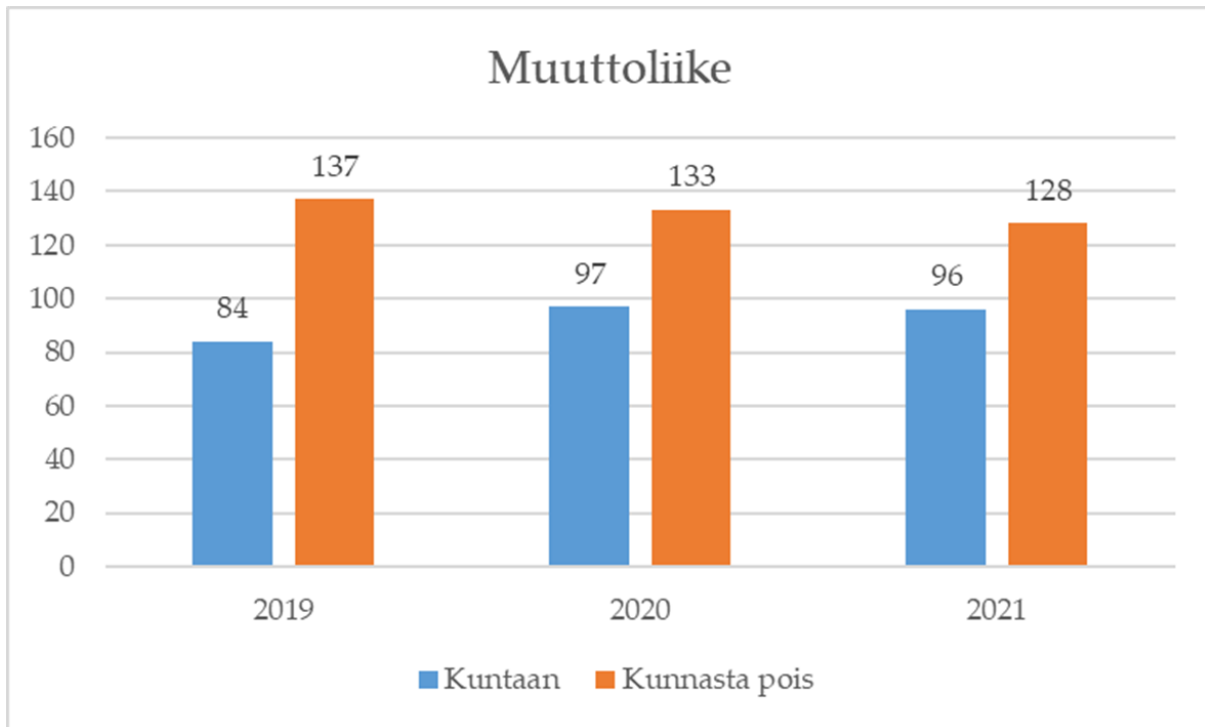
Kuntaliiton mukaan korona kasvatti osaltaan vuonna 2021 kuntien ja kuntayhtymien menoja voimakkaasti, vajaa 8 prosenttia edellisvuoden erityisen maltilliseen kasvuun verrattuna. Tulokehitys pysyi kuitenkin menojen kehityksessä mukana: kuntien verokehitys oli hyvää jo toista vuotta peräjälkeen. Toki kunnilla oli viime vuonnakin kertaluonteisia myyntivoittoja, jotka tasapainottivat taloutta sadoilla miljoonilla euroilla. Kunnat saivat valtiolta koronatukea yhteensä noin 2,4 mrd. euroa, millä oli olennainen vaikutus kuntien hyvään tulokseen. Valtaosa koronatuesta, noin 1,5 mrd. euroa, myönnettiin valtionavustuksina, joilla kompensoitiin pandemiasta välittömästi aiheutuneita kustannuksia. Kuntien korotetun yhteisövero-osuuden osuus koronatuesta oli noin 600 milj. euroa ja muiden koronatukien osuus noin 300 milj. euroa.

Ennen pandemiaa kuntien verotulojen kasvu on pysytellyt noin kahden prosentin tasossa, mutta nyt verotulojen kehitys lähentelee jo 7 prosenttia. Kuntien yhteisövero lisääntyi talouden elpymisen ja kuntien määräaikaisen yhteisöveron jako-osuuskorotuksen vuoksi viime vuonna lähes 45 prosenttia. Kuntaliiton mukaan kunnat ja kuntayhtymät käyttivät tulojaan investointeihin, jotka olivat ennakkotietojen mukaan 5,3 miljardia euroa vuonna 2021. Investointien määrä laski vuodesta 2020, mikä näkyi kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran vahvistumisena ja lainanottotarpeen pienentymisenä. Investoinnit huomioiden kuntatalous oli vuonna 2021 lähes tasapainossa. Lainakanta kasvoi maltillisesti, vajaat 800 miljoonaa euroa.

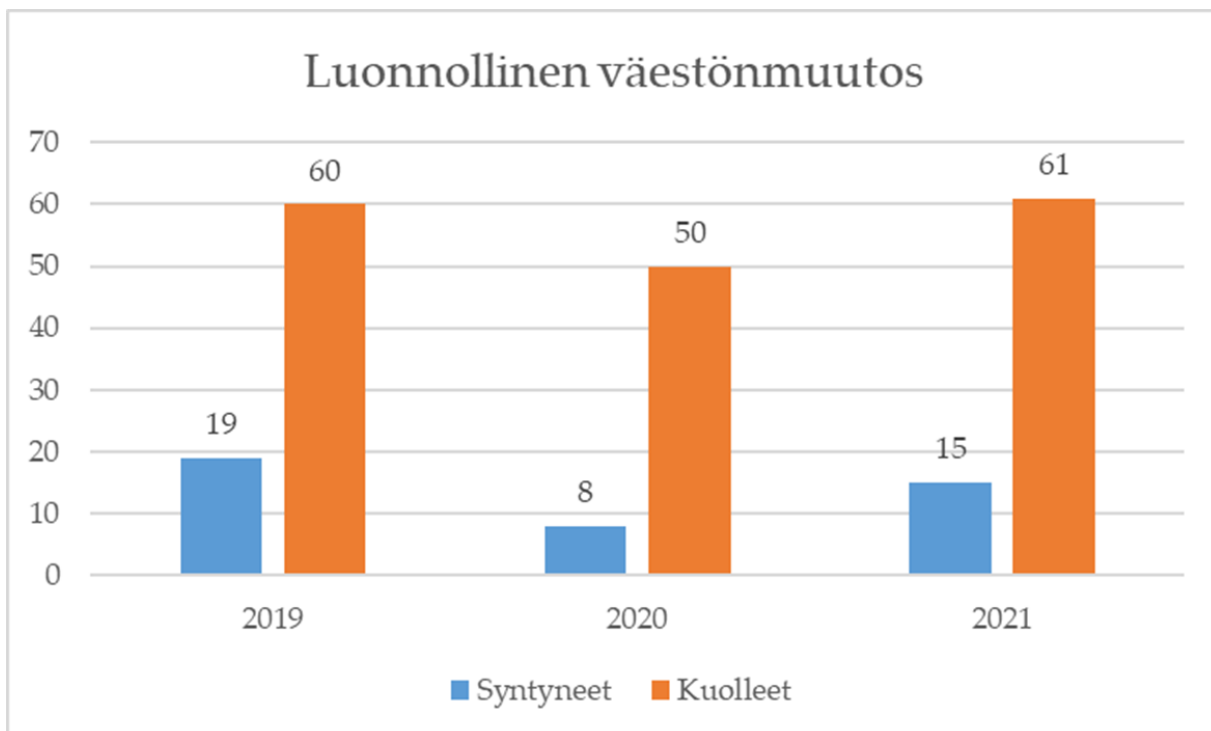
Kuntaliiton pääekonomistin mukaan vuoden 2021 tulos on sellaista tasoa, jolla kuntatalous voisi hyvin, jos samoissa lukemissa pysyttäisiin tulevinakin vuosina. Näkymää haastavat kuitenkin määräaikaiset koronatuot ja sote-uudistus, joka siirtää kustannuksia ja tuloja valtiolle ja jättää kunnille mittavat velat ja kiinteistöt.

Oman talousalueen kehitys

Vaalan ennakkoväkiluku 31.12.2021 väestörekisterin mukaan oli 2671, kun vuotta aiemmin se oli 2738 henkilöä. Vuonna 2021 väkiluku vähentyi näin ollen -67 henkilöllä. Vuonna 2020 väestö väheni 56 henkilöllä ja vuonna 2019 77 henkilöllä. Vuonna 2018 väkiluku vähentyi 70 henkilöllä ja vuonna 2017 väkiluku -102 henkilöllä. Väkiluvun väheneminen on siis viime vuosina hieman hidastunut, mikä selittyy muuttoliikkeen nettovähennyksen pienentymisenä.

Kuntaan muutti vuonna 2021 muualta 96 henkilöä, ja kunnasta pois muutti 128 henkilöä. Vuonna 2020 kuntaan muutti 97 henkilöä ja kunnasta muutti pois 133 henkilöä, eli muuttoliike on pysynyt hyvinkin samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Syntyneiden määrä palautui vuonna 2021 paremmalle tasolle ollen yhteensä 15, kun vuonna 2020 Vaalassa syntyi vain kahdeksan lasta. Vuonna 2021 kuoli 61 ja vuonna 2020 50 vaalalaista, joten luonnollinen väestönmuutos pystyi suurin piirtein samalla tasolla.

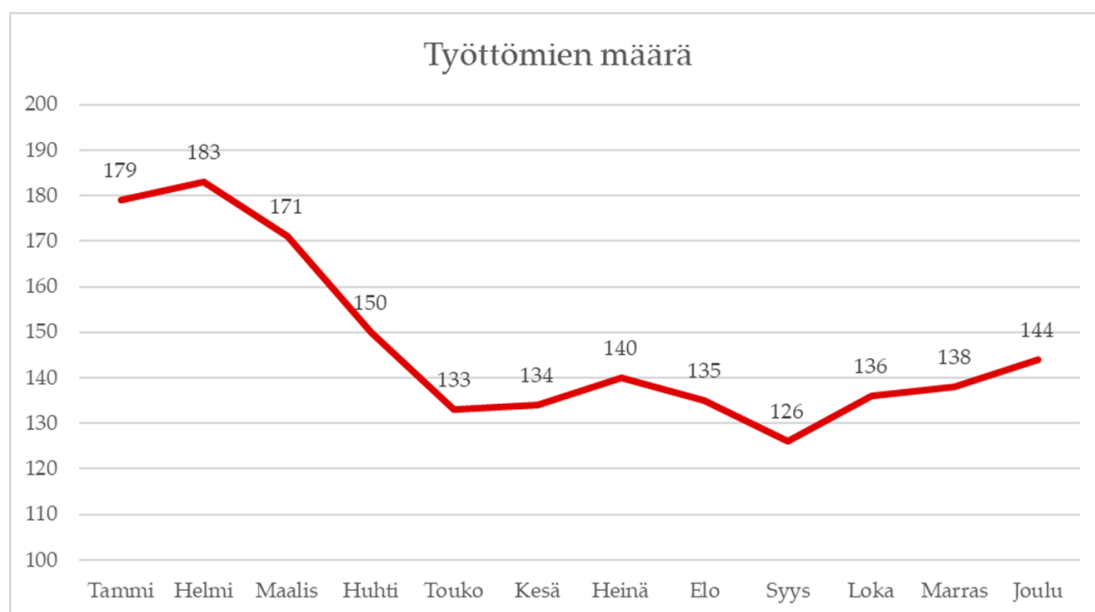

Pohjois-Pohjanmaan joulukuun työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (työttömyysaste) oli PohjoisPohjanmaalla 10,9 %. Koko maassa työttömyysaste oli 10,5 %. Vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana työttömyysaste maakunnassa oli 13,6 % ja kahta vuotta aikaisemmin 11,1 %. Työllisyyden kehitys on siten maakunnan tasolla palautunut koronaa edeltäneelle hyvälle kehitystrendille.

Kunnittain työttömien osuus työvoimasta vuoden 2021 lopussa vaihteli Limingan 6,3 prosentin ja Vaalan 14,4 (vuotta aiemmin 17,7) prosentin välillä. Joulukuun lopussa Vaalassa oli 144, mikä on 43 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin ja kolme henkilöä vähemmän kuin kahta vuotta aikaisemmin. Heistä lomautettuja oli 11 henkilöä, kun vuoden 2020 lopussa lomautettuna oli 24 vaalalaista henkilöä.

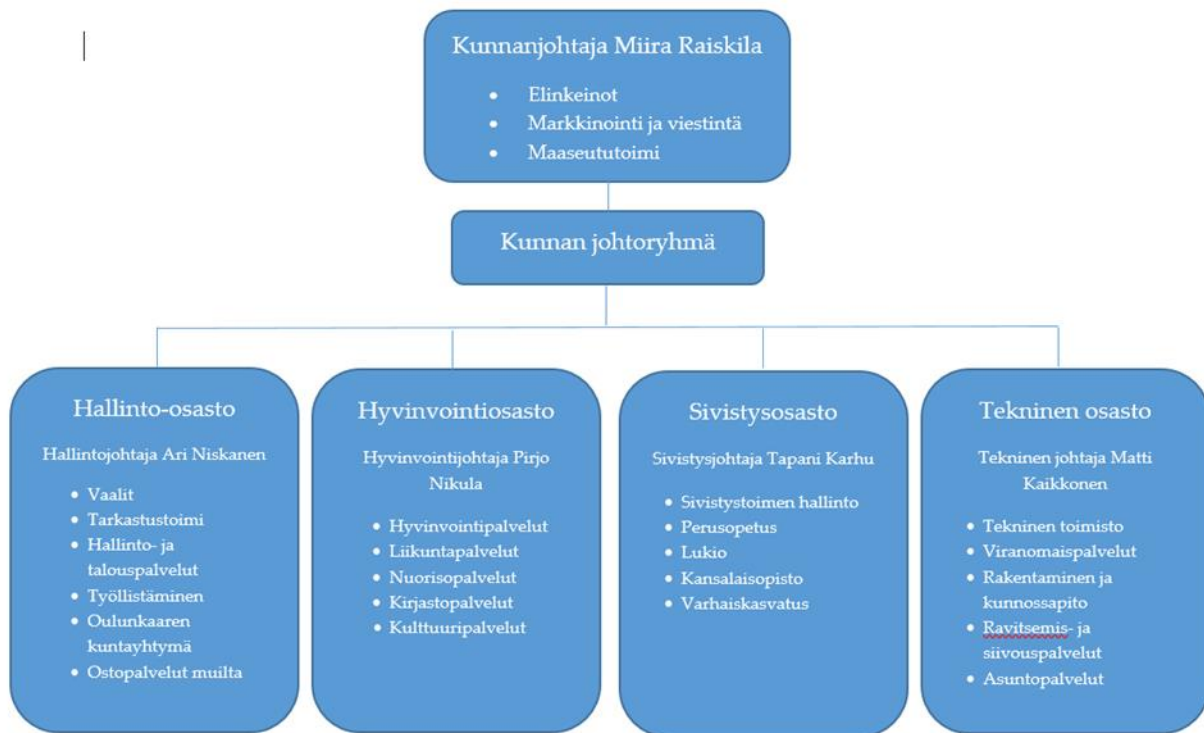
Koronatilanne vaikutti edellisen vuoden tapaan myös vuonna 2021 merkittävästi työttömien määrään, joskaan ei yhtä paljon kuin vuonna 2020. Työttömien määrä lähti helmikuussa hyvään laskuun, tasaantui kesällä ja lähti uudelleen syyskuussa hienoiseen nousuun.

Joulukuussa 2021 Vaalassa oli 33 avointa työpaikkaa, kun vuonna 2020 samaan aikaan niitä oli 15 ja kaksi vuotta aiemmin kymmenen.

1.4. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kunnan toiminnot ja palvelut järjestetään neljällä eri osastolla, jotka vastuualueineen käyvät ilmi oheisesta organisaatiokaaviosta. Koronan myötä osastojen poikkihallinnollinen yhteistyö korostui poikkeuksellisella tavalla. Kunnan eri palveluita organisoitiin poikkeusoloihin ja niitä seuranneeseen muuhun korona-aikaan monin tavoin uudelleen esimerkiksi siirtämällä palveluita joko kokonaan tai osittain etäyhteysalustoille. Lakisääteiset tehtävät ja palvelut turvattiin läpi vuoden. Koronasta johtuen palveluita, kunnan ohjeistuksia ja toimintamalleja on tarkasteltu uudelleen ja sitä kautta on saatu uusia malleja myös Koronan jälkeiseen aikaan.

Talous

Vaalan kunnan talous on kehittynyt myönteiseen suuntaan vuoden aikana. Vahva ylijäämäinen tulos selittyy sosiaali- ja terveyspalveluiden budjetin alituksella, arvioitua suuremmalla poistoeron muutoksella ja hyvin toteutuneilla omilla toimintatuotoilla. Vuonna 2020 hyväksytty kiinteistöstrategia on ohjannut kunnan kiinteistöihin liittyvien käyttökulujen, tasearvon ja korjausvelan hoitoa suunnitelmallisesti. Kunnan tulos on vuoden 2017 jälkeen ensimmäistä kertaa ylijäämäinen. Noin 1 144 000 euron tulos nostaa Vaalan kunnan kumulatiivisen ylijäämän noin 2 946 000 euroon.

Vuoden 2021 tulosta tarkasteltaessa on huomioitavaa, että siinä on huomioitu terveyskeskuksen ylimääräiset poistot noin 308 000 € ja terveyskeskuksen saneerauksen (vuodet 2001-2003) poistoeron purku noin 363 000 €. Näiden kahden tulosta nostava vaikutus on siis noin 55 000 euroa. Lisäksi kiinteistömassaan tehtiin muita ylimääräisiä poistoja, joiden tulos vaikutus on noin -86 000 €. Tammikuussa 2021 Turkkiselän tuulivoimapuiston rakennusluvista tilitettiin puolet (noin 336 000 €), mikä vaikutti merkittävästi omien toimintatuottojen kertymiseen.

Toimintatuotot oman toiminnan osalta ylittivät talousarvion noin 236 000 euroa, Korona vaikutti hieman toimintatuottojen kertymiseen kuten esimerkiksi uimalippujen myynnin osalta. Toimintakulut alittivat talousarvion noin 822 000 eurolla. Henkilöstökulut ylittivät talousarvion noin 101 000 eurolla. Myös aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä avustukset ylittivät talousarvion. Muut toimintakulut ylittivät talousarvion merkittävästi (toteumaprosentti 294). Tämä johtui siitä, että kunta vuokrasi toimitiloja Oulunkaaren kuntayhtymän käyttöön eikä näitä ollut huomioitu talousarviossa.

Vuonna 2021 valtio tuki kuntia koronasta johtuen. Vaalan kunta valtuutti Oulunkaaren kuntayhtymän hakemaan avustukset, koska Koronasta johtuvat kulut ovat kertyneet pääosin sote-palveluille. Vuoden 2021 Koronaan liittyvät avustukset maksettiin toteutuneiden Koronakulujen mukaisesti.

Tilinpäätöksen valtionosuudet laskivat noin 157000 eurolla verrattuna talousarvioon. Verotulot toteutuivat noin 281 000 euroa budjetoitua suurempana. Verotulot ja valtionosuudet kertyivät 124 000 euroa talousarviota suurempana.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden kulut alittivat talousarvion noin 1 274 000 eurolla, mikä on erinomainen kehityssuunta. Erikoissairaanhoidon alitti budjetin noin 622 000 eurolla. Oulunkaaren oma toiminta alitti talousarvion noin 652 000 eurolla. On hyvä huomioida, että Koronan vuoksi sosiaali- ja terveyspalveluissa on muodostunut hoitovelkaa. Sovittuja erikoissairaanhoidon toimenpiteitä on jouduttu perumaan ja siitä voi muodostua myöhemmin aiempaa suurempia kustannuksia, kun hoitonoja aletaan purkamaan.

Kunta ei ole ottanut perinteistä korollista pankkilainaa vuoden 2015 jälkeen, vaan kassan riittävyttä on paikattu lyhytaikaisella kassalainalla, jonka korko ollut lähtökohtaisesti jo vuosia negatiivinen. Perinteistä pankkilainaa kunnalla on noin 3,1 miljoonaa euroa. Lisäksi lyhytaikaista kassalainaa on 5,75 miljoonan euron verran. Kunnan lainamäärä on kuntakentässä poikkeava, koska lainamäärä on ollut vuosien ajan laskeva muutamaa vuotta lukuunottamatta (poikkeuksena vuosi 2019 ja 2021). Vuonna 2021 kunnan lainakanta nousi yhteensä noin 237 000 eurolla.

1.5. Kunnanjohtajan arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhteiskuntamme on tilinpäätöstä valmistellessa elänyt kaksi vuotta häiriötilassa. Koronavirustilanteen takia olemme olleet poikkeusoloissa useampaan otteeseen. Yhä edelleen keväällä 2022 koronavirusepidemia jatkuu, ja maakunnassamme eletään kevään tautipiikkiä. Vaalassa koronatartuntoja on runsaasti, ja palvelutuotannossamme on paikoin haasteita sairastapausten takia. Selviytymisstrategiat elävät ja päivittyvät, kansalaisten resilienssiä koetellaan. Taudin välittömien vaikutusten lisäksi pidemmän aikavälin vaikutukset, kuten hoitojonot, syrjäytyneisyyden ja yksinäisyyden lisääntyminen, elinkeinoelämän pitkittyneet haasteet ja hoitohenkilöstön kuormitus haastavat yhteiskuntaa vielä pitkään. Koronavirustilanne ei siis ole ohi, mutta se ei enää ole merkittävin häiriötilaa maailmaan tai paikalliseenkaan yhteisöömme aiheuttava tekijä.

Helmikuun 2022 lopulta lähtien olemme eläneet keskellä uudenlaista kriisiä Venäjän aloitettua yksipuolisen hyökkäyssodan Ukrainassa. Euroopassa käytävän sotatilan vaikutukset tulevat olemaan erittäin moninaiset ja pitkäkestoiset. Jo nyt vaikutukset ovat monia toimialoja kriittiselläkin tavalla raastavat. Polttoaineiden ja energian ennen näkemätön hinnan nousu säteilee kuntakentällä mm. koulukuljetuksiin ja joukkoliikenteeseen, logistiikkaan, koneurakointiin ja välillisesti kaikkien aineiden ja tarvikkeiden hintoihin. Öljyn, maakaasun, turpeen ja hakkeen saatavuudessa voi tulla ongelmia.

Ruoan hinnan nousupaine ja tiedossa oleva maailmanlaajuinen viljapula haastavat ravitsemuspalveluita ja hankintoja. Kriisi näkyy tuottajien ahdinkona tuotannon kallistuttua ja lannoitteiden saatavuuden heikennyttyä niin, että ruoan saatavuudessa voi tulla merkittävää pulaa.

Venäjää kohtaan asetetut pakotteet vaikuttavat kauppaan ja jo tehtyihin hankintasopimuksiin. Julkisessa taloudessa hintojen kasvu ja vähenevät verotulot aiheuttavat vielä tässä vaiheessa vaikeasti ennakoitavissa olevaa vajetta. Julkinen ja yksityinen rakentaminen voi kriisiytyä raaka-aineiden heikon saatavuuden ja hintojen nousun takia. Suunniteltujen investointiohjelmien toteutuminen voi pitkittyä tai jopa kokonaan estyä edellä mainittujen seikkojen takia.

Julkisen sektorin ja ennen kaikkea kuntien palvelukuorma lisääntyy edellä mainittujen haasteiden ja mahdollisen laajamittaisen maahanmuuton myötä kasvavan väestömäärän myötä. Samaan aikaan kun palvelukuorma lisääntyy, ovat keväällä 2022 kunnallisen alan työehtosopimusneuvottelut ajautuneet umpisolmuun, ja käsillä on laaja lakkouhka liki koko kunnallisen alan henkilöstön osalta.

Huoltovarmuuden kysymykset, erilaiset sopimusriskit, tilapäistä ja pysyvämpää suojelua tarvitsevien henkilöiden palveluiden järjestäminen ja niiden taloudellinen kattaminen haastavat julkista taloutta ja toiminnan järjestämistä. Samaan aikaan on varauduttava esimerkiksi kyberturvallisuuden ongelmiin, Suomen ulkopoliittikan linjauksiin liittyviin vaikuttamisyrityksiin ja pahimmillaan Ukrainassa käytävän sodan leviämiseen. Ennen kaikkea koko läntisen maailman on yhtenä rintamana toimittava rauhan ja ihmisoikeuksien puolesta ja autettava apua tarvitsevia.

Vaalan kunnan talous on talousarvion ja -suunnitelman mukaan tasapainossa ja tulevat vuodet on ennakoitu ylijäämäisiksi erityisesti parantuneen kiinteistöveropohjan takia, mutta edellä kuvatut talouden haasteet luovat siihen ennen näkemätöntä epävarmuutta. Rahoituslaitokset ovat antaneet varoituksia ohjauksorkojen noususta mahdollisesti jo tulevana kesänä. Kunnan talouden suunnittelussa mahdollisimman hyvä varautuminen, ennakointi ja riskienhallinta korostuu. Muita kuin välttämättömiä kuluja on tarkasteltava kriittisesti ja esimerkiksi kiinteistöjen korjausvelan lyhentämiseen määrätietoisesti satsattava. Palvelurakennetta ja niiden tuotantotapoja on edelleen tarkasteltava kriittisesti ja niihin liittyviä riskejä on pyrittävä hallitsemaan tehokkaasti esimerkiksi kuntien välistä yhteistyötä lisäämällä.

Akuutin kriisinhoidon lisäksi kuntakenttää haastaa nopealla aikataululla etenevä hyvinvointialueuudistus. Kuluvan vuoden aikana uudistus näkyy kiireenä valmistelussa ja päätöksenteossa, ratkaistavina asioina toimintojen, kuten talous- ja henkilöstöhallinnon sekä ICT-palveluiden uudelleenjärjestelyissä. Hyvinvointialueuudistuksen myötä kuntien tehtäväkenttä muuttuu täysin uudella tavalla, ja tähän valmistaudumme tilinpäätöksen valmistelun aikaan käynnissä olevalla kuntastrategian päivityksellä.

Muutoksia tulee ensi vuoden alusta olemaan paitsi palveluiden järjestämisvastuussa, myös mm. kiinteistöissä, henkilöstössä, sopimuksissa, rahoituksessa, ohjelmistoissa, hankinnoissa, palveluketjuissa ja -yhdyspinnoissa, yhteistyössä ja viestinnässä. Jo nyt tiedämme, että uudistus ei ole valmis hyvinvointialueiden aloittaessa 1.1.2023, vaan työ jatkuu vielä pitkään sen jälkeen. Uudistusta seuraa eittämättä myös talouden sopeuttamispainetta, vaikka sote-palveluiden siirtyminen kunnalta hyvinvointialueelle tuokin kunnalle jäävien toimintojen talouden ennakointiin helpotusta.

Julkisen sektorin tulevaa kehitystä arvioitaessa on otettava huomioon myös kärjistynyt keskustelukulttuuri ja lisääntynyt häirintä ja kiusaaminen. Toivon ja luotan siihen, että Vaalassa riitelylle, huonolle käytökselle ja painostukselle ei anneta hiukkaakaan jalansijaa. Yhteiskunnallisessa ja maailmanlaajuisessa kriisitilanteessa yhteisöllisyyteen on panostettava ja pää on pidettävä kylmänä. Ulkoisia haasteita meillä riittää, sisäisiin ei ole varaa.

Paikallisessa kuntopoliitikassa on tulevina vuosina konsensushakuisesti pystyttävä tekemään tarvittavia elinvoimapanostuksia mm. infraan, asuntojen uudistustoimintaan, tonttien kaavoittamiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen. Väestön vähenemisen haasteeseen on

määrätietoisesti etsittävä parannusta – se on tulevaisuuden Vaalan kannalta kaikkein keskeisin kysymys.

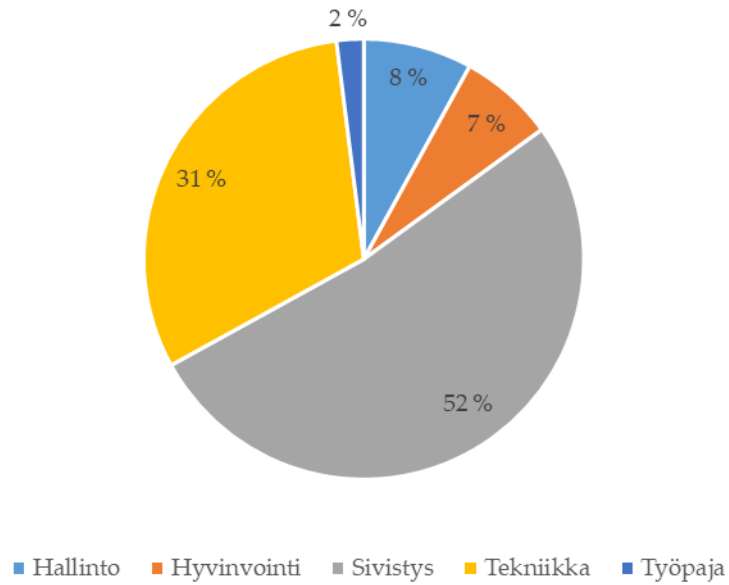
Miira Raiskila
kunnanjohtaja

1.6. Kunnan henkilöstö 31.12.2021

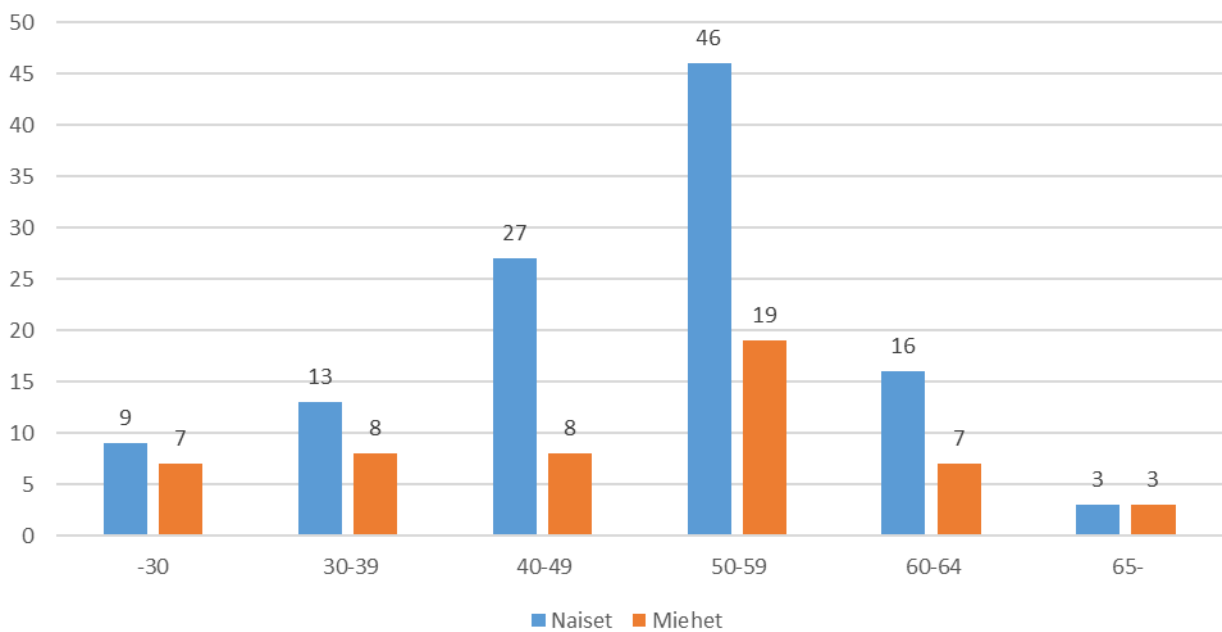
Kunnan henkilöstön kokonaismäärä ilman työllistettyjä on vähentynyt kolmella vuonna 2021. Vakinaisten henkilöiden määrä on lisääntynyt neljällä ja määräaikaisten määrä vähentynyt seitsämällä henkilöllä. Määräaikaisten määrässä on mukana kansalaisopiston opettajat.

Henkilöstö n määrä					Yhteensä ilman työllistet tyjä			Vakinai set muutos
	Vaki- naiset	Määrä- aik.	Työllis- tetyt	Yhteens ä	2020	2021	Muu- tos	2020- 2021
Hallinto- osasto	8	4	0	12	11	12	1	1
Hyvinvoin- tiosasto	7	2	3	12	9	9	0	1
Työpaja	0	0	3	3	0	0	0	0
Sivistys- osasto	54	28	2	84	88	82	-6	2
Tekninen osasto	33	9	8	50	40	42	2	0
YHTEENS Ä	102	43	16	161	148	145	-3	4

Henkilöstön määrä 31.12.2021

Ikä- ja sukupuolijakauma

Henkilöstöstä 94 henkilöä eli 57 % oli yli 50 vuotiaita

	miehet	naiset	yht.
alle 30	7	9	16
30-39	8	13	21
40-49	8	27	35
50-59	19	46	65

60-64	7	16	23
65 ja yli	3	3	6
	45	116	166

Poissaolopäivät osastoittain

Osasto	Sairauspäivät			Tapaturmat			Kuntoutustuki		
	2020	2021	Muu- tos	2020	2021	Muu- tos	2020	2021	Muu- tos
Hallinto	144/7	58/8	-60/+1	14/1	12/1	-2/0	0	0	0
Työpaja	215/6	4/1	-211/+5	0	0	0	0	0	0
Sivistys	796/61	553/43	-243/-18	83/6	6/2	-77/-4	144/2	39/1	-105/-1
Tekninen	1126/30	797/32	-329/+2	31/2	14/3	-18/+1	31/1	3/1	-28/0
Hyvinvointi	63/8	171/9	+108/+1	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	2395/114	1585/93	-759/-9	172/10	34/6	-95/-3	175/3	108/2	-133/-1

poissaolopäivät/ henkilökm, johon kohdistunut

Poissaolokerrat ja niiden kestot v. 2021

	Kesto 1-3 pv	Kesto 4-10 pv	Kesto 11-60 pv	Kesto 61-90 pv	Kesto 91-180 pv	Kesto 181- 365 pv
Hallinto	15/23	3/23	1/14	0/0	0/0	0/0
Työpaja	2/4	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Sivistys	120/220	42/235	7/98	0/0	0/0	0/0
Tekninen	36/64	33/203	18/339	1/83	1/108	0/0
Hyvinvointi	12/21	5/29	6/121	0/0	0/0	0/0
	185/332	83/490	32/572	2/85	1/108	0/0

Vuonna 2021 jäi eläkkeelle 5 henkilöä

Eläkepäätökset	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Yhteensä henkilöä	7	7	7	9	11	3	5

1.7. Luottamuselinten toiminta

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta 31.7.2021 saakka. Kokouksia pidettiin neljä.

Puheenjohtaja Pentti Kemppainen

Varapuheenjohtaja	Osmo Mustonen
Jäsen	Toni Härmä
Jäsen	Maarit Hiltunen
Jäsen	Marja Koistinen
Pöytäkirjanpitäjä	Hanna Karppinen

Tarkastulautakunta 12.8.2021 alkaen. Kokouksia pidettiin kolme.

Puheenjohtaja	Jouko Roivainen
Varapuheenjohtaja	Matti Halonen
Jäsen	Helmi Moilanen
Jäsen	Sirpa Kuussaari
Jäsen	Pekka Välinen

Hyvinvointilautakunta 2021		Kokouksia 10 kpl § 127
		Läsnä:
Puheenjohtaja (2021)	Hanna Karppinen	10
Varapuheenjohtaja (-31.7.2021)	Jouko Roivainen	6
Varapuheenjohtaja (1.8.2021-)	Heikki Kivioja	4
Jäsenet (-31.7.2021)	Aune Kesälahti	5
(-31.7.2021)	Paula Kymäläinen	6
(-31.7.2021)	Jarkko Meuronen	6
(-31.7.2021)	Seija Sumiloff	4
(1.8.2021-18.10.2021)	Pasi Brotkin	2
(19.10.2021-)	Esa Hannukainen	1
(1.8.2021-)	Meeri Keränen	4
(1.8.2021-)	Outi Koukkari	4
(1.8.2021-)	Janne Tikanoja	4
(2021)	Pertti Väyrynen	7
Varajäsenet (-31.7.2021)	Meeri Keränen	1
(1.8.2021-)	Janne Schroderus	2
(1.8.2021-)	Antti Haataja	1
Esittelijät (2021)	Tapani Karhu	10
(2021)	Pirjo Nikula	10
Kunnanjohtaja (2021)	Miira Raiskila	1
Kunnanhallituksen pj. (2021)	Esa Karjalainen	9
Kunnanvaltuuston pj. (2021)	Pekka Välinen	10
Kunnanhallituksen edustaja (1.8.2021-)	Reijo Virkkunen	3
Pöytäkirjanpitäjä (2021)	Katri Karppinen	10
Asiantuntija	Mauno Karjalainen	1
	Tiina Vaattovaara	1
	Nella Roivainen	1
	Ilmari Leppihalme	1
	Tuomas Mujunen	1
Nuorisoneuvoston edustaja (1.8.2021-)	Oona Hyyryläinen	2
Vanhus- ja vammaisneuvostonjäsen (2021)	Häikiö Ritva	1

Elinvoimalautakunta 2021		Kokouksia 8 kpl	Asioita § 1-114
Toimikausi 1.6.2019-31.7.2021			
		Läsnä:	
Puheenjohtaja	Virkkunen Reijo	8	KESK

Varapuheenjohtaja	Hannukainen Esa	7	PS
Jäsenet	Hiltunen Marko	8	VAS
	Keränen Meeri	8	KESK
	Kivirinta Arto	8	KESK
	Koski-Tulppo Tiina	7	KESK
	Malo Kaarina	5	VAS
Varajäsenet	Miettinen Ari	1	
	Suorsa Jari	1	PS
Esittelijät	Kaikkonen Matti	8	
	Niskanen Ari	8	
	Raiskila Miira	3	
Kunnanjohtaja	Raiskila Miira	5	
Kunnanhallituksen pj	Karjalainen Esa	8	
Kunnanvaltuuston pj	Välinen Pekka	8	
Kunnanhallituksen edustaja	Kylmänen Tiina	6	
VVN:n edustaja	Häikiö Ritva	0	
Nuorisoneuvoston edustaja	Suorsa Pirre	0	
Nuorisoneuvoston varaedustaja	Karhu Konsta	1	
Pöytäkirjanpitäjä	Kolehmainen Maija	8	

Elinvoimalautakunta 2021		Kokouksia 5 kpl	Asioita § 115-186
Toimikausi 1.8.2021-31.5.2023			
		Läsnä:	
Puheenjohtaja	Mustonen Osmo	5	VAS
vas	Leinonen Tapio	5	KOK
Jäsenet	Kylmänen Tiina	5	VAS
	Pärkkä Leena-Kaisa	5	KESK
	Sale Peter	5	KESK
	Tervonen Timo	5	KESK
	Juka-Lämsä Marika	2	PS
Varajäsenet	Halonen Matti	3	PS
Esittelijät	Väänänen Pentti	5	
	Niskanen Ari	5	
Kunnanjohtaja	Raiskila Miira	2	
Kunnanhallituksen pj	Karjalainen Esa	3	
Kunnanvaltuuston pj	Välinen Pekka	4	
Kunnanhallituksen edustaja	Leinonen Jenna	4	
VVN:n edustaja	Häikiö Ritva	0	
VVN:n edustaja	Hallamaa Eila	1	
Nuorisoneuvoston edustaja	Larikka Reetta	5	
Pöytäkirjanpitäjä	Kolehmainen Maija	5	

1.8. Muut ei-taloudelliset asiat

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa todetaan, että Vaalan kunnassa laskun vastaanottaja ja hyväksyjä eivät ole koskaan sama henkilö. Tarkastuslautakunnalla on kuntaa kohtaan arviointi- ja valvontatehtäviä. Sillä on mm. oikeus saada tietoja salassa pidettävistä asioista, mikäli se katsoo ne tarpeelliseksi arviointitehtävän hoitamiseksi sekä valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Luottamushenkilöt ja keskeiset viranhaltijat ovat velvoitettuja antamaan sidonnaisuusilmoituksen.

Esteellisyys viittaa virkatehtävissä esiintyvään eturistiriitaan. Se tarkoittaa virkamiehen tai luottamushenkilön sopimattomuutta osallistua asian käsittelemiseen tai ratkaisemiseen. Esteellisyys rikkoo hallinnon objektiiviteetti-periaatetta, joka pyrkii turvaamaan hallintopäätöksen tai hallinnollisen menettelyn oikeellisuuden, puolueettomuuden ja objektiivisuuden. Esteellisyys syntyy, mikäli virkamies tai luottamushenkilö on sellaisessa suhteessa käsiteltävään asiaan tai sen asianosaisiin, joka saattaa vaarantaa hänen puolueettomuutensa. Esteellisyyttä ei arvioida konkreettisesti vaan riittää, että puolueettomuus on objektiivisesti ajatellen saattanut vaarantua. Esteellisyydestä seuraa, että esteellinen henkilö ei voi olla päättämässä asiasta, osallistua asian

käsittelyyn eikä edes olla läsnä asiaa käsiteltäessä. Poikkeuksena läsnäolokieltoon on kunnanvaltuusto, jonka kokoukset ovat kaikille julkisia. Kunnassa huomioidaan, ettei esteellinen henkilö osallistu päätöksentekoon. Yleisesti ennen asian käsittelyä päätöksentekoa kunnassa varmistetaan, onko paikalla esteellisiä henkilöitä osallistumassa asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Vaalan kunnassa on häirinnän ja epäasiallisen käytöksen hallinnan malli, jolla turvataan kaikkien työntekijöiden oikeus saada työssä asiallista kohtelua. Mallissa käydään läpi, miten tulee toimia, jos kokee epäasiallista kohtelua työssään.

1.9. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Toimintakertomuksessa on arvioitava kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm. toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Vaalan kunnan toimintaa voi kohdata erityyppisiä riskejä, joista osaan voimme omalla toiminnalla vaikuttaa ja osaan emme. Riskit ovat myös eri tasoisia.

Nyt käynnissä olevalla hallituskaudella valmistellaan uudistuksia, jotka koskevat kuntia. Tällaisiin uudistuksiin Vaalan kunnan omat vaikuttamismahdollisuudet ovat pienet. Edunvalvontatyö on kuitenkin tärkeää. Koska Vaalan kunnan tulorahoituksesta valtionosuudet muodostavat merkittävän osan, on tehtävillä valtionosuusuudistuksilla poikkeuksellisen suuri vaikutus kuntaamme. Keväällä 2020 on alkanut Vaalassa Metsälamminkankaalla tuulivoimapuiston rakentaminen. Vuoden 2021 loppuun mennessä alueelle valmistunut 24 tuulivoimalasta 15. Loput voimaloista valmistuu alkuvuodesta 2022. Tuulivoimapuiston kiinteistövero on Vaalan kunnalle merkittävä. Vuonna 2020 kunnanvaltuusto hyväksyi Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaavan ja asia on tällä hetkellä valitusten vuoksi hallinto-oikeudessa. Joulukuussa 2020 hallinto-oikeus hylkäsi Naulakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaan tulleen valituksen ja kaava sai lainvoiman alkuvuonna 2021. Edunvalvonnan näkökulmasta on Vaalan kunnalle ensiarvoisen tärkeää, että voimalaitoksien kiinteistövero säilyy kunnilla.

Meneillään oleva koronavirusepidemia tulee vaikuttamaan Vaalan kunnan talouteen niin lyhyellä kuin pidemmälläkin aikajanelä. Epidemian vuoksi Vaalan työttömien ja lomautettujen määrät ovat reagoineet vallitsevaan Koronatilanteeseen. Helmikuussa 2021 työttömien ja lomautettujen määrä oli korkeimmillaan. Työttömiä oli tuolloin 136 ja lomautettuja 19. Työttömien määrä oli alimmillaan syyskuussa, jolloin työttömien määrä oli 126. Touko-kesäkuussa lomautettujen määrä oli vuoden alhaisimmalla tasolla ollen 4. Työttömien ja lomautettujen suhteellisen suuri määrä vaikuttaa jatkossa tuloverokertymään ja yritysten osalta yhteisöverokertymään. Työpaikka voi olla monelle vaalalaiselle pitovoimatekijä, joten kunnassa pitää varautua myös normaalia suurempaan muuttoliiketappioon. Kunnan on myös hyvä varautua nouseviin erikoissairaanhoidon kustannuksiin Koronan aiheuttamasta hoitovelasta johtuen.

Strategiset riskit:

- ⊙ Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset rahoituksen, yhteistyökumppaneiden ja lainsäädännön suhteen.
- ⊙ Toiminnan vastaavuus kuntalaisten tarpeisiin väestön ikääntyessä ja lapsimäärän vähentyessä. Hyvinvointialueen tuleva toiminta ja palvelujen turvaaminen ovat olennainen osa tulevaa edunvalvontaa. Kaikki Vaalasta lakkaavat palvelut vähentävät myös työpaikkoja ja siten aiheuttavat taloudellista haastetta tulevaisuuteen.
- ⊙ Sisäilmaongelmien vaikutukset palvelurakenteeseen mm. lukio, kunnanvirasto, terveyskeskus ja Apaja.
- ⊙ Rahoituspohjaan liittyvät mahdolliset muutokset kuten esimerkiksi kiinteistöveron muutokset tuulivoimalaitosveron muodossa.

Taloudelliset riskit:

- ⊙ Ukrainan sota ja sen vaikutukset korkomarkkinoihin, hankintasopimuksiin, energian ja sähkön hintaan ja saatavuuteen, rakennusmateriaalien ja ruokatarvikkeiden saatavuuteen, hädänalaisten auttamiseen, pakotteiden vaikutukset kauppaan ja verotuloihin, palvelukuorman lisääntyminen.
- ⊙ Koronavirusepidemia ja sen pitkittyminen.
- ⊙ Talousarvion tavoitetasossa pysyminen.
- ⊙ Äkilliset muutokset palvelujen oston määrässä tai palvelujen hinnassa, erityisesti erikoissairaanhoidon.
- ⊙ Isoissa hankinnoissa onnistuminen ja hankintaosaaminen näissä, erityisesti hyvinvointikeskus kaikkine prosesseineen.
- ⊙ Korjausvelan yhtäkkäinen toteutuminen esimerkiksi pahana sisäilmaongelmana tai muina korjaustarpeina.
- ⊙ Yllättävät tiedot kiinteistöjen kunnosta esimerkiksi kiinteistön paljastuttua purkukuntoiseksi.

Rahoitusriskit:

- ⊙ Korkoriski on tällä hetkellä suhteellisen pieni, koska suojaamaton lainamäärä on pieni. Tulevaisuudessa tulevat suuret investoinnit aiheuttavat kuitenkin korkoriskin. Tämän vuoksi uusien lainojen korkosuojausta tulee miettiä tarkkaan ottaen huomioon vallitsevan kansainvälisen taloudellisen tilanteen ja viralliset korkoennusteet.
- ⊙ Korkoriski hyvinvointikeskuksen ja muiden uusinvestointien sekä suurten peruskorjausten osalta.

Toiminnalliset riskit:

- ⊙ Kunnan useat toiminnot ovat haavoittuvaisia henkilöstön vähyyden ja varahenkilöstön vajavaisuuden tai henkilöstön erikoisosaamisen vuoksi.
- ⊙ Riittävän erityisosaamisen turvaaminen mm. uusien kunnan velvoitteiden vuoksi

- ⊙ Sairauspoissaolot
- ⊙ Tapaturmat
- ⊙ Tietojärjestelmähäiriöt
- ⊙ Avainhenkilöiden irtisanoutuminen sekä rekrytoinnissa epäonnistuminen
- ⊙ Oulunkaaren kuntayhtymän lopettaessa tahe- ja ict-palveluiden ulkoistuksen onnistuminen

Vahinkoriskit ja kriisit:

- ⊙ Kriisitilanteiden johtaminen ja niissä onnistuminen (esim. Koronaepidemia, myrskytuhot, pilaantunut vesi tai ruoka, sähkökatkokset, ihmisiin kohdistuvat uhat)
- ⊙ Vakuutusten ajanmukaisuus
- ⊙ Jätevesiverkoston kunto

Kunnan vakuutukset:

Kunnalla on Pohjola Vakuutus Oy:ssa seuraavat vakuutukset:

- ⊙ Henkilövakuutukset: Lakisäätäinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutus, ryhmätapaturmavakuutus kunnan asukkaille ja muille ulkokuntalaisille kunnan järjestämässä toiminnassa sekä matkavakuutus
- ⊙ Omaisuusvakuutukset: Julkisyhteisön vakuutus, Venevakuutus
- ⊙ Metsävakuutus
- ⊙ Ajoneuvovakuutukset
- ⊙ Toiminnan vakuutukset: Julkisyhteisön ja julkisyhteisön hallinnon vastuuturvavakuutukset, oikeusturvavakuutus

1.10. Ympäristötekijät

Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä tunnusluvut ja muut tiedot ympäristöstä. Toimintakertomukseen on syytä sisällyttää kuvaus niistä ympäristökysymyksistä, jotka vaikuttavat olennaisesti kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen. Kunnan on vältettävä sellaisia päätöksiä, jotka sisältävät suuria taloudellisia riskejä tai kuormittavat kohtuuttomasti ympäristöä tai tulevia sukupolvia.

Kunnan strategiassa on korostettu kunnan toimintojen ja palvelujen kehittämisessä kestävä kehityksen periaatteita. Vaalan kunta on kunnanvaltuuston päätöksellä sitoutunut HINKU-kuntana kasvihuonekaasujen päästövähennystavoitteeseen ja ottamaan ympäristövaikutukset huomioon kaikessa merkittävässä päätöksenteossa. Ympäristötekijöiden osalta kunnassa on kiinnitetty huomiota mm. seuraaviin seikkoihin:

- ⊙ Energian kulutuksen seuranta. Kunta kuuluu Hinku-kuntaverkoston, jossa kunnat ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Teknisellä osastolla on valmistelussa Energiatehokkuussopimukseen liittyminen

- ⊙ Vaihtoehtojen etsiminen öljylämmitykselle (luopuminen kokonaan), kunnan eri työpisteiden haastaminen energian säästäminen (palkitseminen onnistumisesta)
- ⊙ Liikenteen päästöt: Julkisen liikenteen kehittäminen, yhteiskäyttöautoihin siirtyminen, suunnitelma kunnan autojen vaihtamisesta hybridi- ja sähköautoihin. Sähkö- ja biokaasuautojen käyttöedellytysten mahdollistaminen
- ⊙ Tyhjien ja tyhjien kiinteistöjen purku
- ⊙ Turpeen polttamisen vähentäminen.
- ⊙ Vanhojen turvetuotantoalueiden kunnostus, ei uusia alueita
- ⊙ Lajittelun ja kierrätyksen mahdollistaminen paremmin
- ⊙ Maalämpöenergian edistäminen, porauksen ja kuljetuksen mahdollistaminen kunnallisella maalla
- ⊙ Vesistöjen kunnostus
- ⊙ Sitoutetaan yrityksiä, paikallisia asukkaita, vapaa-ajan asukkaita ja turisteja ilmastotyöhön
- ⊙ Pyrimme käyttämään julkisessa ruokahuollossa lähiruokaa ja luomua huomioiden hankintasopimukset.

1.11. Kunnanhallituksen selonteko sisäisen ja riskienhallinnan valvonnan järjestämisestä

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan toimintakertomukseen tulee lisätä kohta "Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä". Selontekojen tulee perustua kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan systemaattiseen arviointiin ja siitä tulisi käydä ilmi:

- ⊙ Mihin selonteko perustuu
- ⊙ Mitä sisäisen valvonnan osa-alueita on arvioitu selonteon perustaksi ja miten arviointi on suoritettu sekä miten arviointitulokset on käsitelty
- ⊙ Mihin yksiköihin, toimintoihin, tietojärjestelmiin arviointi on kohdistunut eli kuinka kattavaa arviointi on ollut
- ⊙ Mitä olennaisia puutteita ja virheitä sisäisessä valvonnassa, riskienhallinnassa ja konsernivalvonnassa on havaittu ja kuinka puutteita ja virheitä aiotaan korjata
- ⊙ Täsmällinen kannanotto sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan riittävydestä ja toimivuudesta

Tilintarkastajan on tarkastuskertomuksessa annettava lausunto siitä, onko sisäinen valvonta kunnassa asianmukaisesti järjestetty.

Tämä selonteko perustuu kunnan johtoryhmän ja eri hallintokuntien tekemiin havaintoihin.

Vaalan kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeet 22.5.2012 § 107. Sisäinen valvonta koostuu luottamushenkilöiden toimintaseurannasta, sisäisestä tarkkailusta ja sisäisestä tarkastuksesta. Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja tarkastussäännön mukaisesti.

Sisäinen valvonta on johtamisen apuväline kohtuullisen varmuuden hankkimiseksi tavoitteiden saavuttamiseksi. Johdon on varmistettava, että luodaan oikeanlainen sisäisen valvonnan rakenne ja pidetään se tehokkaana tarkastamalla sitä ja pitämällä se ajan tasalla.

Sisäisen valvonnan voidaan todeta kokonaisuudessaan onnistuneen hyvin. Sisäisen valvonnan onnistumisesta raportoidaan toimielimille (lautakunnat, kunnanhallitus, valtuusto) useita kertoja vuodessa esimerkiksi talousraporttien ja osavuosikatsausten yhteydessä. Arviointi on suoritettu myös tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

Vaalan kunnan suurimmat riskit ovat tällä hetkellä luonteeltaan strategisia ja taloudellisia. Erityisinä riskeinä nousevat esille sisäilmaongelmat, joihin on yritetty vaikuttaa sisäilmajohtoryhmän palaverilla. Eri kiinteistöihin on tehty sisäilmatutkimuksia ja niistä saatu tieto on pyritty hyödyntämään ongelmien ratkaisemiseksi. Sisäilmaongelmiin on pystytty panostamaan aikaisempaa enemmän johtuen parantuneesta henkilöstöressurssista ja erityisosaamisesta. Lievää parannusta sisäilmariskeissä on tapahtunut, mutta haasteita on edelleen strategisesti tärkeissä kohteissa kuten lukio, Apajan tilat, terveyskeskus ja kunnanvirasto. Varsinkin kunnanvirastolla sisäilmaoireilu on kasvanut. Huomioitavaa on, että koulukeskuksen sisäilman tilanne on aikaisempaa parempi.

Vuonna 2019 on valmistunut kiinteistökartoitus Vaalan kunnan omistamista kiinteistöistä. Kartoituksen suurin huolenaihe on korjausvelka. Kiinteistökartoituksen pohjalta on tehty suuntaa antava kiinteistöstrategia, joka ottaa kantaa kiinteistöjen tulevaisuuteen. Terveyskeskuksen haasteiden korjauksen arvio on suurempi kuin uuden rakentamisen hinta. Tämän vuoksi aloitettiin uuden hyvinvointikeskuksen suunnittelu. Uusi hyvinvointikeskus valmistuu arvion mukaan vuonna 2023.

Merkittävä riski on myös eläköityminen / tiedonsiirto / uuden henkilökunnan rekrytoinnissa epäonnistuminen. Elinkeinopalveluiden osalta merkittäväksi riskiksi nousi yritysten ongelmat rahoituksen saamisessa ja rekrytoinnissa. Kunnan ja yritysten välisessä yhteistyössä on edelleen parannettavaa. Kunnalla ei ole omaa yritysasiamiestä, joka voisi panostaa ajallisesti yrittäjiin. . Elokuussa 2020 Humanpolis Oy sai koronaan liittyen hankkeen (Koronakriisiin vastaaminen Oulujokilaaksossa), jossa yritysten tueksi saatiin elinvoimakoordinaattori. Hankkeen tavoitteena oli auttaa alueen yrityksiä selviytymään Koronakriisistä. Vuonna 2021 Vaalan kunta perusti vakinaisen elinkeinopäällikön tehtävän Humanpolis Oy:n organisaatioon palvelemaan paikallisia yrityksiä sekä tukemaan Vaalan elinvoimaa.

Korkotason ja erikoissairaanhoidon kustannusten vaihteluun on vaikeaa varautua etukäteen. Korkotason kasvuun on varauduttu taloussuunnitelmassa. Osa lainoista on kiinteillä koroilla, jolloin niiden korkojen ennustaminen on helppoa. Pitkäaikaisten lainojen korkoriski on suhteellisen pieni, koska suojaamattomia lainojen kanta on pieni. Viimeisten ennusteiden mukaan korkotaso lähtee kevään aikana nousuun mutta se pysyy vuosia maltillisena. Tämä myös tukee sitä, ettei suojaamattomiin lainoihin liity merkittävää korkoriskiä. Kunnan kannalta korkoriski liittyy tuleviin suuriin investointeihin, jolloin pitkäaikainen laina kasvaa merkittävästi.

Kunnan riskinä on myös tiettyjen toimintojen haavoittuvaisuus esimerkiksi ennalta arvaamattomien sairaslomien aktivoituessa. Riskiksi ja toisaalta mahdollisuudeksi voidaan arvioida myös organisaation uudistuminen; miten siirtää vanhojen työntekijöiden osaaminen ja onnistua uusien työntekijöiden rekrytoimisessa. Myös valtion talous- ja kunta- ja kuntapolitiikan linjaukset tuovat epävakautta talouden suunnitteluun.

Taloussuunnittelukaudella Vaalan kunnan on hyvä:

- ⊙ Tehdä arvio tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista (riskit ja mahdollisuudet) kunnan tehtävien toteuttamiseen. Hyvinvointialueen järjestämien palveluiden turvaaminen on kunnan kannalta tärkeää. Lisäksi tahe- ja ict-palveluiden ulkoistuksen kilpailutukseen ja sen suunnitteluun on hyvä panostaa resurssia.
- ⊙ Arvioida kiinteistöstrategiaa ja tehdä tarvittaessa siihen muutoksia.
- ⊙ Saada tietoa yhden tuulivoimalan kiinteistöveron määrästä. Tämä auttaa jatkossa taloussuunnittelussa.

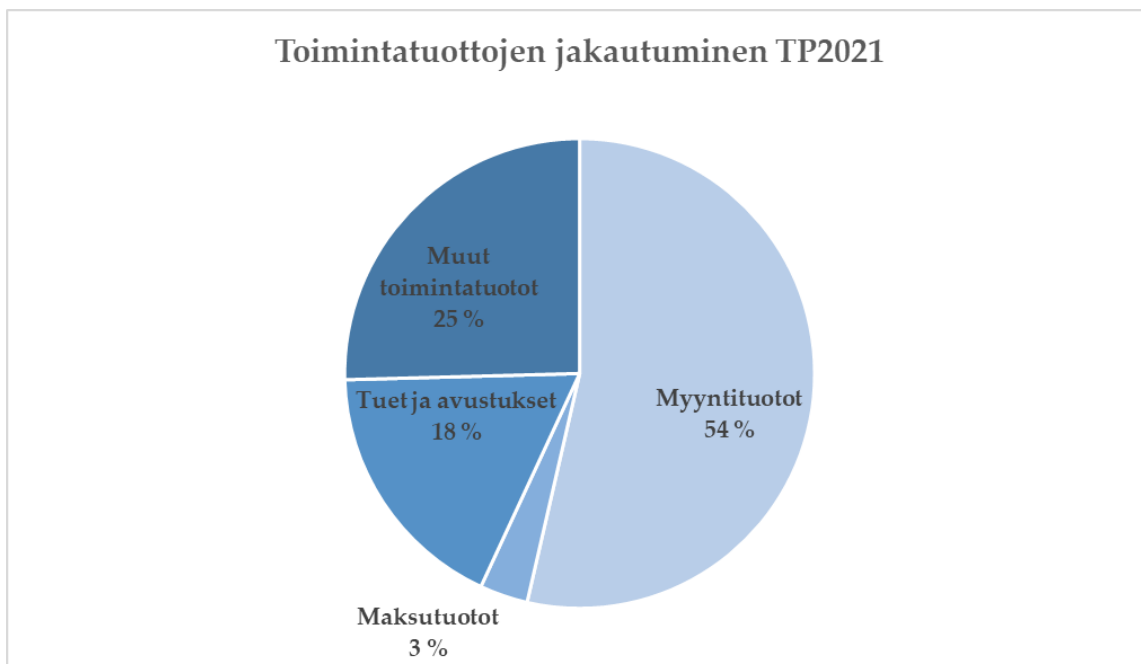
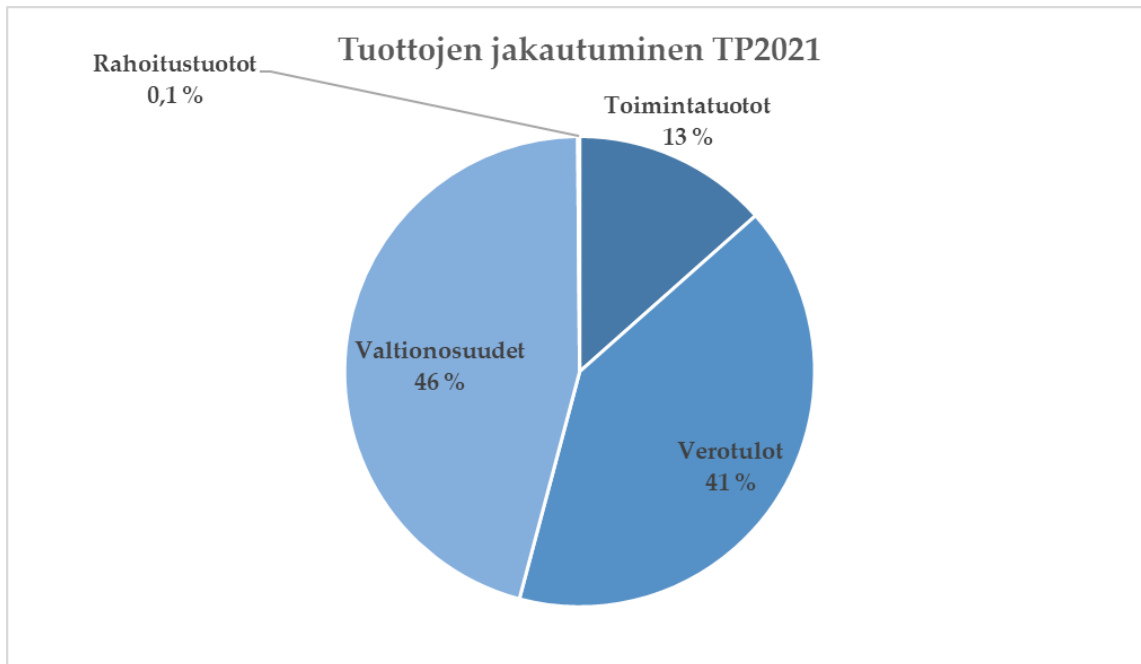
2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

Kuntakonsernin vuoden 2021 tilikauden tulos oli noin 1 428 883 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos parani n. 1 438 00 eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Tuotot

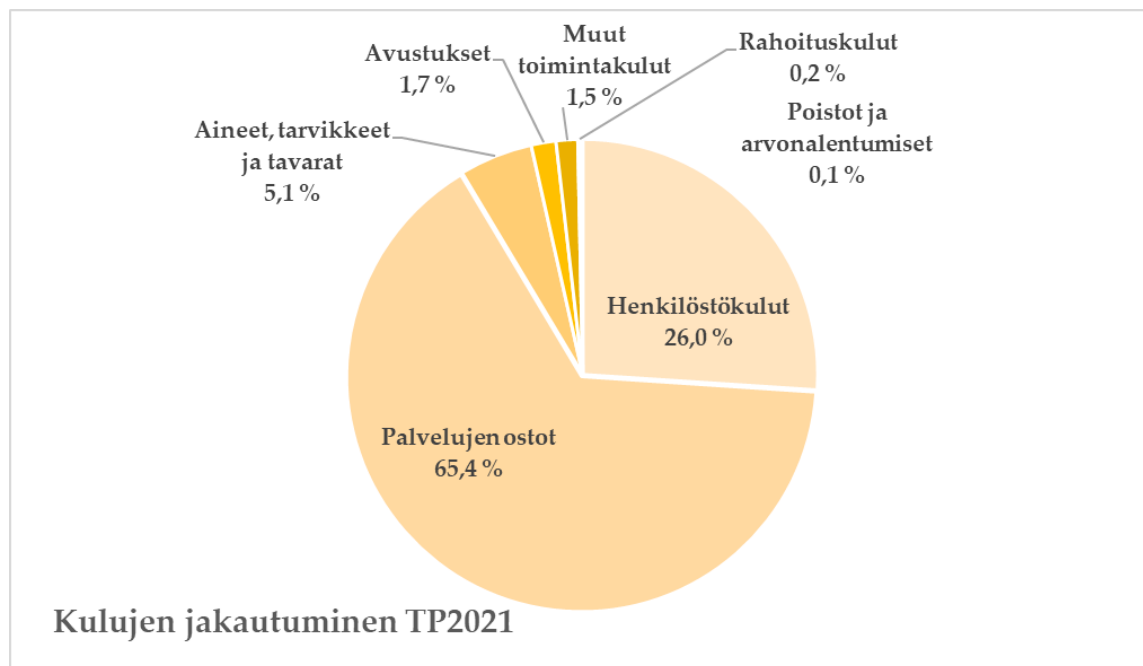

Peruskunnan toimintatuotot olivat 3 022 643,77 euroa (ulkoiset) ja ne kasvoivat vuoden 2020 tilinpäätöksestä noin 531 000 eurolla eli 21,3 %:lla.

Verotuloja kertyi yhteensä noin 11,778 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna verotulot kasvoivat noin 872 000 euroa (8 %:a). Valtionosuudet olivat noin 13 245 000 € ja ne laskivat edellisvuodesta noin 831 000 euroa. Yhteensä verotulot ja valtionosuudet kasvoivat noin 41 000 euroa edellisestä vuodesta.

Rahoitustuotot/kulut olivat noin 6336 euroa. Yhteensä tuottoja (korkotuotot ja muut rahoitustuotot) kertyi noin 37 000 euroa, joka on n. 3 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2020.

Kulut

Peruskunnan ulkoisten toimintakulujen kokonaismäärä vuonna 2021 oli 26 116 965,14 euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli n. 504 000 €.

Toimintakulujen laskua pääosin selittää sosiaali- ja terveystalouden talousarvion alitus. Erikoissairaanhoidon toteuma oli noin 4 460 832 euroa, joka on noin 622 000 euroa budjetoitua pienempi. Erikoissairaanhoidon kulut laskivat vuodesta 2020 yhteensä n. 291 000 euroa. Oulunkaaren sosiaali- ja terveystalouden oman toiminnan toimintakatteet olivat noin 9,172 miljoonaa euroa ja se alitti budjetin n. 652 000 eurolla. Laskua vuoteen 2020 verrattuna oli n. 414 000 euroa. Kokonaisuutena Oulunkaaren sosiaali- ja terveystalouden toimintakulut oli noin 13,633 miljoonaa euroa, jossa oli laskua vuoteen 2020 verrattuna noin n. 705 000 euroa.

Kunnan toimintakulut ilman sosiaali- ja terveystaloutta nousivat vuodesta 2020 yhteensä noin 199 000 euroa. Suuri selittävä tekijä ovat kunnan vuokraamat tilat Oulunkaaren kuntayhtymälle, joita ei oltu huomioitu talousarviossa. Näitä vuokratuloja ei ollut vuonna 2020.

Rahoituskulut olivat n. 31 000 euroa. Laskua edellisvuoteen oli n. 31 000 euroa. Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin -1 185 511,26 euroa.

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva kunnan toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate vuonna 2021 oli noin -23 085 985 euroa. Se parani edelliseen vuoteen verrattuna noin 1 033 000 eurolla.

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyttä. Kunnan vuosikate oli vuonna 2020 yhteensä noin 1 943 982 €. Vuosikate parani edellisestä vuodesta noin 1 102 000 €. Kunnan käyttötalouden tulorahoitus vuosikatteella mitattuna on ylijäämäinen. Tavoitteena tulee saada vuosikate vähintään suunnitelman mukaisten poistojen tasolle. Kunnan lainamäärä on ollut pitkällä aikavälillä laskeva, minkä seurauksena vuosikatteen tulee olla hyvällä tasolla, jotta lainakustannuksista selvitään. Vuosikate per asukas on noin 728 euroa/ as. Vuosikate/poistot – tunnusluku (164 %) osoittaa vuosikatteen olevan riittävällä tasolla, sillä yli 100 %:lla kunnan tulorahoituksen oletetaan olevan riittävä. Tunnuslukuun vaikuttavat tehdyt terveyskeskuksen ylimääräiset poistot (noin 308 000). Ilman niitä tunnusluku olisi 227%.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2017	2018	2019	2020	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,86	14,13	14,38	12,26	14,44
Vuosikate poistoista %	109	82	57	71	164
Vuosikate, euroa/asukas	757	285	254	308	728
Asukasmäärä	2941	2871	2783	2738	2671

2.2. Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Rahoituslaskelma sisältää pelkästään peruskunnan tiedot, sillä yhtiöittämisen seurauksena liikelaitosten tasevarallisuus ja liiketoiminnat ovat siirtyneet kunnan 100% omistamille tytäryhtiöille. Rahoituslaskelman vertailutietona on esitetty peruskunnan rahoituslaskelman tiedot. Rahoituslaskelman tiedot ovat vertailukelpoisia vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätöslukuihin.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2020 oli noin 1 191 857 euroa ylijäämäinen. Vuonna 2021 vastaava luku oli noin 820 357 euroa ylijäämäinen. Vuonna 2021 varsinaiset investointimenot olivat noin 1 146 906 euroa. Saadut tulot investointeihin olivat noin 20 922 euroa, joten peruskunnan nettoinvestoinnit olivat noin 1 126 000 euroa. Toiminnan ja investointien rahavirran positiivisuus ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä puolestaan ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta oli noin -932 131 euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa ei otettu lainkaan, vaan rahoitustarve on hoidettu lyhytaikaisella rahoituksella. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin noin 1 013 175 euroa. Lyhytaikaista lainaa otettiin lisää 1 250 000 euroa. Peruskunnan lainakanta oli vuoden lopussa n. 8,9 euroa. Lainakanta kasvoi vuoden takaisesta noin 237 000 euroa. Vuokra- ja leasingvastuita kunnalla oli vuonna 2021 yhteensä noin 662 273 euroa.

Rahavarojen muutos

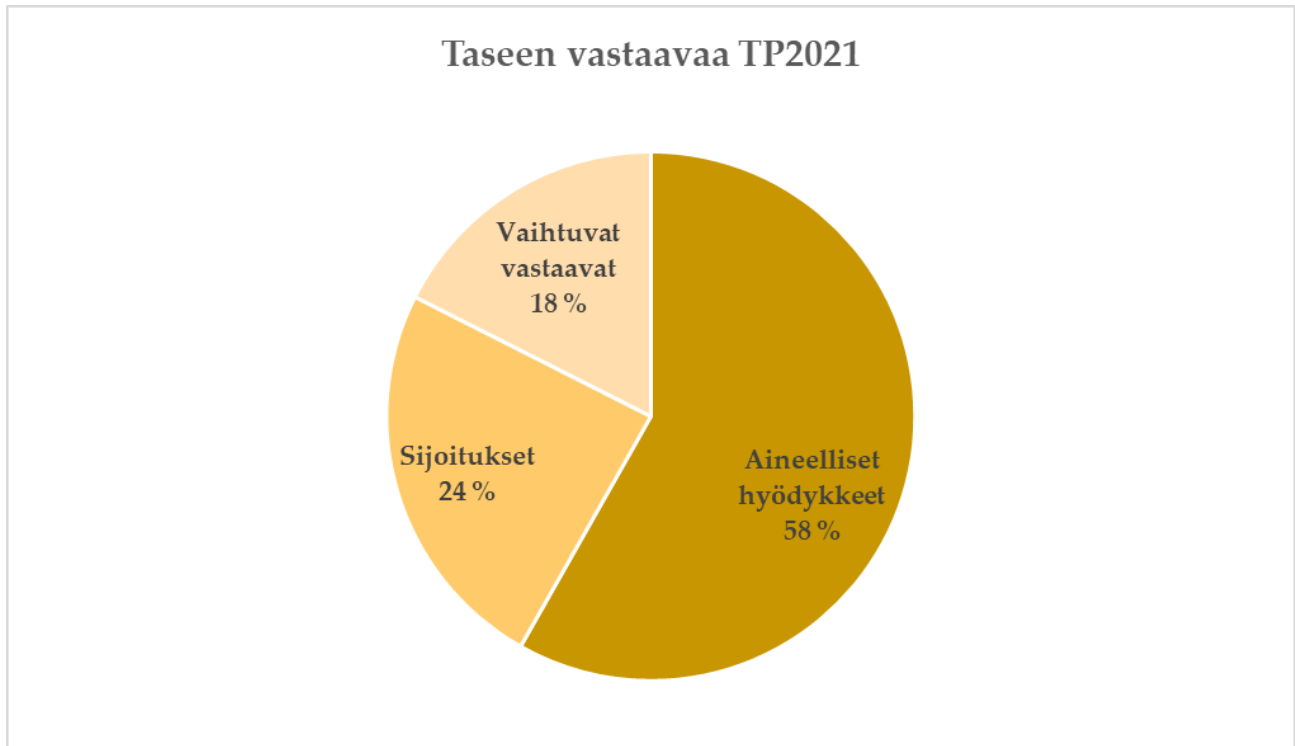
Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena. Rahavarojen muutos oli noin -111 774 euroa.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokate vuonna 2021 oli 1,85. Tunnuslukuun tulee kiinnittää huomiota, sillä tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraanpääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Vuoden 2021 lopun rahavaroilla olisi voitu kattaa 6,76 päivän kassasta maksut.

3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

3.1. Tase ja sen tunnusluvut (peruskunta)

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseesta laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase ja esitetyt taseen vertailutiedot sisältävät pelkästään peruskunnan tase-erät.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyt poistosuunnitelman perusteella.

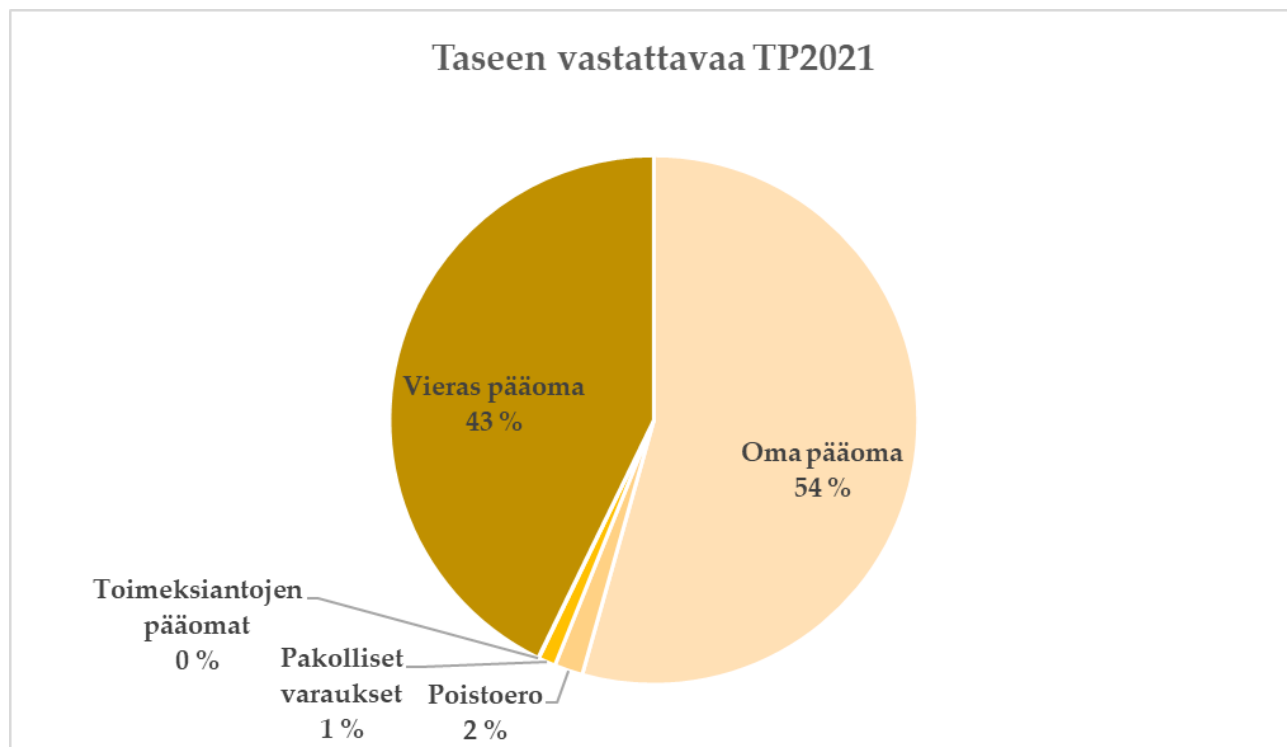
Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli peruskunnalla vuoden 2021 lopussa noin 20,423 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 14,419 miljoonaa euroa vuoden 2021 lopussa. Rakennusten arvo oli noin 9,890 miljoonaa euroa ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli noin 2,434 miljoonaa.

Sijoituksia eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamisia oli n. 6,005 miljoonaa euroa. Sijoitukset ovat pysyneet lähes samana. Kasvua on vuoden edelliseen vuoteen verrattuna noin 14 000 euroa.

Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli vuoden lopussa yhteensä noin 4,347 miljoonaa euroa.

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase ja esitetyt taseen vertailutiedot sisältävät pelkästään peruskunnan tase-erät.

Taseen vastattavaa TP2021

3.2. Kunnan kokonaistulot ja -menot

TULOT	euroa	%
Toimintatuotot	3 898 717	12,5
Verotulot	11 778 282	37,9
Valtionosuudet	13 245 349	42,6
Korkotuotot	28 801	0,1
Muut rahoitustuotot	8 266	0,03
Satunnaiset tuotot		
Tulorahoituksen korjaukset		
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	753 797	2,4
Rahoitusosuudet inv.menoihin	20 921	0,07
Käyttöomaisuuden myyntitulot	111 000	0,4
Antolainasaamisten vähennykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 250 000	4,0
Oman pääoman lisäykset		
Kokonaistulot yhteensä	31 095 133	100
MENOT	euroa	%
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	27 083 768	95,7

- Valmistus omaan käyttöön	-8 336	-0,03
Arvonlisäveron takaisinperintä		
Korkokulut	25 832	0,1
Muut rahoituskulut	4 898	0,02
Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät		
+/- Pakollisten varausten muutos		
- Käyttöomaisuuden myyntitappiot	1 186	0,004
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	3 000	0,01
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 013 175	0,6
Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman vähennykset	176 380	0,9
Kokonaismenot yhteensä	28 299 903	100

Taulukossa on esitetty sisäiset ja ulkoiset luvut.

4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

4.1. Vaalan kunnan konsernirakenne

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty kpl	Ei yhdistelty kpl
Tytäryhteisöt		
⊗ Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt: Koy Vaalan Niska	1	
⊗ Muut yhtiöt: Vaalan Vesi ja Lämpö Oy	1	
Kuntayhtymät		
⊗ Oulunkaaren kuntayhtymä	1	
⊗ Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä	1	
⊗ Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	1	
Osakkuusyhteisöt		
⊗ Humanpolis Oy	1	

4.2. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kiinteistö Oy Vaalan Niska

Yhtiön koko osakepääoman omistaa 100% Vaalan kunta. Yhtiöllä oli takanaan 26. toimintavuosi. Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä, ostaa ja vuokrata alueita ja rakennuksia sekä antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja. Yhtiön tarkoituksena on järjestää ja tarjota luotettavia asuinhuoneistojen vuokrauspalveluja. Toimintaa harjoitetaan omakustannusperiaatteella ilman voiton tavoittelua. Yhtiö täyttää tulo- ja varallisuusverolain mukaisesti verosta vapaiden yhtiöiden edellytykset ja yhtiö on hakeutunut ennakkoperintärekisteriin sekä arvonnisäverorekisteriin.

Toiminnanlaajuuteen sisältyi vuonna 2021 15 kpl kiinteistökohteita eri osoitteissa, pääosin kylätaajamassa ja sen välittömässä läheisyydessä. Yhtiön kaikkien kiinteistöjen rakennustyyppi on rivitalo. Kiinteistöjen ja rakennelmien rakennustilavuus oli noin 35 180 m³, josta muodostuu asuinhuoneistopinta-alaksi 9 017,5 m² 149 asuinhuoneistolla.

Kullakin kiinteistöllä sijaitsivat soveltuvin osin jäteasemat, paikka-alueet, yhteistilat ja tekniset tilat. Kiinteistöissä asui keskimäärin noin 150 kuntalaista. Asukkaiden keskimääräinen jakauma oli seuraava: lapsiperheet 14,0%, lapseton pariskunta 4,0%, yksin asuva 45,0%, eläkeläinen 36,0% ja muuta 1,0%. Yhtiön kokonaiskäyttöaste oli noin 92% koko vuoden aikana.

Yhtiö järjestää Khall 4.9.2018 § 211 päätöksien mukaisesti myös suoraan kunnan omistamien ja eräiden järjestöjen asuinhuoneistojen isännöinnin, kirjanpidon, vuokrauspalvelut sekä talonmiespalvelut. Yhtiön vuonna 2021 koko isännöintipalveluiden kokonaishuonemäärä oli asuinhuoneistojen osalta 250 asuntoa. Sen lisäksi isännöitävänä oli 4 liikehuonetta.

Yhtiön hallitus muodostui viidestä varsinaisesta jäsenestä ja kahdesta varajäsenestä. Yhtiön henkilökunnan vahvuus 31.12.2021 on ollut 3 henkilöä. Henkilöstön on muodostanut toimitusjohtaja, toimistonhoitaja ja kiinteistöhuollon työntekijä, jonka päivystysajan työt on järjestetty kuntakonsernitasolla. Ylimääräinen yhtiökokous järjestettiin 7.10.2021, jossa vahvistettiin kunnanhallituksen 23.8.2021 päätöksen mukaisesti uudet yhtiön edustajat.

Asunnoista perittäviä vuokrien määrää on korotettu 1.4.2021 lukien 2,0%. Uudet vuokrahinnat keskustan kiinteistöille olivat 7,76 – 9,51 €/m²/kk, Saharannan kiinteistöille 9,41 - 9,51 €/m²/kk ja sähkölämmitteissä (2kpl Poukamankangas) kiinteistöissä 7,15 – 7,70 €/m²/kk. Pelson rivitalon vuokrat 5,45 €/m²/kk säilyvät entisellään.

Käyttökorvauksien hinnat 1.4.2021 alkaen:

- ⊙ Henkilöperusteiset vesimaksut 19,75 €/henkilö/kk
- ⊙ Vesimittariperusteiset vesimaksut 4,85 €/m³/kylmä ja 8,95 €/m³/lämmin
- ⊙ Saunavuorot ja P-paikoituspaikat 12,00 €/huoneisto/kk
- ⊙ Valokuitukaapelin maksu 9,95 €/huoneisto/kk
- ⊙ Pesutupamaksu varauskirjan mukaan 2,00 €/1h

Vuokrien määriin vaikuttaa asuntojen lämmitysmuoto, rakennuksien elinkaari ja niiden mahdolliset peruskorjausten kustannukset, sijainti, varustetaso, laatu ja pääomakulut. Yhtiön 11 kiinteistöissä oli vesilaskutus järjestetty vesimittarilukemien käyttäjäkulutusten mukaisesti, muutoin se oli järjestetty henkilöperusteisesti. Vesimaksut (m³) muodostuvat vesilaitoksen hinnastoja pohjalta.

Valtiokonttorilainoja lyhennettiin toimintavuoden aikana pitkäaikaisen velkakirjaehtoien mukaisesti. Kunnan tertiärilainoista suoritettiin velkakirjojen mukaiset korot ilman lyhennyksiä. Toimintavuonna ei suoritettu ylimääräisiä lainaosuussuorituksia.

Pääomalainaa 31.12.2021 tilinpäätöksessä oli valtiokonttorille 450.527,36€ (ed.tp. 589.125,19 €) ja kunnalle tertiärilainaa 368.203,58 € sekä oman pääoman ehtoista lainaa 374.545,00 €. Lainoja oli yhteensä: 1.193.275,94 €. Panttikirjoihin tai kiinnityksiin ei tapahtunut muutoksia.

Yhtiö hakeutui 1.7.2021 alkaen takautuvasti 1.1.2019 alkaen arvonnisäverovelvolliseksi. Yhtiöön hankittiin käytetty pakettiauto talonmiehen käyttöön. Käyttöön otettiin asiakirjojen sähköinen allekirjoitus.

Vaalan Niskan tulos

Kiinteistö Oy Vaalan Niskan liikevaihto oli 879.068,44 € (ed. vuosi 825.890,80 €) ja yhtiön tulos 7.767,43 € toteutui suunniteltua paremmin.

Yhtiön 1.1-31.12.2021 tilinpäätös on koottu yhtiön omalle tilinpäätökselle.

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy on Vaalan kunnan omistama osakeyhtiö. Yhtiöllä on oma hallitus: puheenjohtaja ja neljä jäsentä.

Yhtiön henkilökunnan vahvuus on kasvanut vuonna 2019 kuuteen henkilöön. Henkilöstön on muodostanut toimitusjohtaja, toimistos sihteeri, vesilaitoksen hoitaja, lämpölaitoksen hoitaja, jätevedenpuhdistamon hoitaja ja asennusmies. Yhtiön perustamisesta lähtien toimitusjohtajana on toiminut Kalle Kurtti.

Yhtiön sisällä toimii LVI-palvelut, jota myydään kuntakonsernille, yrityksille ja yksityisille. Yhtiön henkilökunnasta osa osallistuu kunnan kiinteistöhoitajien kanssa järjestettyyn laitosmiespäivystykseen. Vesi-, viemäri- ja kaukolämpöverkoston rakentamiseen käytetään omaa henkilökuntaa, kunnan teknisen toimen henkilöitä sekä tarvittaessa ulkopuolista ja tilapäistä työvoimaa.

Tulos

Vuonna 2021 Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n liikevaihto oli 1 642 414,67€, tulos 115 856,84€ ennen veroja ja 92 564,66€ ylijäämäinen verojen jälkeen. Tulos ennen veroja ylitti 76 915,84€ budjetoidun tuloksen.

VESILAITOS

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy tuottaa vesihuoltopalveluja toiminta-alueellaan keskustaajaman, Oterman, Jaalangan, Manamansalon ja Säräisniemen alueiden asukkaille. Veneheiton, Pelson ja Neittävän alueilla toimivat omat vesiosuuskunnat.

	2021	2020	2019	2018	2017
pumpattu pohjavesimäärä	524 314 m ³	452 998 m ³	524 392 m ³	517 619 m ³	466 364 m ³
veden myynti	225 121 m ³	231 034 m ³	259 379 m ³	207 512 m ³	210 057 m ³
vesijohtoverkoston pituus	n. 668 km	n. 665 km	n. 661 km	n. 658 km	n. 625 km

7 vedenottamo: Vaala, Oterma, Kankari, Manamansalo, Säräisniemi, Rokuanjärvi sekä Tiukumäki yhdessä Länsi-Vaalan vesiosuuskunnan kanssa.

VIEMÄRILAITOS

Vaalassa viemäröinti on toteutettu keskustaajaman, Säräisniemen, Neittävän, Kankarin sekä osin Jaalangan, Pelson ja Manamansalon alueiden asukkaille. Jätevedet johdetaan Vaalan jätevedenpuhdistamolle, pois lukien Pelson ja Manamansalon alueet.

	2021	2020	2019	2018	2017
jätevedenpuhdistamolla puhdistettu jätevesi	276 434 m ³	285 784 m ³	189 608 m ³	177 062 m ³	198 559 m ³
laskutettu jätevesimäärä	93 542 m ³	94 916 m ³	99 996 m ³	93 528 m ³	100 853 m ³

viemäriverkoston kokonaispituus	n. 149 km	n. 148 km	n. 147 km	n. 146 km	n. 146 km
---------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

- 2 jätevedenpuhdistamo, Vaala ja Manamansalo
- 34 jätevedenpumppaamo

KAUKOLÄMPÖLAITOS

Vaalan kaukolämpölaitos tuottaa keskitetysti lämpöpalveluja Vaalan keskustaajaman alueella sijaitseviin kiinteistöihin. Liittyneissä kiinteistöissä on julkisia rakennuksia, rivitaloja, omakotitaloja sekä liike- ja teollisuusrakennuksia. Kaukolämmön myynti nousi viime vuoden vuoksi vajaa 1900MWh, joka on merkittävä parannus.

Lämpöenergia tuotettiin pääosin 2018 valmistuneella KPA -laitoksella (10 803MWh), kokonaisuudessaan verkostoon tuotettu energia oli 14 781 MWh. 1,5MW:n biolaitos tuotti verkostoon energiaa 3 978 MWh. Lämpöenergiasta tuotettiin turpeella 65,8 %, hakkeella 33,3 %, pelletillä 0,9 % ja kevyellä öljyllä alle 1,0 %. Tavoite oli käyttää turvetta 75 %, haketta 21 %, pellettä 3 % ja öljyä 1 %. Tavoitteet saavutettiin pääosin ja öljynkäyttö pysyi kurissa.

Kokonais määrä ostoenergiaa oli 15 975 MWh (vuonna 2020, 14 508 MWh). Lämpöenergian myynnistä 39,6% käytettiin kunnan omistamilla kiinteistöillä, 13% Vaalan Niskan kiinteistöillä ja 47,4 % myytiin yksityisille kuluttajille.

Kaukolämpölaitoksella oli 96 lämmönkuluttajaa, joista kunnan kiinteistöjä oli 26 kpl, yksityisiä 57 kpl ja Niska Oy:n kiinteistöjä 13 kpl. Uusi kaukolämpöliittymä on rakenteilla uudelle vankilalle.

Tulevaisuus

Kaukolämpölaitoksen lämmön myyntiin vaikuttaa vahvasti vuotuinen sää. Verkoston laajentamiseksi neuvotellaan uusien kiinteistöjen liittämisestä kaukolämpöverkkoon. Lämpötaksoja tullaan tarkistamaan yleisen kustannustason mukaisesti.

Vaalan kunta on Hinku-kunta. Uusia kaukolämmöntuotantotapoja on kartoitettu turpeen korvaamiseksi ja hiilineutraalin lämmön tuottamiseksi. Hallituksen pj. on käynyt tutustumassa mm. Puolangalle rakenteilla olevassa biokaasulaitoksessa ja toimitusjohtaja on kartoittanut muita ei polttoon perustuvia lämmöntuotantotapoja.

4.3. Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Nykyinen konsernirakenne mahdollistaa tehokkaan talouden seurannan ja suunnittelun sekä antaa hyvät edellytykset onnistuneelle ja tehokkaalle konsernijohtamiselle. Vuosi 2021 on vahvistanut edelleen ajatusta siitä, että molemmilla tytäryhtiöillä (Vaalan Vesi ja Lämpö Oy ja Koy Vaalan Niska) on mahdollisuus pystyä toimimaan taloudellisesti itsenäisinä yhtiöinä. On kuitenkin hyvä huomioida, että varsinkin Koy Vaalan Niska joutuu investoimaan jo vuonna 2022,

josta aiheutuu kasvava lainataakka. Yhtiön kiinteistökanta on vanhaa, joten tulevaisuudessa on todennäköisesti edessä lisää uudisrakentamista ja elinkaaren päässä olevien kiinteistöjen purkamista. Olennaista yhtiön toiminnassa on pitää vuokra-asuntojen käyttöaste mahdollisimman korkealla. Suuressa osassa yhtiön kiinteistöissä on runsaasti korjausvelkaa eikä kiinteistöjä pystytä tällä hetkellä peruskorjaamaan vaan joudutaan tyytymään pieniin kunnostustöihin. Kunnan rooli tulee korostumaan jatkossa yrityksen uusien lainojen takaajana, jotta lainojen korot saadaan mahdollisimman matalaksi. Kunta on antanut takauksen vuonna 2022 alkavaan uudisrakennusprojektiin.

4.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Vaalan kunnanvaltuusto on hyväksynyt päivitetyt konserniohjeet 25.1.2017 § 5. Konserniohjeilla Vaalan kunnanvaltuusto antaa konsernitason toimintaohjeet ja -periaatteet sekä täsmentää kunnan ja kunnanhallituksen asemaa konsernin johtajana. Käytännössä yhtiöiden toimintaa ja näiden konserniohjeiden noudattamista valvoo kunnanjohtaja ja kunnanjohtajan määräämä henkilö.

Konserniohje sisältää konsernin johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyviä asioita sekä määrittelee, minkälaista yhteistyötä konsernitasolla tehdään esimerkiksi rahoituksessa, sijoitustoiminnassa, riskien hallinnassa sekä henkilöstöasioissa.

Konserniohjeita sovelletaan Kiinteistö Oy Vaalan Niskaan sekä Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n. Konsernivalvonnassa ei ole havaittu suuria puutteita tai ongelmia.

5. KUNNANHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ

5.1. Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä.

Peruskunta:

Tilikauden tulos tuloslaskelmassa ennen tuloksenkäsittelyeriä on noin 758 471 euroa ylijäämäinen. Poistoeron muutosta kirjataan noin 386 000 €, jonka jälkeen kunnan tilikauden ylijäämä on 1 144 280,53 euroa.

Kunnanhallitus esittää tuloksen käsittelystä, että peruskunnan tilikauden ylijäämä 1 144 280,53 euroa kirjataan kunnan omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämä-tilille. Kumulatiivista ylijäämää on peruskunnan taseessa tämän jälkeen n. 2,946 miljoonaa euroa.

5.2. Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Laki on tullut voimaan 1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti on sovellettu, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä on säädetty.

Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- ☉ Jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa. *(ei muutosta nykyiseen)*
- ☉ Jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa *(ei muutosta nykyiseen)*

Tai

- ⊙ Jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
- ⊙ Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (*nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate*);
- ⊙ Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- ⊙ Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- ⊙ Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8

Vaalan kunnalla ei ole velvoitetta alijäämän kattamissuunnitelman laatimiseen. Talouden tarkka seuranta on kuitenkin tarpeen.

Talousarviossa 2021 on arvioitu, että kunnan verotulot ja valtionosuudet ovat yhteensä noin 24 900 000 euroa eli noin 124 000 euroa pienemmät kuin tilinpäätöksessä 2021. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä verotulot ja valtionosuudet ovat yhteensä n. 25 024 000 euroa. Peruskunnan vuosikate on 1 943 982,29 euroa, joka on noin 1 102 000 euroa suurempi kuin tilinpäätöksessä 2020. Pitkäaikaisten lainojen lyhennys oli vuonna 2021 noin 1,013 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 lyhytaikaisten lainojen määrä kasvoi 1 250 000 eurolla.

6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Käyttötalouden toteutumisvertailun tavoitteet tarkentavat tulevaisuuden kuvaamme. Ne ovat yhteisesti valittuja ja niiden toteuttamiseen ollaan sitouduttu. Tavoitteisiin pyritään vuosittain budjetin yhteydessä tarkistettavilla vuositavoitteilla ja toimenpiteillä. Strategian toteutumista seurataan sekä budjetin että tilinpäätöksen yhteydessä.

7. HALLINTO-OSASTO

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Hallinto-osastolle kuuluvat seuraavat vastuualueet: vaalit, tarkastustoimi, hallinto- ja talouspalvelut, elinkeinotoimi, maaseututoimi, yleishallinnon työllistäminen, Oulunkaaren kuntayhtymä, rahoitustoimi ja ostopalvelut muilta. Hallinto-osasto vastaa hallinnon tukipalvelujen tuottamisesta. Hallinto-osaston budjetti sisältää kunnan suurimmat menot (sosiaali- ja terveystaloudet) sekä tulot (verotulot ja valtionosuudet). Näiden lisäksi budjetti koostuu erilaisista jäsenmaksuista kuten Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenmaksuista sekä osallistumismaksuista erilaisiin yhteistoiminta-alueisiin. Elinkeinopalvelut, matkailu ja maaseutupalvelut sijoittuvat kuntaorganisaatiossa suoraan kunnanjohtajan alaisuuteen ja näiden yhteistyönä toteutetaan muun muassa kunnan markkinointia.

Osaston toimintakertomus

Hallintojohtajan katsaus

Vuoteen 2021 Koronatilanne loi edelleen haasteita. Koronavuoden olemme suosineet etätyötä niissä tehtävissä, joissa se on ollut mahdollista. Myös päätäntäkelinten kokouksia on pidetty suurelta osin etäyhteyden avulla. Haasteellisimpana Korona-aikana hallinto-osastolla on ollut voimakkaita rajoituksia tai suosituksia mm. liittyen kokoontumisrajoitukseen, maskien käyttöön, hygieniaoheisiin ja turvaväleihin. Työllistämispalveluiden asiakastyö on pystytty hoitamaan rajoitteista huolimatta.

Kunnanhallitus ja -valtuusto kokoontuivat Koronasta huolimatta säännöllisesti. suurelta osin etäyhteyden avulla tai hybridimallilla. Valtuuston kokoukset on striimattu kokouksen järjestämistavasta riippumatta.

Syksyllä talousarvion aikaan muokattiin hallinto-osaston vastuualueita. Viestintä ja markkinointi irrotettiin elinkeinopalveluista omaksi vastuualueeksi. Näin pystytään jatkossa vertailemaan kuntakohtaisesti elinkeinopalveluja aikaisempaa realistisemmin.

Hallinto-osastolla jatkui vuoden 2021 aikana kaksi hanketta; Verty ja Vetoa ja pitoa kuntatyöhön -hankkeet. Lisäksi kunta on mukana Työtä hyvässä seurassa -hankkeessa.

Vuoden aikana jatkettiin Facebookissa live-esiintymisiä, joissa viestittiin mm. Koronaan liittyvistä ja muista ajankohtaisista asioista.

Ari Niskanen
Hallintojohtaja

TOIMENPIDE 2021: ROKUA GEOPARKIN JA HUMANPOLIKSEN RAHOITUKSEN VARMISTAMINEN ULKOPUOLISEN RAHAN OSALTA HANKKEISSA JA SEN KEHITTÄMINEN EDUNVALVONNALLISESTI GEOPARKIN OSALTA SEKÄ ALUEELLISEN YHTEISTYÖMALLIN MUODOSTAMINEN YLEISEN ELINKEINOJEN KEHITTÄMISEN OSALTA. VAALAN JA ROKUA GEOPARKIN BRÄNDIEN JALKAUTTAMINEN

Valtuustokauden kärkihanke: Alueen viestinnän parantaminen	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Ulkopuolisen rahan osuus vastaa valittua strategiaa Yhteistyösopimus tehty	Elinvoimalautakunta, Kunnanjohtaja, Humanpolis Oy
<p>Vuoden alkupuoliskolla valmisteltiin ja elokuussa käynnistettiin REACT-rahoituksella ”Kestävää nostetta matkailuyrityksiin Oulun seudulla – reagointikykyinen matkakohde uudessa markkinatilanteessa.” -hanke yhdessä Humanpolioksen, Business Oulun, Kalajoen matkailuyhdistyksen ja Oulun Matkailu Oy:n kanssa. Hankkeen teemoina ovat kestävä matkailu, digitalisaatio, tiedolla johtaminen ja yhteismarkkinoinnin toimintamallin kehittäminen sekä investointien hankkiminen. Hankkeen euromääräinen laajuus on yhteensä 950 000 euroa (Humanpolioksen osuus 200 000 euroa) ja kesto ajallisesti 24 kuukautta.</p> <p>Suomen Geoparkien valtionrahoitukseen liittyvää aktiivista edunvalvontaa jatkettiin ja keskusteluja käytiin mm. kansanedustajien, ministereiden sekä Ympäristöministeriön ja Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.</p> <p>Alueellisen elinkeinopalveluiden yhteistyömallin osalta Humanpolis Oy on teki Vaalan ja Muhoksen kunnille ehdotuksen henkilöresurssin lisäämisestä ja kohdentamisesta strategian mukaisesti. Uusi Vaalan vastuualueella työskentelevä elinkeinopäällikkö aloitti tehtävässä 1.10.2021.</p>	

TOIMENPIDE 2021: TYÖHYVINVOINNIN VERKKOKAUPPA PILOTOIDAAN	
Valtuustokauden kärkihanke: Kehityskeskustelujen uudistaminen	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Pilotoitu Testattu käytännössä Annettu palaute	Hallintojohtaja, Työhyvinvointikoordinaattori
Työhyvinvoinnin verkkokauppa on pilotoitu ja se on otettu käyttöön myös muilla, kuin pilotointiin osallistuneilla osastoilla.	

TOIMENPIDE 2021: VAALAN ALUEEN LÄHIMATKAILUKOhteet kartoitetaan ja niiden kunnostamisesta ja ylläpidosta laaditaan suunnitelma. Reitistöjen ja käyntikohteiden merkitsemiseen, viitoitukseen ja saavutettavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Humanpolioksen reitistöhanke kautta kunnostetaan Rokuan ja Kutujoen retkeilyinfraa.	
Valtuustokauden kärkihanke: Oulujärven retkeilyalueen merkityksen tiedostaminen ja muiden retkeilykohteiden kehittäminen	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Tehdyt kartoitus- ja merkitsemistöimenpiteet	Kunnanjohtaja, Tekninen johtaja, Humanpolis Oy, Elinvoimalautakunta, Kunnanhallitus

Rokuan ja Kutujoen retkeilyinfran reitistöhanke mukaiset kunnostustyöt suunniteltiin ja kilpailutettiin vuoden alkupuoliskolla. Kunnostustyöt alkoivat elokuussa purkutöillä ja jatkuvat edelleen vuoden 2022 aikaana. Vaalan kunnan omien reitistöjen merkitsemisen uudistaminen aloitettiin, ja erityisesti tauko- ja tulipaikkoja kunnostettiin ja uudistettiin. Reitistö- ja taukopaikkakohteisiin liittyvään viestintään panostettiin erityisesti. Metsähallitus jatkoi kesällä edellisen vuoden kesänä aloitettua Oulujärven retkeilyalueen retkeilyinfran kunnostusta. Humanpoliksessa työskenneltiin reitistöjen digitaalisen saavutettavuuden ja markkinoinnin parissa – Rokua Geoparkin reitistöjä kootaan Outdoor Active -sovellukseen.

TOIMENPIDE 2021: ELINKEINOPALVELUIDEN PALVELURAKENNUMUUTOKSEN LOPPUUNSAATTAMINEN JA SEN NÄKYVÄKSI TEKEMINEN. VAALAN ALUEEN YRITTÄJIEN KATTAVA TAVOITTAMINEN JA PALVELUTARPEIDEN KARTOITTAMINEN.

Valtuustokauden kärkihanke: Paikallisen yritysneuvonnan tarjoaminen

Arviointimittarit	Vastuutaho
Valmis elinkeinopalveluiden rakenne	Elinvoimalautakunta, Kunnanjohtaja, Humanpolis Oy
Yrityskontaktit ja niistä saatu palaute	

Heinäkuussa päättyneessä Koronakriisiin vastaaminen Oulujokilaaksossa -hankkeessa kontaktoitiin ja autettiin laajasti vaalalaisia yrityksiä. Elinkeinokoordinaattorin ensisijaisena tehtävänä on ollut auttaa alueen yrityksiä selviytymään koronakriisin aiheuttamista ongelmista. Hankkeessa järjestettiin lukuisia yritystapaamisia, joiden aikana yrityksiä ohjattiin niiden toiminnan kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä. Erityinen uutuusarvo on ollut verkostomaisen toimintamallin luominen Muhoksen ja Vaalan kuntien yrityksille yhteistyössä erityisesti Luovin ja OSAOn oppilaitosten kanssa. Verkostomaisessa mallissa Luovin ja OSAOn oppilaiden ja henkilökunnan osaaminen on tuotu alueen yritysten saataville. Yritykset ovat ottaneet hyvin käyttöön nämä palvelut. Hankkeen tuloksena Humanpoliksen alle muodostettiin Elinvoimatiimi, joka kokoaa yhteen Muhoksen, Vaalan ja Utajärven kuntien elinkeinojen kehittäjät. Elinvoimatiimi aloitti toimintansa maaliskuussa, ja sen tehtävänä on tuoda alueen elinkeinojen osaaminen entistä helpommin yritysten saataville sekä madaltaa raja-aitoja eri kuntien elinkeinojen kehittämisen välillä.

Alueellisen elinkeinopalveluiden yhteistyömallin osalta Humanpolis Oy:n hallitus teki Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kunnille ehdotuksen elinkeinojen kehittäjien (2) palkkaamisesta Humanpolikseen. Tämä on suora tulos hankkeen työstä. Vaalan ja Muhoksen kunnat hyväksyivät Humanpoliksen ehdotuksen, ja elinkeinopäälliköt rekrytoitiin vuoden lopulla työskentelemään näiden kuntien alueella. Hankkeella on saatu arvokasta perustietoa alueen ja sen yritysten tarpeista johon esitys ja toimintamalli pohjaa. Utajärven kunta on mukana yhteistyössä Utajärven Yrityspuisto Oy:n kautta.

TOIMENPIDE 2021: YHTEISÖLLISEN ETÄTYÖTILAN YLLÄPITO JA MARKKINOINTI YHDESSÄ YRITTÄJÄYHDISTYKSEN KANSSA. ETÄTYÖMAHDOLLISUUKSIEN JA YLEISESTI ETÄTYÖN MARKKINOINTI.

Valtuustokauden kärkihanke: Työelämän murros hyödynnetään Vaalan hyväksi. Vaala on vetovoimainen etätyön ympäristö.

Arviointimittarit	Vastuutaho
Etätyötilan käyttöasteen kasvu	Kunnanjohtaja, Vaalan Yrittäjät ry
Vaalassa etätöitä tekevien määrän kasvu	

Koronatilanteen takia laaja etätyösuositus lisäsi arvioiden mukaan Vaalasta käsin tapahtuvaa etätöiden tekemistä merkittävästi. Humanpoliksessa valmisteltiin kevään ja kesän aikana yhdessä Tervantie ry:n kanssa Oulu-Kajaani-kasvuvyöhykkeen yhteistä hanketta, jossa tavoitteena on monipaikka-asumisen edistäminen ja alueella olevien ja sinne sijoittuvien yritysten investointien tukeminen. Yhtenä toimenpiteenä on suunniteltu toteutettavan monipaikka-asumisen volyymia kartoittavia toimenpiteitä yhdessä Oulun ja Itä-Suomen yliopistojen kanssa. Hankehakemusta ei vuoden loppuun mennessä saatu jätettyä henkilöstöressurssien muutosten takia.

Vaalan kunnantalolla sijaitseva yhteisöllinen etätyötila oli melkein koko vuoden ulkopuoliselta käytöltä suljettuna, koska koronatilanteen takia kunnan valmiusjohtoryhmä linjasi alueellisen koordinaatioryhmän suosituksesta kunnan tilojen käytön rajoittamisesta taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Tilojen avauduttua etätyötilojen käyttö ei vielä palannut aivan normaalille tasolle, mutta tiloja hyödynnettiin jälleen erityisesti yritysten ja kolmannen sektorin kokousten, tapaamisten ja koulutusten järjestämiseen.

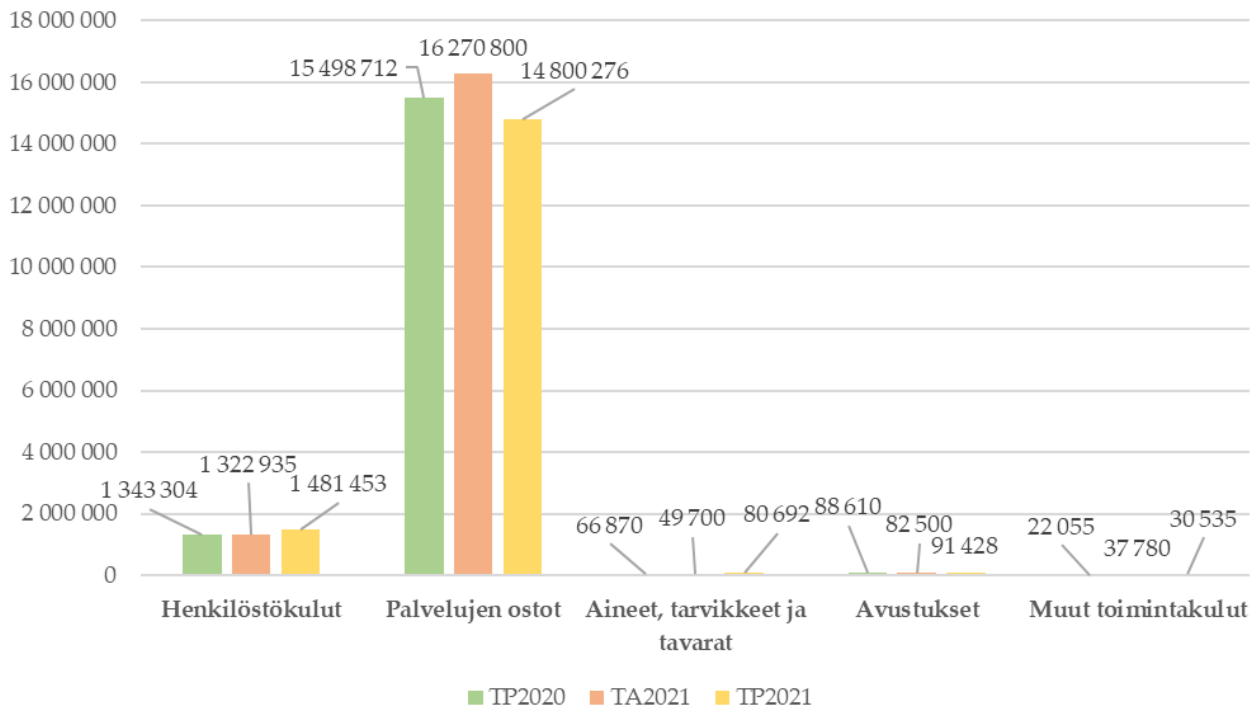
TOIMENPIDE 2021: KUNNAN MEDIANÄKYVYYTEEN PANOSTETAAN MONIPUOLISELLA VIESTINNÄLLÄ JA MARKKINOINNILLA. NÄKYVYYDEN KASVATTAMISEKSI TEHDÄÄN MARKKINOINTIYHTEISTYÖTÄ YKSITYISEN JA KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJOIDEN KANSSA VAALAN ALUEEN TAPAHTUMIEN JA MUIDEN LUONNOLLISTEN YHTEISTYÖMAHDOLLISUUKSIEN OSALTA.

Valtuustokauden kärkihanke: Viestintä monipuolistuu

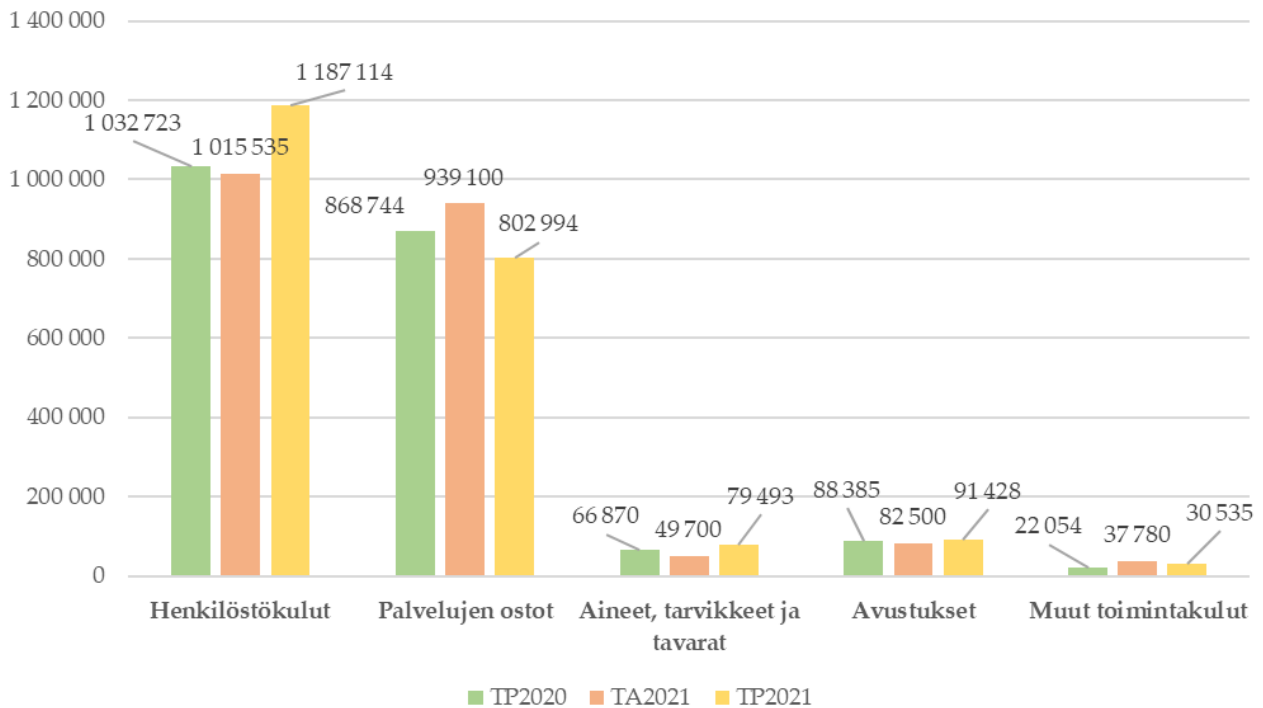
Arviointimittarit	Vastuutaho
Medianäkyvyyden kasvu	Kunnanjohtaja, Humanpolis Oy

Markkinointiyhteistyötä tehtiin vuoden mittaan Maustetyttöjen kanssa, ja sen puitteissa ostettiin mm. natiivimarkkinointia Ilta-Sanomista: [MAINOS: Rokua UNESCO Global Geopark] Täältä Maustetytöt aloitti uransa: "Miljöö on upea" - Mainos - Ilta-Sanommat (is.fi). Näkyvyyttä saatiin laajasti televisiossa, lehdistössä ja sosiaalisessa mediassa. Kesätapahtumien osalta markkinointiyhteistyötä toteutettiin Vaalassa tapahtuneiden kesätapahtumien osalta niin yritysten kuin kolmannen sektorin järjestäjien kanssa. Kunnan omaan viestintään panostettiin edelleen aktiivisesti. Lisäksi elokuussa ensimmäistä kertaa toteutettuun Valentin Vaala -elokuva festivaaliin liittyen toteutettiin monipuolista markkinointia ja viestintää. Vaala sai tapahtuman tiimoilta myös laajaa kansallista näkyvyyttä. Vuoden aikana toteutettiin myös kunnan työnantajaimagoa tukeva, rekrytointimateriaaleissa hyödynnettävä työnantajamielikuvavideo

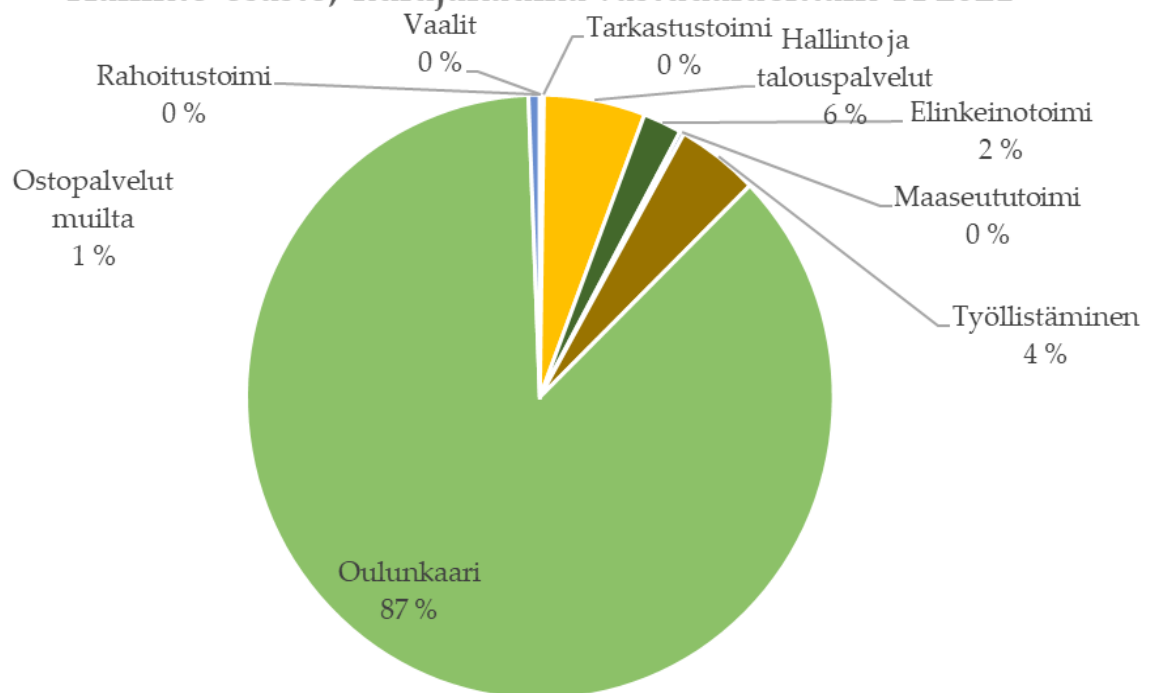
Hallinto-osasto, toimintakulut

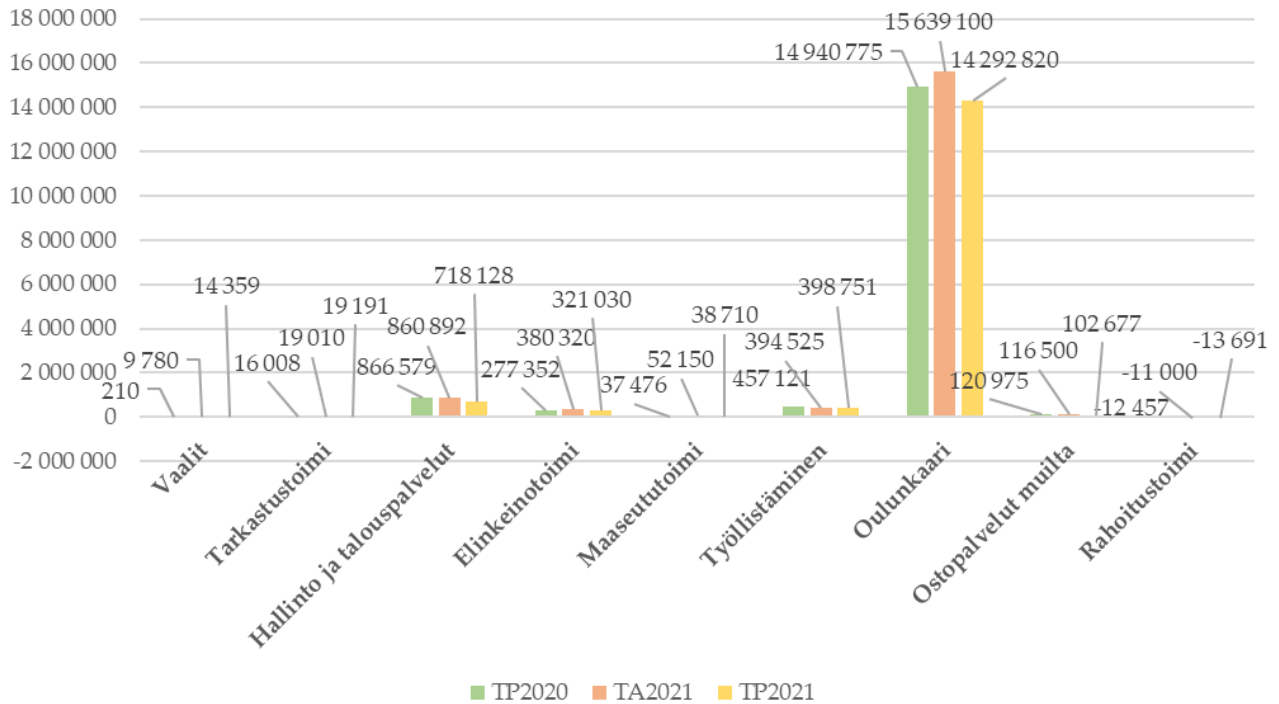
Hallinto-osasto, toimintakulut pl. Oulunkaari

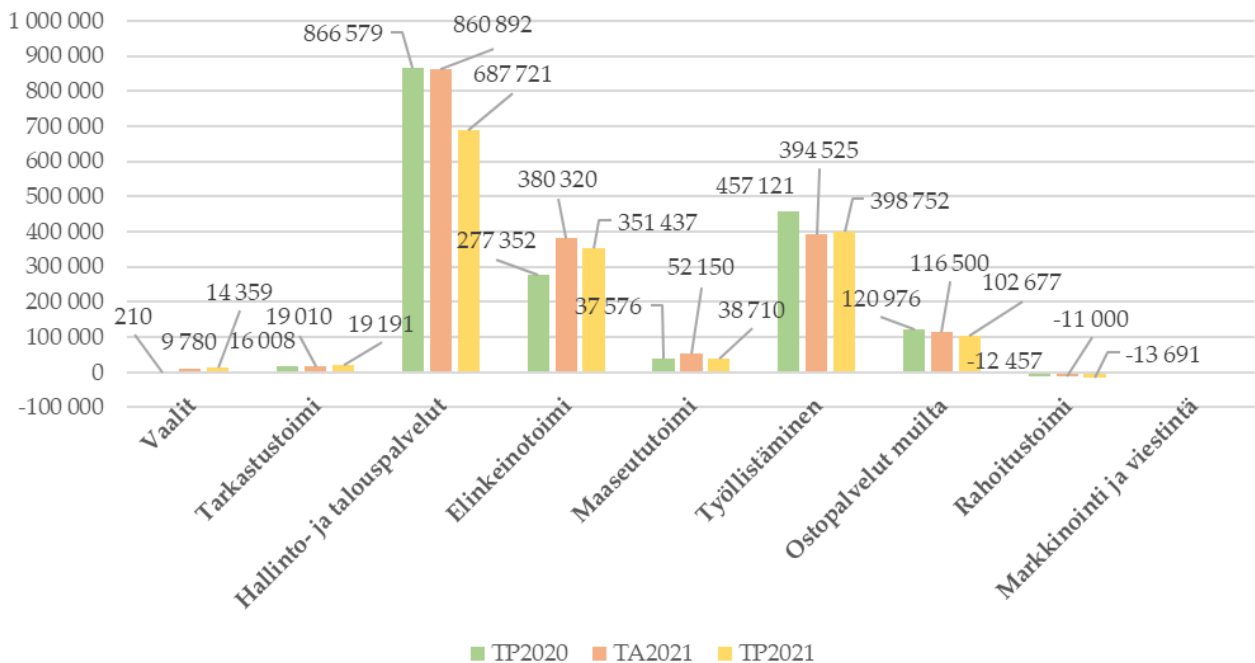
Hallinto-osasto, kulujakauma vastualueittain TP2021

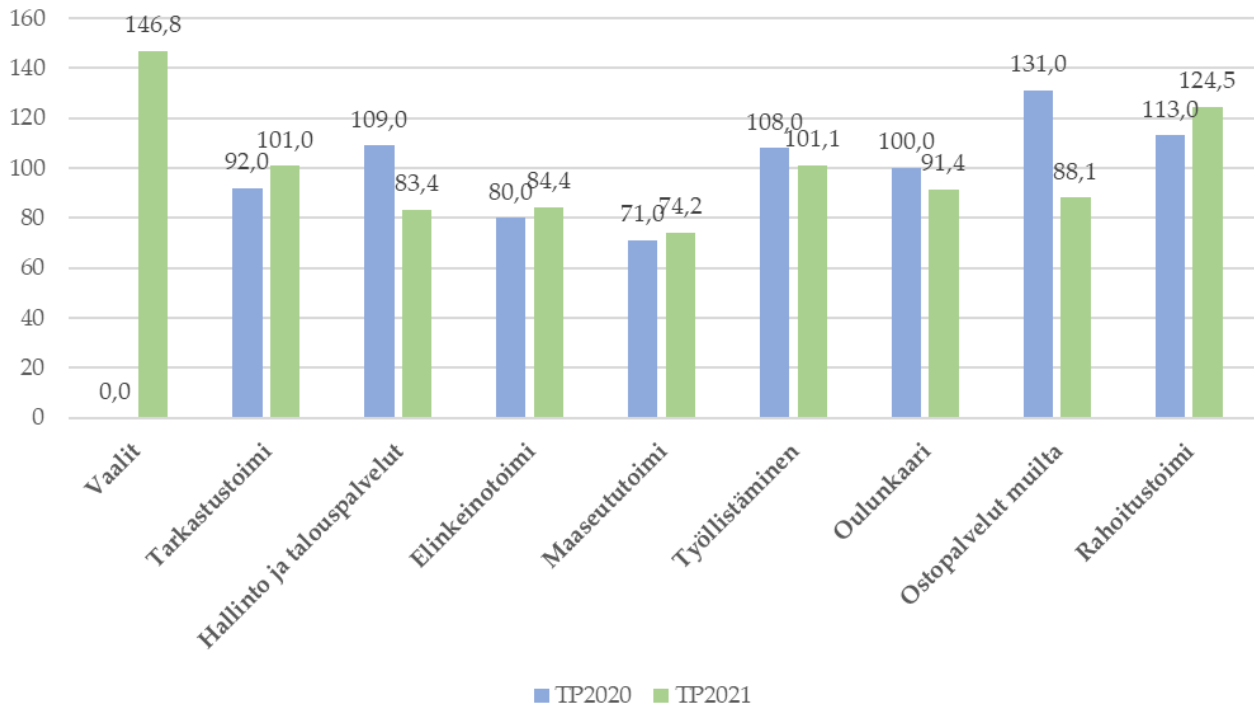
Hallinto-osasto, toimintakate vastuualueittain

Hallinto-osasto, toimintakate vastuualueittain pl. Oulunkaari

Hallinto-osasto, toteumaprosentti (%) (toimintakate)

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	603 337	302 438	199,49 %	-24 656	327 094
Myyntituotot	21 112	15 200	138,90 %	-14 020	29 220
Maksutuotot	0	0	0,00 %	0	0
Tuet ja avustukset	453 397	273 338	165,87 %	2 519	270 819
Muut toimintatuotot	128 828	13 900	926,82 %	-13 155	27 055
TOIMINTAKULUT	-16 484 384	-17 763 715	92,80 %	-744 163	-17 019 552
Henkilöstökulut	-1 481 453	-1 322 935	111,98 %	20 369	-1 343 304
Palvelujen ostot	-14 800 276	-16 270 800	90,96 %	-772 087	-15 498 713
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-80 692	-49 700	162,36 %	17 170	-66 870
Avustukset	-91 428	-82 500	110,82 %	6 110	-88 610
Muut toimintakulut	-30 535	-37 780	80,82 %	-15 726	-22 054
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-15 881 046	-17 461 277	90,95 %	-768 819	-16 692 458

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
Vaalit					
TOIMINTATUOTOT	3 259	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-17 618	-9 780	180,15 %	-9 570	-210
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14 359	-9 780	146,82 %	-9 570	-210
Tarkastustoimi					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-19 191	-19 010	100,95 %	-3 002	-16 008
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-19 191	-19 010	100,95 %	-3 002	-16 008
Hallinto- ja talouspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	230 679	82 438	279,82 %	24 066	58 372
TOIMINTAKULUT	-948 807	-943 330	100,58 %	-18 379	-924 951
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-718 127	-860 892	83,42 %	5 687	-866 579
Elinkeinoitoimi					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	0	0

TOIMINTAKULUT	-321 031	-380 320	84,41 %	-102 968	-277 352
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-321 031	-380 320	84,41 %	-102 968	-277 352
Maaseututoimi					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-38 710	-52 150	74,23 %	-14 674	-37 476
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-38 710	-52 150	74,23 %	-14 674	-37 476
Työllistäminen					
TOIMINTATUOTOT	344 722	209 000	164,94 %	-34 800	243 800
TOIMINTAKULUT	-743 473	-603 525	123,19 %	97 396	-700 921
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-398 752	-394 525	101,07 %	62 596	-457 121
Vapaa-aikapalvelut					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	0	0,00 %	0	0

7.1. Vaalit

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Kuntavaaleissa kunta jakautuu yhteen tai useampaan äänestysalueeseen. Valtuusto päättää harkintansa mukaan äänestysalueista. Äänestysaluejakopäätös tehdään vain tarvittaessa eli jos halutaan muuttaa voimassa olevaa äänestysaluejakoa. Kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava äänestysalueiden vaalilautakunnat sekä ennakoäänestyksestä laitoksissa huolehtivat vaalitoimikunnat. Vaalitoimikunnalla ei enää ole kotiäänestykseen liittyviä tehtäviä.

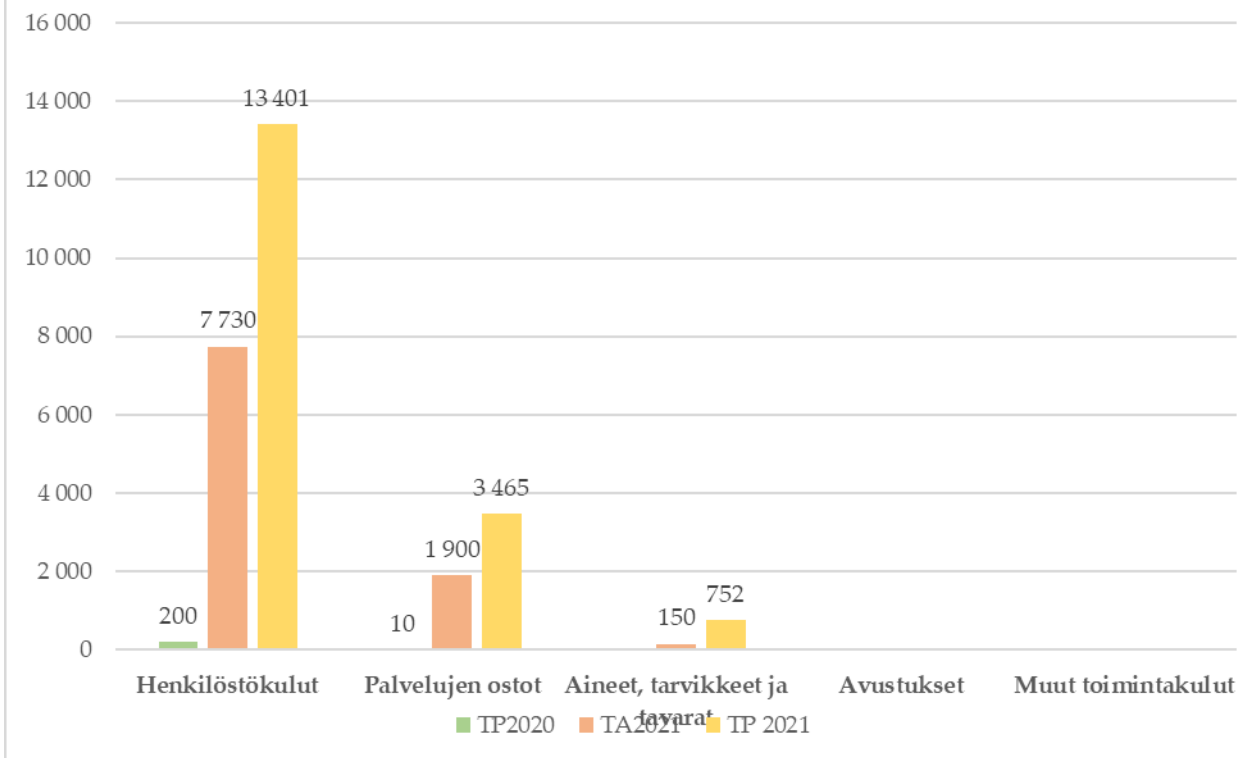
Keskusvaalilautakunta määrää vaalitoimitsijat yleiseen ennakoäänestyspaikkaan ja kotiäänestykseen.

Kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja päätettävä kunnassa olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista sekä määrättävä ennakoäänestyspaikkoina olevat sosiaalihuollon toimintayksiköt. Kunnanhallituksen on myös hyvissä ajoin määrättävä äänestysalueen vaalipäivän äänestyspaikat.

Vastuualueen toimintakertomus

Vuonna 2021 järjestettiin kuntavaallit, joissa ennakoäänestys järjestettiin 26.5.-8.6.2021. Varsinainen vaalipäivä järjestettiin 13.6.2021. Alkuperäisen vaalilain mukaan vaalipäivä olisi pitänyt olla 18.4.2021 mutta eduskunta päätti siirtää sitä vallitsevan Koronavirusepidemian vuoksi.

Vaalit, toimintakulut

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	3 259	0	0,00 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-17 618	-9 780	180,15 %	-9 570	-210
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14 359	-9 780	146,82 %	-9 570	-210
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

7.2. Tarkastustoimi

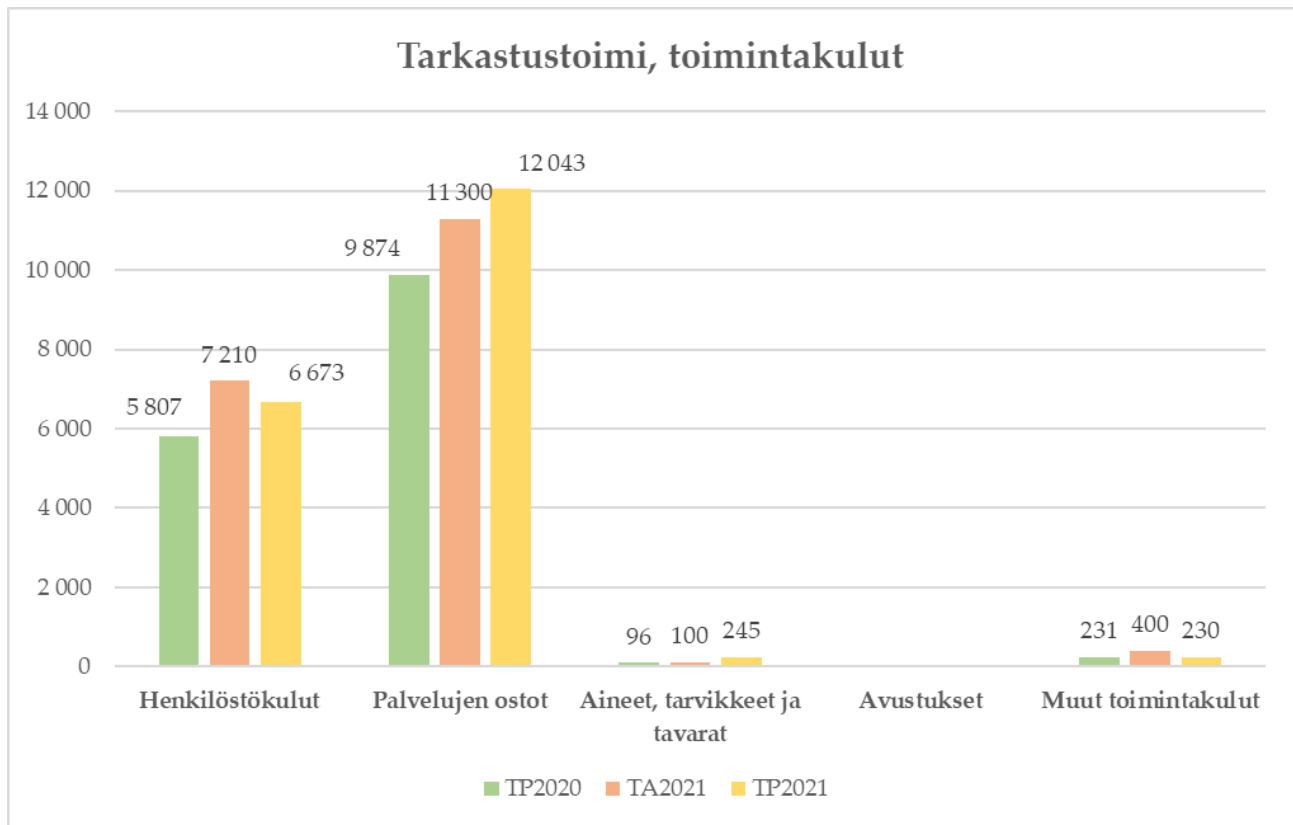
Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- ⊙ valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- ⊙ arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- ⊙ arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- ⊙ huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- ⊙ valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- ⊙ valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

Vastuualueen toimintakertomus

Vuonna 2021 tarkastuslautakunta kokoontui seitsämän kertaa. Kevätkaudella neljä ja syyskaudella, uudella kokoonpanolla kolme kertaa. Lisäksi uusi tarkastuslautakunta koulututtui syksyllä tarkastuslautakunnan tehtäviin.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-19 191	-19 010	100,95 %	-3 002	-16 008
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-19 191	-19 010	100,95 %	-3 002	-16 008
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

7.3. Hallinto- ja talouspalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Tehtäväalue sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, keskustoimiston, talous- ja hallinnon, henkilöstöhallinnon, atk-palvelujen ja toimikuntien tulot ja menot. Tehtäväalueeseen kuuluu myös muu yleishallinto, joka pitää sisällään mm. kuntayhtymät, joukkoliikenteen ja toimikunnat. Kuntayhtymien menoissa on mm. Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenmaksut. Oulunkaaren kuntayhtymää tarkastellaan omana vastuualueena, joten se ei kuulu tähän tehtäväalueeseen.

Vastuualueen toimintakertomus

Osaamista on tuettu ja täydennetty koulutuksilla, jotka ovat suurelta osin toteutuneet etäkoulutuksena. Tiedonhallintalain voimaantulo 1.1.2021 vaati vuonna 2021 paljon aikaa tiedonhallintamallin kehittämiseksi. Kunta teki tässä yhteistyötä Oulunkaaren kuntayhtymän ja sen omistajakuntien kanssa. Syksyn talousarviossa varattiin rahat tiedonhallintasihteerin palkkaamiseen.

Taloushallinnossa taloutta seurataan tarkasti ja talouden muutoksiin on reagoitu tarvittaessa. Talousraportissa mm. verotulot oikaistaan, jolloin verotulojen epätasainen kertyminen ei vaikuta kuukausittaiseen tulokseen. Verotulot huomioidaan talousraportissa kuntaliiton veroennusteen mukaan.

Hallinto-osastolle kuuluu ohjeiden toimintamallien päivitys. Vuoden aikana päivitettiin etätyöohjeet ja palkkiosäntö. Kotouttamisohjelman päivityksestä vastasi hyvinvointiosasto.

Kunnan henkilöstössä on tapahtunut viime vuosien aikana paljon muutoksia ja niitä tulee tapahtumaan myös seuraavien vuosien aikana mm. eläköitymisien vuoksi. Henkilöstön sopeutumista muutoksiin on pyritty tukemaan mm. esimies- ja johtamistyön kautta, järjestämällä koulutuksia, kehittämällä työhyvinvointipalveluja ja järjestämällä tarvittaessa työnohjausta.

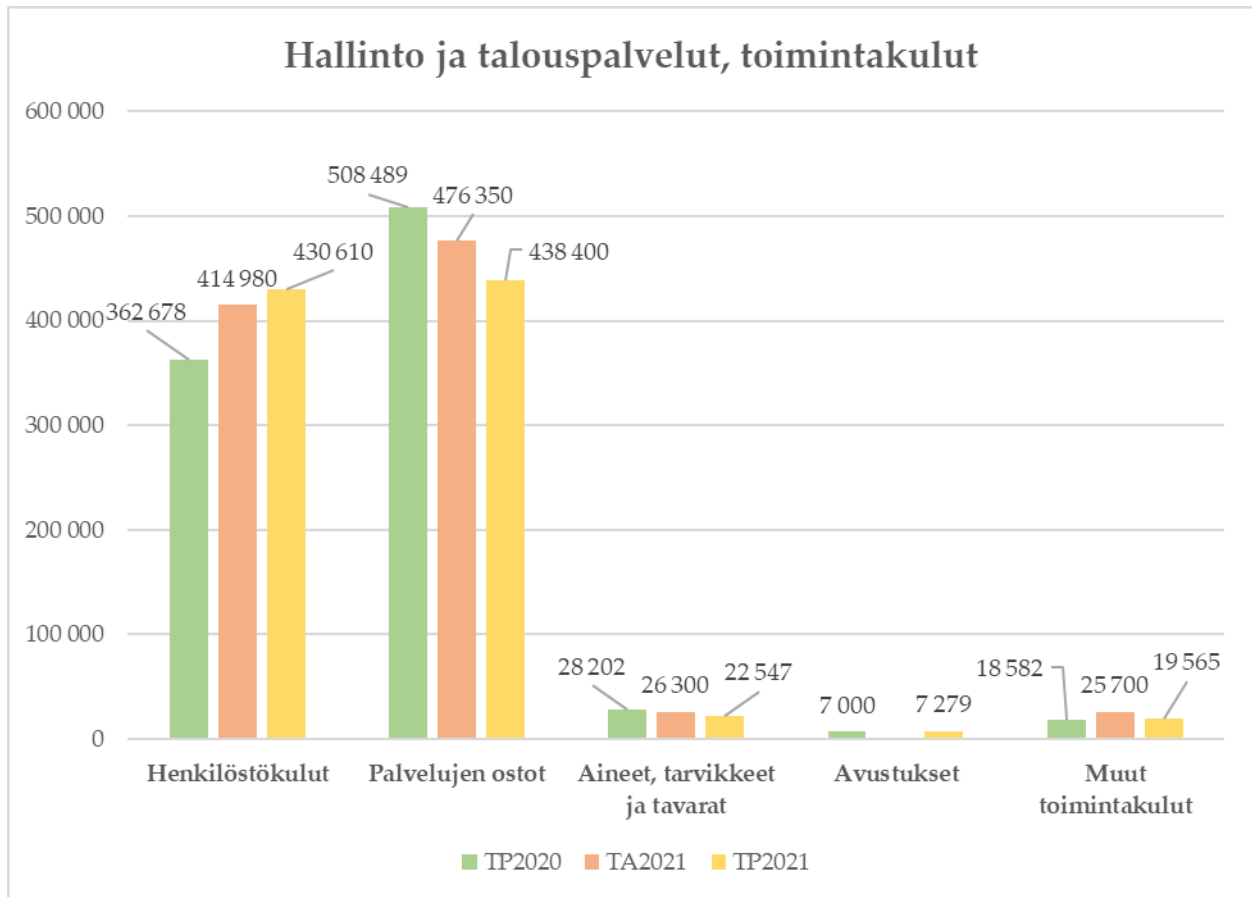
Vetoa ja pitoa kuntatyöhön -työhyvinvointihanke on alkanut Vaalassa 17.8.2020 tavoitteenaan edistää Vaalan kunnan työntekijöiden ja esihenkilöiden työhyvinvointia ja työssä jaksamista sekä pidentää työuria. Hankkeessa on otettu käyttöön sähköinen työhyvinvointitarjotin, jonne on koottu henkilöstö- ja tarvelähtöisesti hyvinvointia edistäviä palveluita. Työhyvinvointitarjotinta on kehitetty ja otettu käyttöön osastoittain vuodesta 2020 lähtien ja vuoden 2021 loppuun mennessä koko henkilöstö oli mukana hankkeessa.

Vaalan kunnasta osallistui muutamia työntekijöitä ikääntyville työntekijöille suunnattuun Uran huippuvuodet -valmennukseen, joka toteutui huhti-marraskuussa 2021. Lisäksi esihenkilöt osallistuivat vuoden 2021 aikana Filosofian akatemian valmentavan johtamisen koulutukseen sekä PoJo-hankkeen tarjoamaan positiivisen johtamisen koulutukseen. Loppuvuodesta 2021 toteutettiin myös henkilöstölle suunnattu työhyvinvointikoulutus osana henkilöstötilaisuutta.

Vaalasta tehtiin syksyllä 2021 oma työnantajavideo, jota hyödynnetään rekrytoinnissa ja positiivisen työnantajamielikuvan kehittämisessä. Hanke on ollut vuoden 2021 aikana mukana myös rekrytointiprosessin ja -materiaalien sekä perehdytysmateriaalien kehittämisessä. Pohjana kehittämisessä on käytetty henkilöstölle suunnatun työnantajamielikuvakyselyn tuloksia. Hyvinvointi- sekä työtyytyväisyys- ja työmotivaatiokyselyt on myös toteutettu ja niiden tulosten pohjalta suunniteltu henkilöstölle tarjottavia työhyvinvointipalveluita. Hankkeesta on tiedotettu vuoden 2021 aikana organisaation sisäisesti sekä ulkoisesti mm. tiedotteilla ja hankkeen Facebook-sivujen kautta.

Vuoden aikana kunta päätti nostaa Smartum-edun määrääjäksi 200 euroon. Lisäksi kunta ottaa käyttöön verovapaan polkupyöräedun työntekijöille.

Päättäjäelinten kokoukset järjestettiin vuonna 2021 suurelta osin etäyhteyden välityksellä tai hybridimuotoisena. Luottamushenkilöitä koulutettiin käyttämään Teams-sovellusta etäkokousten mahdollistamiseksi. Valtuuston kokoukset striimattiin yleisölle kokouksen järjestämistavasta riippumatta. Vuoden aikana otettiin käyttöön uudet striimauslaitteet.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	230 679	82 438	279,82 %	24 066	58 372
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-948 807	-943 330	100,58 %	-18 379	-924 951
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-718 127	-860 892	83,42 %	5 687	-866 579
Suunnitelman mukaiset poistot	-964	-964	100,02 %	3 881	-4 845

7.4. Elinkeinot

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Elinkeinopalveluiden tehtävänä on perusedellytysten luominen erilaisille elinkeinoille, yritysneuvonta ja aktiivinen elinkeinon kehittäminen. Tavoitteena on nykyisten yritysten ja työpaikkojen säilyminen, yritysten omistajavaihdosten tukeminen, laajentumishaluisten yritysten auttaminen sekä uusien yritysten saaminen kuntaan. Toimintaan liittyvät oleellisesti myös kunnan markkinointi uusille asukkaille ja yrittäjille sekä erilaisten tapahtumien järjestämisen mahdollistaminen ja tukeminen sekä kunnan elinvalvonta.

Kehittyvä talouselämä luo voimavaroja myös kunnan tuottamien palvelujen kehittämiseen. Elinkeinojen kehittämisen tavoitteena on saada lisättyä tulomuuttoa ja kunnan elinvoima kasvamaan auttamalla nykyisiä yrityksiä ja maatiloja parantamaan tuottavuuttaan sekä edistämällä uusien yritysten ja työpaikkojen syntymistä.

Elinkeinopalvelujen tehtävänä on auttaa yrittäjiksi aikovia perustamaan yrityksiä sekä nykyisiä yrityksiä kehittämään ja laajentamaan toimintaansa. Yrittäjiä opastetaan omistaja- ja sukupolvenvaihdoksien toteuttamisessa. Tulevaisuuden kannalta on erittäin tärkeää saada nykyisille yrityksille jatkajia.

Elinkeinotoimen tehtäviä ovat:

- ⊙ Yrittäjien ja oman yritystoiminnan aloittamista suunnittelevien ohjaus neuvonnan piiriin
- ⊙ Yhteydenpito yrityksiin ja kehittämisorganisaatioihin
- ⊙ Maankäytön suunnittelu teknisen toimen kanssa
- ⊙ Elinkeinojen kehittämishankkeiden ja toimenpiteiden suunnittelu, toteutus ja koordinointi
- ⊙ Kunnan viestintä ja markkinointi
- ⊙ Kunnan edunvalvonta ja sidosryhmäyhteistyö
- ⊙ Elinvoimaa lisäävien tapahtumien kehittäminen, järjestäminen ja tukeminen
- ⊙ Lamminahon talon ja Kassu Halonen taidetalon matkailullisen toiminnan kehittäminen

Vastuualueen toimintakertomus

Elinkeinopalveluiden talouden toteuma 2021

Elinkeinopalveluiden tilinpäätös on talouden ja toiminnan osalta pääpiirteissään talousarvion mukainen. Suurin eroavaisuus talousarviossa suunniteltuun nähden on Humanpolis Oy:lle palkatun elinkeinopäällikön rekrytoinnin viivästyminen, mistä johtuen tähän varattua ostopalveluresurssia on osittain jäänyt käyttämättä. Talousarvion toteumaprosentti on kokonaisuudessaan elinkeinopalveluiden vastuualueen osalta 84,4 prosenttia.

Elinkeinojen kehittämisen osalta henkilöstökulujen toteumaprosentti on 102,30 (noin 111 000 euroa), palveluiden oston toteumaprosentti 51,2 (noin 59 000 euroa), aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toteumaprosentti 32,9 (noin 800 euroa) ja muiden toimintakulujen 153,9 (1700 euroa).

Hankeosuuksista ja sopimuspohjaisista kuluista Humanpoliksen, Oulujärvi Leaderin ja Oulunkaaren yrityshankkeiden kustannukset toteutuivat täysin talousarvion mukaisesti, ja suunnittelemttomien hankkeiden talousarviovarauksesta toteutui 92,4 prosenttia.

Elinkeinopalveluiden rakenne ja keskeinen toiminta vuonna 2021

Kesään 2021 saakka elinkeinopalveluissa työskenteli Humanpolis Oy:n hallinnoimassa Koronakriisiin vastaaminen Oulujokilaaksossa –hankkeessa elinvoimakoordinaattori, jonka työtehtäviin kuuluivat vaalalaisten yritysten kehittäminen, auttaminen ja neuvonta. Hankkeen aikana muodostetun alueellisen elinkeinopalveluiden yhteistyömallin seurauksena Humanpolis

Oy:n hallitus teki Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kunnille ehdotuksen elinkeinojen kehittäjien (2) palkkaamisesta Humanpolikseen. Vaalan ja Muhoksen kunnat hyväksyivät Humanpoliksen ehdotuksen, ja elinkeinopäälliköt rekrytoitiin vuoden lopulla työskentelemään näiden kuntien alueella. Utajärven kunta on mukana yhteistyössä Utajärven Yrittäjäseuran Oy:n kautta. Muutoin elinkeinopalveluiden vastuualueelle on ositettu osa kunnanjohtajan työajasta. Kunnan poikkihallinnollisen viestinnän asiantuntijan palkkakustannukset ovat elinkeinojen vastuualueella.

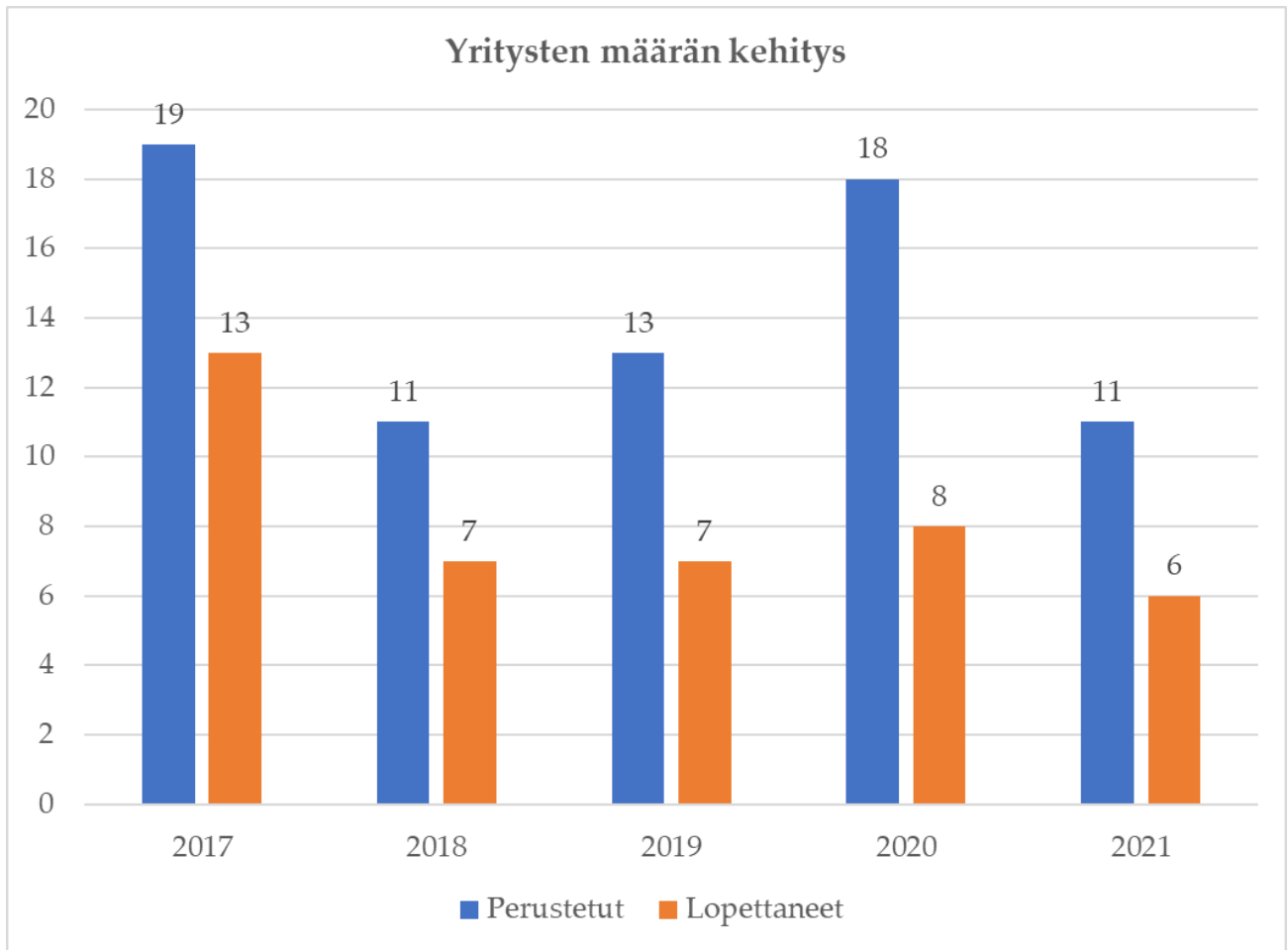
Yrittäjällä tai yrittäjäksi aikovalla on Vaalassa vuonna 2021 ollut käytössä yhteistyötahojen neuvontapalveluja ja rahoitusmahdollisuuksia. Vaalan kunta ostaa maaseututoimen palvelut Siikalatvan kunnalta. Lisäksi kunta on elinkeinojen edistämiseen keskittyvien yhdistysten osalta jäsenenä Oulujärvi Leaderissa, Tervantie ry:ssä, Oulujärven Jättiläisissä ja Oulun Kauppakamarissa.

Uusien yritysten perustamisen järjestäminen ja siihen liittyvä neuvonta on hoidettu vuoden 2020 alusta lähtien Oulun seudun Uusyrittäjäkeskuksen kautta. Palvelu on ollut saatavissa sekä fyysisesti Vaalasta käsin että korona-ajan myötä etäyhteyksien avulla. Uusyrittäjäkeskus on auttanut vuoden aikana vaalalaisia yrityksiä perustamisen lisäksi sukupolvenvaihdoksissa ja yrityskaupoissa. Vaala on ollut mukana myös Pohjois-Pohjanmaan yrittäjien omistajanvaihdospalvelusopimuksessa, jonka kautta yritykset ovat saaneet apua ja neuvontaa yrityksen omistajanvaihdostilanteissa. Omistajanvaihdospalvelun kustannukset ovat vuosittain Vaalalle 537 euroa. Oulun seudun Uusyrittäjäkeskuksen kustannukset ovat 1,15 euroa / asukas. Yrityksiä on autettu esimerkiksi markkinoiden kartoituksessa, liikeidean kehittämisessä, kannattavuuden laskennassa, yrityksen perustamisessa, rahoituksen hakemisessa ja sopivien toimitilojen löytämisessä.

Yritysten määrän kehitys

Jo neljänä aiempaan vuoteen toteutunut yritysten määrän nettolisäys on jatkunut vuonna 2021 pitkittyneestä koronakriisistä huolimatta. Vaalaan on perustettu vuonna 2020 yhteensä 11 yritystä ja lopetettu kuusi yritystä. Uudet yritykset sijoittuvat esimerkiksi majoituksen, ravintolan, kauneushoidon, autotarvikemyynnin, elektroniikan myynnin, maanrakennuksen, matkailu- ja kahvilatoiminnan, talonrakennuksen sekä kasvinviljelyn ja nautakarjan toimialoille.

Yritysten investointihalukkuuden elpymisen ja investointisuunnitelmien käynnistäminen näkyivät erityisesti Vaalaan kohdistuvien isojen investointien julkistamisen ja kaavailun myötä: useat suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot, Vaalan uusi vankila ja kunnan omat rakentamisinvestointisuunnitelmat ovat tuoneet lähivuosille positiivisen signaalin kunnan elinvoimasta. Edellisen vuoden tapaan jatkunut haettujen ja myönnettyjen rakennuslupien ennätysmäärä kertoo investointien vilkastumisesta. Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston rakennustyöt olivat vuoden lopulla lähes valmiit, Vaalan vankilan maanrakennustyöt saatiin vuoden aikana lähes valmiiksi, Vaalan uusi ABC-liikenneasema ja Vaalan Fysioterapian laajennustyöt valmistuivat.

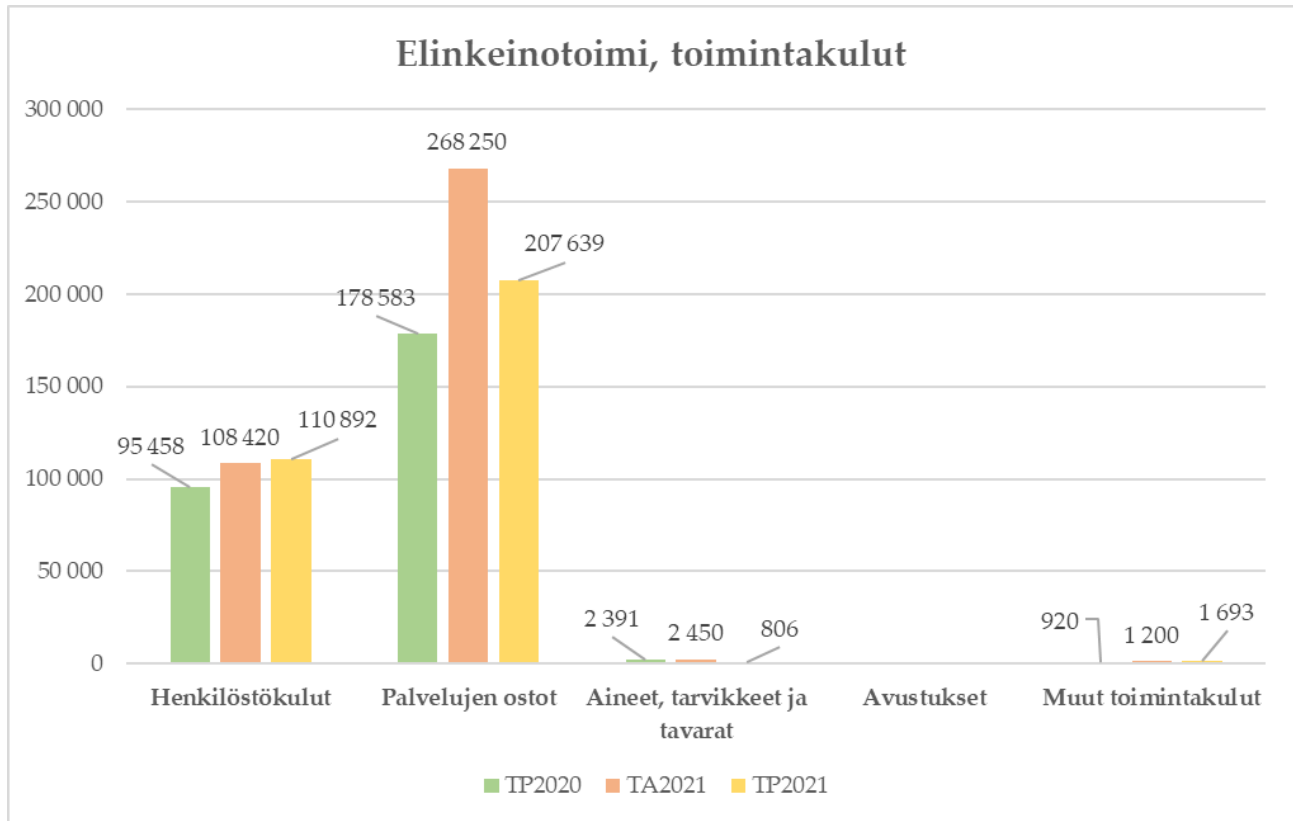
Kuntamarkkinointi ja viestintä

Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kuntien sekä Humanpolis Oy:n yhteistä viestintäsuunnitelmaa on toteutettu kunnan viestinnässä ja markkinoinnissa. Kunnan omaa viestintää ovat vuoden aikana hoitaneet poikkihallinnollinen viestintätiimi sekä viestinnän asiantuntija.

Muun elinkeinotoimen talousarvioon varattuja toimisto- ja asiantuntijapalveluvaroja sekä muiden yhteistoimintaosuuksien varoja on suunnitellusti käytetty kunnan uuden brändin jalkauttamiseen sekä mainos- ja markkinointimateriaalien uusimiseen. Muista yhteistoimintaosuuksista on katettu lisäksi kunnan sponsorointi- ja markkinointiosuusrahoja kolmannen ja yksityisen sektorin järjestämiin kunnan alueella oleviin tapahtumiin. Koronakriisi peruutti kuitenkin yhä edelleen vuonna 2021 suuren osan vuoden tapahtumista. Edellisenä vuonna aloitettua uutta markkinointiyhteistyötä vaalalaistaustaisten Maustetyttöjen kanssa. Valtuuston päätöksen mukaisesti kunta solmi myös markkinointiin liittyvän yhteistyösopimuksen seikkailu-urheilukilpailu Rokua Challengea tuottavan tahon kanssa. Yhteistyösopimuksen puitteissa kunta saa laajaa medianäkyvyyttä ja kilpailun aikana kuvattavaa materiaalia omaan markkinointiinsa. Markkinointivaroista tehtiin kesällä 2021 edellisen vuoden tapaan myös kuntavetoisesti vaalalaisten yritysten yhteismainontaa.

Viestinnässä on panostettu erityisesti koronaviestinnän lisäksi sosiaalisen median viestinnän monipuolistamiseen sekä kunnan internet-sivujen kehittämiseen ja siihen liittyvään sisällöntuotantoon. Viestintää on tehty monikanavaisesti niin kuntalaiskirjeillä, sähköisillä

poikkeusolotiedoilla, lehti-ilmoituksilla kuin videon välityksellä live-lähetyksin. Myös erityisesti yrittäjille suunnattua viestintää on lisätty monikanavaisesti edellä kuvatulla tavalla.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-321 031	-380 320	84,41 %	-102 968	-277 352
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-321 031	-380 320	84,41 %	-102 968	-277 352
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

7.5. Maaseututoimi

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

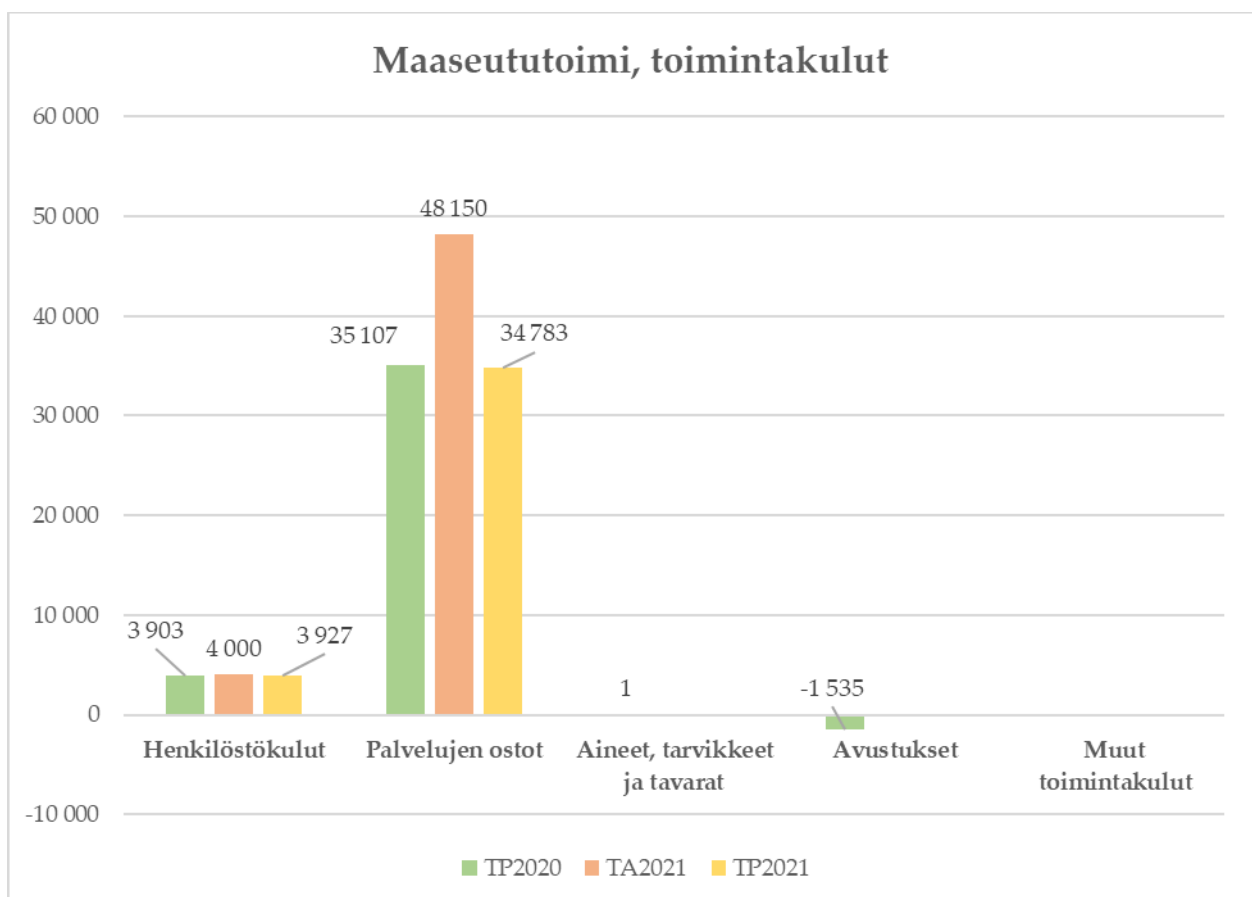
Maataloudella on erittäin merkittävä rooli Vaalan kunnan elinkeinorakenteessa. Siikalatvan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue on aloittanut toimintansa vuoden 2012 alusta. Mukana ovat Haapavesi, Pyhäntä, Siikalatva, Vaala. Vastuukuntana toimii Siikalatvan kunta, jonka palvelukseen muiden kuntien henkilöstö on siirtynyt. Tällä järjestelyllä turvataan lainmukainen maataloushallinto myös Vaalan maatalousyrittäjille. Vaalan kunta pyrkii neuvottelemaan yhteistyöstä niin, että tulevana vuosina maaseutuhallinnon kustannukset eivät merkittävästi kasva.

Maaseutuhallinnon palvelut järjestetään sopimuskuntien alueella lähipalveluina, ja maaseutuelinkeinoviranomaispalvelut on saatavissa arkipäivisin virka-aikana vähintään puhelimitse. Palvelun tarjonta sovitetaan kysynnän sekä henkilöresurssien mukaiseksi.

Vaalan kunta hankkii myös lomituspalvelut Siikalatvan kunnalta. Siikalatvan kunta on tehnyt Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa toimeksiantosopimuksen lomituspalvelujen järjestämisestä Siikalatvan, Pyhännän ja Vaalan kuntien sekä Kajaanin kaupunkiin liittyneen entisen Vuolijoen kunnan alueella toimiville maatalousyrittäjille. Lomitustoimen hallinnon tehtävät hoitaa ja lomituspalvelulain mukaisena vastuuhenkilönä toimii lomituspalvelujohtaja, käytännön lomitustoiminnan suunnittelun hoitavat lomituspalveluohjaajat. Lomituspalvelut pyrkivät turvaamaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain mukaisten lomituspalveluiden mahdollisimman hyvän ja joustavan toteutuksen. Maaseudun kehittämistyötä tehdään Vaalan kunnan omana toimintana elinkeinojen ja kulttuurin alla.

Vastuualueen toimintakertomus

Maaseututoimen palvelut ostetaan Siikalatvan kunnalta. Vastuualueen suurin kuluerä liittyy tähän ostopalveluun. Toiseksi suurin kuluerä ovat henkilöstökulut, jotka koostuvat eläkemaksuista. Maaseututoimi alitti talousarvion 13 440 eurolla.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-38 710	-52 150	74,23 %	-14 674	-37 476
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-38 710	-52 150	74,23 %	-14 674	-37 476

Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0
-------------------------------	---	---	--------	---	---

7.6. Työllistäminen

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Vaalan kunnan työllisyyspalvelujen tehtävänä on toteuttaa työllisyyttä edistäviä toimintoja. Tavoitteena on parantaa työllisyydenhoidon palvelujen vaikuttavuutta, saada kustannussäästöjä kunnan taloudelle työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin sekä vaikuttaa positiivisesti työttömän inhimilliseen tilanteeseen. Työtä tehdään kuntalaislähtöisesti ja palveluja suunnitellaan yksilön toiveet, tavoitteet ja kokonaistilanne huomioiden.

Seinätön työpaja toimii työkokeilun ja kuntouttavatyötoiminnan tukikohtana. Pajalla voi ohjatusti kokeilla erilaisia työtehtäviä ja näin löytää omat vahvuutensa. Pajalta voi myös siirtyä yrityksiin tai kunnan eri toimipisteisiin jatkamaan TE-palvelujen kanssa sovittua toimenpidettä. Pajajakson aikana pyritään löytämään asiakkaalle sopiva väylä työelämään, koulutukseen, oman elämän hallintaan.

Työllistämismäärärahat on jaettu taloudellisen vastuun korostamiseksi. Hallinto-osaston työllistäminen koostuu yleishallinnon työllistamisestä ja valmennuspajan muusta toiminnasta ja hankkeista.

Vastuualueen toimintakertomus

Vuosi 2021 oli poikkeuksellinen koronan vuoksi. Yritykset lomauttivat työntekijöitä ja suurimmillaan lomautettujen määrä oli helmikuussa, jolloin lomautettuna oli yhteensä 19 työntekijää. Joulukuussa lomautettujen määrä oli vielä 11 työntekijää. Alimmillaan työttömien määrä oli syyskuussa (126) ja korkeimmillaan helmikuussa (183). Yrittäjistä vuoden aikana sovellettua työmarkkinatukea haki yhteensä 9 yrittäjää. Yrittäjä sai työmarkkinatukea, mikäli hänen ansionsa kuukaudessa alitti 1089,67 €.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta Vaala maksoi 56 452 euroa eli 940 euroa enemmän kuin vuonna 2020 (55 512 euroa). Työmarkkinatuen kuntaosuutta oli budjetoitu 55 000 euroa vuodelle 2021, joten työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 1 452 euroa yli arvioidun. Työttömien määrä laski keskimäärin laskettuna kuukautta kohden vuoden takaisesta 15,4 %:sta 14,6 %:iin. Keskimäärin kuukautta kohden työttömiä työnhakijoita oli 2020 oli 165 työtöntä ja 2021 oli 147 työtöntä. Työvoima väheni kunnassa vuoden aikana 60 työllisellä (työvoima 2020 oli 1058 ja työvoima 2021 oli 998). Työttömyysprosentti lasketaan kunnassa olevan työvoiman mukaan.

Nuorissa alle 25 – vuotiaissa vuonna 2020 oli keskimäärin 16 nuorta kuukaudessa työttömänä, kun taas vastaava luku vuonna 2021 oli 13 työtöntä. Pitkäaikaistyöttömien osuus keskimäärin kuukaudessa vuonna 2020 oli 43 työtöntä ja vuonna 2021 50 työtöntä eli pitkäaikaistyöttömien osuus kasvoi vuoden aikana 9 työttömällä. Palkkatuella työllistettiin vuonna 2020 55 työtöntä ja

2vuonna 2021 56 työtöntä. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli vuonna 2020 29 kuntoutujaa ja vuonna 2021 25 kuntoutujaa. Vuonna 2020 Kelan maksulistalla oli 45 eri asiakasta ja vuonna 2021 vaastaava luku oli 34. Yli 50-vuotiaiden osuus työttömistä on n. 54%.

Palkkatukityöllistämässä eniten työttömiä työllistettiin tekniselle osastolle, jonka alainen työllistäminen tunti- ja urakkapalkat ilman sivukuluja oli n. 169 147 € ja muille osastoille (hallinto, hyvinvointi, sivistys) kuukausipalkat ilman sivukuluja oli n. 210 680 €.

Palkkakustannukset 2021:

- Valmennuspajan muu toiminta 92 182 € (talousarvio 97 500 €) - **5 318 €**
- Valmennuspajan työllistämisen tuet 43 391 € (talousarvio 34 000 €) + **9 391 €**
- Yleishallinnon työllistäminen 439 734 € (talousarvio 292 510 €) + **147 224 €**
- Yleishallinnon työllistämisen tuet 174 579 € (talousarvio 90 000 €) + **84 579 €**

Muut huomioitavat yleishallinnon työllistämisen kustannukset:

- Yhdistysten avustukset 20 600 € (talousarvio 20 000 €) (Neittävän kyläyhdistys, Vaalan Toiminta-apu ry ja Pelson Kyläyhdistys)
- Työmarkkinatuen kuntaosuus 56 452 € (talousarvio 55 000 €)

Työllistämishankkeet

VERTY – Vertaistukea, työllisyyden ja hyvinvoinnin edistämistä –yhdessä! –hanke aloitti 1.5.2020. Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus on myöntänyt Euroopan Sosiaalirahaston hankerahoituksen VERTY-hankkeelle ajalle 1.4.2020-31.3.2023. Hankkeen toimintalinja on 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta sekä hankkeen erityistavoite 10.1 Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen. Hankkeen kohderyhmänä ovat vaalalaiset työttömät ja työttömyysuhan alla olevat henkilöt.

VERTY-hanke aloitti toimintansa 1.5.2020, koska Työkykyä ja hyvinvointia luonnosta -hankkeelle haettiin ja saatiin 1 kuukauden jatkoaika 30.4.2020 saakka. Hankkeen kokonaisbudjetti 3 vuodelle on 317 000 €, josta henkilöstökuluihin on varattu 246 000 €. Kokonaiskustannuksista Ely-keskuksen avustusta saadaan 80 % ja kunnan omarahoitusosuus on 20 %. VERTY-hankkeen kulut vuonna 2020 ovat olleet yhteensä 99 690 €, joista henkilöstökuluja noin 86 350 €. Hankkeeseen on budjetoitu henkilöstökuluja kahdelle työntekijälle 100 % työajalla.

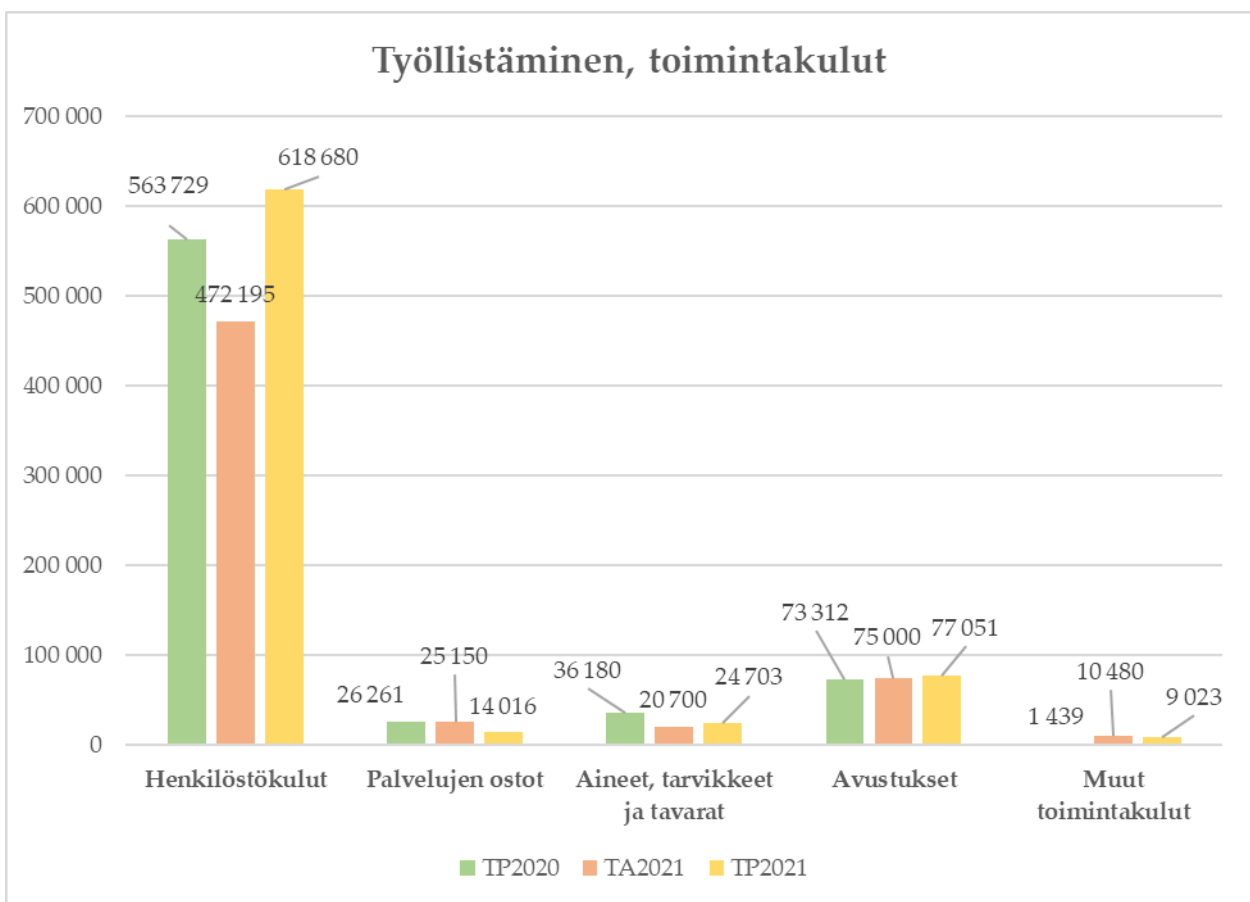
Vuoden 2020 hyväksyttävistä kustannuksista Ely-keskus maksoi avustusta noin 82 812 €. Toisen toimintavuoden aikana hankkeen toiminnassa oli yhteensä 40 asiakasta, joista 24 oli hankkeen kirjoilla 31.12.2021. Hankkeessa on suosittu tavoitteiden mukaista blue care ja green care toimintaa hyödyntäen kunnan käyntikohteita niin metsissä kuin vesistöissä. Hankesuunnitelman mukaisesti hankkeessa kehitetty kehittäjäasiakasmalli. Kuusi hankkeen asiakasta on saanut kehittäjäasiakaskoulutuksen, jota kunta voi hyödyntää omissa toimissaan.

Vuoden 2021 aikana on aloitettu työstämään työttömien asiakkaiden palvelukokonaisuutta työikäisten palvelujen rinnalla. Toiminnassa on otettu huomioon hankkeen tavoitteen mukaisesti myös asiakkaiden perheet.. Korona on tuonut haasteita sekä asiakkaiden arkeen ja toimintakykyyn

että hankkeen toimintaan rajoitusten muodossa. Kuitenkin vuoden 2021 toiminta pystyttiin toteuttamaan normaalisti paikanpäällä rajoitteet huomioiden.

Työtä hyvässä seurassa -hankkeen tavoitteena on edistää erityisesti nuorten ja yli 54-vuotiaiden työttömien, pitkäaikaistyöttömien sekä osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksia liikunta- ja urheiluseuroissa sekä muissa liikuntaa edistävässä yhdistyksissä Pohjois-Pohjanmaan viidessä kunnassa (Ii, Muhos Pudasjärvi, Oulu ja Vaala) sekä parantaa heidän työhyvinvointiaan, työkykyä sekä jatkotyöllistymismahdollisuuksiaan. Hankkeen toteuttaja on Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry ja sen suunniteltu toteutusaika: 1.2.2020- 31.12.2023.

Rahoitus tulee Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskukselta. Liikunta- ja urheiluseuroissa, järjestöissä ja yhdistyksissä työtehtävät ovat laajoja eikä toimijoilla välttämättä ole toiminnan laadun ja kehittämisen kannalta riittävää osaamista. Hankkeen tavoitteena on myös parantaa ja tukea liikunta- ja urheiluseurojen, järjestöjen ja yhdistysten toimintaedellytyksiä ja kehittää toimintaa ammattimaiseksi koulutettujen työntekijöiden avulla. Järjestöjen kannalta hankkeen kautta työllistäminen on tehty helpoksi, koska palkanmaksuun liittyvän byrokratian hoitaa Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu Ry. Hanketta on esitelty yhdityksille ja sitä kautta yksi yhdistys on saanut apua työllistämisen aloituksessa. Hankkeen kulut olivat vuonna 2021 tilinpäätöksessä 3 333 euroa.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	344 722	209 000	164,94 %	-34 800	243 800
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-743 473	-603 525	123,19 %	97 396	-700 921
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-398 752	-394 525	101,07 %	62 596	-457 121

Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0
-------------------------------	---	---	--------	---	---

7.7. Oulunkaari

7.7.1. Kuntayhtymän johtajan katsaus

Oulunkaaren kuntayhtymä on vastannut kaksitoista vuotta jäsenkuntiensa Iin, Pudasjärven, Utajärven ja Vaalan sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Simon kunta liittyi kuntayhtymän jäseneksi vuoden 2011 alusta. Kuntayhtymä on tuottanut myös seudullisen kuntapalvelutoimiston palvelut vuodesta 2009 lähtien. Elinkeinojen kehittämistoiminta kuntayhtymän tuottamana päättyi vuonna 2019.

Kuntayhtymän strategia on voimassa vuoteen 2024 saakka. Kesäkuussa 2021 eduskunta hyväksyi hyvinvointialueuudistusta koskevat lait ja pitkään valmisteilla ollut sote-uudistus on nyt toteutumassa. Tämän seurauksena sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu siirtyy uusille hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien ja samalla kuntayhtymän sote-tehtävät nykymuotoisena päättyvät. Kuntayhtymän strategian visiona on hyvinvointi syntyä yhdessä. Strategisiksi tavoitteiksi on määritelty oman ja läheisten hyvinvoinnin ja turvallisen arjen rakentaminen, vaikuttavat ennaltaehkäisevät ja varhaisen tuen palvelut sekä sujuvat, yhteen toimivat ja palvelutarpeita vastaavat palveluketjut. Lisäksi kuntayhtymätasoinen vaikuttavuus tukee yhteistyötä ja tasapainoista taloutta. Yhtenä strategisena tavoitteena on myös uudistuvat lähipalvelut. Yhteisenä päämääränä on kuntayhtymä haluttuna työpaikkana ja yhteistyökumppanina. Kuntayhtymässämme kehittäminen kuuluu kaikille. Digitaaliset palvelut turvaavat osaltaan arjen sujuvuutta. Arjen tuen palvelukokonaisuutta ryhdyttiin pilotoimaan vuonna 2021. Arvojamme ovat yhdessä tekeminen, vaikuttava osallisuus sekä rohkea kehittäminen. Kuntayhtymän strategisissa päämäärissä on huomioitu kansalliset linjaukset sote-uudistuksen tavoitteisiin liittyen. Strategian toimeenpano konkretisoituu kuntien yhteisessä palvelujen järjestämissopimuksessa ja palvelutuotannon valmistelemassa palvelujen toimeenpano-ohjelmassa.

Koronpandemian hoitamisen haasteet jatkuivat myös vuonna 2021 ja sillä on ollut vaikutusta kuntalaisten palvelutarpeisiin, henkilöstömenoihin ja työntekijöiden työssä jaksamiseen. Osalla kuntayhtymän työntekijöistä on etätyöjaksot jatkuneet jo kevästä 2020 lähtien. Sote-toiminnan sisällöllinen kehittäminen on kytkeytynyt Tulevaisuuden sote -keskushankkeiden kehittämistyöhön. Kehittämistiimi uudistui ja kehittämistoimintaa toteutettiin kolmen teeman mukaisesti omistajaohjauksen neuvottelukunnan, kuntien ja Oulunkaaren hyvinvointijohtamisen verkoston ja Oulunkaaren kehittäjäverkoston toimesta.

Vuoden 2021 tilinpäätös on koko kuntayhtymän tasolla ylijäämäinen 1.610.444,27 euroa. Sosiaali- ja terveystalvelujen kulut kasvoivat vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna 3,0 %. Erikoissairaanhoidon kulut nousivat 1,1 % ja oman toiminnan kulut kasvoivat 3,8 %. Koronasta aiheutui vuodelle 2021 lisämenoja 1,5 M€ eli saman verran kuin vuodelle 2020. Vuodelle 2021 ei ole arvioutu koronan hoidosta aiheutuneita tulomenetyksiä. STM:n myöntämää korona-avustusta vuodelle 2021 on arvioitu saatavan 3,2 M€.

Kuntatalouden haasteet heijastuvat Oulunkaarelle mm. ikääntyvän väestön palvelutarpeiden kysynnän kasvun myötä. Oman toiminnan ostopalvelujen kysyntää kasvattaa erityistä tukea tarvitsevien kuntalaisten palvelutarpeet mm. lastensuojelussa. Väestön palvelutarpeiden kasvu

edellyttää jatkuvaa palvelurakenteen tarkastelua. Lastensuojelussa ja oppilashuollossa on ollut käynnissä valtion rahoittamia erillishankkeita. Myös henkilöstömääriä on tarkistettu henkilöstömitoitussuositukseen liittyen.

Kiitos kaikille kuluneesta vuodesta ja hyvästä yhteistyöstä kuntalaisten palvelujen turvaamisessa. Vuosi 2022 jatkuu työntäyteisenä hyvinvointialueuudistuksen toimeenpanoon valmistautuessa. Kuntapalvelutoimiston tulevaisuus -projektissa vuoden 2022 aikana selviää kuntapalvelutoimiston jatko ja mikäli jäsenkunnat siirtävät kuntapalvelutoimiston palvelut in house -toimijoille vuoden 2023 alussa, käynnistää se kuntayhtymän purun. Simon palvelujen tuottaminen osana Lapin hyvinvointialueen järjestämisvastuuta selvitetään vuoden 2022 kevään aikana.

Leena Pimper-Koivisto
kuntayhtymän johtaja

Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tulos on ylijäämäinen 1.610.444,27 euroa, joka muodostuu kahdesta osiosta eli ns. varsinainen ylijäämä hallinnosta ja elinkeinojen kehittämisestä 80.444,27 euroa ja hallituksen päätöksen 24.11.2021 § 137 mukaisesta v.2012 alijäämän kattamisesta 1.530.000,00 euroa, joka on kirjattu satunnaisiin tuottoihin. Tilikauden ylijäämä hallinnosta ja elinkeinojen kehittämisestä jätetään yli-/alijäämätilille ja otetaan huomioon vuoden 2022 loppulaskutuksen yhteydessä. Vuoden 2012 alijäämä katetaan vuoden 2021 tilinpäätöksen loppulaskutuksen yhteydessä.

Kuntaosuuslaskelma

Kunta	Asukkaat		Vuoden 2021 lopulliset osuudet	Ennakot	V 2012 lomapalkkavelan kattaminen	Ylijäämä yhteensä
	1.1.2021	%				
Ii	9 912	38,52	256 114,21	280 347,00	473 002,56	497 235,35
Pudasjärvi	7 678	29,84	198 390,32	224 215,00	485 431,99	511 256,67
Simo	2 904	11,28	75 035,88	85 095,00	187 150,90	197 210,02
Utajärvi	2 568	9,98	66 354,04	76 210,00	194 181,28	204 037,24
Vaala	2 672	10,38	69 041,28	79 513,00	190 233,27	200 704,99
Yhteensä	25 734	100,00	664 935,73	745 380,00	1 530 000,00	1 610 444,27

Kuntien osuudet yli- ja alijäämistä

Kunta	2012	2020	V 2012 lomapalkkavelan kattaminen	2021	Yhteensä
	Lomapalkkavelan lisäys	Ylijäämä		Ylijäämä	
Ii	-473 002,56	12 046,37	473 002,56	24 232,79	36 279,16
Pudasjärvi	-485 431,99	13 011,80	485 431,99	25 824,68	38 836,48
Simo	-187 150,90	4 128,29	187 150,90	10 059,12	14 187,41
Utajärvi	-194 181,28	3 926,72	194 181,28	9 855,96	13 782,68
Vaala	-190 233,27	5 690,55	190 233,27	10 471,72	16 162,27
Yhteensä	-1 530 000,00	38 803,73	1 530 000,00	80 444,27	119 248,00

Vuoden 2012 Lomapalkkavelka

Vuoden 2012 lomapalkkavelan lisäyksen käsittelystä on Yhtymävaltuustossa päätetty seuraavaa: YhtValt§ 16 29.5.2013: "Lomapalkkajaksotukseen liittyvä edellisten tilikausien alijäämä 1.530.000 euroa jaetaan laskennallisesti kuntien vastuiksi oman pääoman suhteessa. Alijäämä laskutetaan jäsenkunnilta, mikäli kuntayhtymän omistuksessa tapahtuu muutoksia."

Valtiovarainministeriö on antanut 7.9.2021 päätöksen Oulunkaaren kuntayhtymän arviointimenettelyn käynnistämättä jättämisestä. Valtiovarainministeriö ei käynnistä Oulunkaaren kuntayhtymän arviointimenettelyä vuonna 2021. Valtiovarainministeriö pyytää kuitenkin kuntayhtymältä selvityksen siitä, millä tavoin kuntayhtymän toimintaa on tarkoitus muuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen toteutuessa ja millä tavoin kuntayhtymän alijäämä on tarkoitus kattaa.

Yhtymähallitus hyväksyi 24.11.2021 § 137 valtiovarainministeriölle selvityksenä, että vuoden 2012 alijäämä katetaan vuoden 2021 tilinpäätöksen loppulaskutuksen yhteydessä.

Vuoden 2012 alijäämä lomapalkkavelasta on kirjattu satunnaisiin tuottoihin ja laskutetaan jäsenkunnilta vuoden 2021 tilinpäätöksen loppulaskutuksen yhteydessä:

Ii	473.002,56
Pudasjärvi	485.431,99
Simo	187.150,90
Utajärvi	194.181,28
Vaala	190.233,27
Yhteensä	1.530.000,00

Tilikauden 2020 tulos oli ylijäämäinen 38.803,73 euroa, mikä palautetaan jäsenkunnille vuoden 2022 ennakkolaskutuksen yhteydessä. Tilikauden 2021 tulos oli ylijäämäinen 80.444,27 euroa, mikä palautetaan jäsenkunnille vuoden 2022 loppulaskutuksen yhteydessä.

7.7.2. Kuntapalvelutoimiston tuotanto

7.7.2.1. Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut tuotettiin Iille, Pudasjärvelle, Simolle, Utajärvelle, Vaalalle ja Oulunkaaren kuntayhtymälle. Lisäksi kunnille myytiin erillisten sopimusten mukaisesti henkilöstöhallintoon liittyviä palveluja. Henkilöstöpalveluissa laskutusperusteena oli toimintolaskenta.

Vuoden 2021 merkittävimpiä haasteita olivat uuden palkkajärjestelmän käyttöönotto, tulorekisteri sekä henkilöstöpalveluiden henkilöstömuutokset. Nämä aiheuttivat myös talousarvion ylittymisen lisäresurssoinnin ja ylitöiden vuoksi.

KÄYTTÖTALOUS ULKOISET JA SISÄISET	TP 2020	ALKUPERÄINEN TA 2021	TA- MUUTOKSET	LOPULLINEN TA 2021	TP 2021	POIKKEAMA LOPULLISEEN TALOUSARVIOON	KÄYTTÖ- %
003201 Henkilöstöpalvelut							
TOIMINTATUOTOT	757 997,51	703 580,00		703 580,00	1 019 099,36	315 519,36	144,8
TOIMINTAKULUT	-732 832,66	-703 580,00	-275 000,00	-978 580,00	-1 019 099,36	40 519,36	104,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	25 164,85	0,00		0,00	0,00	0,00	
023201 Työllistäminen/henkilöstöpalvelut							
TOIMINTATUOTOT	13 324,56					0,00	
TOIMINTAKULUT	-38 489,41					0,00	
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-25 164,85				0,00	0,00	
00003210 Henkilöstöpalvelut yhteensä							
TOIMINTATUOTOT	771 322,07	703 580,00		703 580,00	1 019 099,36	315 519,36	144,8
TOIMINTAKULUT	-771 322,07	-703 580,00		-978 580,00	-1 019 099,36	40 519,36	104,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	

7.7.2.2. Talouspalvelut

Oulunkaaren Talouspalvelut vastaa Oulunkaaren ja jäsenkuntiensa Iin, Pudasjärven, Simon, Utajärven ja Vaalan taloustehtävien hoidosta. Työtehtäviin kuuluvat kirjanpito, laskutus, reskontrien hoito, maksuliikenne sekä perintä yhteistyössä perintätoimiston kanssa. Kustannukset jaetaan Oulunkaaren ja jäsenkuntien kesken tuotteistamisen perusteella. Talousarvioon myynti arvioitiin 66 % kunnille ja 34 % Oulunkaaren omalle tuotannolle, ja laskutuksen toteuma oli tilinpäätöksessä 65 % kunnille ja 35 % omalle tuotannolle. Kuntien laskutusennakot olivat 744.907 euroa ja lopullinen osuus 755.881,50 euroa, eli lisälaskutettavaa kunnille syntyi 10.974,50 euroa.

Vuonna 2021 Talouspalveluissa on pyritty varmistamaan riittävä resurssi ja henkilöstön osaamisen kehittäminen. Opiferus Taloussuunnittelussa on otettu käyttöön Opiferus –Talousdokumentointi kaikissa Oulunkaaren jäsenkunnissa. Proeconomica on päivitetty automaattista talousraportointia varten minkä myötä pystymme lähettämään tarvittavat raportointikokonaisuudet valtionkonttorille. Automaattisen talousraportoinnin tuomista muutoksista on järjestetty koulutuksia loppukäyttäjille. Raportointiin liittyvä kehitystyö jatkuu vuoden 2022 aikana.

Vuoden 2021 aikana on aloitettu valmistautuminen tulevaan hyvinvointialueeseen sekä aloitettu työ kuntapalvelutoimiston tulevaisuuden selvittämiseksi. Pohjatyötä tulevaan hyvinvointialueeseen on tehty muun muassa toimittamalla taloustietoja selvitystyötä varten. Selvitystyö jatkuu vuoden 2022 aikana.

KÄYTTÖTALOUS ULKOISET JA SISÄISET	TP 2020	ALKUPERÄINEN TA 2021	TA- MUUTOKSET	LOPULLINEN TA 2021	TP 2021	POIKKEAMA LOPULLISEEN TALOUSARVIOON	KÄYTTÖ- %
003202 Talouspalvelut							
TOIMINTATUOTOT	1 008 466,22	1 123 060,00		1 123 060,00	1 155 093,75	32 033,75	102,9
TOIMINTAKULUT	-1 008 466,22	-1 123 060,00	-34 100,00	-1 157 160,00	-1 155 093,75	-2 066,25	99,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	

7.7.2.3. Tietopalvelut

Kuntapalvelutoimiston Tietopalvelut-yksikön perustehtävä on turvata Oulunkaaren kuntayhtymän ja sen jäsenkuntien tietoteknisen toimintaympäristön tarkoituksenmukainen

toiminta. Palvelutuotanto käsittää loppukäyttäjien tuen lisäksi n. 7.000 käyttäjän, 4.400 päätelaitteen ja 50 palvelinkoneen sekä alueverkon muodostaman kokonaisuuden ylläpidon. Tietopalveluita tuotettiin vuonna 2021 Oulunkaaren kuntayhtymän, Iin, Simon, Utajärven ja Vaalan kuntien sekä Pudasjärven kaupungin organisaatioille.

Vuoden 2021 merkittävimpiä tietopalveluiden toteuttamia kehittämistoimenpiteitä olivat edellisenä vuonna alkaneen uuden tietoliikennesopimuksen aiheuttamat verkkomuutokset ja palvelinsalin uudistustyöt. Muita ict-infrastruktuurin tietoturvaa, käytettävyyttä ja hallintaa kehittäviä toimenpiteitä olivat intune-hallittujen puhelinten ja autopilot-koneiden lisääminen.

Kuntapalvelutoimiston tulevaisuuden mallin hahmotus ilman sotea aiheutti ylimääräisiä kustannuksia ja vei jonkin verran henkilöresursseja. Selvitystyö jatkuu vielä vuonna 2022.

KÄYTTÖTALOUS ULKOISET JA SISÄISET	TP 2020	ALKUPERÄINEN TA 2021	TA- MUUTOKSET	LOPULLINEN TA 2021	TP 2021	POIKKEAMA LOPULLISEEN TALOUSARVIOON	KÄYTTÖ- %
003203 Tietopalvelut							
TOIMINTATUOTOT	1 901 251,21	2 082 920,00		2 082 920,00	2 185 937,45	103 017,45	104,9
TOIMINTAKULUT	-1 887 690,79	-2 082 920,00	-101 400,00	-2 184 320,00	-2 178 445,12	-5 874,88	99,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	13 560,42	0,00		0,00	7 492,33	7 492,33	
023203 Työllisyys/Tietopalvelu							
TOIMINTATUOTOT	5 893,90				5 836,02	5 836,02	-100,0
TOIMINTAKULUT	-19 454,32				-13 328,35	13 328,35	-100,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ					-7 492,33	-7 492,33	
00003230 Tietopalvelut yhteensä							
TOIMINTATUOTOT	1 907 145,11	2 082 920,00		2 082 920,00	2 191 773,47	108 853,47	105,2
TOIMINTAKULUT	-1 907 145,11	-2 082 920,00		-2 184 320,00	-2 191 773,47	7 453,47	100,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	13 560,42	0,00		0,00	0,00	0,00	
00003000 Seudullinen kuntapalvelutoimisto							
TOIMINTATUOTOT	3 686 933,40	3 909 560,00		3 909 560,00	4 365 966,58	456 406,58	111,7
TOIMINTAKULUT	-3 686 933,40	-3 909 560,00		-4 320 060,00	-4 365 966,58	45 906,58	101,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0,00	0,00		-410 500,00	0,00	410 500,00	

7.7.2.4. Vaalan palvelutuotanto

KÄYTTÖTALOUS ULKOISET JA SISÄISET	TP 2020	ALKUPERÄINEN TA 2021	TA- MUUTOKSET	LOPULLINEN TA 2021	TP 2021	POIKKEAMA LOPULLISEEN TALOUSARVIOON	KÄYTTÖ- %
Vaalan perhepalvelut							
TOIMINTATUOTOT	176 925,46	330 524,00		330 524,00	578 403,79	247 879,79	175,0
TOIMINTAKULUT	-3 641 969,76	-4 156 807,00		-4 156 807,00	-4 167 937,35	11 130,35	100,3
<i>Henkilöstökulut</i>	-924 026,40	-1 008 961,00		-1 008 961,00	-1 041 644,19	32 683,19	103,2
<i>Palvelujen ostot</i>	-2 237 285,81	-2 598 819,00		-2 598 819,00	-2 604 264,32	5 445,32	100,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 465 044,30	-3 826 283,00		-3 826 283,00	-3 589 533,56	-236 749,44	93,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-46,98					0,00	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 465 091,28	-3 826 283,00		-3 826 283,00	-3 589 533,56	-236 749,44	93,8
Vaalan terveystalvet							
TOIMINTATUOTOT	654 756,73	667 213,00		667 213,00	1 103 038,41	435 825,41	165,3
TOIMINTAKULUT	-3 833 517,08	-3 795 944,00		-3 795 944,00	-4 008 468,07	212 524,07	105,6
<i>Henkilöstökulut</i>	-2 090 644,05	-2 062 032,00		-2 062 032,00	-2 063 414,12	1 382,12	100,1
<i>Palvelujen ostot</i>	-1 194 622,98	-1 158 021,00		-1 158 021,00	-1 354 629,03	196 608,03	117,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 178 760,35	-3 128 731,00		-3 128 731,00	-2 905 429,66	-223 301,34	92,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 621,96					0,00	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 180 382,31	-3 128 731,00		-3 128 731,00	-2 905 429,66	-223 301,34	92,9
Vaalan vanhuspalvelut							
TOIMINTATUOTOT	1 223 431,47	1 440 854,00		1 440 854,00	1 166 926,27	-273 927,73	81,0
TOIMINTAKULUT	-4 163 583,71	-4 310 181,00		-4 310 181,00	-3 844 365,79	-465 815,21	89,2
<i>Henkilöstökulut</i>	-2 406 038,34	-2 403 882,00		-2 403 882,00	-2 245 274,30	-158 607,70	93,4
<i>Palvelujen ostot</i>	-1 221 991,57	-1 246 063,00		-1 246 063,00	-1 067 428,21	-178 634,79	85,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 940 152,24	-2 869 327,00		-2 869 327,00	-2 677 439,52	-191 887,48	93,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-568,73					0,00	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 940 720,97	-2 869 327,00		-2 869 327,00	-2 677 439,52	-191 887,48	93,3
Vaalan oma toiminta yhteensä							
TOIMINTATUOTOT	2 055 113,66	2 438 591,00		2 438 591,00	2 848 368,47	409 777,47	116,8
TOIMINTAKULUT	-11 639 070,55	-12 262 932,00		-12 262 932,00	-12 020 771,21	-242 160,79	98,0
<i>Henkilöstökulut</i>	-5 420 708,79	-5 474 875,00		-5 474 875,00	-5 350 332,61	-124 542,39	97,7
<i>Palvelujen ostot</i>	-4 653 900,36	-5 002 903,00		-5 002 903,00	-5 026 321,56	23 418,56	100,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9 583 956,89	-9 824 341,00		-9 824 341,00	-9 172 402,74	-651 938,26	93,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 237,67			0,00	0,00	0,00	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 586 194,56	-9 824 341,00		-9 824 341,00	-9 172 402,74	-651 938,26	93,4
Vaalan esh ja muut ulkopuol. palv.ostot							
TOIMINTAKULUT	-4 751 769,55	-5 082 500,00		-5 082 500,00	-4 460 831,96	-621 668,04	87,8
<i>Palvelujen ostot</i>	-4 710 548,80	-5 052 500,00		-5 052 500,00	-4 421 721,90	-630 778,10	87,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 751 769,55	-5 082 500,00		-5 082 500,00	-4 460 831,96	-621 668,04	87,8
VAALA YHTEENSÄ							
TOIMINTATUOTOT	2 055 113,66	2 438 591,00	0,00	2 438 591,00	2 848 368,47	409 777,47	116,8
TOIMINTAKULUT	-16 390 840,10	-17 345 432,00	0,00	-17 345 432,00	-16 481 603,17	-863 828,83	95,0
<i>Henkilöstökulut</i>	-5 420 708,79	-5 474 875,00	0,00	-5 474 875,00	-5 350 332,61	-124 542,39	97,7
<i>Palvelujen ostot</i>	-9 364 449,16	-10 055 403,00	0,00	-10 055 403,00	-9 448 043,46	-607 359,54	94,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14 335 726,44	-14 906 841,00	0,00	-14 906 841,00	-13 633 234,70	-1 273 606,30	91,5
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 237,67		0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-14 337 964,11	-14 906 841,00	0,00	-14 906 841,00	-13 633 234,70	-1 273 606,30	91,5

Perhepalveluissa järjestettiin sosiaalihuollon palveluja, joilla tuettiin lasten, nuorten, perheiden ja aikuisten hyvinvointia. Palveluiden tarjonta perustui lakisääteisyteen, asiakkaiden palvelutarpeen arviointiin sekä oikea-aikaiseen palveluohjaukseen. Koronapandemia aiheutti ylimääräistä työtä ja huolta palvelujen tuottamisessa vuoden 2021 ajan. Erityisesti erityisryhmien asumispalveluissa ja kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnoissa jouduttiin tekemään järjestelyjä ennaltaehkäistäkseen ja minimoidakseen koronan leviäminen. Perhe- ja sosiaalipalvelupisteissä on jaettu vähävaraisille tarkoitettuja kasvomaskeja.

Osaltaan pandemia haastoi myös suunnitelmallista kehittämistyötä, henkilöstö joutui vuoden mittaan alati priorisoimaan tehtäviä, jotta lakisääteiset perhe- ja sosiaalipalvelut voitiin turvata. Lasten, nuorten ja perheiden pahoinvoinnin lisääntyminen näkyi yhtäältä palvelujen kysynnän kasvuna, erityisesti lastensuojelun ja työikäisten palveluissa. Toisaalta asiakkaat eivät käyttäneet kaikkia heidän palvelutarpeeseen myönnettyjä palveluja koronapandemian vuoksi, tällainen palvelu oli esimerkiksi henkilökohtainen apu.

Henkilöstön jaksamiseen kiinnitettiin erityistä huomiota vuoden aikana. Henkilöstökulut ylittyivät koronapandemian takia esimerkiksi rokotushenkilöstön rekrytointien vuoksi. Oulunkaaren kuntien perhe- ja sosiaalipalveluiden omavalvontasuunnitelmat on päivitetty vuoden 2021 aikana. Perhehoitajien koulutus aloitettiin Oulunkaarella keväällä 2021, koronapandemian ja henkilöstövaihdosten vuoksi koulutus saadaan vietyä loppuun alkutalven 2022 aikana. Koulutuksessa on ollut mukana joitakin uusia perhehoitajia ja myös heitä, jotka ovat toimineet aiemmin tukiperheinä. Vuonna 2021 kaikissa Oulunkaaren kunnissa tarjottiin maksutonta lapsiperheiden kotipalvelua.

Vallitsevasta tilanteesta huolimatta palvelujen toiminnallista kehittämistä tehtiin yhteistyössä Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman Pohjois-Pohjanmaan hankkeen sekä yhdessä kuntien toimijoiden kanssa lasten, nuorten ja perheiden palveluiden parissa muun muassa perhekeskustoiminnan kehittämisen parissa. Pohjoinen lastensuojelu 20-22 / Lastensuojelun monialainen kehittäminen 2020-2022 -hanke käynnistyi suunnitellusti vuonna 2021, hanke toimii kaikissa Oulunkaaren kunnissa. Kehittämishankkeen avulla muun muassa koulutetaan ja tuetaan henkilöstöä systemisen toimintamallin omaksumisessa ja juurruttamisessa. Oulunkaari on mukana myös THL:n kysy ja kuuntele – hankkeessa, jota on hyödynnetty muun ohella koulutusten ja työpajojen osalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Oulunkaarelle 29 600 € avustuksen koulukuraattorien palkkaamiseen yhteisöllisen opiskeluhuollon ja ennaltaehkäisevän työn vahvistamiseksi syksyllä 2021. Avustusta ei myönnetty täysimääräisesti hakemuksen mukaisesti johtuen avustushakemusten valtakunnallisesta suuresta määrästä. Avustus mahdollisti yhden seudullisen koulukuraattorin palkkaamisen. Yhden kehittäjäkuraattorin palkkaushankkeen tavoitteena on yhteisöllisen oppilashuollon palveluiden ja ennaltaehkäisevien palveluiden toimintamallien kehittäminen palveluohjauksen kautta esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen oppilaitoksissa. Kaikki Oulunkaaren alueen kunnat ovat mukana hankkeessa.

Mielen tuki- toimintamalli, joka on suunnattu vakavasti psyykkisesti oireileville nuorille, toteutetaan yhdessä terveyspalveluiden kanssa. Mietu työntekijä rekrytoitiin Vaalaan yhteistyössä Utajärven kanssa. Vaalaan rekrytoitiin myös päihdetyöntekijä yhteistyössä Utajärven kanssa vuonna 2021. Erityisryhmien asumispalvelujen rakennemuutos vietin läpi yhteistyössä Vaalan kunnan kanssa. Ohjatun asumisen yksikkö muutti Kotirannasta vanhuspalveluilta vapautuneisiin Suopursun tiloihin. Suopursuun laadittiin kehittämisohjelma, jonka mukaisesti perustettiin ohjatun yksikön lisäksi kaksi uutta palvelumuotoa: autettu eli yö valvottu yksikkö sekä

tilapäishoitoyksikkö. Tilapäishoitoyksikkö palvelee ensisijaisesti Oulunkaaren aluetta, lisäksi palvelua markkinoidaan lähikuntiin.

Terveyspalveluissa hoitohenkilökuntaa on saatu hyvin rekrytoitua etenkin vakituisiin toimiin, mutta määräaikaisiin sijaistarpeisiin on välillä ollut haastetta saada osajia. Suun terveydenhuollossa oli lähes koko vuoden ajan resurssivajetta ja hammaslääkäripalveluita tuotettiin ostopalveluina. Loppuvuodesta saatiin rekrytoitua vakituiset toimet ja virat täyteen. Toiminnallisesti vuosi on mennyt pääosin järjestämissopimuksen mukaisesti. Koronaepidemia on vaikuttanut terveyspalveluiden arkeen monin eri tavoin. Terveysasemalla toimi erillinen infektiovastaanotto, jolla voitiin turvata pandemian aikana kaikille terveyden ja toimintakyvyn kannalta keskeiset palvelut.

Vaalassa terveysaseman sisäilmaongelmat ovat aiheuttaneet osalle työntekijöistä terveyshaittoja ja osa työntekijöistä on työskennellyt väistötiloissa. Tämä on aiheuttanut sen, että palvelujen tuottamisen organisointi on vienyt esimiehiltä enemmän resurssia ja palveluita ei ole voitu tuottaa yhtä tehokkaasti kuin jos olisi pystytty toimimaan samoissa tiloissa kaikkien työntekijöiden osalta. Uuden hyvinvointikeskuksen suunnittelu on aloitettu ja suunnittelussa on oltu aktiivisesti mukana.

Terveyspalveluiden osalta pysyttiin budjetissa, tosin asiaa helpotti valtiolta saadut koronakorvaukset. Ilmaishoitotarvikkeiden osalta kustannukset nousevat vuosi vuodelta suuremmiksi johtuen diabetekseen liittyvien hoitokäytänteiden kehittymisestä sekä lisääntyneistä uniapneapotilaiden määrästä.

Vanhuspalveluiden palveluita ja palvelurakennetta on kehitetty kaikissa kunnissa kohti kansallisia suosituksia, joilla on ollut vaikutusta myös talouden tasapainotuksen kannalta. Suopursun kiinteistössä toiminut tehostetun asumispalvelun toiminta siirtyi kesäkuussa Takatien yksikköön. Tämä mahdollistaa mm. omaishoidon vapaapäivien järjestämisen laajemmin omassa toiminnassa. Kotiin annettavia palveluja on vahvistettu, mutta perhehoito vaatii edelleen kehittämistä. Teknologisia ratkaisuja kotona asumisen tueksi on pyritty vahvistamaan mm. lisäämällä uusia turvaratkaisuja kotona asumisen tueksi. Asumispalveluiden ja hoivahoidon välittömän työajan seurannassa välittömän hoitotyön osuus on lakisääteisellä tasolla. Hoitajamitoituksen nousuun on varauduttu hoiva-avustajakoulutuksen kehittämisellä yhteistyössä OSAO:n kanssa. Yhteistyötä perhepalveluiden ja terveyspalveluiden kanssa on vahvistettu yhteisillä asiakaspinnoilla. Vanhuspalvelut on ollut mukana Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmistelutehtävissä sekä POPsoten kehittämisohjelmissa. Koronalla on ollut jonkin verran vaikutuksia vanhuspalveluiden toimintaan ja kolmannen sektorin kanssa tehtyyn yhteistyöhön.

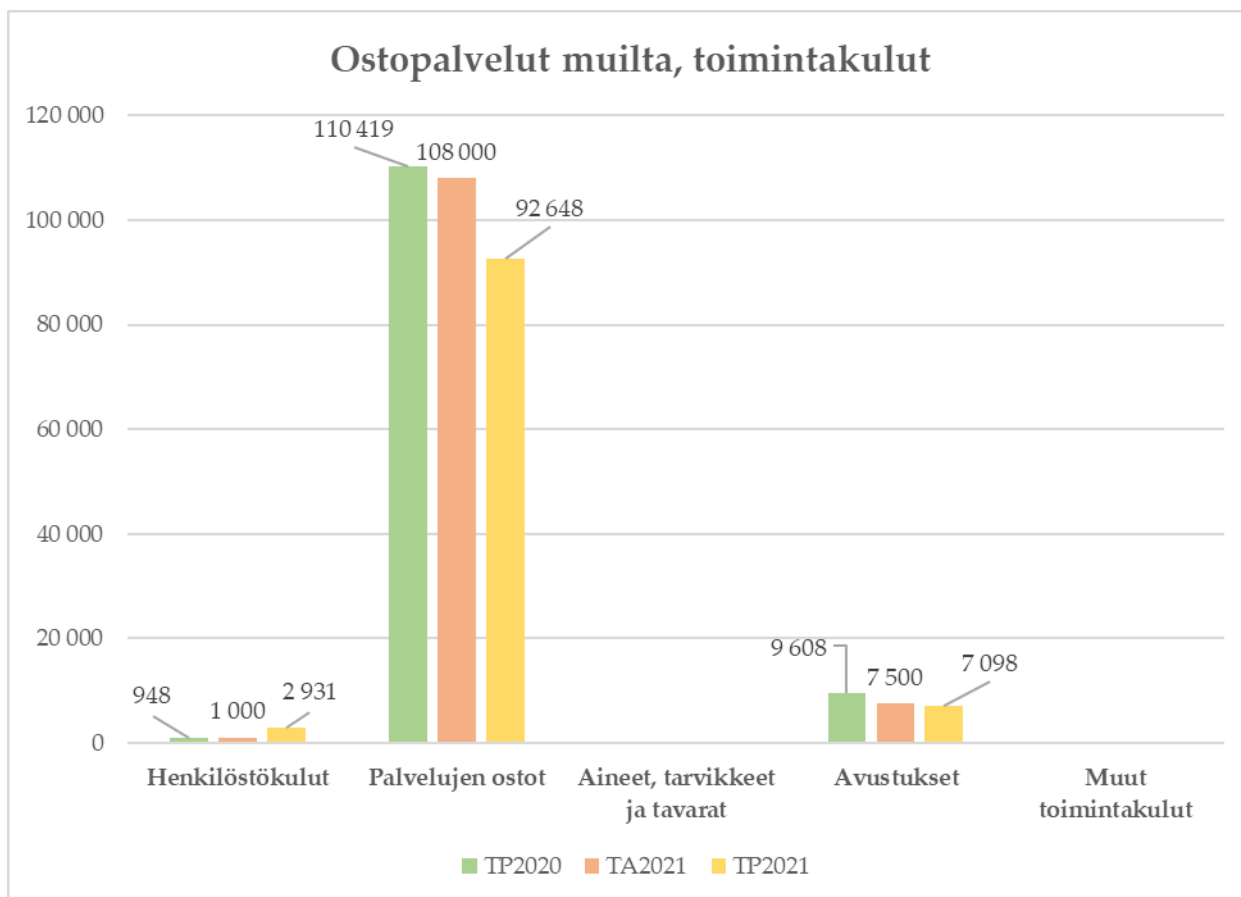
7.8. Ostopalvelut muilta

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Kunnan tehtävänä on huolehtia, että ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön velvoitteita noudatetaan kunnan alueella. Kunnassa laaditaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma, jossa otetaan huomioon ohjaavien keskusvirastoiden yhdessä laatima valtakunnallinen valvontaohjelma. Vaalan kunta ostaa palvelun Pudasjärven kaupungilta.

Vastualueen toimintakertomus

Ympäristöterveydenhuollon ostopalveluiden kulut ovat laskeneet noin 18 000 euroa verrattuna tilinpäätökseen 2020. Kulut ovat laskeneet noin 14 000 euroa verrattuna talousarvioon 2021.

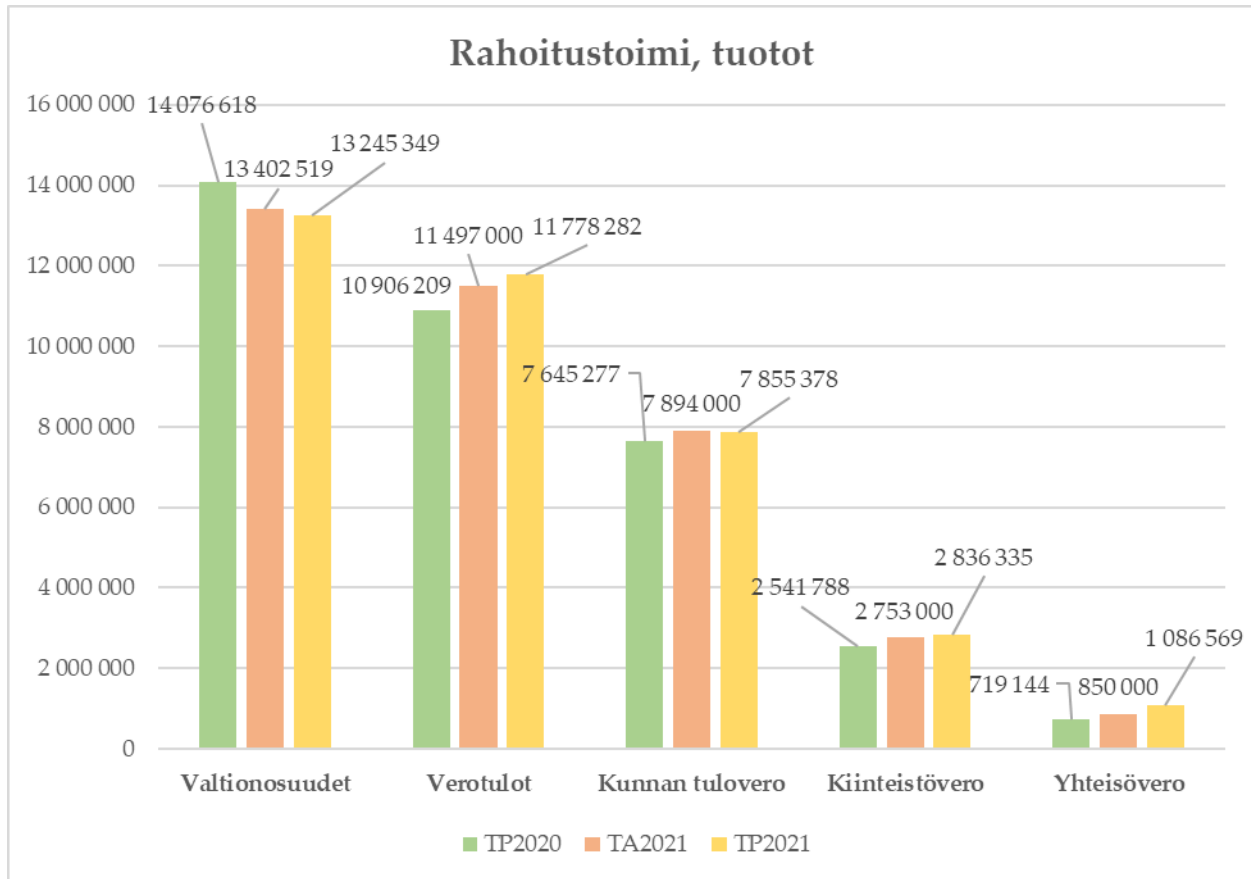
	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-102 677	-116 500	88,13 %	4 476	-120 976
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-102 677	-116 500	88,13 %	4 476	-120 976
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

7.9. Rahoitustoimi

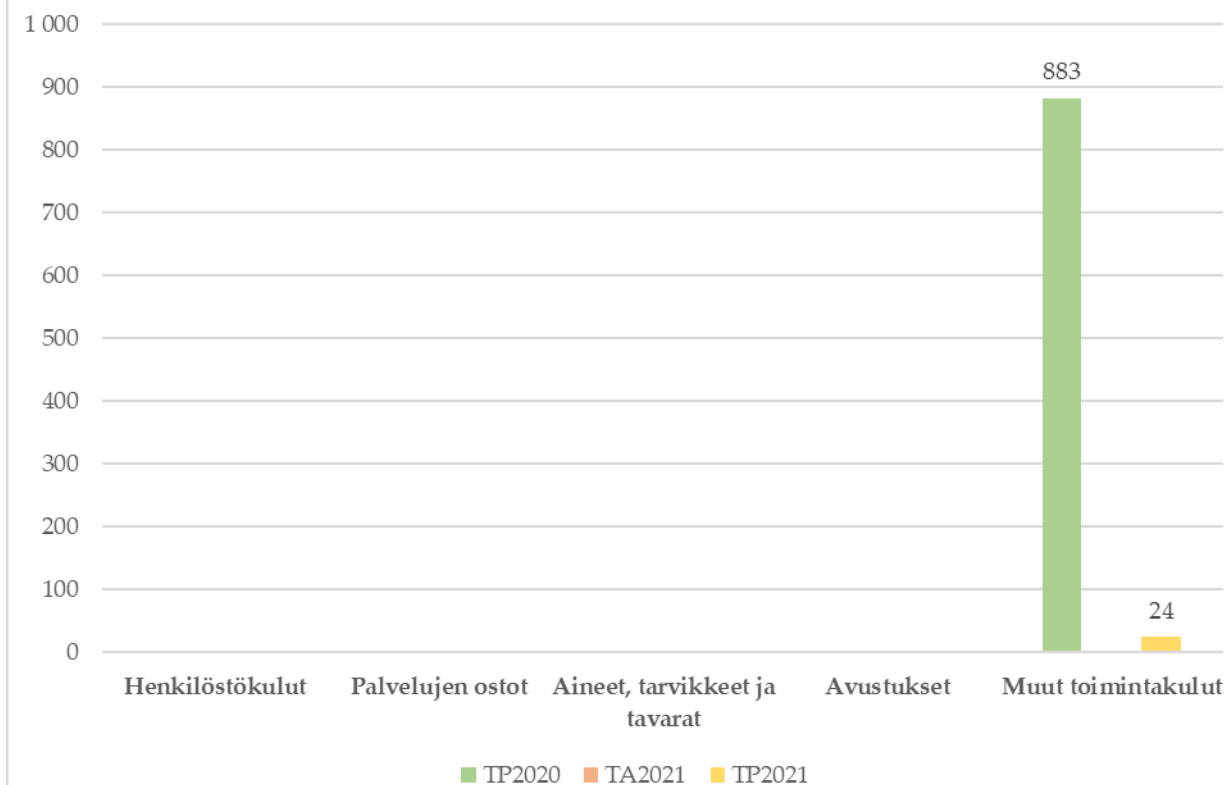
Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Vastuualueen toimintakertomus

Vuonna 2021 valtionosuudet olivat 13 245 349 ja verotulot 11 778 281,50 euroa. Verotulot jakaantuivat seuraavasti: tulovero n. 7 856 000 €, kiinteistovero n. 2 836 000 € ja yhteisövero 1, 087 miljoonaa euroa. Alkuperäiseen talousarvioon nähden verotulot kasvoivat 281 000 euroa. Vuonna 2021 kiinteistöverot nousivat 295 000 euroa edellisen vuosien kertymästä. Valtionosuudet ja verotulot olivat yhteensä noin 25,024 miljoonaa euroa.

Rahoitustoimi, toimintakulut

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	13 715	11 000	124,68 %	-2 340	13 340
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-24	0	0,00 %	883	-883
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	13 691	11 000	124,47 %	-1 457	12 457
Verotulot	11 778 282	11 497 000	102,45 %	590 792	10 906 208
Valtionosuudet	13 245 349	13 402 519	98,83 %	-674 099	14 076 618
Rahoitustuotot ja -kulut	5 026	-19 650	-25,58 %	2 620	-22 270
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

8. HYVINVOINTIOSASTO

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Hyvinvointiosaston perustehtävänä on vastata kunnan poikkihallinnollisesta hyvinvoinnin laaja-alaisesta edistämisestä. Hyvinvointipalveluiden toimintaa ohjaavat kuntastrategiaan ja kuntastrategian liitetaulukkoon sekä laajaan hyvinvointikertomukseen ja vuosittaiseen hyvinvointisuunnitelmaan kirjatut visiot, päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet.

Osaston toimintakertomus

Hyvinvointijohtajan katsaus

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on tukea kaikenikäisten vaalalaisten hyvinvointia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Hyvinvointityön lähtökohtana on kuntalaisten koettu hyvinvointitieto sekä indikaattoritieto. Keskeisenä työtapana on ikäkausiverkostotyö. Henkilöstömme tekee kehittämistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi myös alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Näitä ovat mm. Pohjois-Suomen AVI:n HyTe neuvottelukunta, PPSHP:n hyte yhdyshenkilöverkosto ja elintapaohjaajien sekä osallisuuden edistäjien verkosto, Pohjois-Suomen AVI:n ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöverkosto ja MiePäVäki -verkosto. MiePäVäki -verkosto kehittää mielenterveys- ja päihdetyötä sekä lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyyn keskittyvää työtä. Vaalan kunta on myös Terve kunta verkoston jäsen ja vuonna 2021 kunta jatkoi myös Terve kunta -verkoston johtoryhmän jäsenenä. Lisäksi Vaalan kunta kutsuttiin THL:n arviointitoiminnan ohjausryhmään. Verkostotyön ydintavoitteena on tuoda alueellinen ja kansallinen osaaminen osaksi myös Vaalan kunnan hyvinvointityön kehittämistä.

Maaliskuussa 2020 alkanut koronapandemia vaikutti merkittävästi hyvinvointiosaston toimintaan myös vuoden 2021 aikana. Rajoitusten vuoksi toimintojen ja palvelujen oli keskeytyneenä tai toimi rajoitetusti. Merkittävin kulttuurinen tapahtuma koronaepidemian laannuttua kesällä 2021 oli elokuun alussa ensimmäistä kertaa toteutettu Valentin Vaala elokuvafestivaali. Kolmipäiväinen festivaali sai runsaasti positiivista näkyvyyttä ja palautetta. Tapahtuman rahoituksen organisoi ja tapahtuman tuotti Brandstein Oy. Tapahtuman toteutuksessa oli mukana useita vaalalaisia yhdistyksiä. Lamminahon talon toimintaa järjestettiin supistetusti kesällä 2021. Toimintakautta lyhensi museoalueen päärakennuksen lattiaremontin viimeistely tuvan puolella. Marraskuussa Oulujokilaakson kuntien yhteistyönä toteutettiin myös itsenäiset valo- ja äänitaidetapahtumat jokaisessa kunnassa. Taiteellisesta johtamisesta vastasi Pohjoinen Oopperakompania. Vaalassa tapahtuma toteutettiin Pelsolla Lumotun Hallan maassa ja se sai nimen Hallavalot. Lämmin kiitos kaikille yhteisistä upeista tapahtumista vuonna 2021. Erityiset kiitokset aktiivisille yhdistyksillemme.

Kirjaston toimintaan vuoden 2021 alkupuolella koronaepidemian lisäksi vaikutti useamman kuukauden ajan kirjastossa tehty sisäremontti. Syyskuussa 2020 alkanut remontti siirsi lainaus- ja palautustoiminnan konttikirjastoon. Remontoitu kirjasto otettiin käyttöön kesäkuun alussa 2021. 9.6.2021 pidettyjä etävavajaisia on Vaalan kunnan facebookista katsottu 1700 kertaa. Sisäremontin yhteydessä kirjastoa uudistettiin myös vastaamaan paremmin tämänpäivän vaatimuksia kohtaamispaikasta ja tapahtumapaikasta.

Hyvinvointiosasto alitti talousarvion useimmilla palvelualueilla. Nuorisotyössä talousarvio ylittyi talousarviossa huomioimattomista poistoista johtuen. Nuorten työpajatoiminta ylittyi hieman.

Tämä ylitys johtui pääasiassa arvioitua suuremmista leasingkuluista ja henkilöstökuluista. Kulttuuripalveluissa talousarviossa ei ole huomioitu Keskitiesäätiön eikä OKM:n hankerahoitusta, joista päätökset saatiin vuoden 2021 puolella. Koronapandemiasta johtuen säästöä tuli toteutumatta jääneistä liikuntapalveluista ja muista hyvinvointia edistävästä palveluista, kulttuuritapahtumista ja -palveluista, keskeytyneestä nuorisotilatoiminnasta ja kirjastopalveluista. Vuonna 2021 toteutimme lisäksi Koulunuorisotyö Vaalan yhtenäiskoulussa ja lukiossa -hanketta. Hanke käynnistyi vuoden 2020 puolella.

Hyvinvointiosaston henkilöstölle lämmin kiitos vuodesta 2021. Poikkeuksellinen vuosi on jälleen takana. Monenlaisia haasteita olemme työssämme kohdanneet, mutta yhdessä niistäkin on selvitty.

Ylpeänä voin kyllä todeta, että hyvinvointiosastolla on ammattitaitoista ja osaavaa henkilöstöä! Olemme verkostoituneet ansiokkaasti sekä paikallisesti että alueellisesti. Lämmin kiitos kaikille yhteisestä hyte-työstä vuonna 2021.

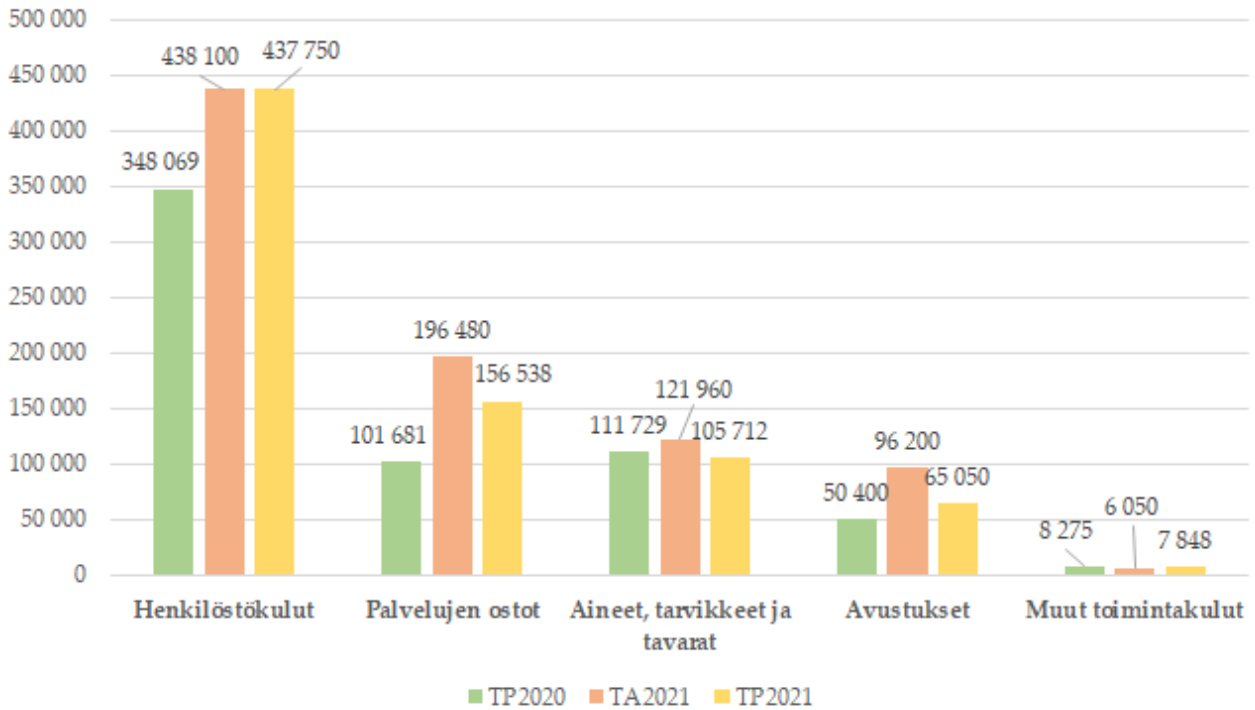
Pirjo Nikula
hyvinvointijohtaja

Oleelliset muutokset ja keskeinen toiminta

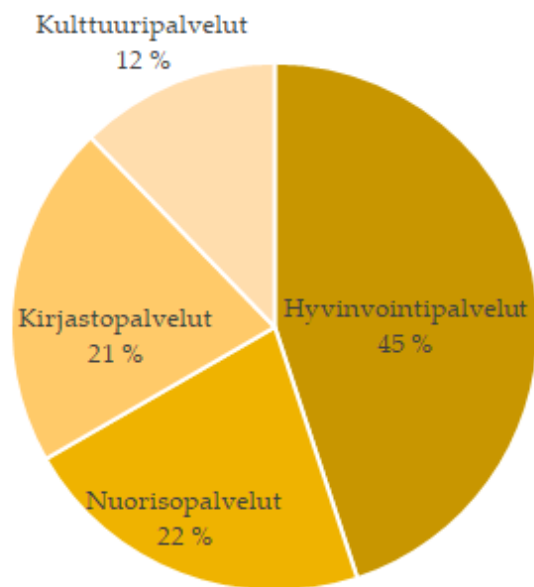
Hyvinvointiosaston työtä arvioiva hyvinvointisuunnitelma 2021 on laadittu sähköisellä FCG:n hyvinvointikertomus -ohjelmalla, ja se on tilinpäätöksen liitteenä. Hyvinvointipalvelujen vastuualueeseen kuuluvat hyvinvointipalvelut, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, kirjastopalvelut ja kulttuuripalvelut (sis. Lamminahon museotoiminnan). Vastuualueen johtajana on hyvinvointijohtaja ja muuta henkilökuntaa ovat palvelusihteeri, hyvinvointikoordinaattori, koulunuorisotyöntekijä ja etsivä nuorisotyöntekijä (molemmat projektirahoituksella) sekä nuorten työpajalla (projektirahoituksella) työskentelevät yksilövalmentaja (100%) ja työvalmentaja (50% prosenttia työpajalla).

Hyvinvointiosastolla työskenteli 10/2020 alkaen hyvinvointisuunnittelija, jonka tehtävä jatkui vuoden 2021 loppuun. Hyvinvointisuunnittelijan määräaikainen tehtävä jatkuu myös vuoden 2022 ajan. Kirjastossa työskentelee kirjastonhoitaja ja kirjastovirkailija sekä oppisopimuksella kirjastoharjoittelija. Kirjastossa on lisäksi työskennellyt työllistämismäärärahoilla kirjastotyöntekijöitä. Hyvinvointiosasto vastaa kerho- ja liikuntatilojen varauksista sekä vuokrien laskutuksesta. Näihin liittyvä tulokertymä pieneni suhteessa talousarvioon koronavuonna 2021. Hyvinvointiosaston toimintatuotot olivat yhteensä 167 430 €, toimintakulut -772 897 € ja vuosikate - 605 467 €. Suunnitelman mukaiset poistot -25 153 €.

Hyvinvointiosasto, toimintakulut

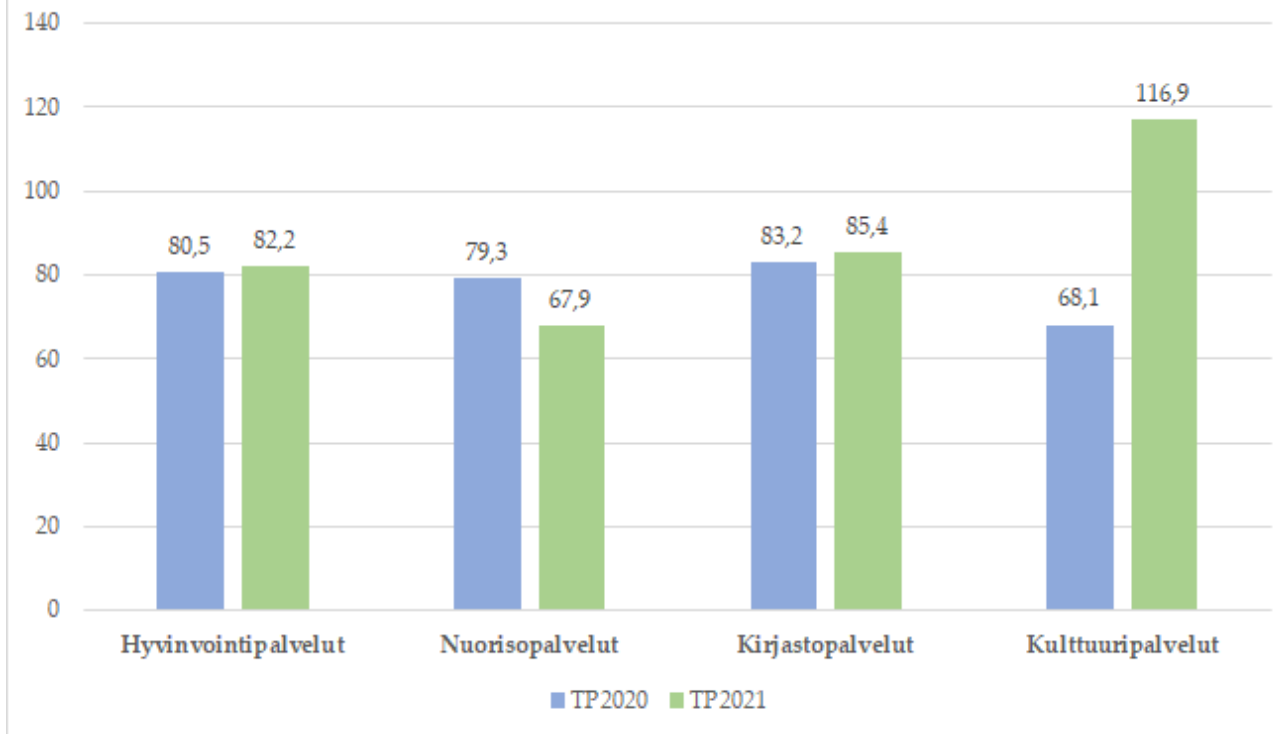

Hyvinvointiosasto, kulujakauma vastualueittain TP2021

Hyvinvointiosasto, toteumaprosentti (%) (toimintakate)

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	167 430	131 850	126,99 %	40 326	91 524
Myyntituotot	10 806	17 550	61,57 %	7 400	10 150
Maksutuotot	2 564	2 700	94,96 %	1 480	1 220
Tuet ja avustukset	153 000	107 700	142,06 %	30 768	76 932
Muut toimintatuotot	1 060	3 900	27,19 %	678	3 222
TOIMINTAKULUT	-772 897	-858 790	90,00 %	-238 637	-620 153
Henkilöstökulut	-437 750	-438 100	99,92 %	-90 031	-348 069
Palvelujen ostot	-156 538	-196 480	79,67 %	-94 800	-101 680
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-105 711	-121 960	86,68 %	-10 231	-111 729
Avustukset	-65 049	-96 200	67,62 %	-45 800	-50 400
Muut toimintakulut	-7 849	-6 050	129,73 %	2 224	-8 274
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-605 467	-726 940	83,29 %	-198 311	-528 629

8.1. Hyvinvointipalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

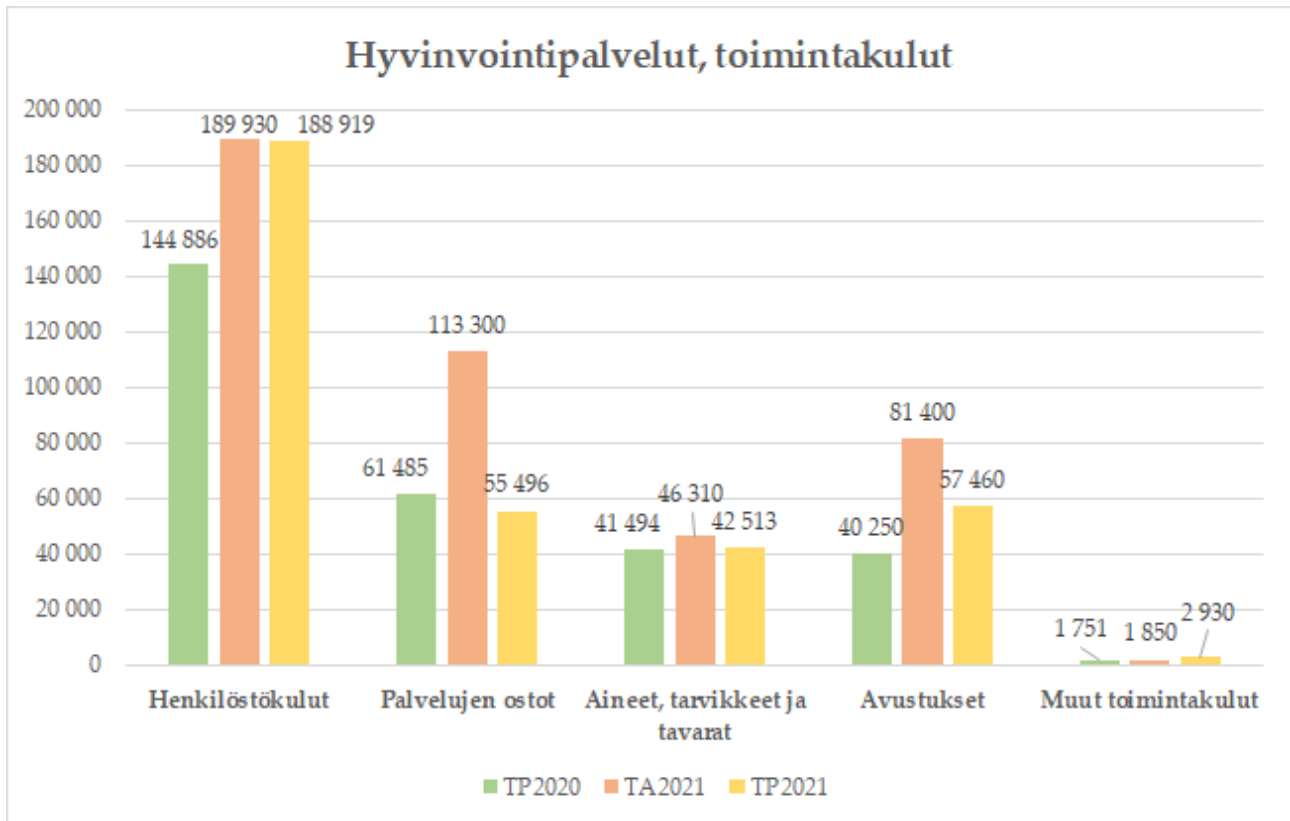
Hyvinvointipalveluita ovat kaikki sellaiset palvelut, joita kunta järjestää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi (hyvinvointisuunnitelma 2021).

Vastuualueen toimintakertomus

Hyvinvointisuunnitelma on tilinpäätöksen liitteenä ja siihen on kirjattu arviointia toimenpiteiden toteuttamisesta vuonna 2021. Erilaisen kuntalaisilta kerätyn tiedon perusteella on valikoitunut tulevien vuosien kehittämisteemoiksi neljä kokonaisuutta: ikäihmisten kotona pärjäämisen edistäminen, yksinäisyyden lievittäminen, ehkäisevän päihdetyön kehittäminen ja koulukiusaaminen. Viidenneksi teemaksi nousi vuonna 2021 toteutetun Minun arkeni ja elämäni -kyselyn pohjalta taloudellinen hyvinvointi. Taloudelliseen hyvinvointiin liittyvät huolenaiheet koskettavat kaikenikäisiä kuntalaisiamme.

Ehkäisevän päihdetyön ohjelma 2021- 2025 hyväksyttiin hyvinvointilautakunnassa joulukuussa 2020. Hyvinvointipalveluissa tehtiin tiivistä yhteistyötä myös Verty -hankkeen kanssa. Liikunnan edistämiseksi tuotetaan erilaisia liikunnallisia hyvinvointipalveluita kaiken ikäisille kuntalaisille sekä erityisryhmille. Vuonna 2019 Vaalan kunta käynnisti yhteistyön Ikäinstituutin ja 17 vaalalaisen yhdistyksen kanssa Voimaa vanhuuteen mentorointiohjelmassa. Koronaepidemian vuoksi yhteistyö sai jatkoajan vuodelle 2021. Rajoitusten salliessa vuonna 2021 järjestettiin liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi uintiretkiä, allasjumppaa ja kuljetusta Rokualle sekä maksutonta kuntosalitoimintaa yhteistyössä Vaalan Fysioterapian kanssa ikäihmisille.

Hyvinvointiosasto organisoii myös kunnan vaikuttamistoimielinten toiminnan. Vaalan hallintosääntö 2020 mukaan kunnan vaikuttamistoimielimenä toimivat nuorisoneuvosto, vanhus- ja vammaisneuvosto, vapaa-ajan asukasneuvosto sekä lapsiparlamentti. Lapsiparlamentti on uusi vaikuttamistoimielin, jonka tehtävänä on varmistaa lasten tulevan kuulluksi heitä itseään koskevassa kunnan päätöksenteossa, toiminnassa ja kehittämisessä. Lapsiparlamentin perustaminen päätettiin hyvinvointilautakunnassa syksyllä 2020. Toiminta käynnistyy vuoden 2021 alusta. Hyvinvointipalveluiden toimintatuotot olivat 7414 €, toimintakulut 347 318 € ja vuosikate -339 904 €.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	7 414	19 100	38,81 %	6 832	12 268
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-347 318	-432 790	80,25 %	-142 924	-289 866
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-339 904	-413 690	82,16 %	-136 091	-277 599
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

8.2. Nuorisopalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Nuorisopalvelut vastaavat nuorisolain mukaisista kunnan nuorisotyöhön kuuluvista tehtävistä Näihin kuuluvat mm. nuorisotilatoiminta, nuorten kesätyöllistäminen ja vapaa-ajan toiminnan organisointi yhteistyössä järjestöjen kanssa sekä erityisnuorisotyö, johon kuuluu etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta.

Vastuualueen toimintakertomus

Vuonna 2020 haettiin ja saatiin Pohjois-Suomen AVI:lta Koulunuorisotyö Vaalan yhtenäiskoulussa ja lukiossa -hanke. Rahoituksen varmistuttua toiminta käynnistettiin loppuvuonna 2020. Hanke jatkuu vuonna 2021. Koronapandemia sekä sisäilmanongelmat vaikuttivat merkittävästi kunnan nuorisopalveluiden työhön. Nuorisotilatoiminta oli käytännössä pitkiäkin aikoja keskeytyneenä.

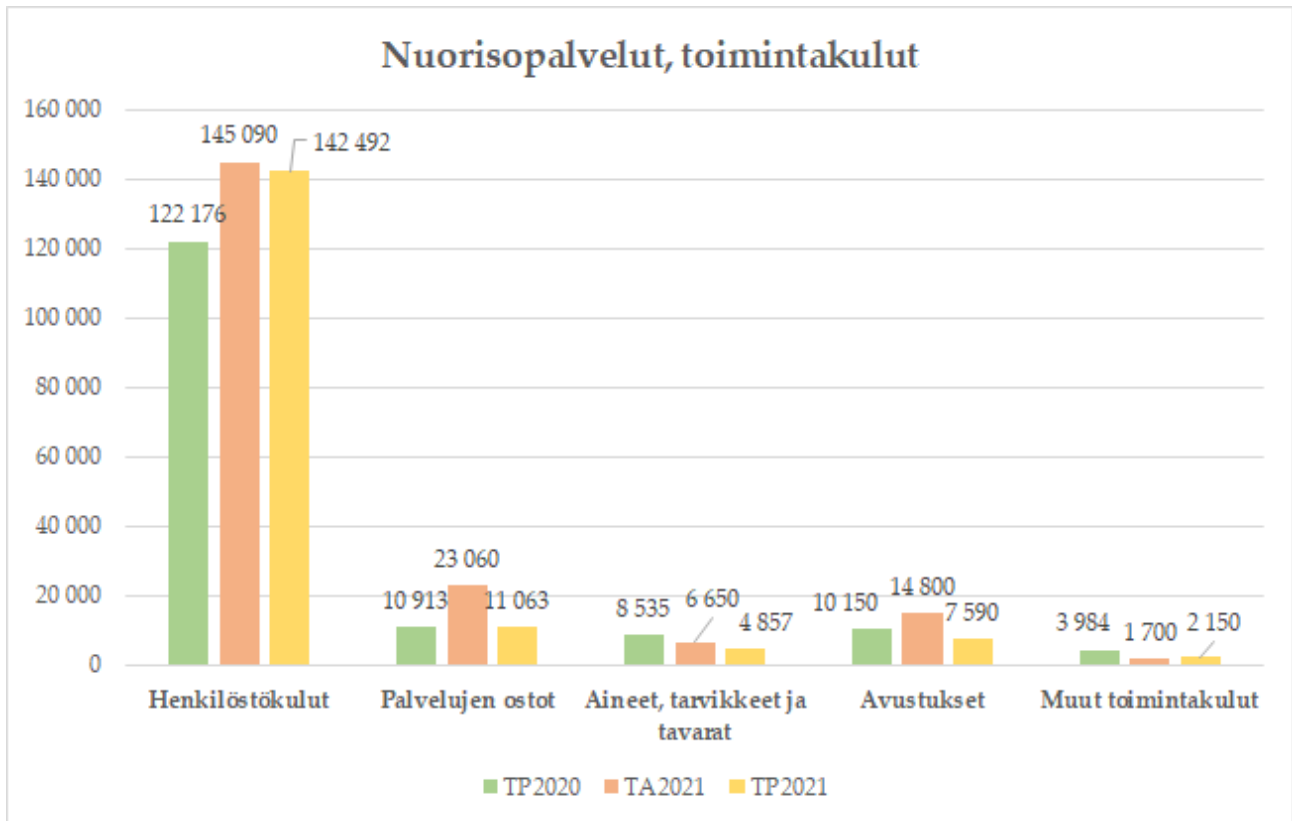
Vaalan kunta on mukana vuonna 2021 Sitra Labissa eli Sitran omassa tulevaisuuslaboratoriossa. Sitra Lab mahdollisti osallistujilleen puolen vuoden mittainen käytännönläheinen

koulutusohjelma. Kokeilevan luonteen ja käytännönläheisyyden vuoksi koulutusohjelmassa on keskitytty yhteen aiheeseen kerrallaan. Ensimmäisen Labin aiheena on ollut lasten ja nuorten eriarvoistuminen. Vaalan kunta halusi vuonna 2021 parantaa Sitra Labin koulutusohjelman avulla nuorten demokraattisen osallistumisen mahdollisuuksia erityisesti niillä digitaalisilla alustoilla, jotka ovat jo nuorten käytössä. Tarkoitus oli luoda kunnalle, koululle, kunnan päättäjille ja kuntalaisille yhteinen keskusteluareena ja toimintamalli, jossa kaikki ovat tasa-arvoisessa asemassa. Nuoret osallistuivat myös itse kehittämistyöhön. Vaalaisille nuorille ja luottamushenkilöille järjestettiin 20.10.2021 myös yhteinen demokratiapäivä.

Nuorisolain 10 §:n mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Kun kunta järjestää etsivää nuorisotyötä, sen tulee nimetä etsivän nuorisotyön toimeenpanosta vastaava kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Kunnan etsivä nuorisotyöntekijä siirtyi määräaikaiseen työsuhteeseen hyvinvointisuunnittelijaksi vuonna 2020. Lokakuussa 2020 rekrytoitiin etsivälle nuorisotyöntekijälle sijainen. Sijaisuus jatkui vuoden 2021 loppuun. Vaalan kunta on hakenut ja saanut valtionavustusta palkkauskustannuksiin 30 000 euroa. Toimintakulut ovat -36984 € ja vuosikate -6984 €

Pohjois-Suomen AVI myönsi Vaalan kunnalle avustusta nuorten työpajatoiminnan toteuttamiseen 33 000 euroa. Nuorten työpaja teki tiivistä yhteistyötä Verty - hankkeen sekä Oulunkaaren LÄHDE-hankkeiden kanssa. LÄHDE -hankkeen kanssa toteutettiin yhteistyö Pelsolla olevan Lumotun Hallan maassa betoninen toivomuskaivo -taideteos. Yhteistyöhön osallistui useita yhteistyökumppaneita. Nuorten työpajalla työskentelee 100 %:n työajalla yksilövalmentaja. Yksilövalmentaja tukee nuorta oman polun löytämisessä mm opiskelu- ja työasioissa. Yksilövalmennus on valmentautujan elämänhallinnan, toimintakyvyn ja tulevaisuuden suunnittelun tukemista, kuuntelua, asioiden selvittelyä ja tarvittaessa tukipalveluiden piiriin ohjaamista. Yksilövalmentaja ohjaa, tukee, auttaa ja tapaa nuorta tarpeen mukaan hänen kotonaan, toimistolla, virastoissa, verkostotapaamisissa ja yksilö- ja ryhmätapaamisissa. Yksilövalmennus on verkostotyötä, jota tehdään tiiviissä yhteistyössä kunnan eri osastojen, työvalmentajan, työllistämiskoordinaattorin/ kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan sekä Oulunkaaren kuntayhtymän eri palvelualueiden asiantuntijoiden kanssa.

Vaalassa toimii seinätön työpaja nuorille. Seinätön työpaja on pajatoimintamuoto, jossa työvalmentaja (50%) käyttää valmennuksellista työtettä myös pajan seinien ulkopuolella. Pajan tarkoitus on parantaa nuoren valmiuksia päästä avoimille työmarkkinoille tai koulutukseen sekä lisätä alueen työmarkkinatietoutta. Seinättömän työpajan toiminta on jalkautuvaa käytännön työtä kunnan eri osastoille, lähialueen yrityksiin tai yhdistyksiin. Nuorten työpajan valtionosuus on 33 000 € vuonna 2021, toimintakulut -65 400 € ja vuosikate -32 400 €. Talousarvio ylittyi 850 €:lla, mikä johtui arvioitua isommista leasingkuluista sekä henkilöstökuluista.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	110 905	107 000	103,65 %	30 068	76 932
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-168 152	-191 300	87,90 %	-35 541	-155 759
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-57 247	-84 300	67,91 %	-5 473	-78 827
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 454	0	0,00 %	12 603	-12 603

8.3. Kirjastopalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

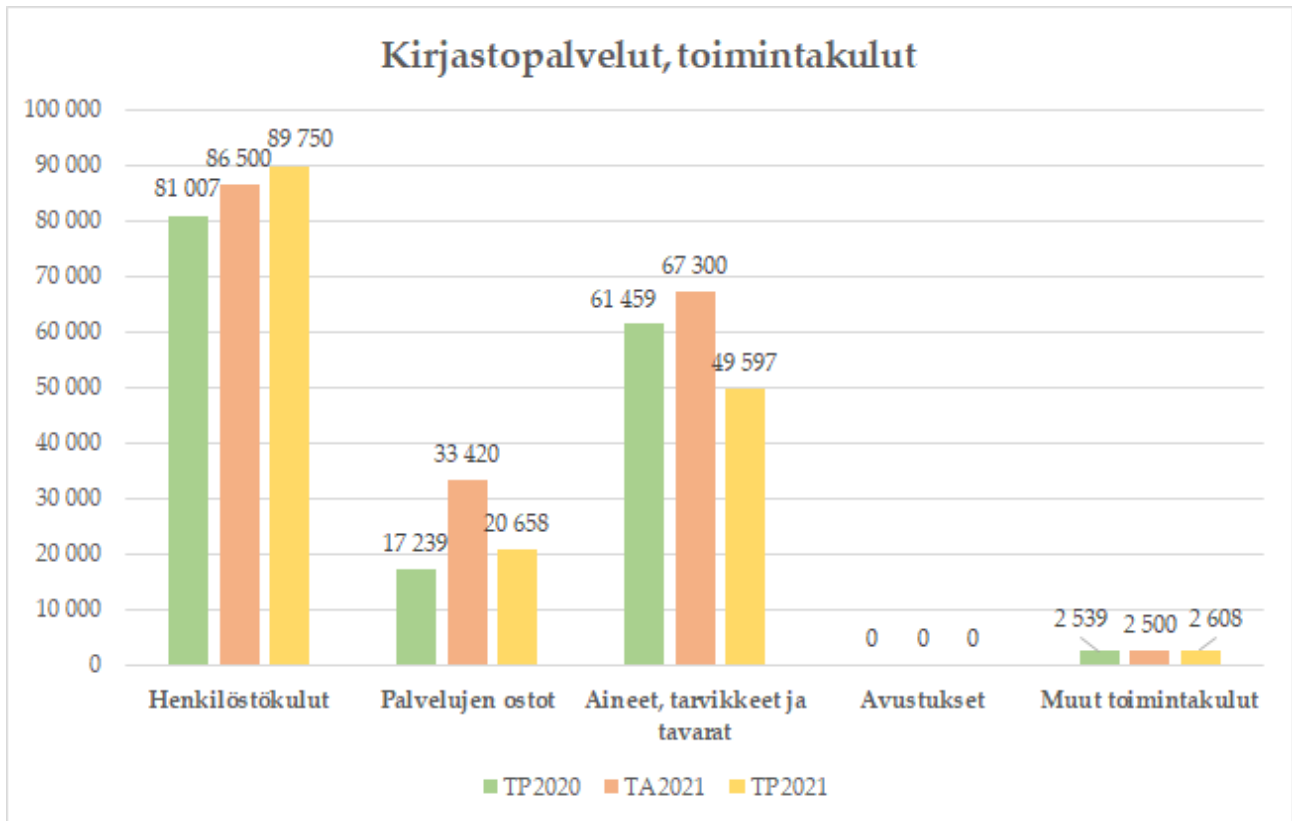
Kirjastotoiminnalle laissa määriteltyjä tavoitteita ovat väestön yhdenvertainen mahdollisuus sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuus ja käyttö, elinikäisen oppimisen ja osaamisen kehittäminen, monipuolisen lukutaidon ja lukemiskulttuurin edistäminen sekä aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden turvaaminen. Näiden tavoitteiden toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Vastuualueen toimintakertomus

Vuosi	2018	2019	2020	2021

Lainaus	42338	31461	26673	26403
Lainoja/as	14,4	11,0	10,0	10,1
Lainan hinta	6,0	5,6	5,7	6,1
Lainat vakinaista henkilöä kohdin	14112	12585	13336	13201
Kirjojen hankinta kpl	1659	1282	1278	1216
Aineiston hankinta kpl	1820	1414	1379	1340
Käynnit/ as	11,3	9,3	4,5	4,0
Tapahtumien osallistujamäärä	416	602	309	476
Verkkokäynnit	7793	13654	16609	17240

Vaalan kirjasto kuuluu OUTI-kirjastoverkkoon. Kirjaston palvelua kehitetään ja monipuolistetaan osana OUTI-kirjastokimppaa. Kirjaston palveluun kuuluu myös liikuntavälinelainausta. Kotiseutukokoelmaan kerätään muistiinmerkittyä tietoa kotikunnastamme. Vuonna 2021 kirjastossamme oli fyysisiä asiakaskäyntejä 11 095 ja verkkokäyntejä 17 240. Kirjastossa oli aukiolotunteja yhteensä 2 683 (henkilökunta paikalla + omatoimikirjaston aukiolotunnit). Käytännössä aukioloaikoja, asiakaskäyntejä ja lainauksia edelleen vähensi korona ja kirjaston remontti, joka alkoi v. 2020 jatkuen 13.6.2021 saakka. Kirjasto oli suljettuna remontin vuoksi. Kirjastopalvelut hoidettiin soveltuvin osin kirjastokontissa 1.1- 24.5. Kirjaston kokoelma kattaa 46 193 nimikettä. Kirjaston toimintakulut vuonna 2021 olivat -162 613 €, toimintatuotot 1977 € ja vuosikate -160 636 €.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	1 977	1 550	127,54 %	-775	2 325
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-162 613	-189 720	85,71 %	-27 476	-162 244
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-160 636	-188 170	85,37 %	-28 251	-159 919
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 699	-10 907	116,43 %	2 186	-13 093

8.4. Kulttuuripalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Vaalan kunnassa taiteen ja kulttuurin edistäminen on osa kunnan hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä. Lisäksi kulttuuritoimintaa edistämällä Vaalan kunta vahvistaa asukkaiden osallisuutta. Hyvinvointiosasto toimii kulttuuripalveluiden vastuullisena toimialaosastona Vaalan kunnassa. Sivistysosasto vastaa osaltaan kulttuuripalveluiden tuottamisesta sivistystyön ja vapaan sivistystyön opetuksessa. Vaalassa kulttuuripalveluja tuottavat kunnan lisäksi järjestöt ja yksityiset henkilöt.

Kunnan tuottamia kulttuuripalveluja ovat:

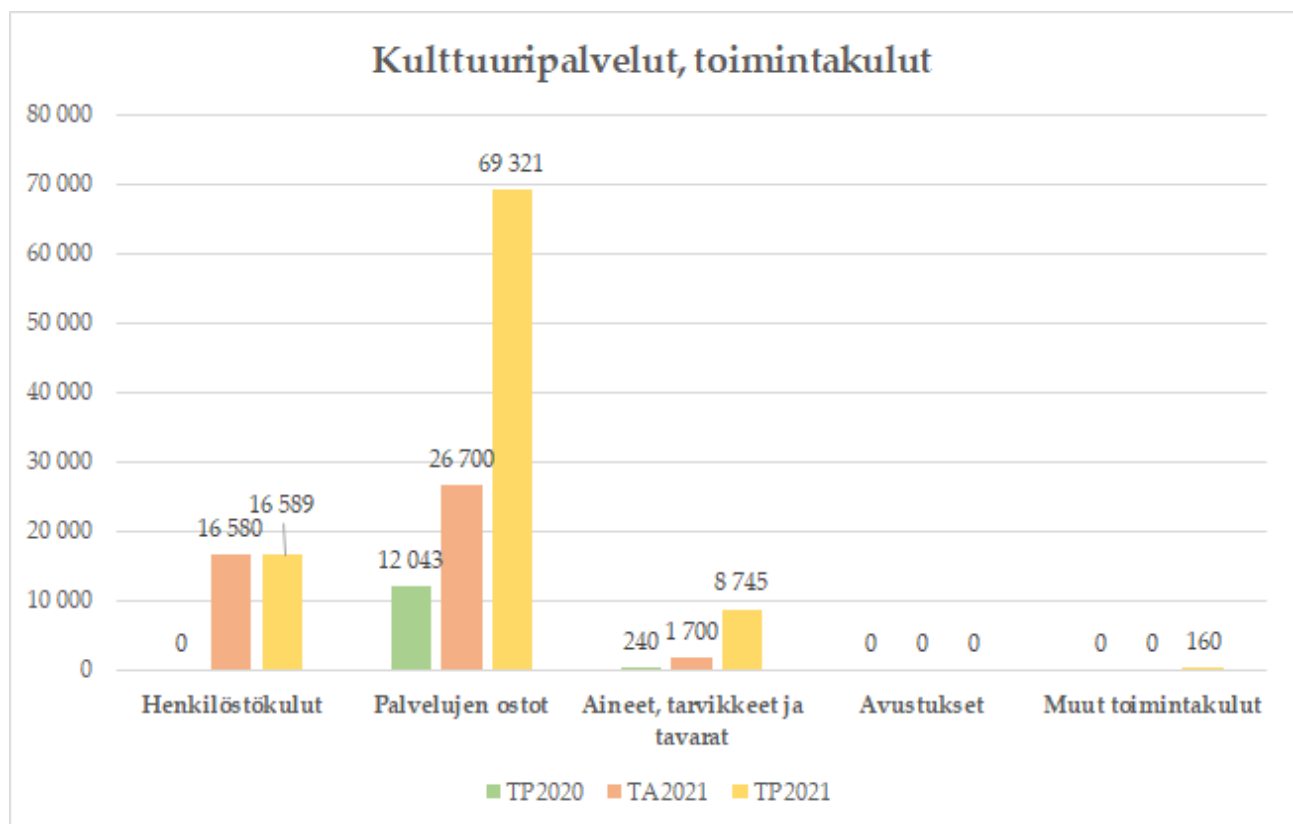
- ⊙ Kirjasto
- ⊙ Oulujärven kansalaisopisto ja taiteen perusopetus
- ⊙ Kunnan järjestämät tai tilaamat kulttuuriesitykset ja tapahtumat
- ⊙ Lamminahon perinnetalon toiminta
- ⊙ Kassu Halonen -taidetalon ylläpito kumppanuussopimuksella

Lisäksi kunta avustaa kulttuuritapahtumia ja yhdistysten ja järjestöjen toimintaa kohde- ja toiminta-avustuksilla sekä kumppanuussopimuksin, sekä markkinoimalla tapahtumia sosiaalisessa mediassa. Tapahtumailmoitukset näkyvät myös kunnan nettisivulla tapahtumakalenterissa. Kulttuuripalveluja kehitetään myös hanketoiminnan avulla. Museoviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti Vaalan kunta vastaa Lamminahon talon käyttökustannuksista ja kesäaikaisesta toiminnasta.

Vastuualueen toimintakertomus

Humanpolis jätti Rokua Geopark kuntien Muhos, Utajärvi ja Vaala puolesta yhteisen hankehakemuksen OKM:lle Löytöretki taiteeseen hankkeen rahoittamiseksi. Hanke ei kuitenkaan saanut rahoitusta. Vaalan kunta sai kuitenkin OKM:ltä oman hankerahoituksen Valentin Vaala elokuvafestivaalin toteutukseen. Valentin Vaalaan saatiin rahoitusta myös Keskitie säätiöltä. Vaalan kunta sai myös rahoituksen ELY:ltä Lumotun Hallan maan kunnostamiseen. Hankkeen kulut olivat 9122 €. Noin 4000 €:n avustus hankkeeseen liittyen tilitetään kunnalle vuonna 2022.

Lamminahon museotoiminnan toimintakulut olivat - 11 030 € ja vuosikate 8896 €. Lamminahon talon toimintakausi oli aiempaa lyhyempi tuvan lattian remontoinnin vuoksi. Kulttuurin ja tapahtumien toimintakulut olivat vuonna 2021 yhteensä - 9374 €. Tälle kustannuspaikalle oli kirjattu Valentin Vaala elokuvafestivaalin omarahoitusosuus. Valentin Vaalan OKM:n myöntämä avustus oli 25 000 €, toimintakulut 50 257 € ja Keskitie säätiön avustus 20 000 € ja toimintakulut 15 032 €.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
--	--------	-------------------------------	------	-------------------------	--------

TOIMINTATUOTOT	47 135	4 200	1 122,25 %	4 200	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-94 815	-44 980	210,79 %	-32 696	-12 284
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-47 680	-40 780	116,92 %	-28 496	-12 284
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

9. SIVISTYSOSASTO

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Toimialue sisältää seuraavat palvelut: sivistysosaston hallinnon, perusopetuksen, Vaalan lukion, Oulujärven kansalaisopiston ja varhaiskasvatuksen. Musiikinopetusta tarjotaan kansalaisopistossa taiteen perusopetuksena ja Kainuun musiikkiopistossa.

Osaston toimintakertomus

Sivistysjohtajan katsaus

Tilivuosi 2021 sivistysosastolla toteutui alijäämäisenä. Alkuperäinen talousarvio ylittyi noin 190 000 eurolla. Syynä ylitykseen olivat lähinnä lukion henkilöstö- ja koulukuljetuskulut. Lukion oppilasmäärän kasvun vuoksi kursseja ja kuljetuksia toteutui ennakoitua enemmän. Positiivista oli se, että suurimmat vastuualueet perusopetus ja varhaiskasvatus pysyivät erinomaisesti budjetissaan.

Toimintavuotta leimasivat edelleen koronan aiheuttavat poikkeustoimet. Etäkoulua ei perusopetuksen puolella tarvinnut enää kuitenkaan järjestää, sen sijaan lukio opiskeli etänä hetken aikaa vuoden alussa, helmikuun 10. päivään saakka. Siitä selvittiin aikaisemmin opittujen hyvien käytäntöjen ja toimintamallien avulla. Erilaiset koronatoimet leimasivat silti laajasti vuoden toimintaa, esimerkkeinä maskisuositus, turvaväliohjeet ja toiminnan porrastaminen.

Vuosi 2021 oli edelleen oppilasmäärään hienoisen vähenemisen vuosi. Edellisestä vuodesta perusopetuksen oppilasmäärä väheni tosin vain kahdeksalla. Lukion osalta opiskelijamäärä nousi yli 70:een, kunnen uuden lukuvuoden alettua syksyllä väheni noin 50:een. Varhaiskasvatuksessa oli runsaasti lapsia kirjoilla ja tilojen käyttökapasiteetti lähes täynnä.

Vaalan lukion oppilasmäärä kävi siis huipussaan keväällä 2021, mutta lukuvuoden 2021-2022 alkaessa kääntyi jälleen laskuun. Lukion markkinointiponnisteluja jatkettiin ja uutena etuna otettiin käyttöön tuki ajokorttiin. Koronatoimet aiheuttivat myös lukion puolella paljon harmia ja toimenpiteitä, jotka osaltaan leimasivat vuotta.

Lukion etujen säilyminen ja kehittäminen on jatkossakin tärkeää, jotta oppilaitoksen houkuttelevuus säilyy. Lukion merkitys paikkakunnallemme on hyvin keskeinen myös perusopetuksen laajan ja laadukkaan opetuksen turvaamisessa. Hyvinvointilautakunta onkin aloittanut uusien etujen suunnittelun ja innovoinnin. Perustan lukion vetovoimalle luo kuitenkin panostaminen laadukkaaseen opetukseen ja hyvinvointiin.

Kansalaisopisto jatkoi toimintaansa pääsääntöisesti totutulla tavalla tarjoamalla kuntalaisille runsaasti erilaisia kursseja ja sitä kautta tärkeitä hyvinvointipalveluja. Koronaepidemia löi leimansa myös kansalaisopiston toimintaan ja opinto-ohjelmassa olleita kursseja jouduttiin perumaan ja osittain siirtämään etäkursseiksi. Osallistujamäärät olivat edelleen alemmalla tasolla kuin aikana ennen koronaa. Toteutuneiden kurssien määrä oli kuitenkin kokonaisuudessaan lähes viimevuotisella tasolla. Silti rahaa jäi käyttämättä, koska kaikki suunnitellut kurssit eivät toteutuneet.

Varhaiskasvatuksessa lakimuutos 1.8.2021 lähtien aiheutti tiukennuksia henkilöstömitoitukseen. Uuden varhaiskasvatuslain myötä henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole enää mahdollista edes tilapäisesti. Tämä seikka sekä lasten hoitoaikojen pidentyminen ja laajentuminen siten, että toimintaa järjestetään ympärivuorokautisesti, teetäti paljon työtä suunnittelussa ja aiheutti haasteita henkilöstön rekrytoinnissa. Samaten valtakunnallisen tietovarannon (Varda) käyttöönotto aiheutti lisätyötä.

Varhaiskasvatusta järjestettiin asiakkaille maksuttomasti. Korona-aika vaikutti jonkin verran myös lastenhoidon järjestämiseen, mutta toiminta jatkui läpi vuoden lähes normaalisti. Ainoastaan henkilöstön koulutus ja kokoontumiset jouduttiin järjestämään toisin etäyhteyksiä hyödyntäen.

Sivistysosastolla on vuonna 2021 ollut edelleen käynnissä erilaisia kansallisia ja kansainvälisiä hankkeita, joiden avulla on pystytty toteuttamaan yhteistyötä ja kehittämistoimintaa. Kolmen maan yhteinen Erasmus+ -hanke hyvänä esimerkkinä. Korona näkyi hanketoiminnassa erityisesti siten, että läheskään kaikkia suunniteltuja matkoja ei voitu järjestää ja toiminta oli etäyhteyspainotteista.

Sivistyspalveluiden talousarvio siis ylittyi tilinpäätöksessä 190 000 eurolla, mikä selittyy mm. lukion henkilöstökulujen ylityksellä. Muiden vastuualueiden osalta talousarvio toteutui pääosin hyvin.

Toimintavuoden aikana sivistysosastolle palkattiin muutamia uusia työntekijöitä. Kokonaisuutena rekrytointien onnistumiseen voi olla tyytyväinen. Haluan kiittää kaikkia osaston työntekijöitä hyvästä työstä ja vuodesta 2021!

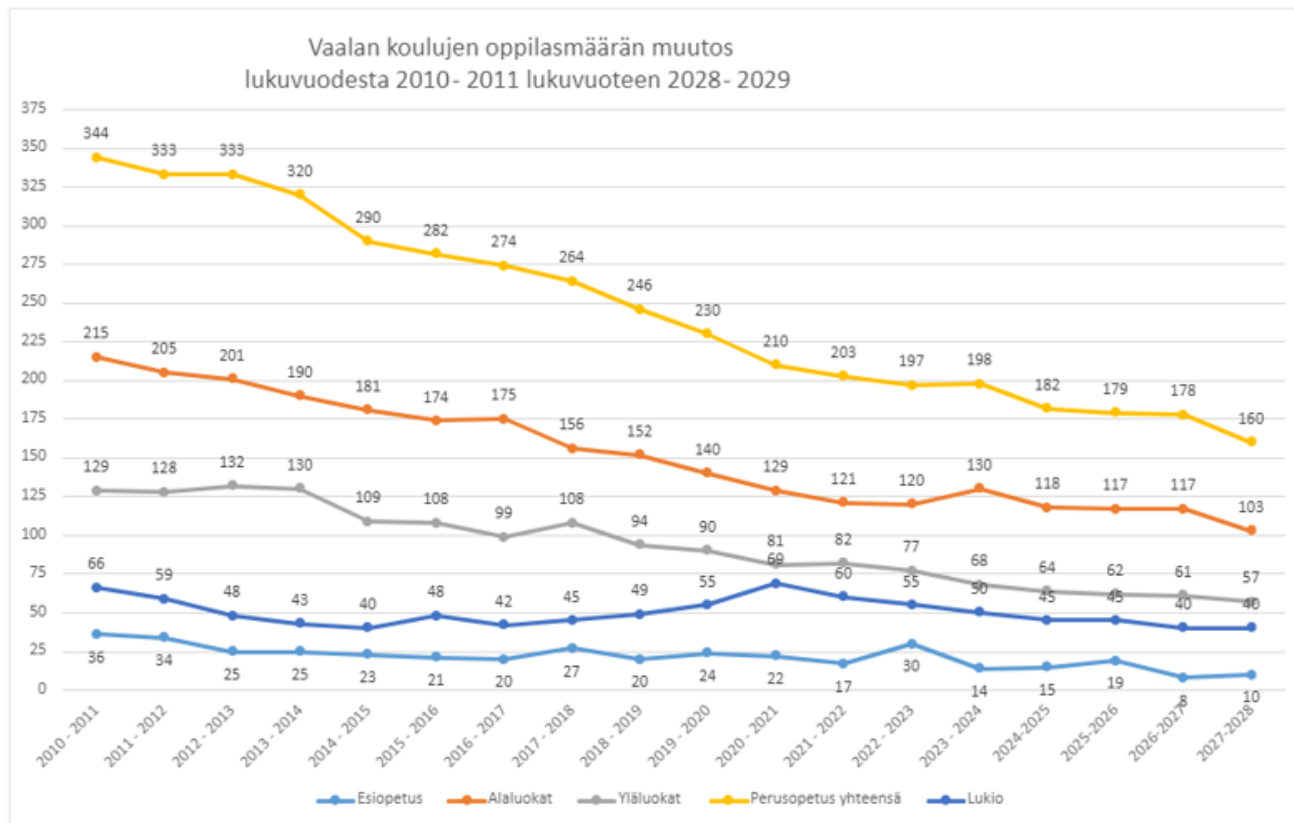
Tapani Karhu
Koulukeskuksen rehtori, sivistysjohtaja

Oppilasmäärät

Seuraavassa taulukossa on oppilaiden määriin liittyvää tilastotietoa

	2017	2018	2019	2020	2021
Oppilasmäärät 20.9.					
Veneheitto	21	23	0	0	0
Yhtenäiskoulu	243	223	230	208	200
Päivälukio	45	49	55	71	53
Etälukio (tutkintotavoite)	2	2	0	0	0
Yhteensä (kaikki)	311	297	285	279	253
Yhteensä (peruskoululaiset)	264	246	230	208	200
Kuljetusoppilaat 20.9.					
Veneheitto	16	17	0	0	0
Yhtenäiskoulu	134	119	128	116	113
Esiopetus (päiväkoti)	15	15	14	12	8
Lukio	21	28	25	39	25
Yhteensä	186	179	167	167	146
Esioppilaiden määrä 20.9.					
Päiväkoti	27	20	24	21	14

Kuljetuksessa oppilaista (%)	55 %	56 %	58%	60%	58%
Kansalaisopisto					
Kaikki tunnit	3196	3200	3136	2292	2200
Taiteen perusopetuksen tunnit	461	471	457	252	208
Brutto-opiskelijat	972	976	975	827	764
Toteutuneet kurssit	121	121	120	131	109

TOIMENPIDE 2021: LAADUKAS JA MONIPUOLINEN KURSSITARJONTA.

Valtuustokauden kärkihanke: Elinikäisellä oppimisella tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia

Arviointimittarit

Kurssilaisten määrä

Kurssien määrä

Vastuutaho

rehtori

Kurseja toteutui 113, mikä on hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna. Osallistujia oli kaikkiaan 748 ja opetustunteja annettiin 2193.

TOIMENPIDE 2021: LUKIO: IMAGON EDELLEEN VAHVISTAMINEN, OPISKELIJOIDEN TUKEMINEN

Valtuustokauden kärkihanke: Elinvoimainen, korkeatasoinen lähilukio	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Opiskelijämäärätavoitteena 20-25 opiskelijaa / 1.vsk. Ilmaiset oppikirjat ja muut edut sekä lukiolaisten tuettu asuminen Pätevän henkilöstön määrä	rehtori, henkilökunta
Opiskelijämäärän tavoitteessa jäätiin noin puoleen, muilta osin tavoitteet toteutuivat. Uutena etuna otettiin käyttöön tuki ajokorttiin. Henkilöstö kokonaisuudessaan oli pätevyysvaatimukset täyttävää.	

TOIMENPIDE 2021: KAIKILLE IKÄRYHMILLE MIELEKÄSTÄ TEKEMISTÄ	
Valtuustokauden kärkihanke: Jokaiselle lapselle vähintään yksi harrastus	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Koulujen kerhotoiminnan määrä	koulukeskuksen rehtori, henkilökunta
Kerhotoimintaa järjestettiin kattavasti joustavan koulupäivän yhteydessä ja myös koulupäivän jälkeen. Kaikkiaan kerhoja oli lähes 20 erilaista tarjolla.	

TOIMENPIDE 2021: LUKIO: ERILAISISSA KANSAINVÄLISISSÄ HANKKEIDEN TOTEUTUS MONIPUOLISTAA OPETUSTA JA OPPIMISTA SEKÄ LISÄÄ KOTISEUDUN TUNTEMISTA JA ARVOSTUSTA	
Valtuustokauden kärkihanke: Kansainvälinen toiminta osana nuoren kasvua ja kotiseutumyönteisyyttä	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Kansainvälisten hankkeiden määrä ja onnistuminen	rehtori, kv-toiminnasta vastaavat opettajat
Lukio oli aktiivisesti mukana kansainvälisyshankkeissa. Käynnissä olivat Erasmus+ ja Nordplus junior -hankkeet. Toteuttamista häiritsi koronaepidemia, minkä takia mm. kaikki suunnitellut vierailumatkat eivät toteutuneet.	

TOIMENPIDE 2021: VAALA-HENGEN KASVATTAMINEN	
Valtuustokauden kärkihanke: Koko kylä kasvattaa	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Lasten, huoltajien ja henkilökunnan kokemukset	varhaiskasvatus
Etäyhteyksien käyttö osaltaan lisäsi huoltajien osallisuutta. Pienryhmätoiminnan kehittämistä jatkettiin edelleen. Pienryhmätoiminta vaatii onnistuakseen suunnitellun henkilöstön läsnäolon.	

TOIMENPIDE 2021: AMMATTITAITOINEN JA HYVINVOIVA HENKILÖKUNTA	
Valtuustokauden kärkihanke: Laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut Kaikille henkilöstöryhmille mahdollisuus oman alansa koulutukseen / ta-paamisiin. Aktiivinen ja asian-tunteva rekrytointi	
Arviointimittarit	Vastuutaho

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä Asiakaskysely Pätevän henkilöstön määrä	varhaiskasvatuksen henkilöstö, sivistysjohtaja, luottamushenkilöt hankkeen vetäjä
Varhaiskasvatus oli asiakkaille maksutonta. Sijaisuudet ja määräaikaiset tehtävät saatiin pääosin täytettyä kelpoisuusvaatimukset täyttävillä henkilöillä. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan sijaisuuteen ei saatu rekrytoitua henkilöä. Henkilöstö hyödynsi aktiivisesti erilaisia etäkoulutuksia. Laas-hyvinvointitarjotin otettiin käyttöön loppuvuodesta. Lasten määrä ja läsnäolopäivät näkyvät erillisessä taulukossa.	

TOIMENPIDE 2021: KUKAAN EI OLE YKSIN	
Valtuustokauden kärkihanke: Lapsiperheet saavat tarvittaessa tukea varhaisessa vaiheessa	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Koulutusten määrä Henkilöstön itsearviointi	
Monialaista yhteistyötä tehtiin ja sen kehittämistä jatkettiin edelleen. Varsinaisia koulutuksia ei toteutettu vallitsevasta korona-tilanteesta ja henkilöstön vaihtuvuudesta johtuen.	

TOIMENPIDE 2021: OPETUSTARJONNASSA HUOMIOIDAAN ERI IKÄRYHMÄT JA ERITYISRYHMÄT. KANSALAIPOISTON TOIMINTA EHKÄISEE SYRJÄYTYMISTÄ JA LISÄÄ KUNTALAISTEN AKTIIVISUUTTA	
Valtuustokauden kärkihanke: Oulujärven Kansalaisopisto huomioi eri ikäryhmien tarpeet kurssitarjonnassa	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Kurssien määrä Asiakaspalaute Monipuolisuus	Rehtori
Kurseja toteutui 113 kappaletta ja ne olivat monipuolisesti eri harrastealueilta. Asiakaspalaute huomioitiin suunnittelussa.	

TOIMENPIDE 2021: KANSALAIPOISTO HUOMIOI KURSSITOIVEET	
Valtuustokauden kärkihanke: Paikallisen yritysneuvonnan ja koulutuksen tarjoaminen	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Kurssien järjestäminen kysynnän mukaan	Rehtori
Uusia kurseja on asetettu tarjolle saadun palautteen ja toiveiden mukaan.	

TOIMENPIDE 2021: AMMATTITAITOISEN HENKILÖKUNNAN VARMISTAMINEN, KOULUTUS JA REKRYTOINTIIN PANOSTAMINEN**Valtuustokauden kärkihanke: prosessien ja tehtäväkuvien selkiytyminen**

Arviointimittarit	Vastuutaho
Koulutuspäivien määrät	sivistysjohtaja
Pätevän henkilöstön määrä	
Rekrytoinneissa onnistuminen	

Rekrytoinneissa onnistuttiin, pätevät viranhaltijat on onnistuttu palkkaamaan lähes kaikkiin avoinna olleisiin tehtäviin ja virkoihin. Virkaehtosopimuksen mukaiset VESO-koulutukset järjestettiin ja lisäksi moni osallistui vapaaehtoisin muihin koulutuksiin.

TOIMENPIDE 2021: TURVALLISUUSTIETOISUUDEN JA -OSAAMISEN LISÄÄMINEN HENKILÖKUNNAN KOULUTUKSELLA.**Valtuustokauden kärkihanke: Turvallinen työ- ja opiskeluympäristö**

Arviointimittarit	Vastuutaho
Toteutuneiden koulutuksien määrä	koulukeskuksen rehtori, henkilökunta

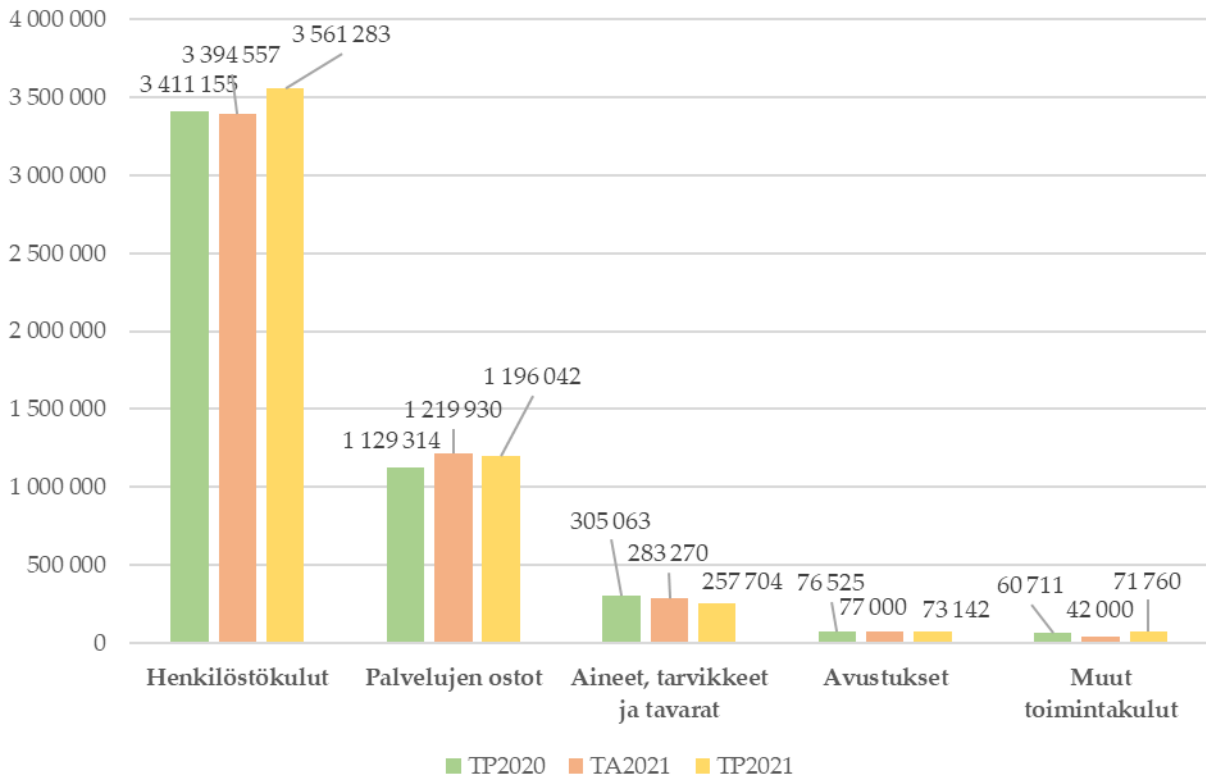
Koulukeskuksella on toiminut turvallisuustyöryhmä, mikä on aktiivisesti tehnyt turvallisuustyötä. Toimintavuonna järjestettiin opettajien veso-päivä, jolloin tehtiin mm. riskianalyysi.

TOIMENPIDE 2021: VAALA-HENGEN KASVATTAMINEN**Valtuustokauden kärkihanke: Yhteisöllisyys: Koko kylä kasvattaa**

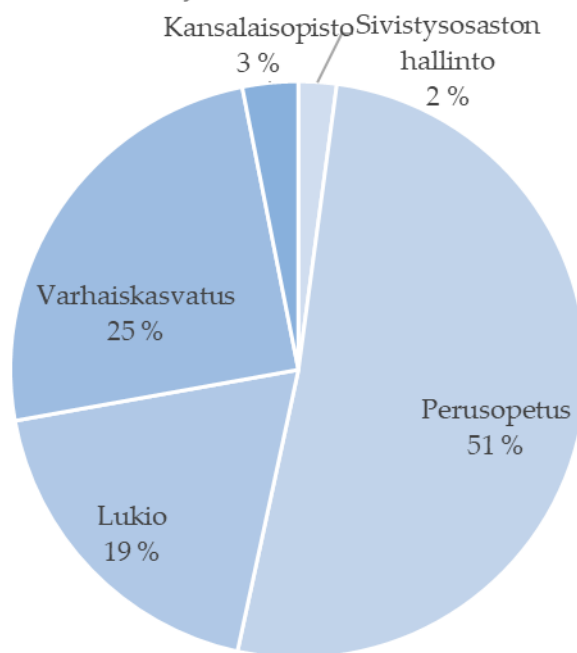
Arviointimittarit	Vastuutaho
Yhteisten tapahtumien järjestäminen	koulukeskuksen rehtori, henkilökunta

Yhteisiä tapahtumia ei juurikaan pystytty järjestämään koronaepidemian takia.

Sivistysosasto, toimintakulut

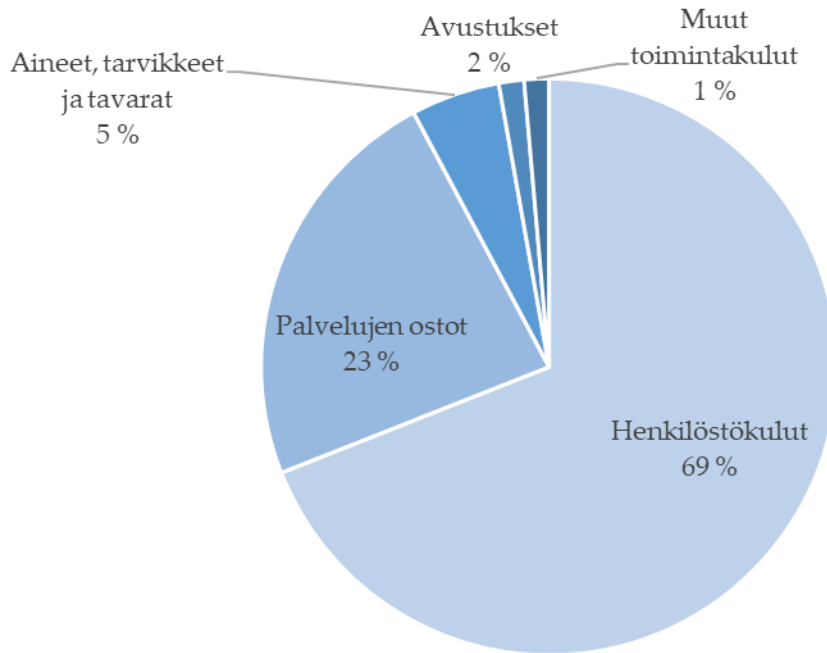

Sivistysosasto, kulujakauma vastualueittain TP2021

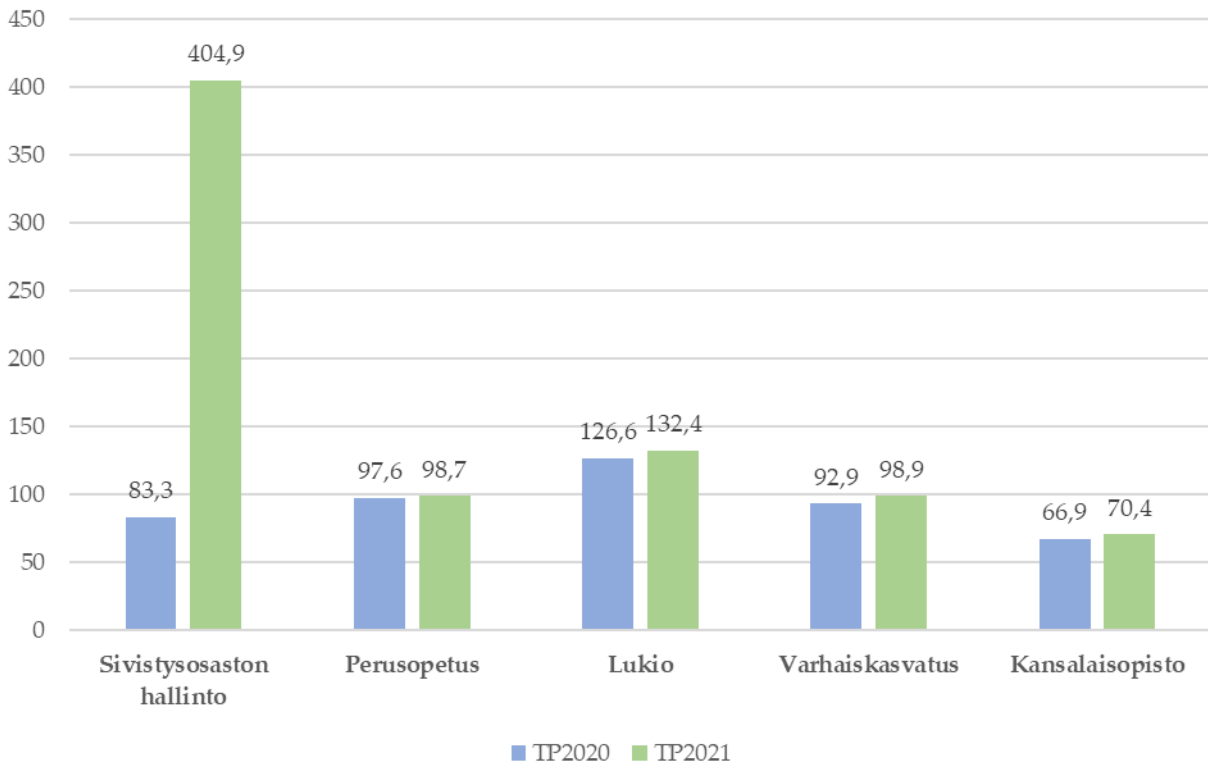

Sivistysosasto, kulujen jakautuminen TP2021

Sivistysosasto, toteumaprosentti (%) (toimintakate)

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	244 082	290 700	83,96 %	-59 266	349 966
Myyntituotot	119 565	85 000	140,67 %	33 554	51 446
Maksutuotot	33 585	36 800	91,26 %	6 901	29 899
Tuet ja avustukset	82 437	160 000	51,52 %	-100 272	260 272
Muut toimintatuotot	8 495	8 900	95,45 %	552	8 348

TOIMINTAKULUT	-5 159 934	-5 016 757	102,85 %	-33 990	-4 982 767
Henkilöstökulut	-3 561 284	-3 394 557	104,91 %	16 598	-3 411 155
Palvelujen ostot	-1 196 043	-1 219 930	98,04 %	-90 616	-1 129 314
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-257 704	-283 270	90,97 %	21 792	-305 062
Avustukset	-73 142	-77 000	94,99 %	-475	-76 525
Muut toimintakulut	-71 761	-42 000	170,86 %	18 711	-60 711
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 915 852	-4 726 057	104,02 %	-93 256	-4 632 801

9.1. Hallinto

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

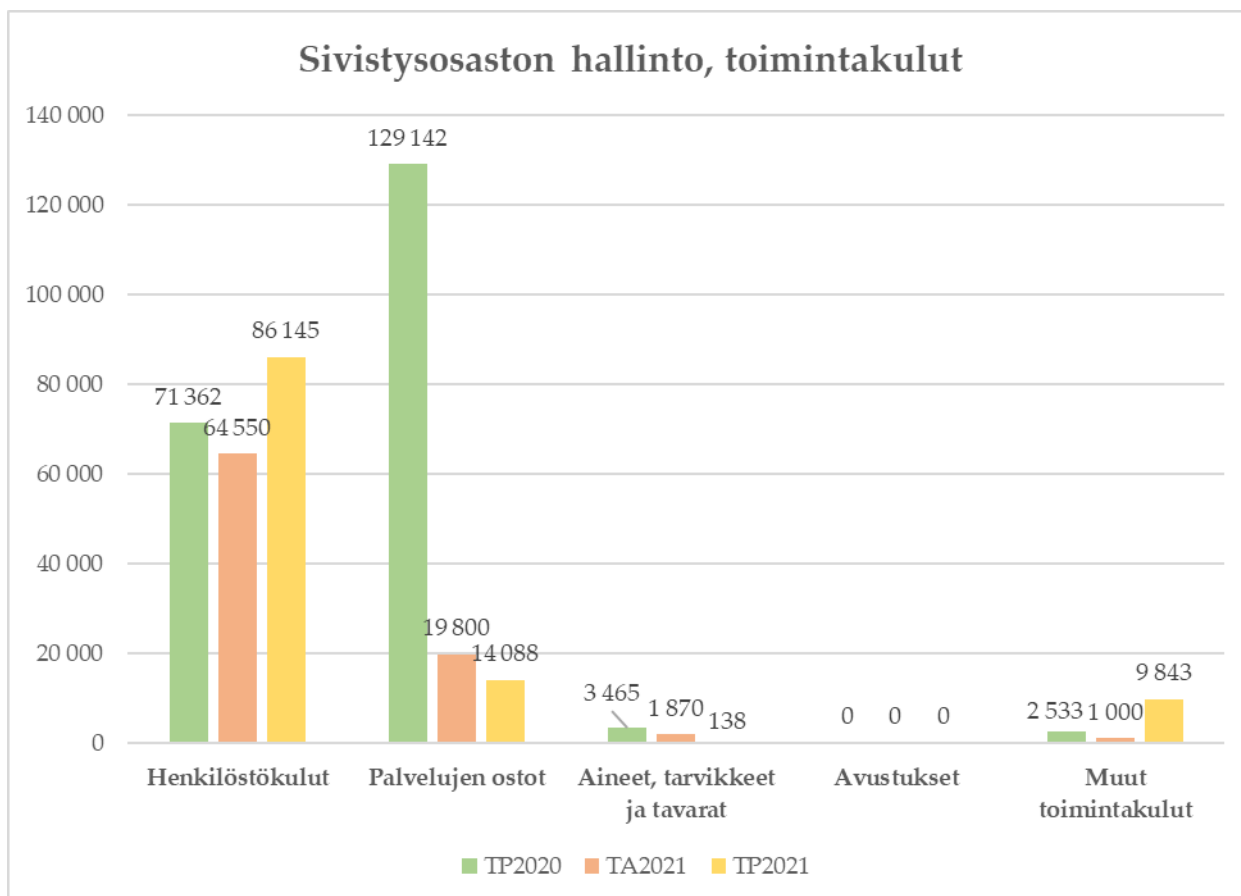
Kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen tarjoamalla laadukkaat varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut. Toiminta järjestetään nykyaikaisissa, monikäyttöisissä ja terveellisissä tiloissa, joissa tilojen käyttöaste on mahdollisimman korkea. Sivistyspalvelut lisäävät osaltaan kunnan elinvoimaisuutta yhteistyössä ns. kolmannen sektorin, kuten mm. paikallisten yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Lukiokoulutuksen säilyminen paikkakunnalla, on elinvoimaisuuden kannalta äärimmäisen tärkeää ja opiskelijoiden rekrytointiin panostetaan. Kansalaisopiston palvelut näkyvät arjessa keskeisenä hyvinvointia lisäävänä palveluna kuntalaisille.

Vastuualueen toimintakertomus

Onnistuneella rekrytoinnilla varmistettiin osaavan henkilöstön saaminen sivistystoimen kaikille vastuualueille. Talousarvio ylittyi osaston toteumaprosentin ollessa 104,02 %. Hallinnon vastuualueella ylitys näyttää prosentuaalisesti rajulta, kate 404,90 %. Tähän on syynä lähinnä toteutumatta jääneet hanketulot, joita oli budjetoitu 60 000 euroa.

Sivistysosastolla on vuonna 2021 ollut kuitenkin entisiä hankkeita käynnissä, joiden avulla on pystytty toteuttamaan yhteistyötä ja kehittämistoimintaa. Kolmen maan yhteinen Erasmus+ -hanke hyvänä esimerkkinä. Jo toinen koronavuosi peräkkäin aiheutti hanketoiminnassa kuitenkin sen, että kansainvälisyysmatkoja ei pystytty suunnitelman mukaan täydellisesti tekemään.

Sivistysosaston hallinto, toimintakulut

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	0	60 000	0,00 %	-97 818	157 818
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-110 215	-87 220	126,36 %	119 282	-206 502
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-110 215	-27 220	404,90 %	21 464	-48 684
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

9.2. Perusopetus

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Vaalan yhtenäiskoulu

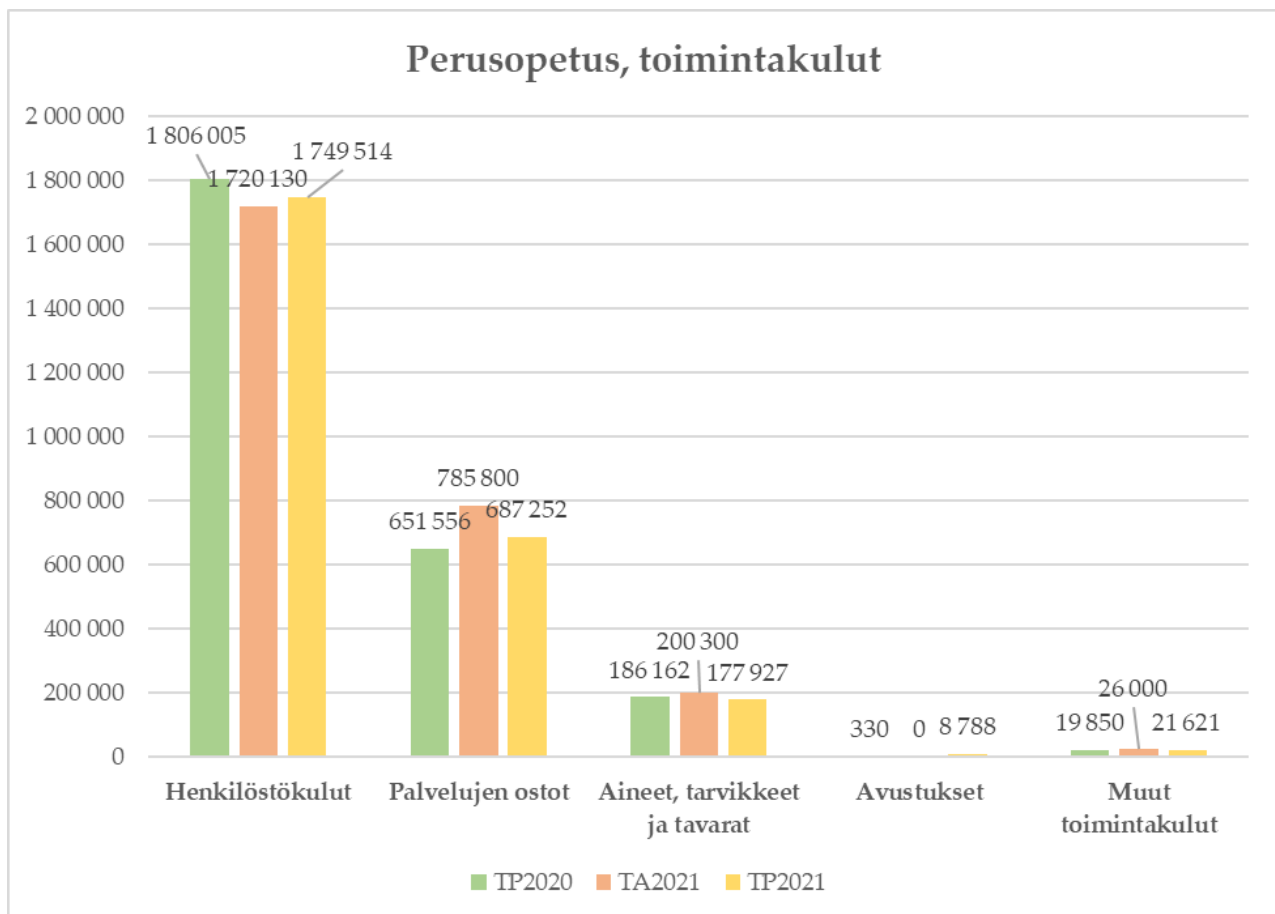
Kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen tarjoamalla laadukkaat varhaiskasvatus ja koulutuspalvelut. Toiminta järjestetään nykyaikaisissa, monikäyttöisissä ja terveellisissä tiloissa, joissa tilojen käyttöaste on mahdollisimman korkea. Sivistyspalvelut lisää osaltaan kunnan elinvoimaisuutta yhteistyössä ns. kolmannen sektorin, kuten mm. paikallisten yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Lukiokoulutuksen säilyminen paikkakunnalla on elinvoimaisuuden kannalta äärimmäisen tärkeää ja opiskelijoiden rekrytointiin panostetaan. Kansalaisopiston palvelut näkyvät arjessa keskeisenä hyvinvointia lisäävänä palveluna kuntalaisille.

Vastuualueen toimintakertomus

Vuosi 2021 toteutui perusopetuksen osalta kunnassamme yhden yhtenäisen peruskoulun toiminnan voimin. Perusopetuksen vastuualue toteutui melko täsmällisesti talousarvion mukaisesti katteen toteuman ollessa 98,65 %.

Toimintavuotta leimasivat edelleen koronan aiheuttavat poikkeustoimet. Etäkoulua ei tarvinnut enää kuitenkaan järjestää, sen sijaan muut erilaiset koronatoimet vaikeuttivat jonkin verran toimintaa vuoden varrella, esimerkkeinä maskisuositus, turvaväliohjeet ja toiminnan porrastaminen.

Oppilasmäärä pysyi vielä juuri ja juuri yli kahdessasadassa. Ryhmäkoot olivat varsin maltilliset ja henkilöstöä saatiin rekrytoitua tarpeellinen määrä. Tukitoimiin pystyttiin satsaamaan ja osoittamaan resurssia todella hyvin.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	111 608	164 100	68,01 %	42 696	121 404
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-2 645 103	-2 732 230	96,81 %	-68 326	-2 663 904
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 533 495	-2 568 130	98,65 %	-25 630	-2 542 500
Suunnitelman mukaiset poistot	-176 067	-194 779	90,39 %	-14 254	-180 525

9.3. Varhaiskasvatus

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Varhaiskasvatukseen vastuualueelle kuuluvat lainsäädännön edellyttämät päivähoidon palvelut, lasten kotihoidon tuki ja esiopetus. Päivähoitoa järjestetään päiväkodissa tai perhepäivähoitona yksityiskodissa joko hoitajan tai lasten kotona. Esiopetus järjestetään päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

	2017	2018	2019	2020	2021
Päivähoito					
Lapsia päivähoidossa 31.12.	84	78	88	91	80
Läsnäolopäivät yht.	11 449	11 203	12 679	11 640	12 266
Päiväkoti	7 772	7 943	9 036	9 548	11 172
Ryhmäperhepäivähoito	1 332	1 395	1 807	867	0
Perhepäivähoito	2 345	1 865	1 678	1 225	1 094
Esiopetus					
Lapsia	25	20	24	22	15
Läsnäolopäivät	3 902	3 314	3 319	2 848	3 004
Lasten kotihoidontuki					
Lasten kotihoidontukea saavien lasten määrä keskimäärin /kk	39	31	21	20	19

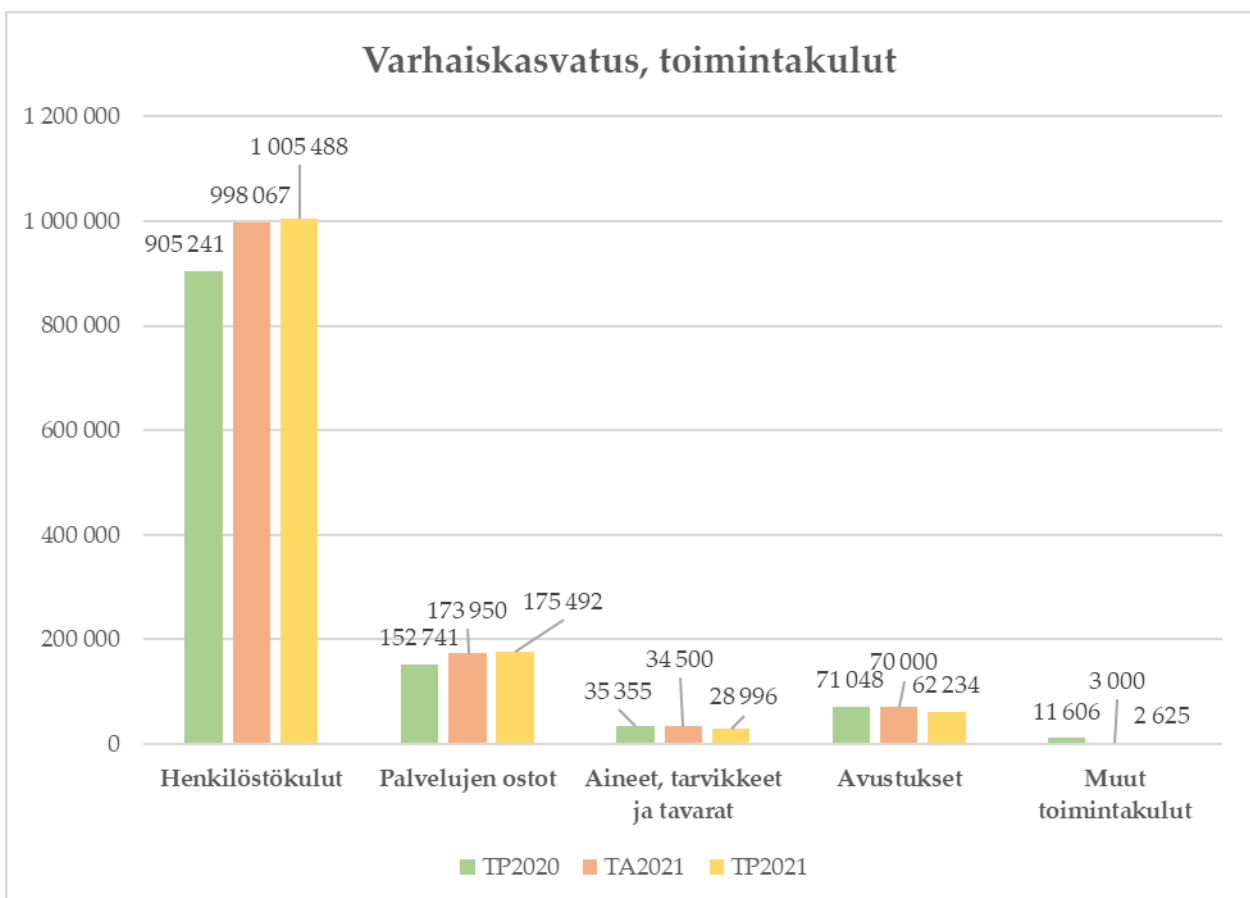
Vastualueen toimintakertomus

Varhaiskasvatus oli edelleen huoltajille maksutonta. Päiväkoti jatkoi toimintaansa neliryhmäisenä. Omassa kodissaan työskenteli kaksi perhepäivähoitajaa.

Varhaiskasvatuslaki muuttui 1.8.2021 alkaen siten, että lain mukaisesta henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista edes tilapäisesti. Henkilöstömitoituksen muutos, lasten hoitopäivien pidentyminen ja vuorohoidon tarpeen kysyntä sai aikaan ajoittain haastetta henkilöstön riittävydessä ja työvuorosuunnittelussa. Määräaikaista kasvatushenkilöstöä jouduttiin palkkaamaan. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan sijaista ei saatu rekrytoitua.

Korona-pandemian aiheuttamista rajoituksista huolimatta varhaiskasvatuksen toimintaa jatkettiin mahdollisimman normaalisti. Koulutukset ja kokoukset järjestettiin etäyhteyksiä hyödyntäen. Varhaiskasvatuksen Wilman ja opetushallituksen ylläpitämän Varda-tietovarannon käyttöönotto aiheuttivat runsaasti lisätyötä.

Valtakunnallinen kaksivuotinen esiopetuskokeilu käynnistyi 1.8.2021. Vaalan kunta on ko. kokeilussa mukana yhtenä verrokkikuntana.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	9 750	0	0,00 %	-13 983	13 983
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0

TOIMINTAKULUT	-1 274 835	-1 279 517	99,63 %	-103 527	-1 175 990
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 265 085	-1 279 517	98,87 %	-117 510	-1 162 007
Suunnitelman mukaiset poistot	-43 480	-43 481	100,00 %	151	-43 632

9.4 Lukio

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

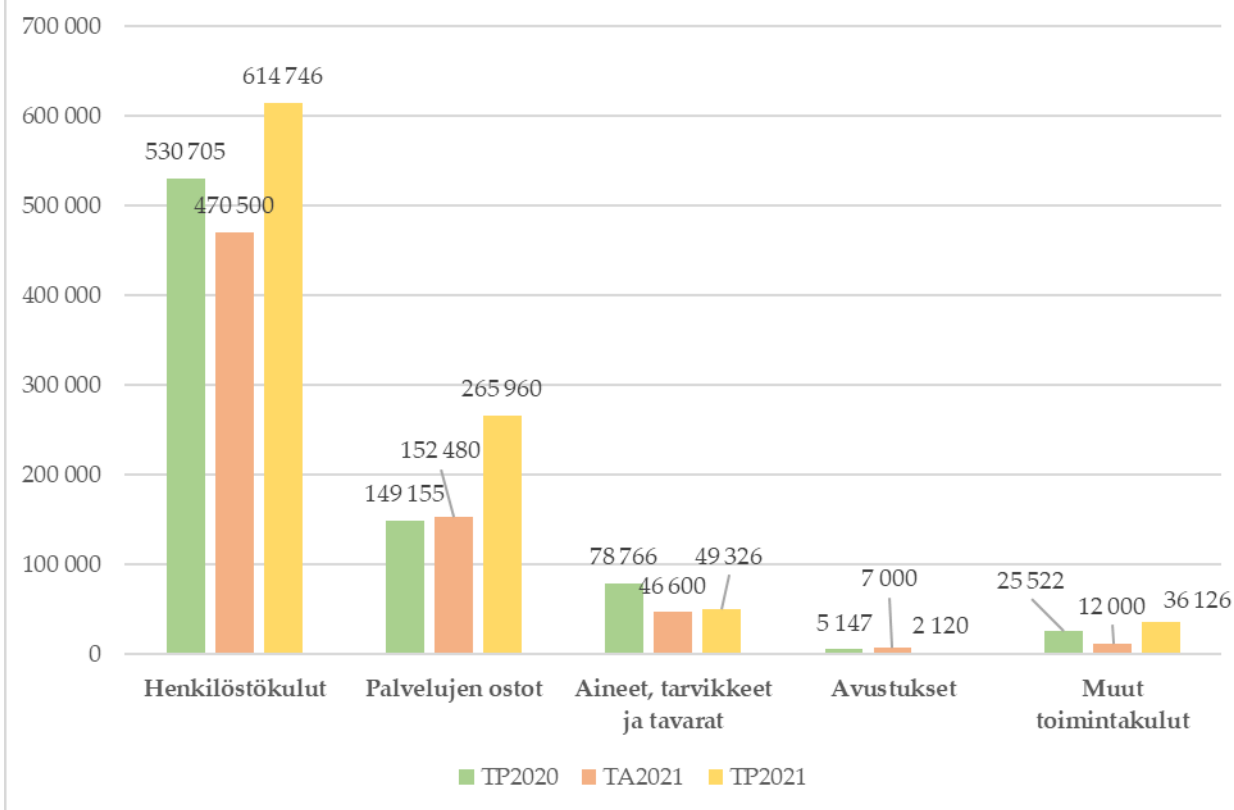
Vastuualueen toimintakertomus

Lukion toimintavuotta leimasivat edelleen koronan aiheuttamat poikkeusolot etäopetusjakosoinen. Kuitenkin hyvän varautumisen ansiosta jaksot saatiin vietyä läpi varsin hyvin. Ylioppilaskirjoitukset saatiin järjestettyä normaalisti, mutta vanhojen tanssit siirtyivät syksyyn lukion 60-vuotisjuhlan yhteyteen.

Lukion opiskelijaetuja parannettiin jälleen vuoden aikana ottamalla käyttöön 500 euron tuki ajokorttiin. Lukion etujen säilyminen ja kehittäminen on jatkossakin tärkeää, jotta oppilaitoksen houkuttelevuus säilyy. Lukion merkitys paikkakunnallemme on hyvin keskeinen myös perusopetuksen laajan ja laadukkaan opetuksen turvaamisessa.

Lukion opiskelijamäärä nousi huippuunsa lukuvuonna 2020-2021, jolloin se oli hieman yli 70 opiskelijaa. Opiskelijamäärän nousi johti siihen, että opintojaksoja toteutui huomattavasti ennakoitua enemmän. Tämä aiheutti kustannusten nousun opettajien palkkoihin ja kuljetuskustannuksiin, jolloin talousarvioon varatut määrärahat eivät läheskään riittäneet. Kokonaisuutenaan lukion talousarvio ylittyi noin 200 000 eurolla.

Lukio, toimintakulut

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	97 459	30 800	316,42 %	-2 063	32 863
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-968 281	-688 580	140,62 %	100 714	-789 294
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-870 822	-657 780	132,39 %	98 652	-756 432
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 117	-7 306	165,85 %	3 378	-10 684

9.5 Kansalaisopisto

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Kunnassa toimii kansalaisopisto, joka on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos ja joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Koulutustehtävä: Oulujärven kansalaisopisto järjestää koulutusta, joka painottuu musiikkiin, liikuntaan, kuvataiteisiin ja muotoiluun sekä kädentaitoihin.

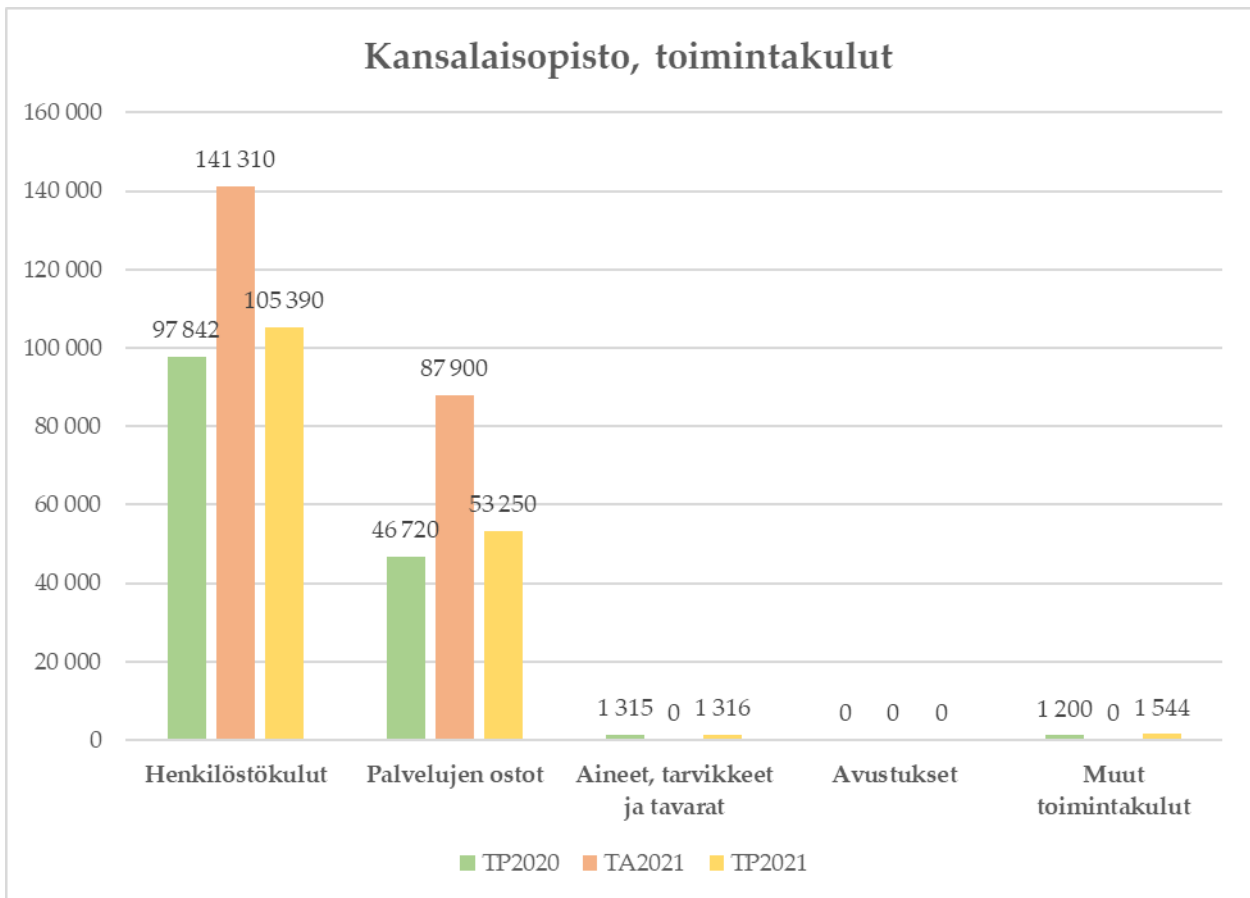
Kansalaisopistotoiminta tukee elinikäistä oppimista ja tarjoaa monipuolista harrastustoimintaa ja koulutusta omassa kunnassa huomioiden myös erityisryhmät.

Vastuualueen toimintakertomus

Kansalaisopisto jatkoi toimintaansa pääsääntöisesti totutulla tavalla tarjoamalla kuntalaisille runsaasti erilaisia kursseja ja sitä kautta tärkeitä hyvinvointipalveluja. Kansalaisopiston

toimintaan osallistuttiin edelleen selkeästi vähemmän kuin ennen koronaepidemiaa. Kurssimäärät ja osallistujamäärät olivat jotakuinkin samalla tasolla kuin vuonna 2020. Talousarvion suunnitteluvaiheessa oli varauduttu kuitenkin siihen, että kysyntä elpyisi. Kun näin ei tapahtunut, rahaa jäi käyttämättä, koska kaikki suunnitellut kurssit eivät toteutuneet.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	25 265	35 800	70,57 %	11 902	23 898
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-161 501	-229 210	70,46 %	-82 133	-147 077
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-136 235	-193 410	70,44 %	-70 231	-123 179
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

10. TEKNINEN OSASTO

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Teknisen osaston vastuualueeseen vuonna 2021 kuuluivat tekninen toimi, viranomaispalvelut, rakentaminen ja kunnossapito, asuntopalvelut, työllistäminen sekä ravitsemis- ja siivouspalvelut. Osastosta vastaa tekninen johtaja. Lautakunnan alainen tekninen toimisto suorittaa rakentamis- ja kunnossapitotehtävien lisäksi kunnan rakennuttamisen ja kunnan rakennusten ja kunnallistekniikan suunnittelua sekä tuotetuista palveluista perittävien korvausten ja maksujen valmistelua ja laskutusta.

Elinvoimalautakunta vastaa kaavoituksesta, rakennus- ja ympäristövalvonnasta, pelastustoimen ostopalvelusta, kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, kunnan ja asuntotoimen hallinnassa olevista kiinteistöistä, kunnan omistamista maa- ja metsätiloista sekä kunnan tuottamista tukipalveluista, kuten ravitsemis-, siivous- ja kiinteistöhuoltopalveluista. Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille viihtyisä, terveellinen ja turvallinen asumisympäristö sekä tuottaa muille hallintokunnille niiden toiminnassaan tarvitsemat ympäristön- ja kiinteistönhoito- ja muut toimialaan kuuluvat tukipalvelut.

Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille viihtyisä, terveellinen ja turvallinen asumisympäristö sekä tuottaa muille hallintokunnille ja yhteistyötahoille niiden toiminnassaan tarvitsemat kiinteistönhoito- ja ympäristönhoito- sekä siivous- ja ravitsemispalvelut.

Osaston toimintakertomus

Teknisen johtajan katsaus

Tilivuosi 2021 onnistui toiminnan tavoitteissa tyydyttävästi, mutta talouden osalta heikosti. Toimintakate ylittyi 36,8% (453t€) tavoitteesta. Toimintatuotoissa tavoite onnistui tyydyttävästi kokonaisuuden osalta alittuen 1,1 % (32 t€). Toimintakulut tavoite ylittyi kokonaisuuden osalta 10,1 % (419t€). Investointien osalta kuluihin varatuista määrärahoista käytettiin 89,7 % (1086t€). Investointituotoissa tuloutusta kertyi 133,1 t€, ollen 298,4 % (88,5 t€) enemmän kuin talousarviossa.

Toimintatuotoissa onnistumista selittää pääosin ylimääräiset vuokratuotot vuokrattujen sote-kiinteistöjen osalta, mutta vastaavasti läpilaskutuksen myötä heikentävät toimintakuluja noin 200 t€ verran. Toimintatuotoissa arvioitua käyttöomaisuuden myyntivoittoa 100 t€ ei toteutunut. Ateriapalveluiden myyntituotot laskivat 59,8 t€. Siivouspalveluiden myyntituotot laskivat 58,4 t€. Korvauksissa muilta kunnilta ja kuntayhteisöiltä jäi toteutumatta 39t€ odotusarvosta.

Toimintavuoden aikana merkittävimpiä tapahtumia oli uuden hyvinvointikeskuksen hankesuunnittelun kaatuminen, ministeriön hylättyä poikkeuslupahakemuksen. Vaalan kunta käynnisti päätöksen jälkeen uuden alle 5 miljoonan euron hankkeen terveyskeskuksen rakentamiseksi. Vaalan vankilan rakentaminen käynnistyi Senaatin toimesta ja Vaalan kunta aloitti aluetta palvelevan kevyenliikenteen väylän rakentamisen yhdessä Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n kanssa.

Väyläviraston kanssa käynnistyi puuterminaalien rakentamiseksi hankesuunnittelu ratahallinnon tulevaan käyttöön. Tuulivoimapuistojen osalta oli useita alueita tarkasteluissa kaavojen osalta ja ensimmäinen puisto rakenteilla. Oulu-Koillismaan pelastuslaitos aloitti toiminnan Vaalassa ja paloaseman kiinteistön toiminnallisuus oli toimenpidetarkastelussa. Maankäytön ja kaavoituksen osalta tavoitteissa jäätin jälkeen ja tunnistettiin lisäresurssin tarve Vaalaan.

Tulevaa hyvinvointialueuudutusta valmisteltiin alustavasti perehtymällä tuleviin vaatimuksiin, toimintojen tarkastelulla ja lähtötietojen koostamisella. Covid-19 epidemiatilanne oli toiminnassa huomioitavana koko toimintavuoden. Henkilöstössä oli vaihtelua resurssien osalta, johtuen useammasta pitkästä poissaolosta ja vaikutti osin heikentävästi toiminnan onnistumiseen. Työn vaativuuden arviointi aloitettiin loppuvuoden aikana. Investoinneissa määrärahaa varattiin edellisvuotta enemmän ja onnistuttiin toteutuksessa tehokkaammin.

Matti Kaikkonen
Tekninen johtaja

TOIMENPIDE 2021: JÄRJESTETÄÄN OSALLISTAMISMAHDOLLISUUKSIA	
Valtuustokauden kärkihanke: Asiakkaat mukana suunnittelemassa palveluja	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Hyvinvointikyselyn tulokset, hyvinvointikertomus	Vastuualuejohtajat
Uusi mittari	
Maankäytön ja kaavoituksen osalta osallistamista suoritettu kyselyillä, kokoontumisilla ja julkipanoilla. Osallistamismahdollisuuksia järjestetään vuosittain ja uudistuvasti.	

TOIMENPIDE 2021: PALVELUPROSESSIT KÄYDÄÄN LÄPI, KUVATAAN JA TEHDÄÄN JOUHEVIKSI	
Valtuustokauden kärkihanke: Digitalisaation ja sähköisen asiointin mahdollisuuksien hyödyntäminen. Palveluprosessit käydään läpi, kuvataan ja tehdään jouheviksi	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Ei mittareita	Tekniset palvelut, Johtoryhmä
Palveluprosessit alkuvaiheessa.	

TOIMENPIDE 2021: REAGOINNIT HANKEMAHDOLLISUUKSIIN	
Valtuustokauden kärkihanke: EU-hankerahoitusta hyödynnetään tehokkaasti	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Ei mittareita	Elinkeinopalvelut
Hankerahoituksia haettu ja osin saatu. Jatkuva prosessi vuosittain.	

TOIMENPIDE 2021: TEHDÄÄN MM. RUOKAPALVELUIDEN SELVITYSTYÖ MUHOKSEN JA UTAJÄRVEN KUNNAN KANSSA.

Valtuustokauden kärkihanke: Vaalan kunnan elintarvikkeiden hankinnoissa lähiruuan osuus pysyy samana tai kasvaa.

Hankintaosaamisen parantaminen yrityksissä ja kunnassa ja Cloudia-järjestelmä on tehokkaassa käytössä

Arviointimittarit

Vastuutaho

Esimiesten sijaistukset onnistuvat aiempaa paremmin. Ruuan hinta / oppilas laskee.

ruokapalvelut, Hallintojohtaja, hankintavastaava

Ruokapalveluiden yhteinen ateriapalvelupäällikkö hoitaa kolmen kunnan yhteistyösopimuksen mukaisesti toimintaa.

TOIMENPIDE 2021: SISÄILMASELVITYKSET. TYÖERGONOMIATARKASTELU. UUDISRAKENTAMINEN.

Valtuustokauden kärkihanke: Vaalan taajaman julkisivu on viihtyisä. Koulurakennukset ovat hyvässä ja terveellisessä kunnossa. Retkeilyreitistö palvelee vapaa-aikaa ja matkailua.

Arviointimittarit

Vastuutaho

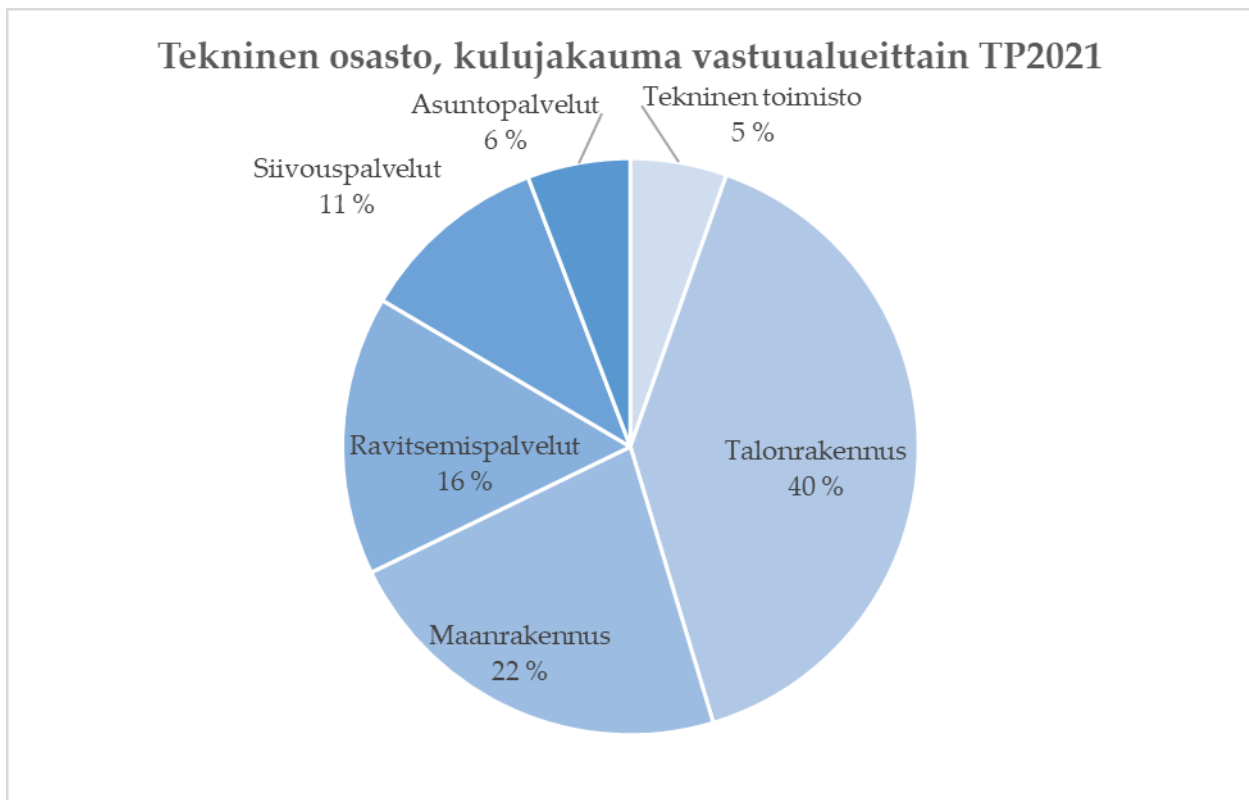
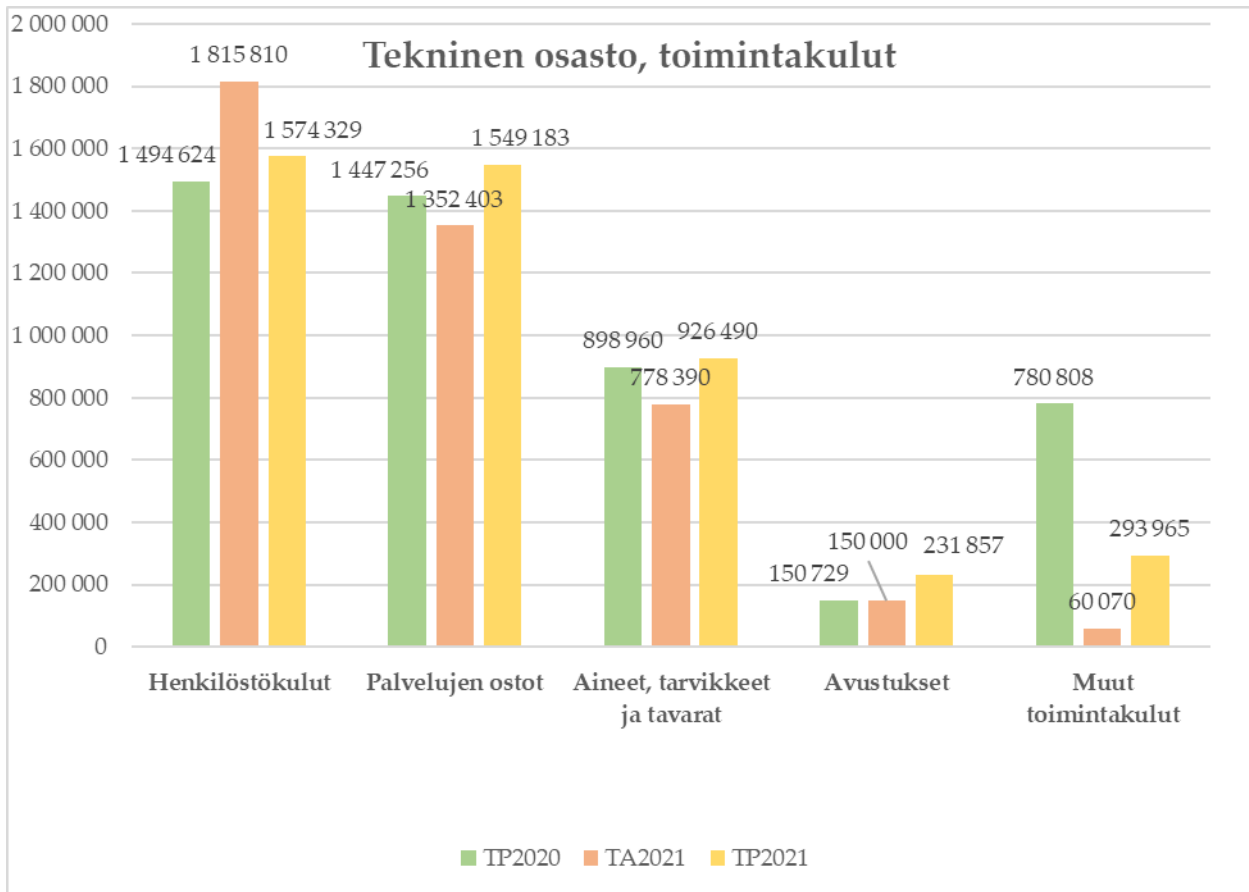
Hyvinvointikertomus, työhyvinvointikyselyn tulokset, sairaspöissaolojen kehittyminen, riskikartoituksen tulokset

Tekniset palvelut, sisäilmajohtoryhmä

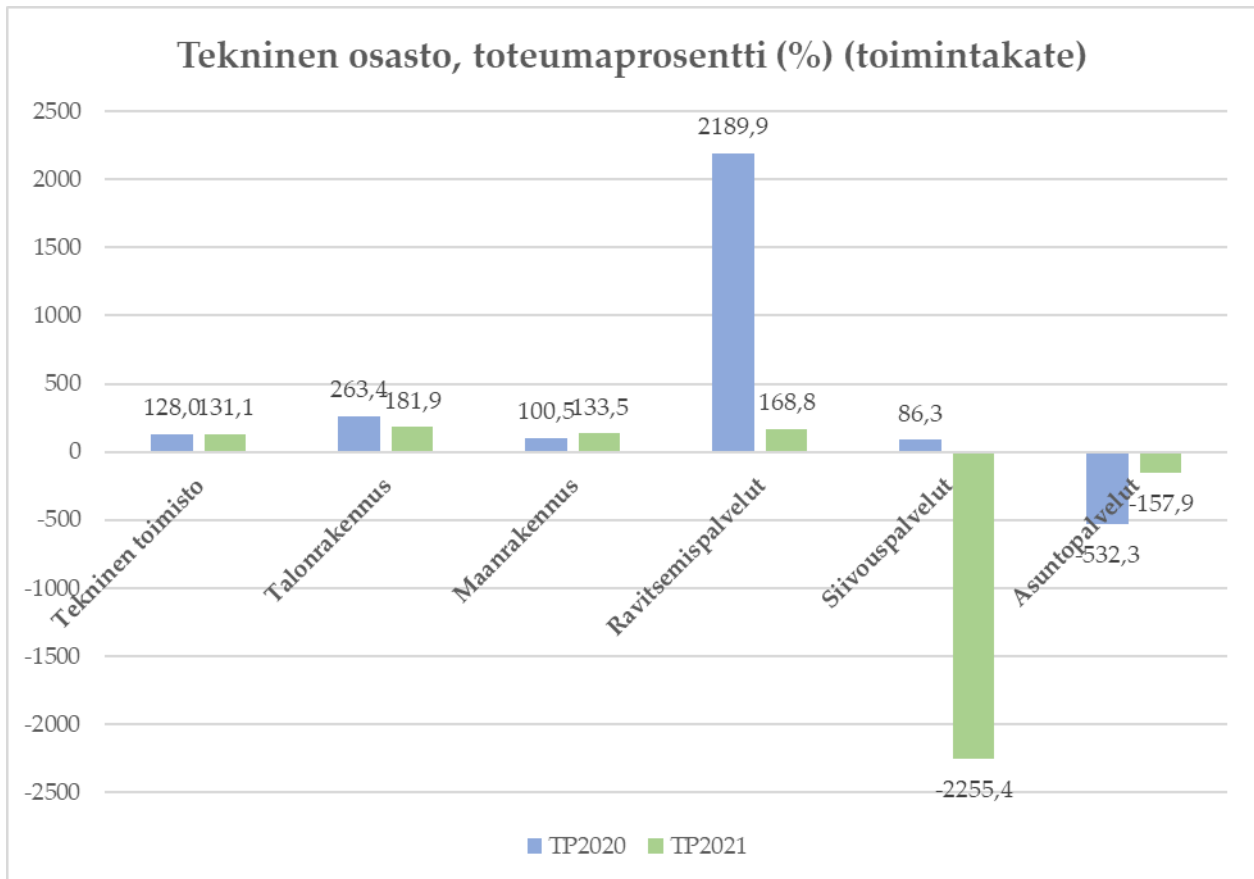
Sisäilmaselvitykset kiinteistöittäin työn alla ja reagointi tarpeen mukaan suoritettu. Kuuluu jatkuvan seurannan piiriin toistaiseksi vuosittain.

Työergonomia käyty läpi toimistotyön työpöytien ja tuolien osalta.

Uudisrakentamisen tarve useammalle kiinteistölle, joista osa hankesuunnittelussa. Toistaiseksi jatkuva tarkastelutarve.

Tekninen osasto, toteumaprosentti (%) (toimintakate)

TEKNINEN OSASTO	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	2 883 867	2 916 209	98,89 %	418 657	2 497 552
Myyntituotot	1 937 998	1 735 890	111,64 %	65 125	1 670 765
Maksutuotot	93 093	424 000	21,96 %	347 866	76 134
Muut toimintatuotot	852 776	756 319	112,75 %	5 666	750 653
Valmistus omaan käyttöön	8 336	10 000	83,36 %	-6	10 006
TOIMINTAKULUT	-4 575 823	-4 156 673	110,08 %	615 704	-4 772 377
Henkilöstökulut	-1 574 329	-1 815 810	86,70 %	-321 187	-1 494 624
Palvelujen ostot	-1 549 181	-1 352 403	114,55 %	94 853	-1 447 256
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-926 489	-778 390	119,03 %	120 570	-898 960
Avustukset	-231 858	-150 000	154,57 %	729	-150 729
Muut toimintakulut	-293 966	-60 070	489,37 %	720 738	-780 808
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 683 620	-1 230 464	136,83 %	1 034 355	-2 264 819
Rahoitustuotot ja -kulut	1 333	0	0,00 %	-156	156
Muut rahoitustuotot	1 333	0	0,00 %	-156	156
VUOSIKATE	-1 682 287	-1 230 464	136,72 %	1 034 199	-2 264 663
Poistot ja arvonalentumiset	-927 730	-880 901	105,32 %	42 396	-923 297
Suunnitelman mukaiset poistot	-927 730	-880 901	105,32 %	42 396	-923 297
TILIKAUDEN TULOS	-2 610 017	-2 111 365	123,62 %	1 076 595	-3 187 960
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 610 017	-2 111 365	123,62 %	1 076 595	-3 187 960

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
Tekninen toimisto					
TOIMINTATUOTOT	1 413	5 500	25,69 %	1 338	4 162
TOIMINTAKULUT	-226 791	-177 437	127,82 %	35 502	-212 939

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-225 378	-171 937	131,08 %	36 840	-208 777
Ravitsemis- ja siivouspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 193 779	1 371 890	87,02 %	157 716	1 214 174
TOIMINTAKULUT	-1 105 708	-1 339 680	82,54 %	-271 894	-1 067 786
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	88 070	32 210	273,43 %	-114 178	146 388
Rakentaminen ja kunnossapito					
TOIMINTATUOTOT	1 068 497	938 819	113,81 %	-98 492	1 037 311
TOIMINTAKULUT	-2 613 830	-1 923 023	135,92 %	817 408	-2 740 431
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 536 997	-974 204	157,77 %	718 910	-1 693 114
Viranomaispalvelut					
TOIMINTATUOTOT	396 530	388 000	102,20 %	300 969	87 031
TOIMINTAKULUT	-387 150	-516 373	74,97 %	-8 398	-507 975
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	9 380	-128 373	-7,31 %	292 571	-420 944
Asuntopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	223 648	212 000	105,49 %	57 126	154 874
TOIMINTAKULUT	-242 343	-200 160	121,07 %	43 086	-243 246
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-18 695	11 840	-157,90 %	100 212	-88 372

10.1. Tekninen toimisto

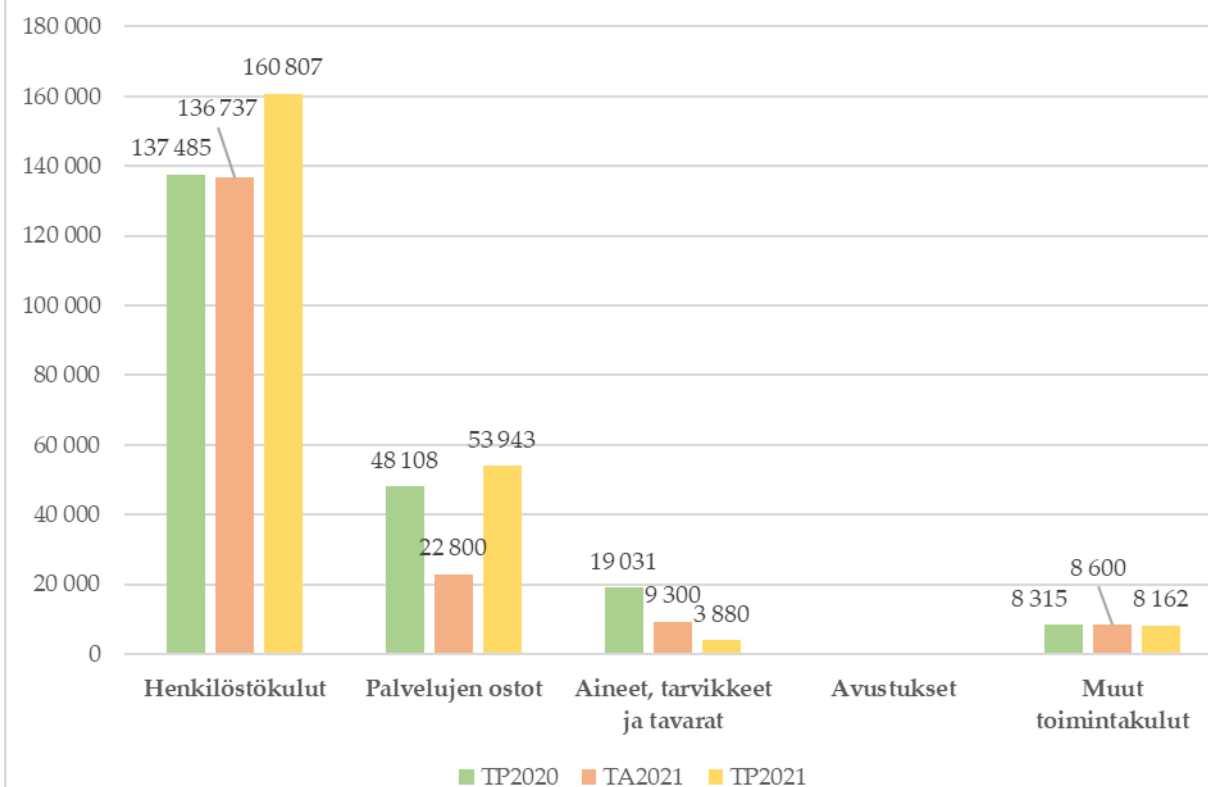
Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Tuottaa teknisen toimen keskitetyt hallintopalvelut kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle edullisesti ja laadukkaasti. Hallinnon tehtäväalue käsittää teknisen toimiston hallinnolliset ja toimistotyöt sekä elinvoimalautakunnan toiminnan. Hallinnon alle on keskitetty kaikki toiminnat, jotka eivät suoraan liity vastualueiden käytännön työhön. Myös kaikki toimistotyöhön kuuluvat hankinnat on keskitetty hallintoon. Palkkakustannukset sisältävät teknisen johtajan palkan sekä palvelusihteerien palkat.

Vastualueen toimintakertomus

Teknisen toimen hallintopalvelut kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle toimivat normaalisti, osittain rajatulla aukiololla, johtuen koronarajoituksista. Palvelusihteerien tehtävät hoidettiin osittain ostopalveluna Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n avustamana. Työssäjaksamisen tehostamiseksi palvelusihteerien työnvaativuuden arvioinnin perusteella aloitettiin lisäkapasiteetin tarkastelu. Toiminta oli kokonaisuudessaan suunnitelman mukaista. Toimintakulut ylittyivät johtuen pääosin muiden palveluiden ostoista sihteeritehtävissä ja tutkimusmaksuissa, henkilöstökuluissa, kokouspalkkioista. Säästöjä syntyi aineiden ja tarvikkeiden ostoissa. Toimintatuotot jäivät talousarviosta.

Tekninen toimisto, toimintakulut

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	1 413	5 500	25,69 %	1 338	4 162
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-226 791	-177 437	127,82 %	35 502	-212 939
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-225 378	-171 937	131,08 %	36 840	-208 777
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

10.2. Ravitsemis- ja siivouspalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Vastualueen toimintakertomus

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	1 193 779	1 371 890	87,02 %	157 716	1 214 174
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-1 105 708	-1 339 680	82,54 %	-271 894	-1 067 786
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	88 070	32 210	273,43 %	-114 178	146 388
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 323	-17 323	100,00 %	0	-17 323

Ravitsemispalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Ravitsemispalvelut vastaa kunnan oman palvelutuotannon ja Oulunkaaren kuntayhtymän eri yksiköiden aterioiden valmistamisesta ja jakelusta. Kunnassa on kaksi valmistuskeittiötä, oppilasravintola Sapuska sekä terveystieteiden keskuksen keittiö. Keittiöt tuottavat maistuvia, ravitsevia, terveellisiä ja monipuolisia aterioita huomioiden asiakkaat, ruokavaliot ja ravitsemussuositukset.

Vastuualueen toimintakertomus

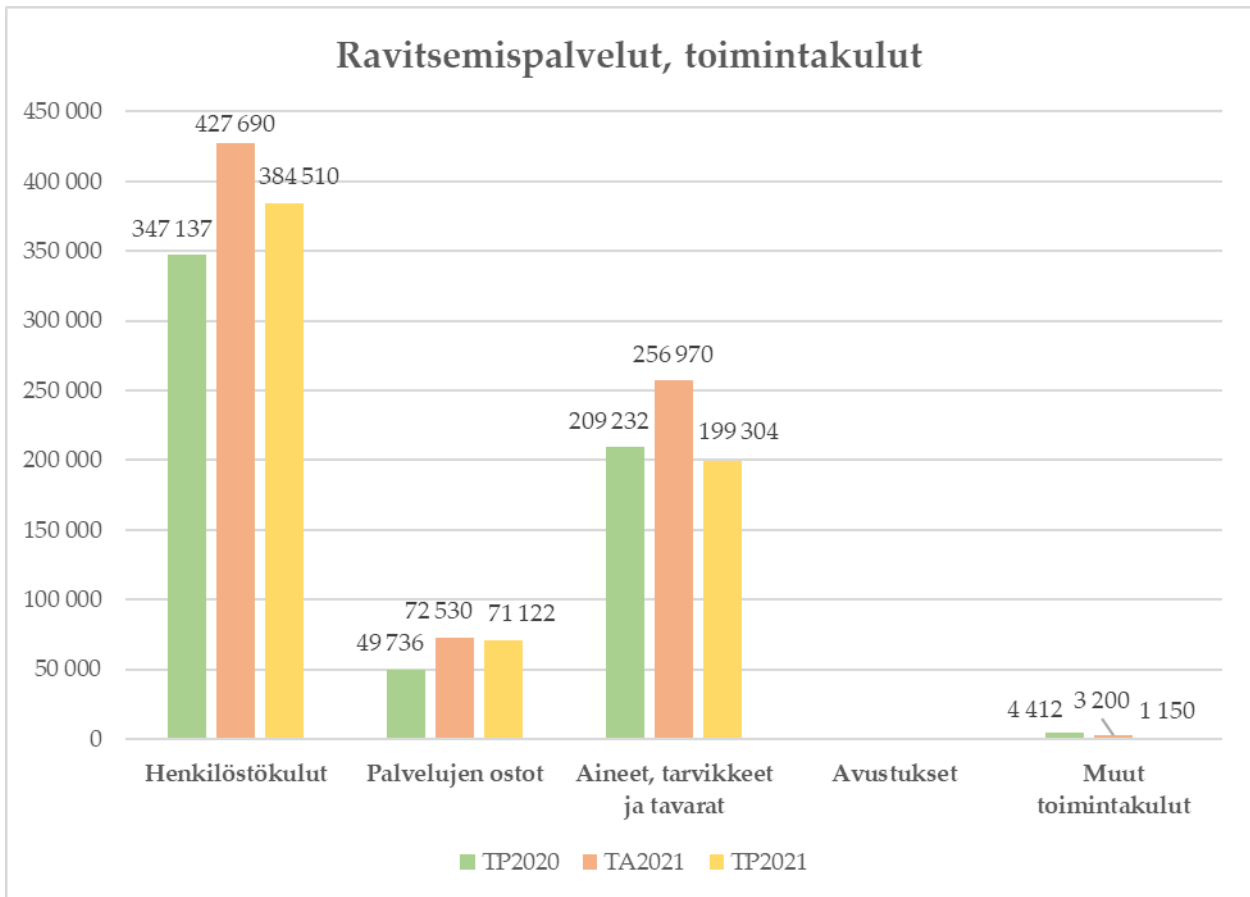
Vuonna 2020 tehdyn ateriapalvelujen kehittämistyön (yhteistyö Utajärvi, Muhos ja Vaala) lopputuloksena syntyi sopimus, ja kuntiin perustettiin yhteisen ateriapalvelupäällikön virka. Vakituksia ateriapalvelun henkilöstöä oli 31.12.2021 Vaalassa yhteensä 9,5.

Yhteistyösopimuksen myötä myös elintarvikehankinnoissa siirryttiin vuoden lopussa Kainuun hankintarenkaasta Hanselista Monetran hankintarenkaan piiriin. Luomu-, sydänmerkki- ja lähiruokatuotteiden osuus ruoanvalmistuksessa sekä ruoan jakelussa on suurena osana: oppilaille ja päiväkodissa tarjotaan säännöllisesti mm. luomumaitoa. Siirto Monetran hankintasopimukseen lisäsi mm. lähiruokatarvikkeiden osuutta elintarvikeostoista sekä mahdollisti tuoreiden kasviksien, leivän yms. hankinnat.

Toimintojen muuttuessa ruoanvalmistus keskittyi kesäkuussa pääosin oppilasravintola Sapuskaan. Lisäksi kesäkuussa siirtyi tehostetun palveluasumisen yksikkö Takatielle, johon tarvittiin myös ateriapalvelun henkilökunnan työpanosta.

Kuntien välinen yhteistyö lähti hyvin käyntiin ja toimintaa saatiin kehitettyä. Syksyllä järjestettiin ensimmäinen verkostoitumistilaisuus kaikkien kuntien koko henkilökunnan kanssa Merilän kartanossa. Lisäksi yhteistyössä järjestettiin kolmen kunnan yhteinen työturvallisuuskorttikoulutus Vaalassa ja Muhoksella, johon osallistui sekä ateria- että puhtauspalvelun työntekijöitä. Lisäksi henkilökunta osallistui ensiapukoulutukseen.

Toiminta on ollut talousarvion mukaista. Toimintatuotot olivat talousarviota pienemmät, mutta suhteessa myös muiden kulujen osuus oli pienemmät ja toimintakate ennen poistoja oli 56 720 € ylijäämäinen. Tilikauden tulos jäi kokonaisuudessaan 39 397 € ylijäämäiseksi.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	712 806	793 990	89,78 %	81 993	711 997
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-656 086	-760 390	86,28 %	-149 873	-610 517
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	56 720	33 600	168,81 %	-67 881	101 481
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 323	-17 323	100,00 %	0	-17 323

Siivouspalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Puhtauspalvelut huolehtivat kunnan käytössä olevien tilojen sekä Oulunkaaren vuokraamien tilojen tarkoituksenmukaisesta puhtaanapidosta ja viihtyisyydestä. Käytössä on ympäristöystävälliset puhdistusaineet sekä ajanmukaiset puhdistusmenetelmät- ja välineet sekä koneet.

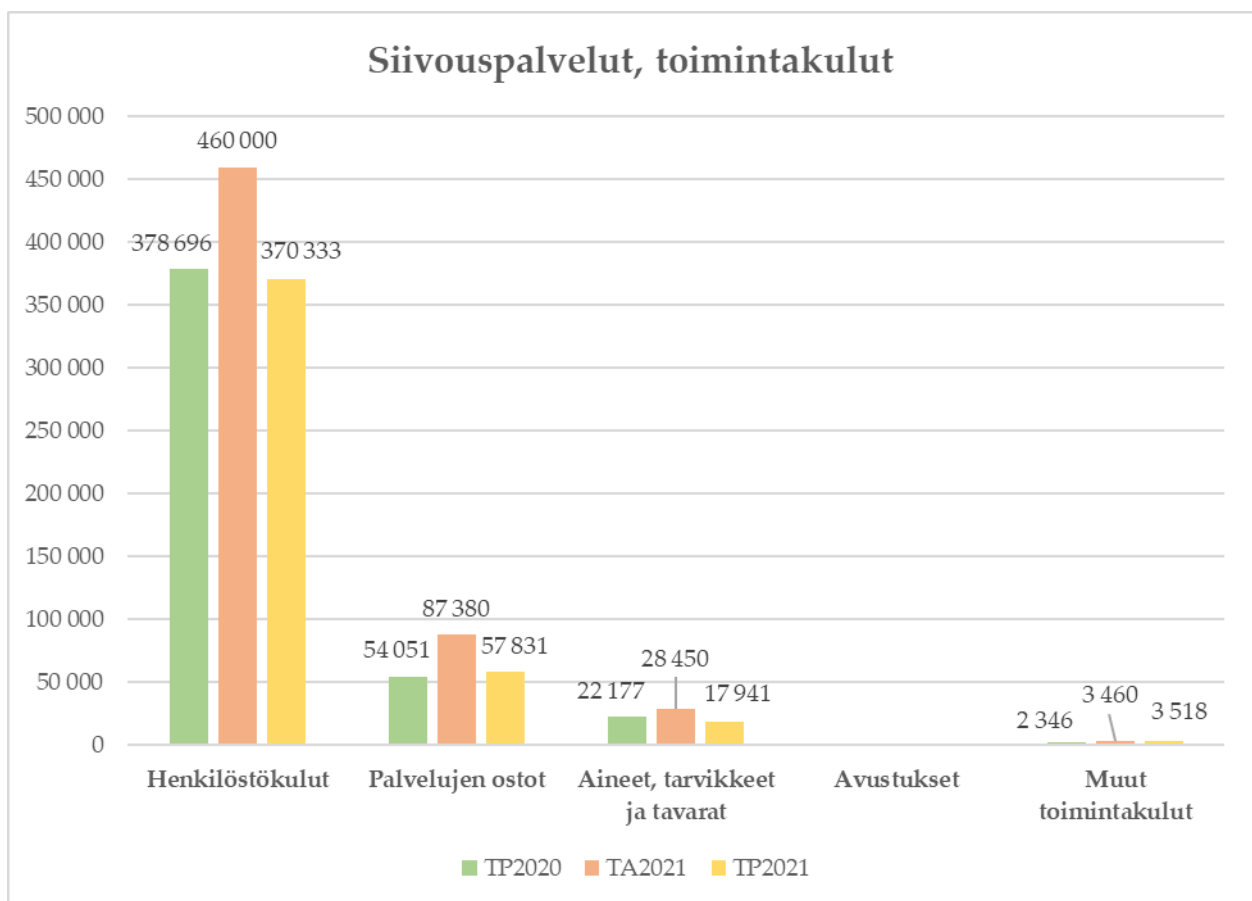
Vastuualueen toimintakertomus

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin puhtauspalveluiden osalta. Säännöllisesti ylläpitosisivottavia neliöitä vuonna 2021 oli n. 13 000 m². Keskiarvo kustannus siivoukselle oli 2,61 €/m²/kk. Kustannus sisältää siivouksen lisäksi terveyskeskuksen välinehuollon sekä vuodeosaston vuode- ja ruokahuoltoon liittyvät tehtävät.

Koronapandemia vaikutti puhtauspalveluihin varautumisen ja tehostetun siivouksen lisääntymisen myötä. Fyysinen työ ja jatkuva kasvomaskin käyttö lisäsivät henkilöstön kuormittumista. Julkiset harrastetilat olivat välillä suljettuina ja välillä käytettävissä. Tilojen käyttäjille varattiin puhdistustarvikkeita ja välineitä omatoimiseen siivoukseen tilojen hygienian varmistamiseksi.

Takatien ikäihmisten palveluasumisyksikkö otettiin käyttöön toukokuussa. Puhtauspalveluiden palveluntuottajaksi valittiin SOL palvelut määräaikaisella sopimuksella. Kaikki siivousvälineet ja tarvikkeet kohteeseen tulivat kunnalta.

Puhtauspalveluista jäi eläkkeelle laitosapulainen ja päiväkodin siivooja. Yksi siivooja jäi osaaika-eläkkeelle syksyllä. Vuonna 2021 rekrytoitiin kaksi uutta siivoojaa. Loppuvuodesta järjestettiin työturvallisuuskoulutus ja EA1 koulutus siivoushenkilöstölle. Henkilöstö osallistui työhyvinvointitarjotin koulutukseen ja on ottanut palvelun käyttöönsä.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	480 973	577 900	83,23 %	75 723	502 177
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-449 622	-579 290	77,62 %	-122 020	-457 270
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	31 350	-1 390	-2 255,43 %	-46 298	44 908
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

10.3. Rakentaminen ja kunnossapito

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Vastuualueen toimintakertomus

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	1 068 497	938 819	113,81 %	-98 492	1 037 311
Valmistus omaan käyttöön	8 336	10 000	83,36 %	-6	10 006
TOIMINTAKULUT	-2 613 830	-1 923 023	135,92 %	817 408	-2 740 431
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 536 997	-974 204	157,77 %	718 910	-1 693 114
Suunnitelman mukaiset poistot	-885 014	-838 185	105,59 %	40 918	-879 104

Talonrakennus/kiinteistöhuolto

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Kunnan omistamien rakennusten pitäminen käyttökunnossa ja kunnan rakennuttajatehtävien hoitaminen. Kunnossapitopalveluja myydään pienimuotoisesti Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:lle, Vaalan Palvelutalosaatiolle ja KOY Vaalan Niskalle.

Vastuualueen toimintakertomus

Rakennuspuolella tehtiin kiinteistöjen korjauksia tai muita toimenpiteitä kolmen vakituisen kirvesmiehen voimin.

Saharannan kioskin pesutilat ja uimarannan uimalaituri peruskorjattiin kesäkauden alkuun. Vuosisuunnitelmasta poikkeavasti ylimääräisenä työnä kesällä tehtiin nopealla aikataululla veturitalliin esitystilat Valentin Vaala elokuvafestivaaleille. Veturitallin alueen kehittämistyö aloitettiin ja tavoitteeksi asetettiin alueen valmistuminen 2026 pidettävään päätapahtumaan. Koulukeskuksella korjattiin takapihalla olevan kuistin rakenteet. Ahmalan vesikatto uusittiin. Tilojen yhdistystoiminnan käyttäjille osoitettiin uudet tilat sahan alueen toimistotiloista. Kassu Halosen taidetalon vesikattoremontti käynnistyi vuoden lopussa ja jatkuu vuoden 2022 kevääseen. Koulukeskuksen 2.vaiheen maalaus saatiin valmiiksi kesän aikana.

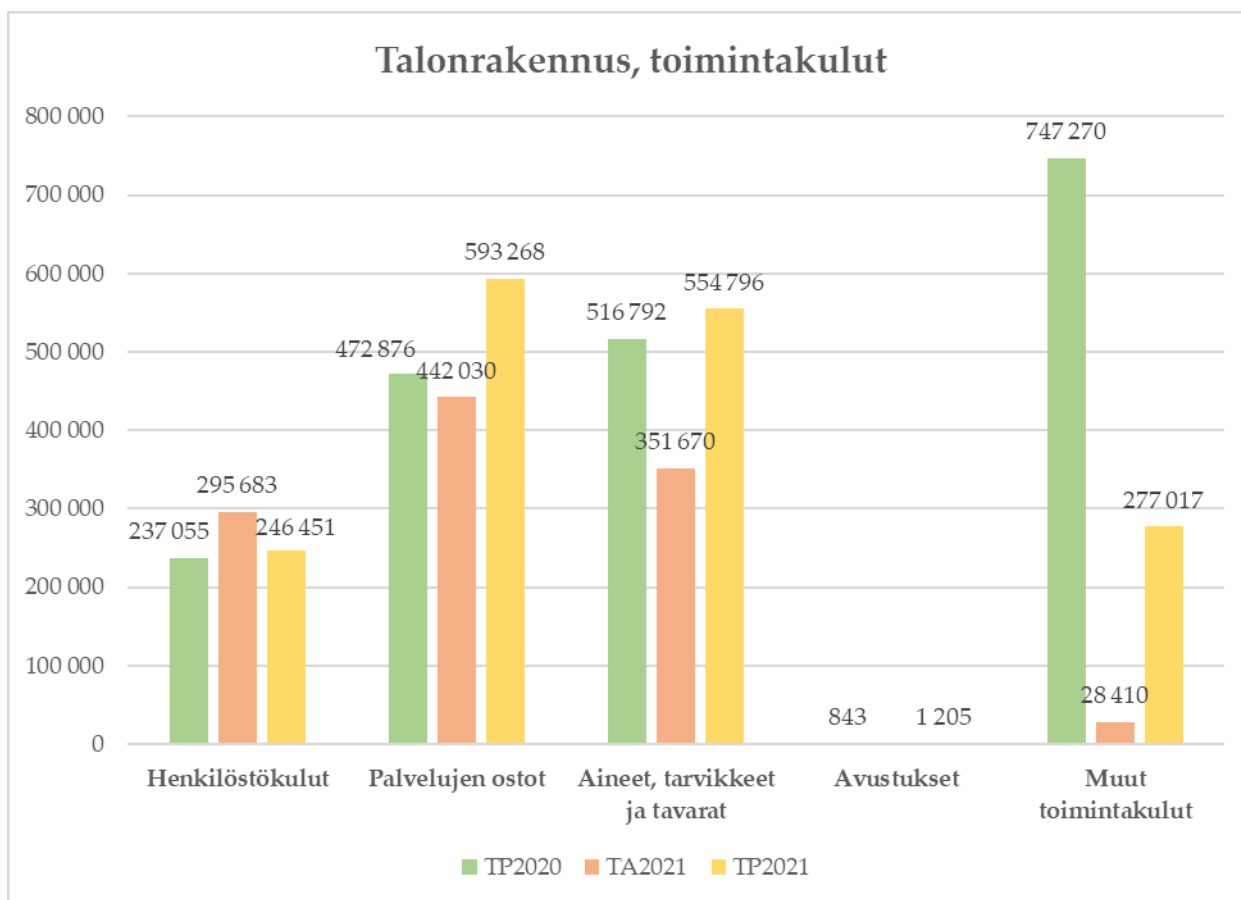
Väistölään rakennettiin lisää väistötiloja Oulunkaaren käyttöön. Hyvinvointikeskuksen hanketta vietiin eteenpäin samalla kun odotettiin STM:n päätöstä poikkeusluvasta. Tieto kielteisestä päätöksestä saapui 1.9.2021. Loppuvuodesta käynnistettiin uuden alle 5 milj. maksavan terveysaseman hankesuunnittelu.

Muuta toimintaa oli uuden hyvinvointialueeseen liittyvät selvitystyöt. Kunnan vastuulla olevissa yritysvuokratoissa eri asteisia korjausvelvotteita tai kunnostuksia.

Vuodelle 2021 suunnitelluista investoinneista jäi kokonaan tekemättä koulukeskuksen yläpohjan tuuletuksen parantaminen, loppipajan lattioiden korjaus. Loppipajan hanke muuttui laajemmaksi peruskorjaushankkeeksi, joka valmistuu 2023/2024 aikana. Tiloihin rakennetaan mm. uudet nuorisotilat. Loppuvuodesta koronan aiheuttamat poissaolot vaikeuttivat investointien toteutumista.

Kiinteistönhuolto on tehty kahden kiinteistönhoitajan ja yhden sähkömiehen toimesta.

Kiinteistöhuolto toimi normaalisti ja lisäksi yhteistyössä päivystyksen osalta Vaalan Nisko KOY:n ja Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n kanssa. Poikkeuksellisen runsaslumisen talven takia lumien pudottaminen kiinteistöjen katoilta oli yksi kevään suurista urakoista. Kunnan omistamien kiinteistöjen katoilta lumia poistettiin 5 henkilön voimin n. 1 kuukauden ajan.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	784 108	629 319	124,60 %	-89 390	718 709
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-1 672 737	-1 117 793	149,65 %	857 043	-1 974 836
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-888 629	-488 474	181,92 %	767 652	-1 256 126
Suunnitelman mukaiset poistot	-670 422	-651 380	102,92 %	-621	-650 759

Maanrakennus

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Rakennuskaavateiden ja muiden kunnan alueiden kunnossapidosta huolehtiminen siten, että kuntalaisten liikkuminen eri liikennevälineillä sekä jalkaisin on turvallista kaikissa olosuhteissa. Tavoitteena on haja-asutusalueiden asukkaiden esteettömän liikkumisen mahdollistaminen avustamalla yksityisteiden kunnossapitoa. Kuntalaisten viihtyvyyden parantaminen sekä urheilu- ja liikuntaharrastuksen tukeminen ja lisääminen huolehtimalla liikuntapaikkojen ja yleisten alueiden kunnossapidosta. Perustehtäviin kuuluu myös alueiden kunnossapitopalveluiden antaminen muille hallintokunnille

Vastuualueen toimintakertomus

Kaavatiet ja yksityistiet

Yksityisteiden osalta talvi- ja kesäkunnossapito hoidettiin pääosin edellisvuoden tapaan. Yksityisteitä oli kunnan hoidossa 44 kpl ja yhteispituus 156 km ja lisäksi avustettiin noin 150 yksityistietä yhteispituudeltaan noin 130 km. Kunnan hoitamilla yksityisteillä omavastuuosuus on 20 %. Yksityisteiden auraus tehdään kymmenen urakoitsijan avulla. Yksityisteiden avustamisen uusi toimintamalli aloitettiin suunnittelun osalta.

Vaalan keskustan alueella olevien kaavateiden ja kunnan omistamien kiinteistöjen talvikunnossapito kilpailutettiin ostopalveluna uudelle sopimuskaudelle. Kunnan omalla kalustolla talvikunnossapito hoidettiin Vaalankurkun asemakaava-alueen tiestö, jäteveden puhdistamon ja hiihtomajan alue sekä hoidettiin luistelualueiden ja hiihtolatujen kunnossapito.

Järvikyläntien kevyenliikenteen väylän rakentaminen valmistui runkovaiheeseen suunnitelman mukaisesti. Sahanrannan tien, Takatien ja Teollisuustien päällystystyöt suoritettiin suunnitellusti. Yksityisteiden korjauksia avustettiin muutamassa kohteessa.

Yleiset alueet

Taukopaikkojen ja retkeilyreittien hoidossa säilytettiin entinen määrä ja taso. Moottorikelkkaurilla ympäristöyönjohtaja kartoitti korjaustarpeita. Retkeilyreittien osalta ohjelmassa oli latuverkon pidennys ja monitoimiuran tarkastelu Manamansaloon, Laajanlammen pitkospuiden rakentamista 300 m:n matkalta puuhuoltojen lisäksi. Rokua-Vaala patikointiuran laajennus maastopyöräkäyttöön suunnittelun, luvituksen ja hankerahoituksen haun osalta valmistui. Kutujoki-Tervajoki taukopaikkojen hankerahoitus tarkentui ja käytännön toimet suoritettiin 50%. Sukellusportaiden suunnittelu ja luvitus Manamansaloon valmistui, toteutus siirtyi seuraavalle vuodelle resurssipulan takia. Uimarantojen kasvustoja poistettiin kolmessa paikassa. Osallistuttiin Siikajoen vesistöalueen vesistökuunnostusverkoston ohjausryhmään. Osallistuttiin erilaisiin koulutuksiin alueiden elinvoiman kehittämiseksi.

Maa- ja metsätilat

Kunnan metsistä puuta myytiin vain pienien puistometsän hoitotoimien osalta. Pääosa tuloista kirjautui edellisvuoden myynnistä.

Puistot ja liikuntapaikat

Liikuntapaikkojen ja puistojen hoidossa säilytettiin entinen taso. Vaalan taajanman tenniskentät oli koirapuistokäytössä. Alkukesän kuivuus rasitti urheilukentän nurmea, mutta palautui tyydyttävään kuntoon. Tarve em. kentän kastelujärjestelmän kunnostamiselle laadittiin vuoden 2022 ohjelmaan. Urheilukentän katsomon istumapenkit kunnostettiin yhteistyössä Lions Club ry:n kanssa. Puutarhuripalvelut hoidettiin osin ostopalveluna ja työllistettyjen avulla sekä viherpalvelut pääosin ostopalveluna. Leikkipuistoja tarkistettiin, osin kunnostettiin ja purettiin turvallisuuden varmistamiseksi. Hiihtolatuverkoston hoidossa käytettiin tehostettua kunnossapitoa loma-aikoina, varsinkin hiihtolomaviikoilla. Valaistuja latuja on Vaalan taajanman lisäksi Säräisniemellä ja Veneheitossa. Koirapuiston valmistuminen siirtyi huoltoaseman rakennustöiden takia seuraavalle vuodelle. Säräisniemelle valmistui 7 km maastopyöräreitti.

Satamat

Vaalan kunnalla on hoidossa yksitoista venesatamaa eri puolilla Oulujärveä. Satamissa on yhteensä yli 400 venepaikkaa. Satamia hoidettiin entisen käytännön mukaan. Kiloniemen kalasataman laiturihanke valmistui keväällä. Vaalankurkun vanhan sataman osalta laiturirakenne rakennettiin uusi ja siirretään seuraavana kevään paikoilleen. Sahanrannan Uiton satamassa oli kokeiluluontoinen palvelu, jossa matkailuyrittäjä tarjosi vesilläliikkumisen palveluita ja kioskitoimintaa. Sahanrannan uimarannan uimahyppytorni kunnostettiin ja rantaa siistittiin kasvustojen osalta. Vuokrattujen venepaikkojen määrässä ei tapahtunut oleellisia muutoksia. Isojen veneiden osuus venekannasta kuitenkin on kasvanut vähitellen. Enonkylän sataman laiturin kunnostus siirtyi seuraavalle vuodelle resurssipulan vuoksi.

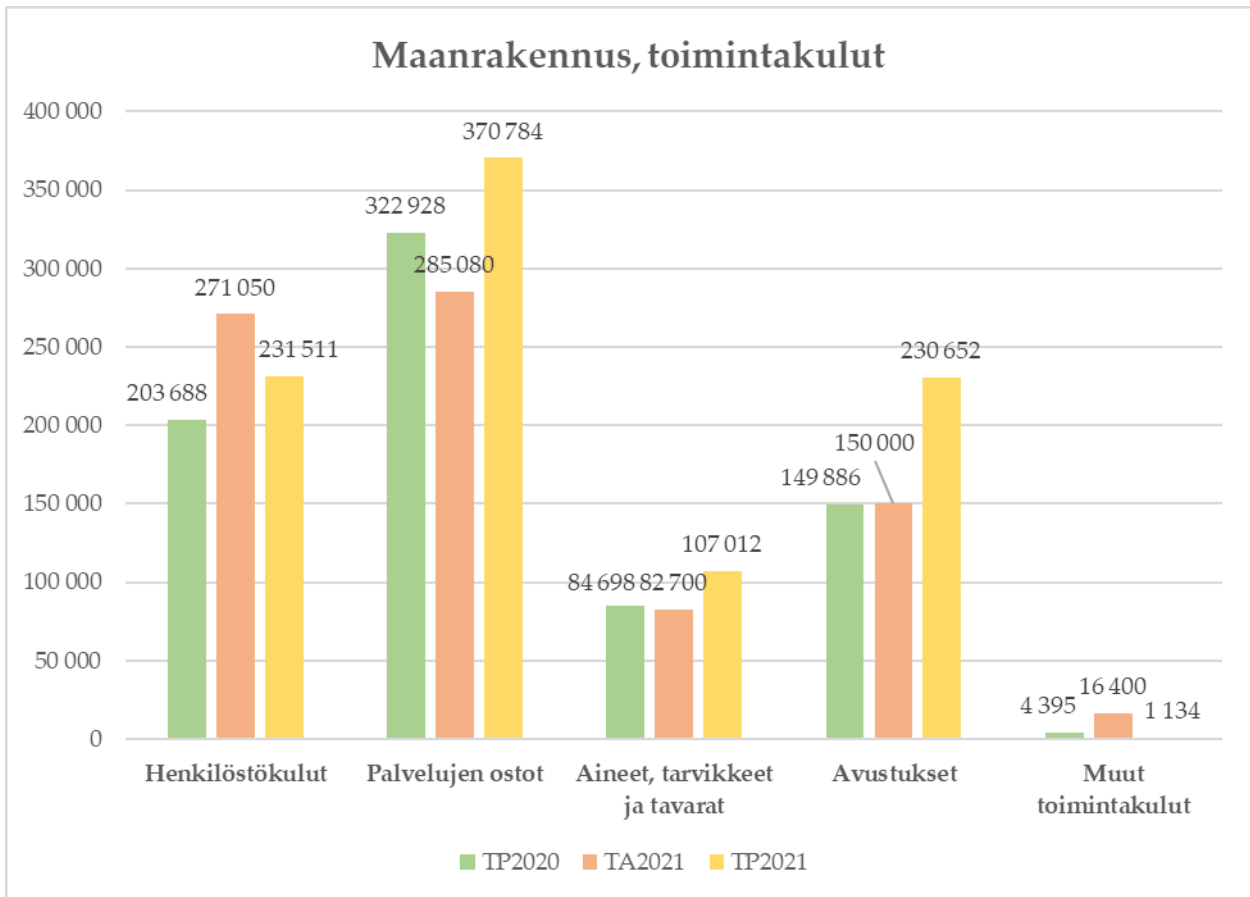
Jätehuolto

Vaalan suljetun kaatopaikan osalta jälkitarkkailun pinta- ja pohjavesien osalta hoiti Pöyry Finland Oy. Jätteiden kierrätysmahdollisuuksiin perehdyttiin Virke-hankkeen kautta, jossa selvitettiin Vaalan kiinteistöihin kohdistuvien purkujätteiden kierrätysmahdollisuuksiin. Virke-hanke on jatkoa Kierä-hankkeelle, joka käynnistyi vuonna 2020 ja johon Vaalan kunta lähti mukaan.

Henkilöstö

Maanrakennuksen hallinnossa on maanrakennusmestarin ja ympäristötyönjohtajan palkka.

Yksi vakituinen traktorinkuljettaja. Työllistettyjä ja kesäharjottelijoita oli määräaikaisina lisäksi.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	284 390	309 500	91,89 %	-9 102	318 602
Valmistus omaan käyttöön	8 336	10 000	83,36 %	-6	10 006
TOIMINTAKULUT	-941 093	-805 230	116,87 %	-39 634	-765 596
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-648 367	-485 730	133,48 %	-48 742	-436 988
Suunnitelman mukaiset poistot	-214 593	-186 805	114,87 %	41 539	-228 345

10.4. Viranomaispalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Kunnan on huolehdittava alueiden käytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta. Kunnalla tulee olla käytettävissään tehtäviin riittävät voimavarat ja asiantuntemus.

Kuntien rakennusvalvontaviranomaiset huolehtivat rakentamista koskevien lupien käsittelystä ja rakennustyön aikaisesta valvonnasta. Lisäksi he huolehtivat rakennetun ympäristön valvonnasta. Kunnassa toimii ympäristönsuojeluviranomainen, joko kunnan omana toimielimenä tai kuntalain mukaisena kuntien yhteistoimintana. Yleisimmin toimielimenä toimii ympäristölautakunta, jonka tehtäviin kuuluu monissa laeissa määriteltyjen ympäristönsuojelun viranomaistehtävien lisäksi ympäristönsuojelun yleinen edistäminen.

Vastuualueen toimintakertomus

Kaavoitus/maankäyttö

Oulujokilaakson maankäytön ja elinympäristön suunnitteluyksikkö toimi kahden henkilön voimin Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kuntien alueella. Alkuvuodesta hyväksytty kaavoituskatsaus ohjasi toimintaa. Henkilöstön väliaikaiset poissaolot hidastivat kaavakäsittelyitä. Oulujokilaakson kunnat Muhos, Utajärvi ja Vaala päivittivät loppuvuodesta kuntalain 54 §:n mukaista sopimusta maankäytön ja elinympäristön suunnittelun yhteistyöstä. Lisääntyneen kaavoitustarpeen takia Vaalan kuntaan tunnistettiin tarve oman kaavoittajan rekrytoimiseksi. Vaala osallistui Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeeseen, jonka tarkoitus on tuottaa uutta tietoa Pohjois-Pohjanmaan alueen soveltuvuudesta tuulivoimatuotantoon ja kehittää uusia menetelmiä tuulivoiman alueellisen suunnittelun tueksi.

Kaavoituksessa asemakaavojen osalta Uiton alueen kehittäminen jatkui. Korttelit 45 ja 67 asemakaava hyväksyttiin. Henkilöstövajeen takia Vaarakaarrontie/22-tien välinen alue, Vaalanlammen alue ja Ahmalan alue kaava-aloitteiden osalta siirtyi tulevaisuuteen. Yleiskaavoissa Vaalan tuulivoimayleiskaava kuulutettiin lainvoimaiseksi. Oulujärven rantaosayleiskaavojen käsittelyssä Oulujärven länsirannan rantaosayleiskaavan käynnistyi. Jaalangan ja Kankarin rantaosayleiskaava valmistui. Turkkiselän tuulivoimaosayleiskaava oli valituskäsittelyssä. Painuankanava tuulivoimaosayleiskaava oli kaavan jatkokäsittelyissä. Korteperänsuontien ja Haarasuonkankaan kaava-aloitteet olivat alkuvaiheen käsittelyissä.

Rakennusvalvonta

Rakennustarkastajan työ hoidettiin viransijaisuudella koko vuosi. Lupahakemusten (kaikki menettelyt) määrä kasvoi hieman, ja käsittelyssä oli yli 200 erilaista lupamenettelyä. Mainittavimpana rakennuslupakäsittelyssä oli Vaalan uuden vankilan ja Naulakankaan tuulipuiston lupakäsittelyt viranomaisen toimittamina. Kiinteistörekisteriä päivitettiin siten, että käyttöön otetuksi saatiin 235 erilaista rakennusta / 23641 k-m². Metsälamminkankaan tuulipuistossa käyttöön otettiin 15 kpl voimaloita. Osoitejärjestelmää päivitettiin työharjoittelijan ja rakennusvalvonnan toimesta. Asiakaspalvelu on hoidettu pääosin sähköisesti, puhelimitse ja maastokäynneillä.

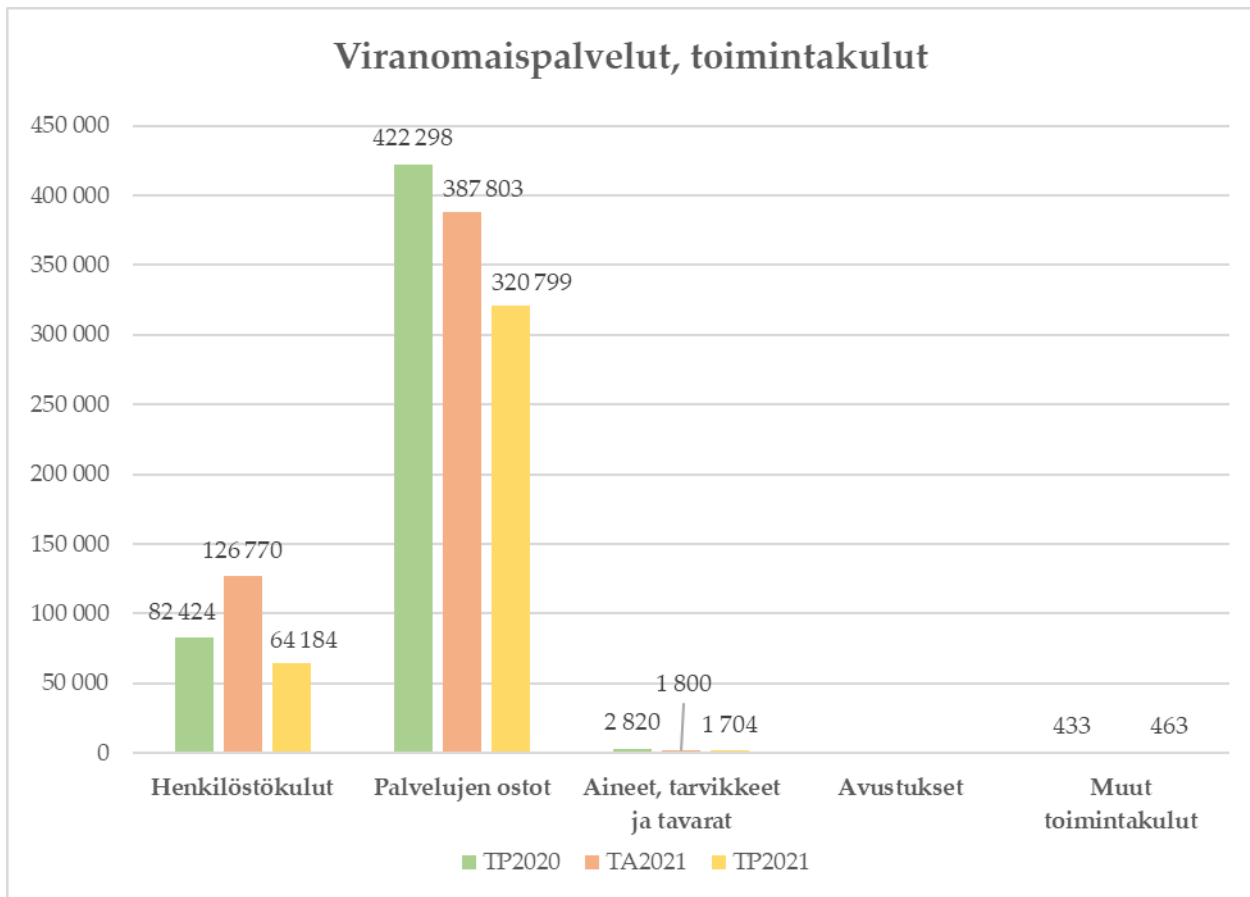
Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun tehtävänä on valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä asuin ympäristö. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä on säädetty ympäristönsuojelun hallintolaissa, ympäristönsuojelulaissa, jätelaissa, vesihuoltolaissa, vesilaissa, maastoliikennelaissa, maa-aineslaissa, luonnonsuojelulaissa ja vesiliikennelaissa.

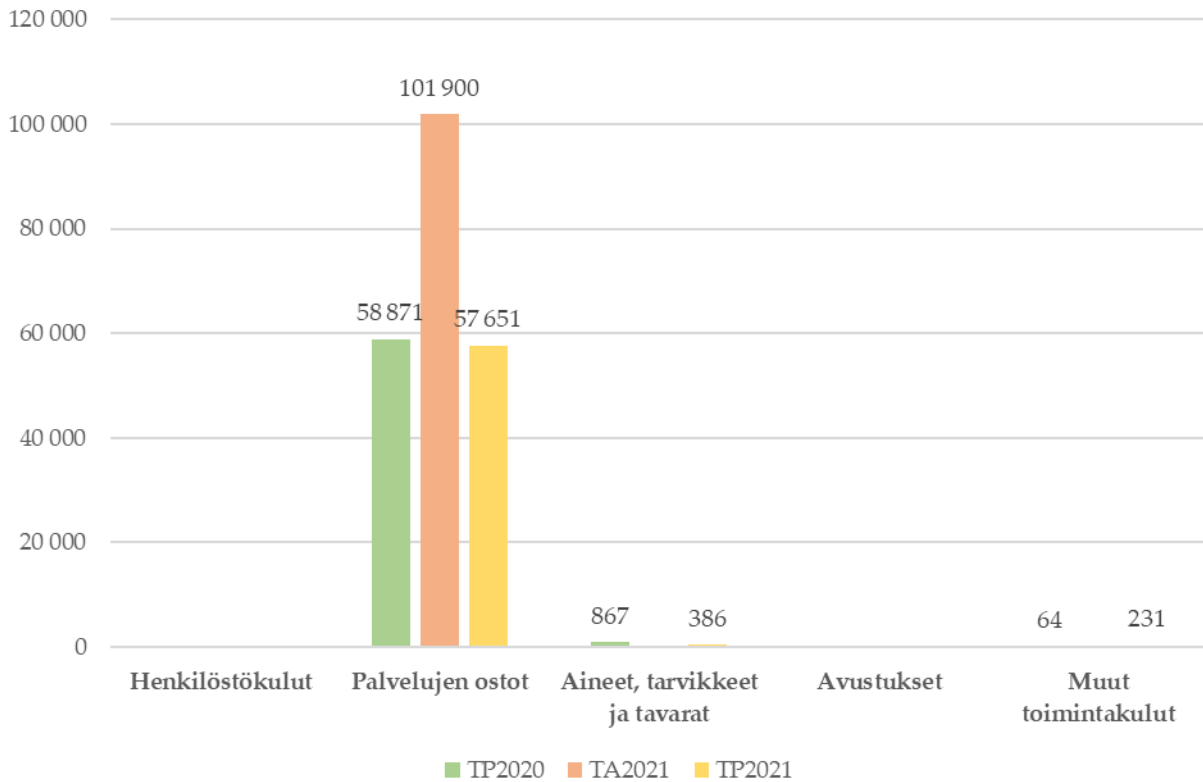
Vaalan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on Oulunkaaren ympäristölautakunta. Tehtäviä hoitaa Oulunkaaren ympäristöpalveluiden ympäristötarkastaja.

Vaalassa toimet keskittyivät ja työllistivät eläinsuoja-asiat ja vapaa-ajan asukkaiden yhteydenotot mm. hajajätevesiasioihin liittyen. Vaalassa oli 16 voimassa olevaa maa-aineslupaa (yhteisottomäärä 1 571000 k-m³), joiden vuoden 2021 ottomäärä oli yhteensä noin 85000 k-m³. Suunnitellut maa-aineslupien tarkastukset toteutuivat yhtä tarkastusta lukuun ottamatta vuonna 2021. Toiminnassa

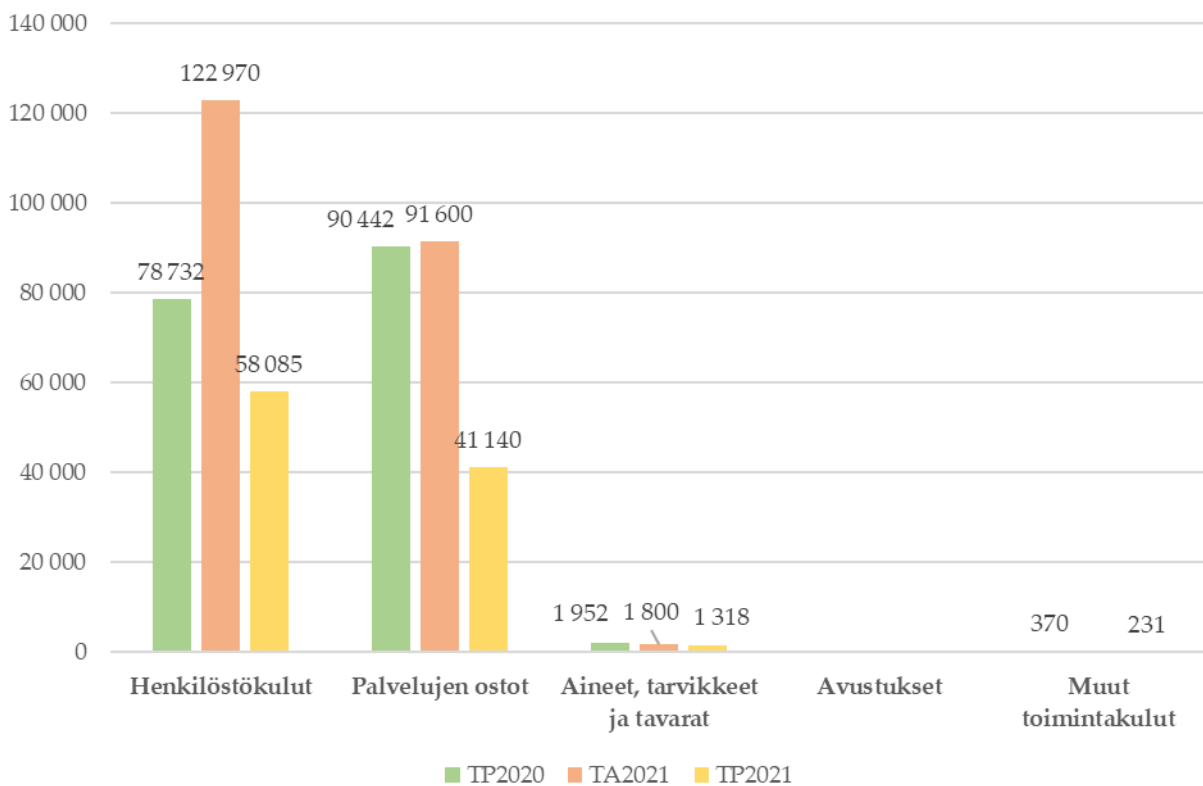
tunnistettiin kehitystarpeita Vaalan ympäristönsuojelun arkistoinnissa. Eläinlääkintähuolto ja ympäristöterveydenhuolto ei sisälly tähän toimintakertomukseen.

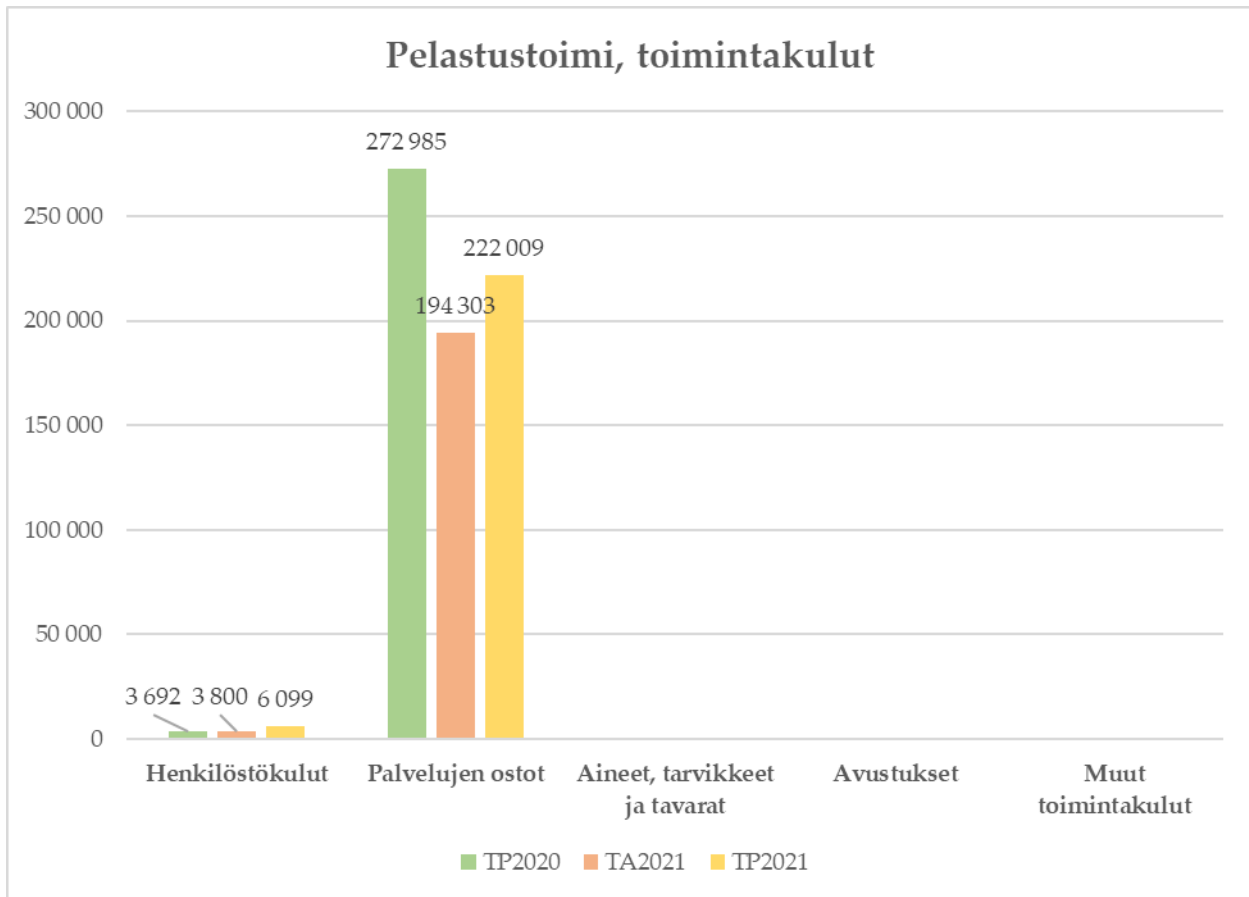

Kaavoitus ja suunnittelu, toimintakulut

Rakennusvalvonta, toimintakulut

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	396 530	388 000	102,20 %	300 969	87 031
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-387 150	-516 373	74,97 %	-8 398	-507 975
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	9 380	-128 373	-7,31 %	292 571	-420 944
Suunnitelman mukaiset poistot	-23 022	-23 023	100,00 %	1 478	-24 501

Kaavoitus ja suunnittelu

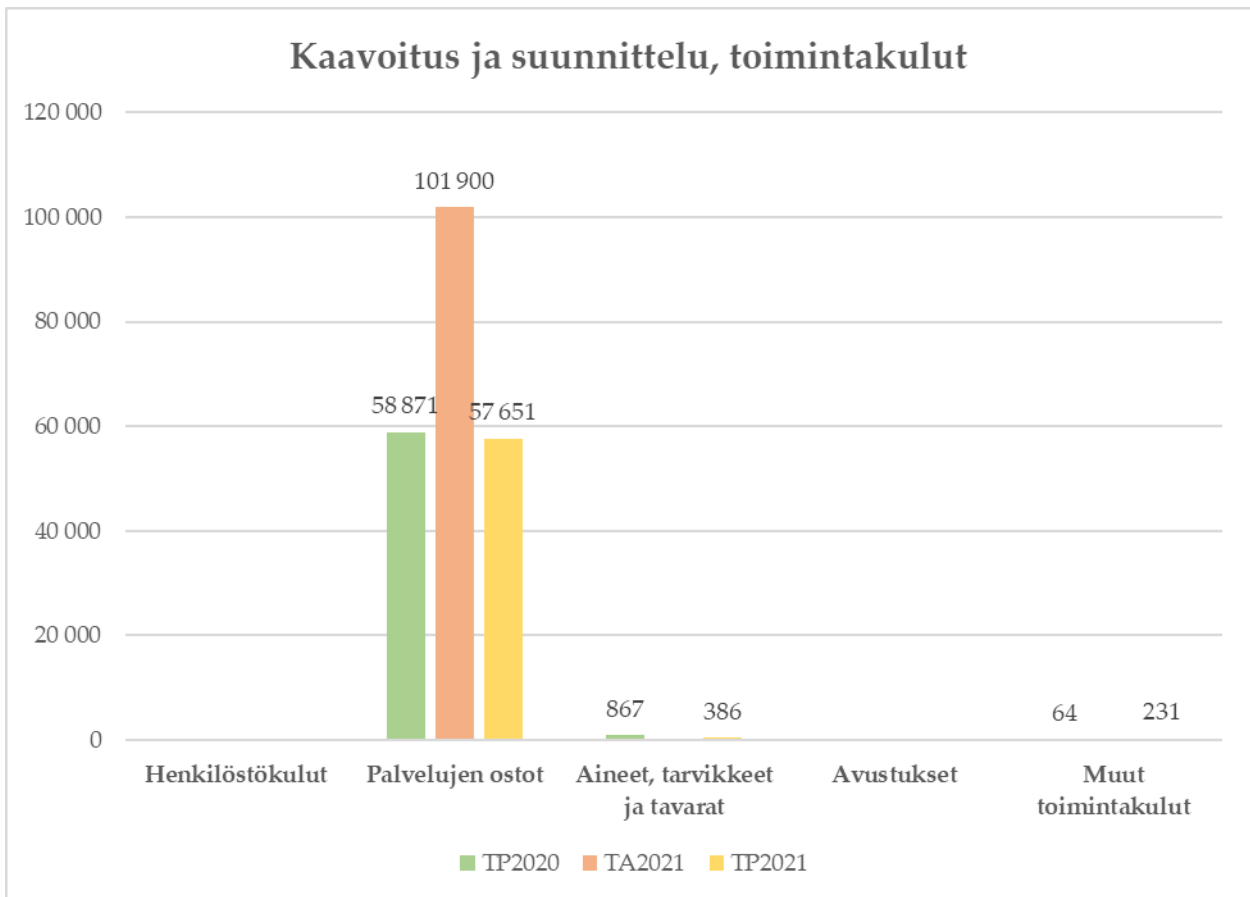
Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Kunnan on huolehdittava alueiden käytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta. Kunnalla tulee olla käytettävissään tehtäviin riittävät voimavarat ja asiantuntemus. Maankäytön suunnittelu luo edellytyksiä hyvälle asuinympäristölle. Onnistuneet ratkaisut kaavoituksessa, toimiva ja eheä yhdyskuntarakenne sekä sujuvat liikennejärjestelyt luovat hyvinvointia ja elinvoimaa. Hyvä suunnittelu edistää kestävästä kehitystä.

Maankäytön suunnittelun yleinen ohjaus perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat suunnittelua maakunnissa ja kunnissa. Valtakunnallisten tavoitteiden lisäksi maankäytön suunnittelujärjestelmään kuuluvat maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava. Maankäyttöön vaikutetaan myös esimerkiksi erilaisilla seutu- ja kuntastrategioilla, kunnan maapolitiikalla ja rakennusjärjestyksellä.

Vastualueen toimintakertomus

Oulujokilaakson maankäytön ja elinympäristön suunnitteluyksikkö aloitti alkusyksystä kahden henkilön voimin Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kuntien alueella. Uusi kaavoituskatsausmalli otettiin käyttöön. Kaavoituksessa asemakaavojen osalta valmistui uuden vankilan kaava, joka sijoittuu keskustaajaman pohjoispuolelle. Muita asemakaavakäsittelyitä oli uuden hyvinvointikeskuksen rakentamisen mahdollistava korttelialue 67 ja maanläjitysalue 45. Alustavia selvityksiä tarkasteltiin Uiton alueen, Vaarakaarrontie/22-tien välinen alue ja Vaalanlammen alueiden kehittämiseksi. Yleiskaavoissa Oulujärven rantaosayleiskaavojen käsittelyssä olivat Jaalangan rantaosayleiskaava ja Kankarin rantaosayleiskaava. Oulujärven länsirannan rantaosayleiskaavan käynnistäminen hyväksyttiin kaksiosaisena. Tuulivoimayleiskaavoissa Vaalan tuulivoimayleiskaava ja Naulakankaan tuulivoimaosayleiskaava olivat valituskäsittelyssä. Turkkiselkä, Kaunistonkangas ja Painuankanava tuulivoimaosayleiskaava-va olivat kaavan eri vaiheissa kunnassa. Osallistuttiin mm. Metsähallituksen järjestämiin tilaisuuksiin Oulujärven retkeilyalueen matkailu- ja maankäytön yleissuunnitelman laatimiseen.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-58 268	-101 900	57,18 %	-42 098	-59 802
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-58 268	-101 900	57,18 %	-42 098	-59 802
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 377	-8 377	100,00 %	1 478	-9 855

Rakennusvalvonta

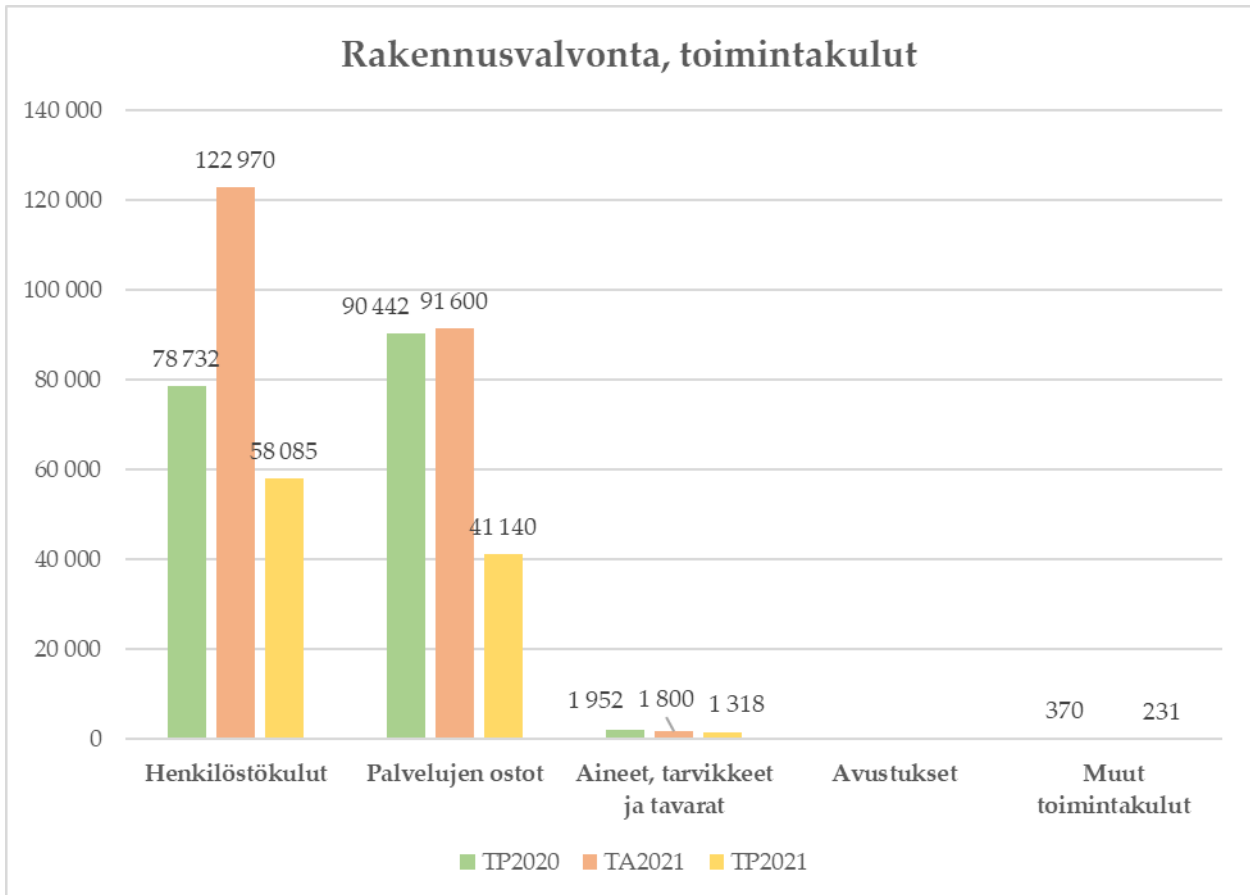
Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa siten kuin siitä säädetään.

Toiminta-ajatus	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa rakentamisen tapahtumista lakien mukaisesti ja valvoa kaavoituksen toteutumista. Rakennusvalvonnan toiminta-ajatus rakentuu pitkälti rakennuslain asettamien tavoitteiden varaan eli olla myötävaikuttamassa siihen, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisuuden, turvallisuuden ja teknisen laadun suhteen ja että rakennettu ympäristö muodostuu turvalliseksi, toimivaksi ja virikkeelliseksi ja esteettisesti tyydyttäväksi.			
Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2021	Arviointikriteerit / mittarit	Budjetin 2021 toimenpiteet	Arvio tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta
Rakentamisen lainmukaisuus	Valvoa, että rakentaminen täyttää sille laissa ja säännöksissä asetetut vaatimukset	Lupapäätösten toteutuminen lupaehtojen mukaisesti		Rakentaminen on toteutunut annettujen lakien ja säännösten puitteissa.
Rakennusluvut saadaan käsiteltyä kohtuullisessa ajassa	Rakennuslupien joustava ja nopea käsittely	Päätöspäivämäärät	Luvat myönnetään pääosin viranhaltijapäätöksin.	Rakennusluvut on käsitelty 2-4 kertaa kuukaudessa ja luvan/asiakkaan kiireellisyyden mukaisesti.
Rakentamisen laadun parantaminen	Neuvoa ja opastaa rakentajia rakentamiseen liittyvissä asioissa.	Asiakaspalvelu eri viestintävälineissä on todettu toimivaksi. Henkilökohtainen tapaaminen katselmuksien tms. yhteydessä.		Asiakaspalvelu on toteutettu yhteistyössä rakennusvalvonnan ja palvelusihteerin toimesta.

Vastuualueen toimintakertomus

Rakennustarkastajan työ hoidettiin viransijaisuudella koko vuosi. Lupahakemusten (kaikki menettelyt) määrä kasvoi hieman, ja käsittelyssä oli yli 200 erilaista lupamenettelyä. Mainittavimpana rakennuslupakäsittelyssä oli Vaalan uuden vankilan ja Naulakankaan tuulipuiston lupakäsittelyt viranomaismenettelyineen. Kiinteistörekisteriä päivitettiin siten, että käyttönotetuksi saatiin 235 erilaista rakennusta/23641 k-m². Metsälamminkankaan tuulipuistossa käyttönotettiin 15 kpl voimaloita. Osoitejärjestelmää päivitettiin työharjoittelijan ja rakennusvalvonnan toimesta. Asiakaspalvelu on hoidettu pääosin sähköisesti ja puhelimitse, sekä maastokäynneillä.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	396 530	388 000	102,20 %	301 070	86 930
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-100 774	-216 370	46,57 %	-44 875	-171 495
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	295 756	171 630	172,32 %	256 195	-84 565
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,00 %	0	0

Pelastustoimi

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa pelastustoimen alueilla (alueen pelastustoimi) siten kuin Pelastuslaissa 379/2011 säädetään.

Pelastustoimen alueeseen kuuluvilla kunnilla tulee olla sopimus pelastustoimen järjestämisestä. Sopimuksen hyväksymiseen ja muuttamiseen sovelletaan, mitä kuntalain 57 §:n 1 momentissa säädetään kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisesta. Sopimukseen sovelletaan muuten, mitä kuntien yhteistoiminnasta säädetään kuntalaissa (10.4.2015/415).

Alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta ja pelastuslaitoksen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä muista tässä laissa sille säädetyistä tehtävistä.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

- 1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
- 2) pelastustoimen valvontatehtävistä;
- 3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
- 4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä 2 momentissa säädetyä lisäksi pelastuslaitos:

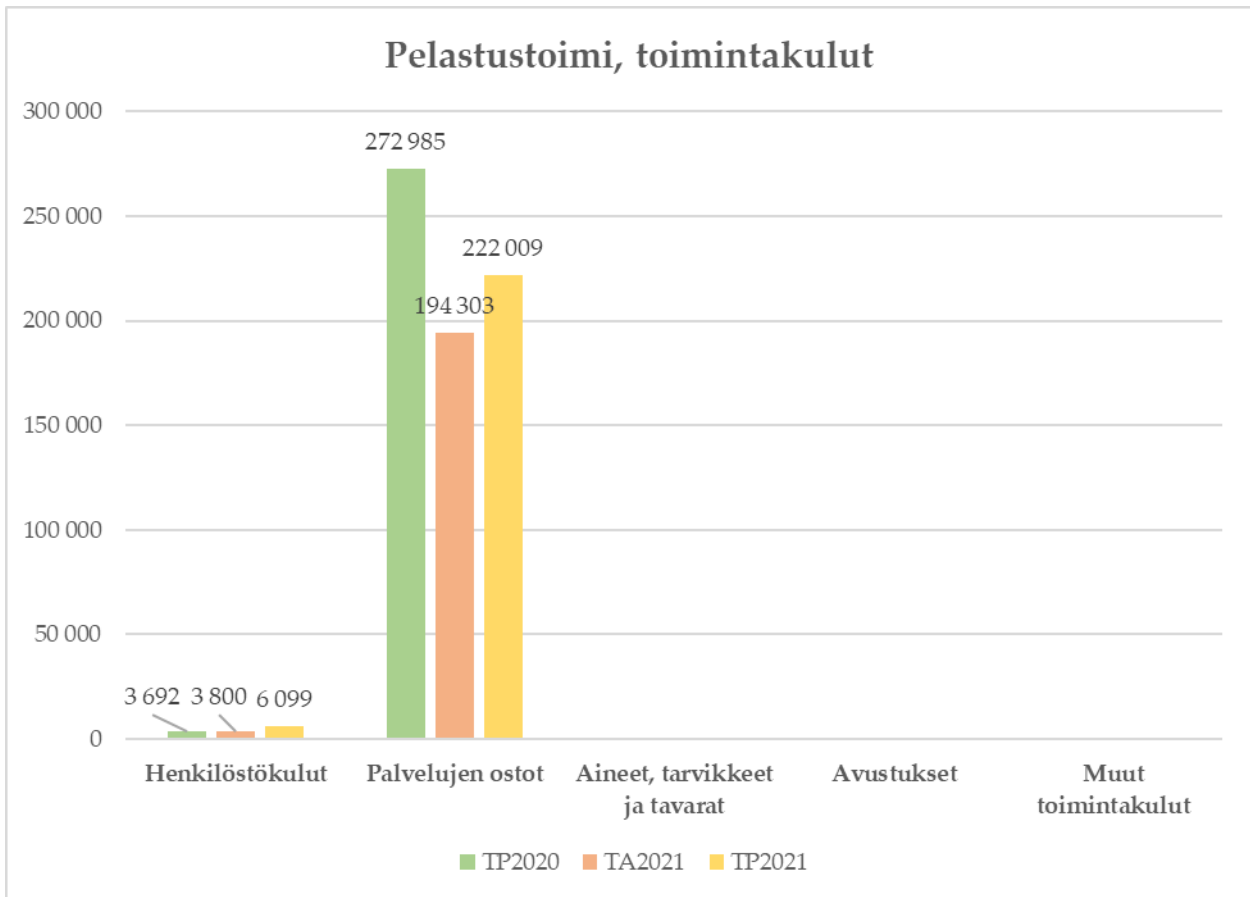
- 1) voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n 2 momentin perusteella;
- 2) tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu;
- 3) huolehtii muistakin muussa laissa alueen pelastustoimelle säädetyistä tehtävistä.

Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Vastuualueen toimintakertomus

Pelastustoimen aluejakoon valmistauduttiin vuoden mittaan. Aluejaon muutoksessa Vaalan kunta siirretään Kainuun pelastuslaitoksesta Oulu-Koillismaan pelastuslaitokseen vuoden vaihtuessa. Sisäministeriön mukaan muutoksella pyritään mukauttamaan pelastustoimen aluejako uuteen maakuntajakoon. Sillä ei ole vaikutusta valtion talousarvioon eikä pelastustoimen alueiden henkilöstötarpeeseen, talouteen tai toimintaan. Vaalan kunta antoi lausunnon aluejakomuutoksen osalta tavoitteena vahvistuva Vaalan pelastustoimi. Taloudellisesti vuosi oli talousarvion mukainen.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	0	0	0,00 %	-101	101
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-228 107	-198 103	115,15 %	78 574	-276 677
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-228 107	-198 103	115,15 %	78 473	-276 576
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 646	-14 646	100,00 %	0	-14 646

10.5. Asuntopalvelut

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Asuntopalvelut yhdessä Kiinteistö Oy Vaalan Niskan kanssa hoitivat kunnan suoraan omistamien asuntojen, kunnan omistaman Kiinteistö Oy Vaalan Niskan sekä asiakasyhteisöt Vaalan Palvelutalosaatiön, Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:n ja Kiinteistö Oy Vaalan Torinkulman kiinteistöjen isännöinnin. Kiinteistö Oy Vaalan Niskan toimintakertomus löytyy kohta 4.2.

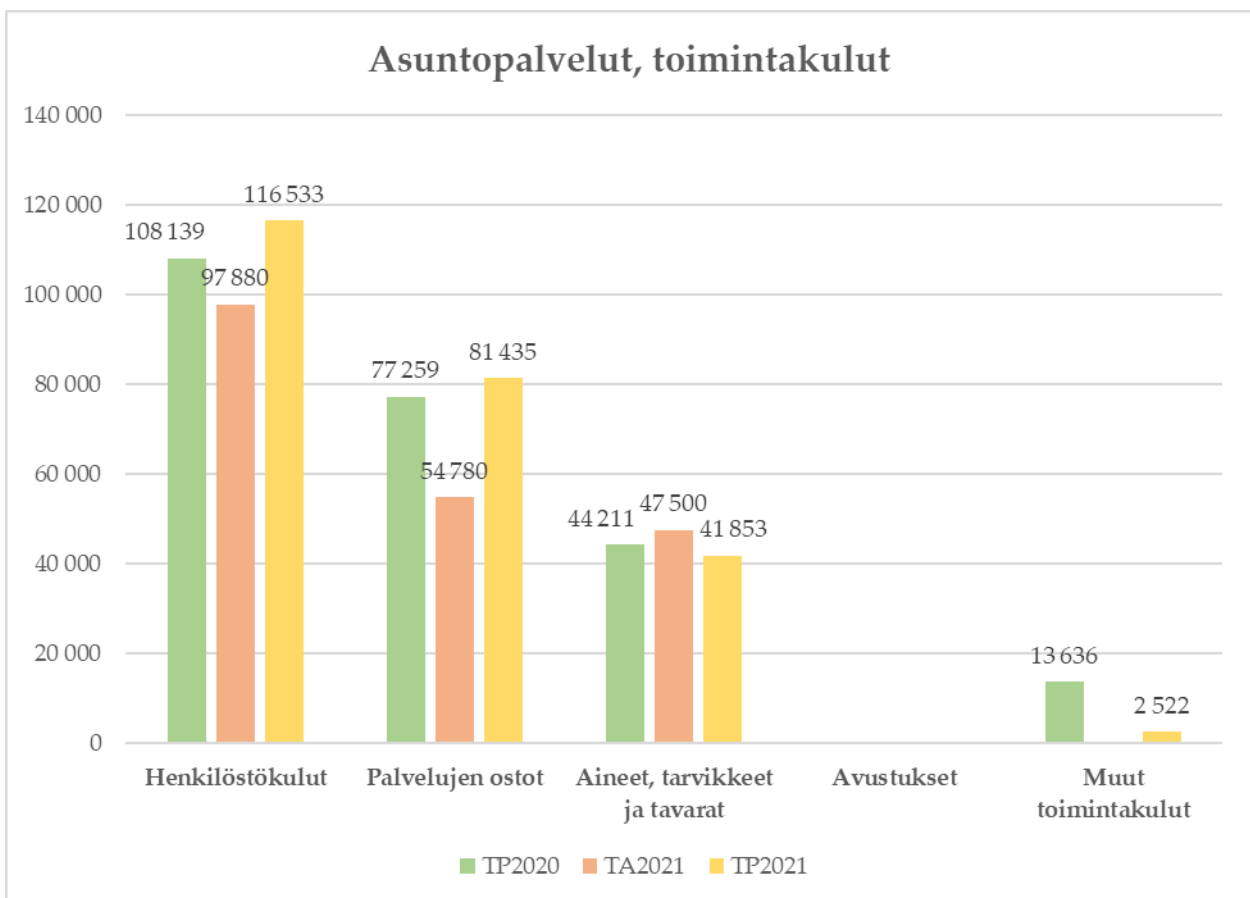
Kiinteistö Oy Vaalan Niska hoitaa vuokrausta tehokkaasti ja taloudellisesti siten, että kuntalaisten ja kuntaan muuttavien asumispalvelut ovat määrältään riittävät ja laadultaan hyvät. Kiinteistö Oy Vaalan Niskan hallinto sisältää isännöitsijän palkan, talonmiehen ja palvelusihteerin palkan.

Kunnan suorassa omistuksessa on noin 40 asuntoa. Kunnan keskitettyihin talonmiespalveluihin on varattu kahden työntekijän palkka.

Vastuualueen toimintakertomus

Kiinteistö Oy Vaalan Niska hoiti vuokrausta tehokkaasti ja taloudellisesti ja on tilittänyt vuokra-asteen mukaisesti toimintatuotot. Asuntopalveluiden kokonaistuotot olivat 5,49%, johtuen pääosin sisäisten talonmiespalveluiden kasvusta, vuokratuotot vastaavasti laskivat 26,9%. Toimintakulut nousivat 21,1%, johtuen kasvaneista kiinteistöhuollon palveluiden ostoista ja henkilöstökuluista.

Kiinteistö Oy Vaalan Niska on laatinut kiinteistöstrategian, jonka perusteella rakenteellisia muutoksia suunniteltiin asuntojen korjausvelkaan. Talonmiespalveluita myytiin kunnan muille hallintokunnille, Oulunkaaren kuntayhtymälle, kunnan omistamille asunto- ja kiinteistöyhtiöille. Kiinteistöhoitajat ja Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n työntekijät muodostivat päivystysrenkaan.

	TP2021	TA2021 (muutos +alkuperäinen)	TOT%	Muutos € TA2021vsTP2020	TP2020
TOIMINTATUOTOT	223 648	212 000	105,49 %	57 126	154 874
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0,00 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-242 343	-200 160	121,07 %	43 086	-243 246
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-18 695	11 840	-157,90 %	100 212	-88 372
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 370	-2 370	99,99 %	0	-2 370

11. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

11.1. Investointiosan toteutumisvertailu (peruskunta)

	TA2021	TP2021	POIKKEAMA €
HALLINTOPALVELUT			
Hallintopalvelut			
Osakkeet ja osuudet			
MENOT		-120 €	120 €
NETTO		-120 €	120 €
Sähköinen arkistointi			
MENOT	-26 000 €		-26 000 €
NETTO	-26 000 €		-26 000 €

Taulukko: Hallintopalvelut investoinneittain

	TA2021	TP2021	POIKKEAMA €
HALLINTOPALVELUT			
MENOT	-26 000 €	-120 €	-25 880 €
TULOT	0 €	0 €	0 €
NETTO	-26 000 €	-120 €	-25 880 €

Taulukko: Hallintopalvelut yhteenveto

	TA2021	TP2021	POIKKEAMA €
SIVISTYSPALVELUT			
Sivistystoimen hallinto			
Sivistyksen kalusto			
MENOT	-179 000 €	-171 003 €	-7 997 €
NETTO	-179 000 €	-171 003 €	-7 997 €

Taulukko: Sivistyspalvelut investoinneittain

	TA2021	TP2021	POIKKEAMA €
SIVISTYSPALVELUT			
MENOT	-179 000 €	-171 003 €	-7 997 €
TULOT	0 €	0 €	0 €
NETTO	-179 000 €	-171 003 €	-7 997 €

Taulukko: Sivistyspalvelut yhteenveto

	TA2021	TP2021	POIKKEAMA €
TEKNISET PALVELUT			
Tekninen toimisto			
Maa- ja vesialueet			
MENOT		-112 827 €	112 827 €
TULOT		112 186 €	-112 186 €
NETTO		-641 €	641 €
Viranomaispalvelut			

Kiloniemen kalasatama			
TULOT		20 922 €	-20 922 €
NETTO		20 922 €	-20 922 €
Kiinteistöjen myynti			
MENOT		-3 306 €	3 306 €
NETTO		-3 306 €	3 306 €
Rakentaminen ja kunnossapito			
Kalusto / tekninen			
MENOT	-10 000 €	-10 601 €	601 €
NETTO	-10 000 €	-10 601 €	601 €
Koulukeskus			
MENOT	-66 800 €	-19 654 €	-47 146 €
NETTO	-66 800 €	-19 654 €	-47 146 €
Lukion remontti			
MENOT	-15 000 €		-15 000 €
NETTO	-15 000 €		-15 000 €
Kirjaston muutostyöt			
MENOT	-105 000 €	-101 043 €	-3 957 €
NETTO	-105 000 €	-101 043 €	-3 957 €
Taidetalo			
MENOT	-110 000 €	-41 964 €	-68 036 €
NETTO	-110 000 €	-41 964 €	-68 036 €
Ahmala			
MENOT	-50 000 €	-36 126 €	-13 874 €
NETTO	-50 000 €	-36 126 €	-13 874 €
Saha			
MENOT	-12 000 €		-12 000 €
NETTO	-12 000 €		-12 000 €
Sahanrannan kioski			
MENOT	-20 000 €	-18 988 €	-1 012 €
NETTO	-20 000 €	-18 988 €	-1 012 €
Kaavateiden rakentaminen			
MENOT	-290 000 €	-285 345 €	-4 655 €
NETTO	-290 000 €	-285 345 €	-4 655 €
Liikenteen ohjauslaitteet			
MENOT	-20 000 €	-7 205 €	-12 795 €
NETTO	-20 000 €	-7 205 €	-12 795 €
Valaisinpylväiden uusiminen			
MENOT	-40 000 €	-46 906 €	6 906 €
NETTO	-40 000 €	-46 906 €	6 906 €
Vankilan kevyenliikenteen väylän suunnittelu ja rakentaminen			
MENOT	-340 000 €	-333 966 €	-6 034 €
NETTO	-340 000 €	-333 966 €	-6 034 €
Liikuntapaikat			
MENOT	-6 000 €		-6 000 €
NETTO	-6 000 €		-6 000 €
Leikkikentät			
MENOT	-10 000 €		-10 000 €
NETTO	-10 000 €		-10 000 €
Retkeilyreitit			
MENOT	-5 000 €		-5 000 €

NETTO	-5 000 €		-5 000 €
Uimarannat			
MENOT	-18 000 €	-23 608 €	5 608 €
NETTO	-18 000 €	-23 608 €	5 608 €
Satamat			
MENOT	-29 000 €	-16 524 €	-12 476 €
NETTO	-29 000 €	-16 524 €	-12 476 €
Geoparkin Rokuan hankkeet			
MENOT	-63 700 €	-27 547 €	-36 153 €
TULOT	44 600 €		44 600 €
NETTO	-19 100 €	-27 547 €	8 447 €

Taulukko: Tekniset palvelut investoinneittain

	TA2021	TP2021	POIKKEAMA €
TEKNISET PALVELUT			
MENOT	-1 210 500 €	-1 085 611 €	-124 889 €
TULOT	44 600 €	133 108 €	-88 508 €
NETTO	-1 165 900 €	-952 503 €	-213 397 €

Taulukko: Tekniset palvelut yhteenveto

	TA2021	TP2021	POIKKEAMA €
INVESTOINNIT VAALA 2021			
MENOT	-1 415 500 €	-1 256 733 €	-158 767 €
TULOT	44 600 €	133 108 €	-88 508 €
NETTO	-1 370 900 €	-1 123 625 €	-247 275 €

Taulukko: Koko Vaalan investoinnit yhteenveto

11.2. Tuloslaskelma (peruskunta)

	TP2020 €	TA2021 €	TP2021 €	Poikkeama €	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	3 266 135	3 641 197	3 898 717	107,07 %	107,07 %
Myyntituotot	1 761 582	1 853 640	2 089 482	112,72 %	112,72 %
Maksutuotot	107 253	463 500	129 242	27,88 %	27,88 %
Tuet ja avustukset	608 023	541 038	688 834	127,32 %	127,32 %
Muut toimintatuotot	789 278	783 019	991 160	126,58 %	126,58 %
Valmistus omaan käyttöön	10 006	10 000	8 336	83,36 %	83,36 %
TOIMINTAKULUT	-27 394 848	-27 795 935	-26 993 038	97,11 %	97,11 %
Henkilöstökulut	-6 597 152	-6 971 402	-7 054 816	101,20 %	101,20 %
Palvelujen ostot	-18 176 963	-19 039 613	-17 702 039	92,97 %	92,97 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 382 621	-1 233 320	-1 370 596	111,13 %	111,13 %
Avustukset	-366 264	-405 700	-461 477	113,75 %	113,75 %
Muut toimintakulut	-871 848	-145 900	-404 110	276,98 %	276,98 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-24 118 707	-24 144 738	-23 085 985	95,61 %	95,61 %
Verotulot	10 906 208	11 497 000	11 778 282	102,45 %	102,45 %
Valtionosuudet	14 076 618	13 402 519	13 245 349	98,83 %	98,83 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-22 114	-19 650	6 337	-32,25 %	-32,25 %
Korkotuotot	31 381	35 000	28 801	82,29 %	82,29 %
Muut rahoitustuotot	8 400	5 350	8 266	154,51 %	154,51 %
Korkokulut	-60 666	-60 000	-25 832	43,05 %	43,05 %
Muut rahoituskulut	-1 228	0	-4 898	0,00 %	0,00 %
VUOSIKATE	842 005	735 131	1 943 982	264,44 %	264,44 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 188 680	-1 152 585	-1 185 511	102,86 %	102,86 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 188 680	-1 152 585	-1 185 511	102,86 %	102,86 %
Arvonalentumiset	0	0	0	0,00 %	0,00 %
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0,00 %	0,00 %
Satunnaiset kulut	0	0	0	0,00 %	0,00 %
TILIKAUDEN TULOS	-346 675	-417 454	758 471	-181,69 %	-181,69 %
Varausten ja rahastojen muutokset	55 143	55 000	385 810	701,47 %	701,47 %
Poistoeron muutos	55 143	55 000	385 810	701,47 %	701,47 %
Varausten muutos	0	0	0	0,00 %	0,00 %
Rahastojen muutos	0	0	0	0,00 %	0,00 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-291 532	-362 454	1 144 281	-315,70 %	-315,70 %

Verotulojen erittely	TP2020 €	TP2021 €
Verotulot	10 906 208	11 778 282
Kunnan tulovero	7 645 277	7 855 378
Kiinteistövero	2 541 788	2 836 335
Osuus yhteisöveron tuotosta	719 144	1 086 569
Koiravero	0	0
Muut verot	0	0

Kiinteistöveroprosentit	2016	2017	2018	2019	2020	2021
vakituiset asunnot	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59
muut kuin vakituiset asunnot	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15
voimalaitosrakennukset	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
yleinen kiinteistöveroprocentti	1,10	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
yleishyödylliset yhteisöt	0,80	0,8	0,8	0,0	0,0	0,0

11.3. Rahoituslaskelma (peruskunta)

RAHOITUSLASKELMA 31.12.2021

Peruskunta	2020	2021
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	842 005	1 943 982
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	753 797	-108 641
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 595 802	1 835 341
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-546 927	-1 146 906
Rah.osuudet investointimenoihin	11 088	20 921
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	131 984	111 000
Investointien rahavirta yhteensä	-403 94	-1 014 984
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 191 856	820 357
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-13 311
Antolainasaamisten vähennykset	23 321	
Antolainauksen muutokset yhteensä	23 321	-13 311
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 335 805	-1 013 175
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-500 000	1 250 000
Lainakannan muutokset yhteensä	-1 835 805	236 825
Oman pääoman muutokset		-176 380
Muut maksuvalmiuden muutokset		-979 264
Toim.antojen varojen ja pääomien muutokset	2 580	-2 562
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	184 822	-1 015 619
Korottomien velkojen muutos	205 157	38 916
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	392 559	-979 265
Rahoituksen rahavirta	-1 419 925	-932 132
Rahavarojen muutos	-228 068	-111 774
Rahavarat 31.12	977 052	865 278
Rahavarat 1.1	1 205 120	977 052

11.4. Tase (peruskunta)

Tase/peruskunta					
Vastaavaa	2020	2021	Vastattavaa	2020	2021
Pysyvät vastaavat	20 471 696,14	20 423 121,47	Oma pääoma	12 324 572,87	13 468 853,40
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	10 523 049,40	10 523 049,40
Aineelliset hyödykkeet	14 480 559,32	14 418 553,39	Arvonkorotusrahasto		
Maa- ja vesialueet	1 764 314,53	1 794 901,09	Edellisten tilikausien yli/	2 093 055,24	1 801 523,47
Rakennukset	10 531 429,89	9 890 447,61	Tilikauden yli-/alijäämä	-291 531,77	1 144 280,53
Kiinteät rakenteet ja lait	1 950 975,24	2 433 777,45	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	815 968,54	430 159,04
Koneet ja kalusto	119 853,19	2350 07,12	Poistoero	815 968,54	430 159,04
Muut aineelliset hyödykkeet	61 439,05	61 439,05	Pakolliset varaukset	440 233,27	263 853,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	52 547,42	2 981,07	Muut pakolliset varaukset	440 233,27	263 853,00
Sijoitukset	5 991 136,82	6 004 568,08	Toimeksiantojen pääomat	12 772,44	10 210,70
Osakkeet ja osuudet	5 345 307,33	5 345 427,19	Lahjoitusrahastojen pääomat	9 132,65	6 408,28
Muut lainasaamiset	609 944,58	623 255,98	Muut toimeksiantojen pääomat	3 639,79	3 802,42
Muut saamiset	35 884,91	35 884,91	Vieras pääoma	10 321 750,16	10 597 491,01
Vaihtuvat vastaavat	3 443 601,14	4 347 445,68	Pitkäaikainen	3 134 234,00	2 328 004,62
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	3 132 172,38	806 493,38
Saamiset	2 466 549,04	3 482 167,96	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	1 664 757,99	1 570 762,05	Saadut ennakot	2 061,62	2 325,62
Myyntisaamiset	192 150,16	230 172,58	Lyhytaikainen	7 187 516,16	8 269 486,39
Lainasaamiset	633 735,99	95 384,11	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	1 013 175,3	806 493,38
Muut saamiset	838 871,84	190 759,75			
Lyhytaikaiset saamiset	801 791,05	1 911 405,91	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Myyntisaamiset	219 352,84	230 172,58	Lainat muilta luotonantajilta	4 500 000	5 750 000,00

Lainasaamiset	81 726,49	95 384,11	Ostovelat	601 135,09	588 645,49
Muut saamiset	226 344,34	190 759,75	Muut velat	112 321,53	119 790,04
Siirtosaamiset	274 367,38	1 395 089,47	Siirtovelat	960 884,24	1 004 557,48
Rahoitusarvopaperit	345 254,69	345 254,69			
Muut arvopaperit	345 254,69	345 254,69			
Rahat ja pankkisaamiset	631 797,41	520 023,03			
Vastaavaa	23 915 297,28	24 770 567,15	Vastattavaa	23 915 297,28	24 770 567,15

TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	56,12	59,13
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	38,24	36,53
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	2 945 804,00	1 801 523,47
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 102,88	657,97
Lainakanta 31.12.	888 2172,38	8 645 349,00
Lainat euroa/asukas	3 325,41	3 157,54
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	954 4445,38	10 312 093
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas 31.12.	3 573,36	3 766
Lainasaamiset 31.12.	623 255,98	609 944,58
Asukasmäärä	2671	2738

11.5. Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernitulos		
	2021	2020
TULOSLASKELMA		
Toimintatuotot	30 522 886,23	29 083 199,96
Toimintakulut	-52 103 559,89	-51 687 882,47
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappiosta)	23 868,38	10 924,82
Toimintakate	-21 556 805,26	-22 593 757,69
Verotulot	11 760 892,36	10 886 480,96
Valtionosuudet	13 245 349,00	14 076 618,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	7 226,47	16 954,74
Muut rahoitustuotot	25 591,94	21 564,22
Korkokulut	-55 483,98	-106 120,02
Muut rahoituskulut	-15 590,80	-13 731,09
Rahoitustuotot ja -kulut	-38 256,37	-81 332,15
Vuosikate	3 411 179,73	2 288 009,12
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 224 234,70	-2 283 908,12
Arvonalentumiset	-107 664,80	-65 967,00
Poistot ja arvonalentumiset	-2 331 899,50	-2 349 875,12
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	1 079 280,23	61 866,00
Tilinpäätössiirrot	375 490,79	70 730,62
Tilikauden verot	-24 679,72	-15 084,89
Laskennalliset verot	-735,69	-2 519,50
Vähemmistöosuudet	-472,94	-972,20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 428 882,67	-9 711,97

KONSERNIN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	58,59	56,27
Vuosikate poistoista %	146,28	97,37
Vuosikate, euroa/asukas	1 277,12	835,59
Asukasmäärä	2671	2738

11.6. Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA (konserni)		
	2020	2021
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 287 842,96	3 411 179,73
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	-15 084,89	-24 679,72
Tulorahoituksen korjauserät	-743 142,48	-88 013,95
Toiminnan rahavirta	3 016 066,71	3 298 486,06
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 361 326,48	-4 390 985,70
Rahoitusosuudet investointeihin	11 088,00	20 921,79
Pys.vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	139 627,18	188 781,38
Investointien rahavirta	-3 210 611,30	-4 181 282,53
Toiminnan ja investointien rahavirta	-194 544,59	-882 796,47
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-9 608,81	-13 422,68
Antolainasaamisten vähennys	378 767,71	354 112,90
Antolainauksen muutokset	369 158,90	340 690,22
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 559 713,00	2 114 916,87
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 942 635,54	-1 500 516,68
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 614 495,25	1 258 885,41
Lainakannan muutokset	2 582,21	1 873 285,60
Oman pääoman muutokset	-6 878,45	-188 373,45
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääom. Muutos	2 891,77	-2 817,01
Vaihto-omaisuuden muutos	-98 039,25	-26 873,67
Saamisten muutos	1 240 113,82	-239 782,95
Korottomien velkojen muutos	-868 334,29	-949 338,44
Muut maksuvalmiuden muutokset	-276 632,05	-1 218 812,07
Rahoituksen rahavirta	641 494,71	806 790,30
Rahavarojen muutos	446 950,12	-76 006,17
Rahavarat 31.12.	3 890 197,46	3 814 179,83
Rahavarat 1.1.	3 443 247,34	3 890 186,00
Rahavarojen muutos	446 950,12	-76 006,17

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2020	2021
Toiminnan ja investointien rahavirta	-194 544,59	-882 796,47
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	301 542,89	-729 496,58
Investointien tulorahoitus, %	98,17	78,06
Lainanhoitokate	1,19	1,48
Kassan riittävyys (pv)	21,94	20,29
Asukasmäärä	2738	2671

11.7. Konsernitase ja sen tunnusluvut

VAALAN KUNTAKONSERNI					
TASE					
VASTAAVAA	2021	2020	VASTATTAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			Peruspääoma	10 523 049,40	10 523 049,40
Aineettomat oikeudet	81 621,87	84 262,19	Arvonkorotusrahassto		
Muut pitkävaikutteiset menot	75 241,27	82 518,36	Muut omat rahastot	103 010,03	105 574,67
Ennakkomaksut	120 154,24	84 331,65	Edellisten tilikausien yli/alijäämä	1 569 940,43	2 454 880,18
Aineettomat hyödykkeet yht.	277 017,38	251 112,2	Tilikauden yli-/alijäämä	1 619 122,89	-9 711,98
AINEELLISET HYÖDYKKEET			Oma pääoma yht.	13 815 122,75	13 073 792,27
Maa- ja vesialueet	2 359 654,56	2 315 175,12	VÄHEMMISTÖOSUUDET	39 164,02	38 637,53
Rakennukset	14 613,980,91	15 851 151,24	POISTOERO JA VAPAA EHTOISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 553 856,22	2 120 522,14	Poistoero		
Koneet ja kalusto	2 148 503,60	2 112 210,35	Vapaaehtoiset varaukset		
Muut aineelliset hyödykkeet	2 297 579,38	2 262 197,02	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yht.		
Ennakkomaksut ja keskener, hankinnat	5 256 386,75	2 782 117,46	PAKOLLISET VARAUKSET		
Aineelliset hyödykkeet yht.	29 229 961,42	27 443 373,33	Muut pakolliset varaukset	756 007,65	761 036,89
SIIJOITUKSET			Pakolliset varaukset yht.	756 007,65	761 036,89
Osakkuusyhteisöosuudet	23 000,87	25 460,46	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut osakkeet ja osuudet	288 332,61	307 455,53	Lahjoitusrahastojen pääomat	6 532,00	9 272,63
			Joukkovelkakirjalainasaamiset	5 387,57	5463,96
Muut lainasaamiset	90 679,39	78 890,41	Toimeksiantojen pääomat yht.	11 919,57	14 736,593
Muut saamiset	46 791,61	45 457,78	VIERAS PÄÄOMA		
Sijoitukset yht.	448 804,23	456 964,18	PITKÄAIKAINEN		
PYSYVÄT VASTAAVAT	29 955 783,03	27 900 337,51	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 435 891,78	9 387 984,15
			VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISSUUS			Lainat muilta luotonantajilta	-356 257,10	-333 696,01
Aineet ja tarvikkeet	219 587,31	192 713,65	Saadut ennakot	2 325,62	2 061,62
Vaihto-omaisuus	219 587,31	192 713,65	Ostovelat		
SAAMISET			Pitkäaikainen yht.	10 130 507,57	9 056 349,76
PITKÄAIKAISET SAAMISET			LYHYTAIKAINEN		
Myyntisaamiset	180 150,16	192 159,16	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 122 465,26	6 238 801,80
Lainasaamiset		633 735,99	Lainat julkisyhteisöiltä	2 391,27	2 391,27
Muut saamiset	839 300,55	828 871,84			
Pitkäaikaiset saamiset yht.	1 019 450,71	1 664 757,99	Saadut ennakot	10 918,24	7 281,66

LYHYTAIKAISET SAAMISET			Ostovelat	2 215 048,22	2 098 271,31
Myyntisaamiset	1 905 436,76	2 307 073,19	Muut velat/Liitt.maksut ja muut velat	1 098 534,99	1 137 388,73
Lainasaamiset	80 414,40	68 418,77	Siirtovelat	3 718 238,42	3 492 091,34
Muut saamiset	557 261,88	429 004,75	Laskennallinen verovelka	12 637,14	11 901,45
Siirtosaamiset	1 380 841,18	-207 739,39	Lyhytaikainen yht.	14 180 233,54	12 988 127,56
Lyhytaikaiset saamiset yht.	3 923 954,22	2 596 757,32	VIERAS PÄÄOMA	24 310 741,11	22 044 477,32
Saamiset yht.	4 943 404,93	4 261 515,31	VASTATTAVAA	38 932 955,10	36 244 763,93
RAHOITUSARVOPAPERIT					
Osakkeet ja osuudet	155,09	155,09			
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentt.	238 180,21	111 503,59			
Muut arvopaperit	345 254,69	345 254,69			
Rahoitusarvopaperit yht.	583 589,99	456 913,37			
Rahat ja pankkisaamiset	3 230 589,84	3 433 284,09			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 977 172,07	8 344 426,42			
VASTAAVAA	38 932 955,1	36 244 763,93			

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2020	2021
Konsernin omavaraisuusaste %	37,67	35,77
Suhteellinen velkaantuneisuus %	40,21	43,22
Velat ja vastuut % käyttötuloista		
Kertynyt ylijäämä	2 445 168,21	3 189 063,32
Kertynyt ylijäämä €/asukas	893,05	1 193,96
Konsernin lainakanta 31.12.	15 313 671,43	17 279 441,64
Konsernin lainat eur/asukas	5 593,01	6 469,28
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	16 475 699,27	19 313 361,64
Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	6 017,42	7 230,76
Konsernin lainasaamiset 31.12.	702 154,76	714 441,55
Konsernin henkilöstömäärä (kunta + tytäryhteisöt)	170	171
Asukkaat	2738	2671

12. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

© Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksen. Suojaamistarkoituksessa tehty koronvaihtosopimus on esitetty liitetiedoissa kohdassa *Vakuuksia ja vastuusitoumuksia*. Kunta on sitonut pitkäaikaisen lainan vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimus on voimassa 16.8.2022 asti.

2. Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja taseen esittämisessä ei muutoksia verrattuna edelliseen vuoteen.

3. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat tiedot

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kunnan omistamat tytäryhteisöt ja kuntayhtymät sekä osakkuusyhteisö, joissa kunta on jäsenenä. Pohjois-Pohjanmaan liitto on jätetty yhdistelemättä, koska osuutta ei ole määritelty. Lisäksi uutena on tullut Oulunkaaren Työterveys Oy kunnan konsernirakenteeseen, mutta sitä ei yhdistellä; on ns. osuusyhteisöosakkuus alle 20 % ja Vaalan kunnan osuus on 11,78 %.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tulot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset vaihto- ja käyttöomaisuuteen sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Kiinteistötytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisön oman pääoman erään edellisten tilikausien ylijäämää (alijäämää) ja tilikauden ylijäämää (alijäämää) vastaan.

4. Osakkuusyhteisö Humanpolis Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

5. Vuodelle 2021 tehty lisäpoistoja terveystieteiden osalta 308 604 euroa sekä lisäksi muiden kiinteistöjen osalta 86 236,17. Myyntivoittoa kertyi tonttien myynneistä 109 827,42. Myyntitappiota 1186,44.

Sote-toiminnasta palautusta vuodelle 2021 niin terveys-, perhe-, kuin vanhustalveluidenkin osalta ja suurimmaksi osaksi erikoissaraanhoidosta yhteensä 1 096 288,54.

Lisäksi on kirjattu poistoeron purkua terveystieteiden saneerauksen osalta 362 666,50, aiemmin 32 000 vuodessa. Saman suuruinen summa tehdään myös vuodelle 2022 jolloin vähennys on kokonaan käytetty.

©

12.1. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6

Toimintatuotot tehtäväalueittain (sis.erät eliminoitu)

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Yleishallinto	602 704	563 063	602 704	317 913
Sosiaali- ja terveystalvelut	25 113 626	24 389 576		
Sivistystalvelut	244 082	357 266	244 082	357 266
Hyvinvointitalvelut	167 430	91 451	167 430	91 451
Tekniset talvelut	2 008 427	3 681 843	2 008 427	1 725 478
Toimintatuotot yhteensä	28 136 269	29 083 199	3 022 643	2 492 108

Liitetieto 7

Verotulot eriteltyinä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta ja kiinteistöveroon (kuntajaoston tuloslaskelmaohje)

Verotulojen erittely	2021	2020
Verotulot	11 778 282	10 906 208
Kunnan tulovero	7 855 378	7 645 277
Kiinteistövero	2 836 335	2 541 788
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 086 569	719 144

Liitetieto 8

Valtionosuudet eriteltyinä; perustalvelujen valtionosuudet, opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet sekä verotulomenetysten korvaus. 2020

(Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus ja siirtymätasaus sisältyvät laskennallisiin valtionosuuksiin)

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2021	2020
Valtionosuudet	13 245 349	14 076 618
Kunnan peruspalvelujen valt.osuus	11 440 764	12 152 596
Opetus- ja kult.toimen muut valt.osuudet	0	149 787
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	0	0
Verotulomentysten kompensatio	22 912	101 651
Opetus- ja kult.toimen muut valt. osuudet	1 728 300	1 672 584

Liitetieto 9

Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin(ulkoiset)

Palvelujen ostot erittely	2021	2020
Palvelujen ostot	-17 702 039	-18 176 963
Asiakaspalvelujen ostot	-13 744 096	-14 551 619
Muiden palvelujen ostot	-3 957 943	-3 625 344

Liitetieto 10

Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä (KuntaL19.2 §)

Vaalan kunta ei ole tukenut valtuustoryhmiä.

Liitetieto 11

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa (Kvalt. 13.12.2012 § 68). Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät

Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25 vuotta	Tasapoisto
Talousrakennukset	10 vuotta	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	40 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 - 22 %	Menojäännöspoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta	Tasapoisto

Kaukolämpölaitoksen laitoskoneet ja laitteet	20 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	

Maa- ja vesialueista, arvo- ja taide-esineistä, osakkeista ja osuuksista sekä keskeneräisistä hankinnoista ei tehdä poistoja. Pienhankintaraja on 1.1.2010 lukien 10.000 euroa, jota pienemmät hankinnat kirjataan tilikauden aikana kuluksi.

Tilikaudella 2016 on muutettu poistosuunnitelmaa siten, että kadut, tiet, torit ja puistot -kohdan poistosuunnitelma 20 vuoden tasapoistoksi (noudatetaan 1.1.2017 alkaen tehdyille investoinneille, aiemmin 15 %:n menojäännöspoisto)

Liitetieto 12

Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	43512			
Kainuun Jätehuollon ky				
Ennallistamisvaraus	30 130	28 290		
Kierrätyspolttoaineen lopp.käsitt.varaus	7 405	15 222		
Sekajätteen loppukäsittelyvaraus				
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	37 535	43 512		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (Ppshp)	467 524	511 490		
Lisäykset tilikaudella		14 836		
Vähennykset tilikaudella	12 904			
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (Ppshp)	454 620	526 326		
Muut pakolliset varaukset 1.1. (Kunta)	440 233	340 233	440 233	340 233
v. 2012 lomapalkkavelan lisäys		190 233		190 233
Oulunkaarelle				
Purkuvaraus + lisäys	250 000	250 000	250 000	250 000
Kajaanin kaupunki	13 853		13 853	
Muut pakolliset varaukset 31.12.	263 853	440 233	263 853	440 233

*) Sisältää ns. vanhojen eläkkeiden eläkevastuun ja varhennetun eläkkeen eläkealenevan korvaukseksi myönnettyt eläkkeet.

Liitetieto 13

Selvitys satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä eristä sekä olennaisista **muihin toimintatuottoihin** sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista **muihin toimintakuluihin** sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista;

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot

Pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	109 827	9 163	109 827	9 163
Luovutusvoitot yhteensä	109 827	9 163	109 827	9 163
Muut toimintakulut				
kiinteistön luovutustappio	1 189	662 961	1 189	662 961
Luovutustappiot yhteensä	1 189	662 961	1 189	662 961

Liitetieto 15

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä olennaisista tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2021	2020
Osinkotuotot muista yhteisöistä	2705	2 595
Yhteensä	2 705	2 595

Liitetieto 16

Erittely poistoeron muutoksista. Jos poistoeron muutokseen sisältyy verotussyistä tehtyä poistoeroa, on poistoeron muutos eriteltävä. Vaalan kunnalla ei ole verotussyistä tehtyä poistoeroa.

12.2. Tasetta koskevat liitetiedot

1.2.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 17

Lainan liikenteeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääomaalennukset. **Vaalan kunnalla ei ole.**

KUNTA 31.12.2021
KÄYTTÖOMAISUUS

Liitetieto 19 a

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet				Ennakkomaksut ja kesken-eräiset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Aineettomat ja aineelliset yhteensä	
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkäv. menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Taide-esineet						Rakennukset
Poistamaton hank.meno 1.1.2021		0,00	0,00	1 757 178,86	7 135,67	439,05	61 10 531 429,89	52 547,42	1 950 975,24	119 853,19	14 480 559,32	14 480 559,32
Lisäykset tilikauden aikana				26 608,48	6 337,10		116 732,44	101 042,52	714 462,00	181 603,60	1 146 786,14	1 146 786,14
Rahoitusosuudet tilikaudella									-20 921,79			
Vähennykset tilikauden aikana				-2 359,02			-305 419,95			-3 184,05	-310 963,02	-310 963,02
Siirrot erien välillä							456 028,82	-150 608,87		3 184,05	0,00	0,00
Tilikauden poisto							-516 638,48		-210 738,00	-63 265,62	-790 642,10	-790 642,10
Lisäpoistot							-391 685,11		0,00	-3 184,05	-394 869,16	-1 185 511,26
Arvonlenn. ja niiden palautukset												
Poistamaton hank.meno 31.12.2021		0,00	0,00	1 781 428,32	13 472,77	439,05	61 9 890 447,61	2 981,07	2 433 777,45	235 007,12	14 418 553,39	14 418 553,39
Arvonkorotukset												
KIRJANPITOARVO 31.12.2021		0,00	0,00	1 781 428,32	13 472,77	439,05	61 9 890 447,61	2 981,07	2 433 777,45	235 007,12	14 418 553,39	14 418 553,39

Terveyskeskuskiinteistöihin liittyvät lisäpoistot/arvonlennemiset 308 604,25 sekä lisäksi muiden rakennusten osalta 86 265,17

19b) Maa- ja vesialueisiin sisältyvät kiinteistöihin kohdistuvat siirtokelpoiset, mutta ei palautettavat liittymismaksut.

	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen	3 473	158 318	13 473	7 135

liittymismaksut				
Maa- ja vesialueet yhteensä	3 473	158 318	13 473	7 135

19c) Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset										
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	yhteensä	Jvk- laina- saamise t	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamise t kunta- yhtymä t	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 876 597	11 190	2 297 797	159 723	5 345 307		684 104	38 275	50 000	772 379
Lisäykset				120	120		1 334	111		1 445
Vähennykset							1 334			1 334
Hankintameno 31.12.	2 876 597	11 190	2 297 797	159 843	5 345 427		684 104	38 386	50 000	772 490
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 876 597	11 190	2 297 797	159 843	5 345 427		684 104	38 386	50 000	772 490

Liitetiedot 20–22.

Omistuksia muissa yhteisöissä, ilmoitetaan osuudet omasta ja vieraasta pääomasta sekä voitosta ja tappiosta yhteisöjen erillistilinpäätösten mukaisesti.

VAALAN KUNNAN KONSERNIYHTEISÖT 31.12.2021					Kuntakonsernin osuus		
	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsern in omistus - osuus %	omasta pääomasta €	vieraasta pääomast a €	tilikauden + voitosta - tappiosta €
<i>Tytäryhteisöt</i>							
Kiint.Oy Vaalan Niska	1065491-3	Vaala	100	100	1 484 855	1 334 705	0,00
Vaalan Vesi ja Lämpö Oy	2785860-5	Vaala	100	100	1 862 592	2 833 058	92 565
<i>Osakkuusyhteisö</i>							
Humanpolis Oy	2389484-4	Utajärvi	33,32	33,32			22 232
<i>Osuusyhteisöosakkuus</i>							
Oulunkaaren Työterveys Oy	2974283-3	Ii	11,78	11,78			
<i>Kuntayhtymät</i>							
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin ky	0679480-9	Oulu	1,482	1,482	2 925 253	9 247 688	81 023
Kainuun Jätehuollon ky	1744356-1	Kajaani	4,5986	4,5986	96 238	240 133	-3 710
Oulunkaaren ky	1006538-5	Ii	12,434	12,434	30 075	2 287 482	200 243

Liitetieto 23

Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja omistusyhteisöiltä

	2021		2020	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
<i>Saamiset tytäryhteisöiltä</i>				
Myyntisaamiset		25 027		27 123
Lainasaamiset	1 100 244		1 122 744	
Siirtosaamiset	834 823		834 823	
<i>Yhteensä</i>	1 935 067	25 027	1 957 567	27 123
<i>Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta jäsenenä</i>				
Myyntisaamiset		136 363		48 584
<i>Yhteensä</i>		136 363		48 584
<i>Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä</i>				
Lainasaamiset	50 000		50 000	
<i>Yhteensä</i>	50 000		50 000	
Saamiset yhteensä	1 985 067	161 390	2 007 567	75 707

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
	Pitkäaikaiset siirtosaamiset			
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	90070	79 089	30 000	28 000
Yksit.teiden tiekuntien omavastuut	55000	44 482	35 000	44 482
EU-tuet ja avustukset	74529		74 529	
Muut tulojäämät	1944167	595 118	1 184 388	333 916
Tulojäämät yhteensä	2163766	718 689	1 323 917	406 398
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2163766	718 689	1 323 917	406 398

12.3. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikaudenaikana

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
	Peruspääoma 1.1.		10 523 049	
Peruspääoma 31.12.	10 523 049	10 523 049	10 523 049	10 523 049
Muut omat rahastot 1.1.	105 575	91 162		
Siirrot rahastoon		14 413		
Siirrot rahastosta	2 565			
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	103 010	105 575		
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 1.1.	13 073 792	2 454 880	1 801 523	2 093 055
Edellisiin tilikausiin tehdyt oikaisut				
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 31.12.	1 569 940	2 454 880	1 801 523	2 093 055
Tilikauden yli-/alijäämä	1 619 123	-9 712	1 144 281	-291 531
Oma pääoma yhteensä	13 815 122	13 073 792	13 468 853	12 324 573

Liitetieto 26

Erittely poistoeroista

Jos poistoeron muutokseen sisältyy verotussyistä tehtyä poistoeroa, on poistoeron muutos eriteltävä liitetiedoissa.

Ei ole.

Liitetieto 27

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Lainat, jotka erääntyvät 1.1.2027 tai sen jälkeen

Pitkäaikaiset velat	2021	2020
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	885 071	1 245 223
Pitkäaikaiset velat yhteensä	885 071	1 245 223

Liitetieto 28

Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista.

Joukkovelkakirjalainat/kassalainat	2021	2020
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		
korko 0 - 0,43 %	5 750 000	4 500 000

Liitetieto 29

Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus (ky)				
Ennallistamisvaraus, Kainuun Jätehuolto ky	30 130	28 290		
Kierrätyspolttoaineen loppukäsittelyvaraus		15 222		
Sekajätteen loppukäsittelyvaraus	7405			
Potilasvahinkovastuut, Ppshp	454 620	467 524		
Lomapalkkavelka Oulunkaarelle		190 233		190 233
Rakennusten purkuvaraus	250 000	250 000	250 000	250 000
Kajaanin kaupunki/kainuun pelastuslaitos	13 853		13 853	
Muut pakolliset varaukset yhteensä	756 008	511 036	263 853	440 233

Liitetieto 30.

Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille.

Vieras pääoma	2021		2020	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		71 926		64 301
<i>yhteensä</i>		71 926		64 301
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat		36 557		10 579
Siirtovelat				8 345
<i>yhteensä</i>		36 557		18 924
Vieras pääoma yhteensä		108 483		83 225

Liitetieto 31

Sekkitililimiitti ja siitä käyttämättä oleva määrä.

Vaalan kunnalla ei ole

Liitetieto 32

Muiden velkojen erittely, jos liittymismaksuja ei ole eritelty taseessa.

Jos liittymismaksu on palautuskelpoinen, se merkitään taseeseen erään *Muut velat*, jonka nimikkeenä suositellaan käytettäväksi nimikettä *Liittymismaksut ja muut velat*. Palautuskelpoiset liittymismaksut suositellaan esitettäväksi **erän erillisenä alanimikkeenä**.

Muiden velkojen erittely	Kunta			
	2021	2020	2021	2020
Muut velat	1 097 808	1 025 463		
Muut velat	119 790	112 321	119 790	112 321
<i>Muut velat yhteensä</i>	1 217 598	1 137 784	119 790	112 321

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	117 794	108 876		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	268 532	2 268 869	668 314	522 907
Korkojaksotukset	13137	35 617	10 784	18 743
Muut menoajämät	892583	1 087 862	184 098	419 233
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>		3 501 224		960 883
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	1 292 046	3 501 224	863 196	960 883

12.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 34

Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan, eriteltyinä vakuuslajeittakultakin kirjanpitolain 1:6 §:n mukaan taseen vastattavissa esitettävän vieraan pääoman erältä.

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitokselta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	128 323	128 323		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	321832	321 832		
Lainat muilta lainanantajilta	439294	589125		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	5111924	5111924		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	6 001 373	6 151 204		

Liitetieto 35

Vakuudet, jotka kunta on antanut muiden omien sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi, (esim. vakuudet tulevien vuokranmaksuvelvoitteiden vuoksi)

Vaalan kunnalla ei ole.

Liitetieto 36

Vakuuksista, jotka kunta on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltyinä.

Vaalan kunnalla ei ole.

Liitetieto 37

Yhteenlaskettu arvo kunnan antamista muista kuin edellä 34-36 kohdissa tarkoitetuista vakuuksista lajeittain eriteltyinä.

Vaalan kunnalla ei ole.

Liitetieto 38

Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma (Leasing – ja vuokravastuut)

VUOKRAVASTUUT	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Vuokravastuut yhteensä	1 051 781	773 507,00	340 222	37 152
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	477 210	153 150,00	317 378	16 078
Leasingvastuut yhteensä	461 202	390 337,00	2640	594,00
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	43 727	159 409,00	2033	396,00

Vastuut Yhteensä	2 033 920	1 163 844,00	662 273	37 746,00
------------------	-----------	--------------	---------	-----------

Liitetieto 39-40

Kunnan antamat vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 586 780	2 586 780	2 586 780	2 586 780
Jäljellä oleva pääoma	1 097 153	1 349 437	1 097 153	1 349 437
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	381 854	381 854	381 854	381 854
Jäljellä oleva pääoma	282 166	282 166	282 166	282 166
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista			2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			19 351 190	18 624 367
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.			0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk:n rahastosta 31.12.				11 605
Kuntien takauskeskuksen takausvastuut			12 676	18 635 972

Liitetieto 41

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset taloudelliset vastuut

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sopimusvastuut				
Kainuun Jätehuollon ky taseen ulkopuolinen asiakasvaratili johdannais sopimus – käypä arvo	1387	1065		
Oulunkaaren kuntayhtymä				
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	27840	70208		
Sopimusvastuut yhteensä	29227	71273		
Johdannais sopimukset				
Koronvaihtosopimus (kunta)			2021	2020
Koronvaihtosopimuksella (31968) on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi ja se on tehty yksittäisen lainan korkoriskin				

suojaamiseksi.					
Sopimus erääntyy 16.8.2022					
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	300000	600 000	300000	600 000	
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1968,34	-9167	-1968,34	-9 167	
Ppshp:n koronvaihtosopimukset:					
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj					
Sopimus erääntyy 10.10.2021	0,00	-1786			
Käypä arvo	44460	14820			
	59280	59280			
	269724	269724			
Ppshp omasta puolesta annetut vakuudet	373464	343824			
Panttikirjat suomenselän osuuspankki					
Yrityskiinnitykset					
Muut					
Yhteensä					

Liitetieto 41b) Ympäristövastuut

Ympäristövastuut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa pakolliset varaukset

12.5. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liitetieto 42.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2021

Määrät annetaan Kunta-alan henkilöstöraporttisuosituksen mukaisesti: toistaiseksi palkatut, määräaikaiset, työllistetyt, oppisopimussuhteiset. EI perhe- ja omaishoitajia, sopimuspalokuntalaisia eikä kuntouttavan työtoiminnan piirissä olevia työntekijöitä.

Henkilöstön määrä					Yhteensä ilman työllistettyjä				Vakinaiset muutokset
	Vakinaiset	Määräaik.	Työllistetyt	Yhteensä	2020	2021	Muutos	2020-2021	

Hallinto- osasto	8	4	0	12	11	12	1	1
Hyvinvoin- tiosasto	7	2	3	12	9	9	0	1
Työpaja	0	0	3	3	0	0	0	0
Sivistys- osasto	54	28	2	84	88	82	-6	2
Tekninen osasto	33	9	8	50	40	42	2	0
YHTEENSÄ	102	43	16	161	148	145	-3	4

Taseeseen aktivoituvat henkilöstömenot

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut (ellei eritelty tuloslaskelmassa)

Henkilöstökulut	2021	2020
Palkat ja palkkiot	5411348	5 023 021
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1494471	1 434 132
Muut henkilösivukulut	166998	139 997
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	7072816	6 597 152
Henkilöstökorvaukset	-63166	-63 539
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	80508	26 330
Henkilöstökulut yhteensä	7090158	6 559 943

Liitetieto 44

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2021	2020
Keskusta	2241,5	2017,25
Perussuomalaiset	2062,5	1242
Vasemmistoliitto	777,5	894,75
Tilitetyt yhteensä	5081,5	4154

Liitetieto 45

Erittely lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavista palkkioista

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT		
Tarkastusyhteisö/ KPMG Oy AB	2021	2020
Tilintarkastus/tarkastuslautakunta	8875	8325

Erityispalvelut	850	450
Muut palkkiot		
Yhteensä	9725	8775

Liitetieto 46.

Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kunta on myöntänyt 100 % omistamalleen tytäryhtiö **Koy Vaalan Niskalle** lainoja, joista avoimena 31.12.2021

As Oy Taimentie, tertiäärilainoja	61 626,41
Kiinteistö Oy Jussinkulma, tertiäärilaina	96 504,56
As Oy Vaalan Uitonkartano	56 237,50
Kiinteistö Oy Vaalan Niska, tertiäärilaina II	137 016,31
Kiinteistö Oy Vaalan Niska/Vuolle, tertiäärilaina I	16 818,80
Kiinteistö Oy Vaalan Niska, pääomaehtoinen laina	191 741,00
Kiinteistö Oy Vaalan Niska, fuusio, p.a. lainasaaminen	182 804,00

Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista, joista ei vielä lyhennyksiä, mutta korkoja on peritty muista paitsi p.a. lainasaamisesta.

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy, 100 % tytäryhtiön lainaa, joka muodostunut yhtiöittämisen yhteydessä, 31.12.2021 jäljellä 337 500.

Muut pitkäaikaiset saamiset Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:ltä	838 871,84
---	------------

Vaalan Palvelutalosaatiö I, tertiäärilaina	47 092,62
Vaalan Palvelutalosaatiö II, tertiäärilaina	20 182,55
Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry, laina	11 773,13
Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry, lainasaaminen	20 774,33

Vaalan Palvelutalosaatiön lainat vanhoja ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista, joita ei ole lyhennetty, mutta korkoja on peritty.

Humanpolis Oy, 33,33 % osakkuusyhteisö	
Pääomalainaa	50 000,00
Oulunkaaren Työterveys Oy	13 311,40
Pääomalaina 113 000/11,78 %	

13. KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT TILIKAUDELLA 1.1. – 31.12.2021

Vaalan kunta

Tositelaji	Ohjelma
Päivä- ja pääkirjat	Rondo arkisto
07 Tilinavaus/oikaisut	ProEconomica Premium
08 Rondon sisäiset laskut	Rondo/ProEconomica Premium
09 Rondon muistiotositteet	Rondo/ProEconomica Premium
10 Muistiotositteet	ProEconomica Premium
221 Myyntireskontran suoritukset	ProEconomica Premium
40 Käyttöomaisuusviennit	ProEconomica Premium
410 Ostolaskujen suoritukset	ProEconomica Premium
Tiliotekirjaukset	
11 Tiliotteet	Nomentia Banking
Palkkakirjanpito	
301 Palkat	Populus-palkat Rondo arkisto
65 Populus-matkalaskut	Populus/ProEconomica Premium
Ostoreskontra	
405 Rondo-ostolaskut	RondoR8 Rondo arkisto
Yleislaskutus	Rondo arkisto
610 Venepaikkalaskutus	ProEconomica Premium
611 Teknisen toimen laskut	ProEconomica Premium
623 Päivähoito	ProEconomica Premium
631 Sivistystoimen laskut	ProEconomica Premium
641 Tontin vuokrat	ProEconomica Premium
642 Teollisuus- ja toimitilavuokrat	ProEconomica Premium
643 Maa-ainelupamaksut	ProEconomica Premium
644 Vuokra-asuntojen sähkölaskut	ProEconomica Premium
651 Yleishallinnon laskut	ProEconomica Premium
652 Taloushallinnon laskut	ProEconomica Premium
653 Aravalainat	
664 Hellewi/kansalaisopisto	Hellewi
701 Palvelukassa	Pro Economica Premium/Ceepos
Alv-laskelmat	ProEconomica Premium,Rondo arkisto
Tuloslaskelma	sidottuna, Rondo arkisto
Tase	sidottuna, Rondo arkisto
Rahoituslaskelma	sidottuna, Rondo arkisto

Talousarvion toteutuminen
Käyttöomaisuuskirjanpito
Tase-erittelyt

sidottuna, Rondo arkisto
ProEconomica Premium
sidottuna

KÄYTETYT TILIKARTAT TILIKAUDELLE

1.1.2021 – 31.12.2021

Vaalalan kunta

Tilikartta C

01.01.2021 - 31.12.2021

3 TULOSLASKELMA

.0004	Ylimääräinen tr. kartta C	3144	Sis/puht.pito- ja pesulapalvelut
..3000	TOIMINTATUOTOT	3145	Myyntituotot lämpölaitokselta
...3001	Myyntituotot	3146	Myyntituotot vesilaitokselta
....3010	Liiketoiminnan myyntituotot	3150	Sis/talonmiespalvelut
3001	Vesi- ja jätevesimaksut	3151	Sis/siivouspalvelut
3004	Vesihuollon liittymismaksut	3152	Sis/tilityserävuokrat
3010	Sähkön myyntituotot	...3200	Maksutuotot
3015	Kaukolämmön myyntituotot	3201	Yleishallinnon maksut
3017	Energiahuollon liittymismaksut	3200	Yleishallinnon maksut
3020	Satamatoiminnan myyntituotot	3210	Terveystuotot
3030	Puhelinlaitoksen myyntituotot	3210	Laitoshoidon asiakasmaksut
3037	Puhelinlaitoksen liittymämaksut		Avohoidon lääkäripalvelujen
3040	Joukkoliikenteen myyntituotot	3220	maksut
3050	Jätteen kulj. ja käsittelyn myyntituotot		Erikois.sair.hoidon laitoshoid.
3060	Muut liiketoiminnan tuotot	3230	as.maks.
...3080	Täydet valtiolta saadut korvaukset	3240	Muut terveydenhuollon maksut
	Valtion amm.koulutuksen	3250	Sosiaalitoimen maksut
3080	yksikköhintarah.		Maksut lapsiperheiden
3082	Yliopistosairaaloitten erit.valtionosuus	3250	kodinhuoltoavust
3083	Lääkäreiden koulutuskorvaus	3251	Muut kodinhoitoapumaksut
	Sair.hoitokorv./vangit,sivili-ja	3257	Hoitopäivämaksut
3084	varusm.	3261	Muut sosiaalitoimen maksut
3085	Pakolaisten toimeentulokorvaukset	3270	Opetus- ja kulttuuritoimen maksut
	Sotilasvammalain mukaiset	3270	Lukukausimaksut
3086	korvaukset		Muut opetus- ja kulttuuritoimen
3087	Lomituspalvelukorvaukset	3275	maksu
	Asiakaskoht. velkaneuvonnan		Sis/muut opetus-ja kultt.toimen
3088	korvaukset	3276	maksu
3099	Muut korvaukset	3280	Yhdyskuntapalvelujen maksut
....3100	Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä		Suunnittelu- ja mittaus toiminnan
3100	Kotikuntakorvaukset	3280	maks
	Jäsenkuntien maksut/korvaukset		Rakennusvalvonta- ja -
3110	kunt.yht.	3285	tarkastusmaksut
3115	Muut yhteistoimintakorvaukset	3286	Tori- ja venepaikkamaksut
...3130	Muut suoritteiden myyntituotot		Muut yhdyskuntapalvelujen
3130	Työterveyshuollon maksut	3287	maksut
3131	Aterian myyntitulot	3290	Muut palvelumaksut
3132	Työterveyshuolto/ labra	3290	Pysäköintimaksut
3133	Työterveyshuolto/ röntgen	3291	Ateriamaksut
	Oppisopimuskoulutuksen	3292	Korvaukset
3135	koul.korvaukset	3293	Lomituspalvelumaksut
	Täyskustannusmaksut	3294	Muut palvelumaksut
3136	pakoll.vakuutuksista		
3140	Muut myyntituotot		
3141	Sis/nyntituotot		
3142	Sis/majoitus- ja ravitsemispalvelut		
3143	Sis/konekeskuksen palvelut		

- 3295 Pääsymaksut
- ...3300 Tuet ja avustukset
  - 3300 Työllistämistuki
  - 3310 Maakunnan kehittämisraha
  - 3315 EU-tuki kunnan kehittämisprojektii
  - 3320 Yhdistymisavustukset

3325 Koulumatkatuki	
Valtion korv. kuntouutt.	4014 Vuosilomansijaiset ja muut sijaiset
3327 työtoiminnasta	4015 Muut palkat
Valt.os perustoim.tulotuen	4020 Luottamushenkilöiden palkkiot
3328 kustannuksii	Viranhaltijain ja työntek.
3330 Muut tuet ja avustukset/valtiolta	4021 kok.palkkiot
3331 Muut tuet ja avustukset/muilta	4022 Asiantuntijapalkkiot
3332 Matalapalkkatuet	4023 Ay-luottamushenkilöiden palkkiot
3340 Tuet ja avustukset muilta kunnilta	4025 Ansionmenetykskorvaukset
...3400 Muut toimintatuotot	4058 Laskennallisten alvien palkat
....3410 Vuokratuotot	4059 Alv-palkat
3410 Asuntojen vuokrat	4065 Aktivoidut palkat ja palkkiot
3420 Muiden rakennusten vuokrat	4230 Sairausvakuutuskorvaukset
3421 Sis/muiden rakennusten vuokrat	4240 Tapaturmakorvaukset
3430 Maa- ja vesialueiden vuokrat	Muut Kansaneläkelaitoksen
3450 Koneiden ja laitteiden vuokrat	4250 korvaukse
3460 Muut vuokratuotot	Muut henkilöstömenojen
3461 Sis/muut vuokratulot	4260 korjauserät
....3500 Muut toimintatuotot	
3501 Pysäköintivirhemaksut	....4004 Jaksotetut palkat ja palkkiot
3505 Elatustukimaksut	4060 Jaksotetut palkat ja palkkiot
3510 Käyttöomaisuuden myyntivoitot	....4005 Aktivoidut palkat ja palkkiot
Oppilaan omavastuu	...4100 Henkilösivukulut
3520 koulumatkakustann	....4101 Eläkekulut
Vakuutusyhtiöiden vahinkovak.	4101 KuEL-maksut
3521 korvauks	4102 Eläkemenoperusteinen KuEL
3525 Toimenpidepalkkiot	4103 Kertasuoritteiset KuEL-maksut
3526 Perustoimeentulotuen takaisinperintä	4104 Työkyvyttömyyseläkemaksu
Tarvehark.ja ennaltaehk.ttt:n	4110 Muut työeläkemaksut (LEL, TaEL)
3527 tak.perint	4111 Opettajien eläkevakuutusmaks
3530 Muut tuotot	4120 Kunnan maksamat eläkkeet
..3600 Valmisteverastojen muutos	4125 Hautausavustukset
..3700 Valmistus omaan käyttöön	4130 Jaksotetut eläkekulut
3700 Valmistus omaan käyttöön	4135 Aktivoidut eläkekulut
..4000 TOIMINTAKULUT	....4150 Muut henkilösivukulut
...4001 Henkilöstökulut	Kansaneläke- ja
....4002 Palkat ja palkkiot	4150 sairausvakuutusmaks
.....4003 Maksetut palkat ja palkkiot	4160 Työttömyysvakuutusmaksut
4001 Vakinaisten viranhaltijain kk-palkat	4170 Tapaturmavakuutusmaksut
4002 Työsuhteisten kuukausipalkat	4180 Muut sosiaalivakuutusmaksut
4003 Opettajien palkat	Tuntipalkkaisten
4004 Opettajien lisätyöt	4181 sosiaalimaksujaksotu
4005 Opettajien koulutusajan palkat	4190 Jaksotetut sosiaalivakuutusmaksut
4007 Vakinaisten lääkäreiden palkat	Aktivoidut
4008 Lääkäreiden sijaiset	4200 sosiaalivakuutusmaksut
4009 Lääkäreiden toimenpidepalkkiot	...4300 Palvelujen ostot
4010 Tunti- ja urakkapalkat	...4301 Asiakaspalvelujen ostot
4011 Tuntipalkkaisten lomapalkkajaksotus	4300 Asiakaspalvelujen osto valtiolta
4012 Erilliskorvaukset	4301 Asiakaspalvelujen osto kunnilta
4013 Sairaus- ja äitiyslomansijaiset	

Asiakaspalvelujen osto
4302 kuntayhtymil
Asiakaspalvelujen osto/lasten
4304 laitosh
4305 Asiakaspalvelujen osto muilta

4306	Yhteispäivystyspalvelujen osto ky:ltä	4474	Maksupostit
4307	Lääkäripalvelujen osto muilta	4475	Suhdetoiminta ja edustus
4308	Lääkäripalvelujen ostot kunnilta	4476	Sis/suhdetoiminta ja edustus
4309	Lääkäripalvelujen ostot ky:ltä	4477	Ystävyyuskuntatoiminta
4315	Palveluseteli	4480	Aktivoidut palvelujen ostot
...4340	Muiden palvelujen ostot	4485	Palvelujen osto lämpölaitokselta
4340	Asiantuntijapalvelut	4486	Palvelujen osto vesilaitokselta
	Sis/toimisto- pankki-ja	4490	Sis/talonmiespalvelut
4341	asiantunt.palv	4491	Sis/siivouspalvelut
4342	ICT-palvelut (ent. Atk-palvelut)	4492	Sis/tilityserävuokrat
4343	Toimistopalvelut	...4500	Aineet, tarvikkeet ja tavarat
4344	Rahoitus- ja pankkipalvelut	...4501	Ostot tilikauden aikana
4350	Painatukset ja ilmoitukset	4500	Toimisto- ja koulutarvikkeet
4360	Postimaksut	4501	Sis/toimisto-ja koulutarvikkeet
4370	Vakuutukset	4510	Kirjallisuus
4380	Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	4511	Sis/kirjallisuus
4381	Sis/puhtaanapito- ja pesulapalvelut	4520	Elintarvikkeet
	Rakennusten rak.ja	4521	Sis/elintarvikkeet
4390	kunn.pitopalvelut	4530	Vaatteisto
4395	Alueiden rak.ja kunn.pitopalvelut	4531	Sis/vaatteisto
4400	Koneiden ja laitt. rak/kunn.pitopalv.	4540	Lääkkeet
4410	Majoitus- ja ravitsemispalvelut	4542	Hoitotarvikkeet
4411	Sis/majoitus- ja ravitsemispalvelut	4543	Hoitotarvikkeet/ilmaisjakelu
	Koulutuksen majoitus- ja	4550	Puhdistusaineet ja -tarvikkeet
4412	ravitsemispalv	4560	Poltto- ja voiteluaineet
4420	Matkustus- ja kuljetuspalvelut	4570	Lämmitys
4421	Sis/matkustus- ja kuljetuspalvelut	4571	Sähkö
4422	Koulutuksen matkakustannukset	4572	Vesi
4423	Koulukuljetukset	4580	Kalusto
4424	Sos.huoltolain muk.kuljetuspalvelut	4581	Sis/kalusto
4425	Kansainvälisyysmatkat		Apuvälineet, lääkinnällinen
4430	Muut sosiaali- ja terveyspalvelut	4582	kuntoutus
4431	Sis/sosiaali- ja terveyspalvelut	4583	Apuvälineet, lainattavat
4432	Laboratoriopalvelut	4590	Korjaus- ja rakennusmateriaali
4433	Röntgenpalvelut	4600	Muu materiaali
4434	Tutkimusmaksut	4601	Sis/muu materiaali
4435	Hoitopalvelumaksut		Käyttöom. aktivoidut
	Työterveyshuollon	4640	aineet,tarv.tavar
4436	asiantuntijakorvauks	4645	Lämmönosto lämpölaitokselta
4440	Koulutuspalvelut	4646	Vedenosto vesilaitokselta
4441	Sis/koulutuspalvelut	...4670	Varastojen lisäys/vähennys
4442	Kulttuuripalvelut	4670	Varastojen lisäys/vähennys
4445	Koulutuskorvaukset työnantajille	...4700	Avustukset
4450	Osuus verokustannuksiin	...4701	Avustukset kotitalouksille
4460	Muut yhteistoimintaosuudet	4700	Lasten kotihoidon tuki
4470	Muut palvelut	4702	Lasten kotihoidon tuen kuntali
4471	Sis/muut palvelut	4705	Yksityisen hoidon tuki
4472	Konekeskuksen palvelut		
4473	Sis/konekeskuksen palvelut		

4707	Yksityisen hoidon tuen kuntalisä		
4710	Omaishoidon tuki	..5500	Valtionosuudet
4715	Elatustuki		Kunnan peruspalvelujen
4720	Perustoimeentulotuki	...5501	valtionosuus
4721	Tarveharkintainen toimeentulotu	5500	Yleinen valtionosuus
4722	Ennaltaehkäisevä toimeentulotuk		Verotuloihin perust. valtionosuk.
4723	Kuntouttava työtoiminta	5502	tasaus
4725	Vammaisille annetut avustukset	5510	Kunnan peruspalvelujen valt.osuus
4727	Koulumatkatuki		Opetus- ja kultt.toimen rahoituslain
4730	Muut avustukset kotitalouksille	...5700	mu
4732	Kesä-kunnossapito		Kunnan opetus- ja kult.toim.
4733	Talvi-kunnossapito	5700	valtionos.
4734	Teiden peruskorjaus		Opetus-ja kult.toimen muut
...4740	Avustukset yhteisöille	5701	valt.osuud
4740	Avustukset yhteisöille	...5800	Muut valtionosuudet
4741	Työmarkkinatuen kuntaosuus	5850	Muut valtionosuudet
...4750	Avustukset liikelaitoksille	...5890	Verotulojen menetysten korvaus
4750	Avustukset liikelaitoksille	5890	Verotulojen menetysten korvaus
...4800	Muut toimintakulut	..5900	Arvonlisäveron takaisinperintä
...4801	Vuokrat	..6000	Rahoitustuotot ja -kulut
4800	Maa- ja vesialueiden vuokrat	...6001	Korkotuotot
	Rakennusten ja huoneistojen		Korkotuotot antolainoista
4820	vuokrat	6000	ulkopuolisille
	Sis/rakennusten ja huoneistojen		Korkotuotot antolainoista
4821	vuokr	6010	liikelaitok.
4840	Koneiden ja laitteiden vuokrat	6020	Korkotuotot sijoituksista ja talletuk.
4842	Muut leasingvuokrat	6030	Maksuliikennetilien korot
4843	Rakennusten leasingvuokrat	...6100	Muut rahoitustuotot
4860	Muut vuokrat		Osinkotuotot ja osuuspääomien
4861	Sis/muut vuokrat	6100	korot
...4900	Muut toimintakulut	6110	Liikelaitosten peruspääoman tuotto
4900	Välilliset verot	6115	Korvaus peruspääomasta
4910	Välittömät verot	6120	Verotilitysten korot ja korotukset
4920	Käyttöomaisuuden myyntitappiot	6130	Viivästyskorkotulot
4930	Ulosottokulut		Peruspääoman korot
4931	Luottotappiot	6140	kuntayhtymiltä
4932	Jäsenmaksut/muut yhteisöt	6145	Toimeksiantojen pääomakorot
4935	Toimenpidepalkkiot	6150	Kurssivoitot rahoituslainoista
4940	Muut kulut	6160	Arvopapereiden myyntivoitot
4990	Aktivoidut muut kulut	6165	Sisäiset vakuutusmaksut
..4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	6170	Muut rahoitustuotot
..5000	Verotulot	6180	Arvon alentumisten palautumiset
5000	Kunnan tulovero	...6200	Korkokulut
5100	Kiinteistövero	6210	Korkokulut lainoista ulkopuolisilta
5200	Osuus yhteisöveron tuotosta	6230	Korkokulut lainoista liikelaitoksilta
5300	Koiravero	6240	Maksuliikennetilien korot
5400	Muut verot		Korkojohd. liitt. korkokulut ja -
		6250	tuotot
		...6300	Muut rahoituskulut

6300 Peruspääoman korot jäsenkunnille
6310 Verotilitysten korot
6320 Viivästyskorot ja korotukset
6330 Kurssitappiot rahoituslainoista
6350 Luottoprovisiot
Arvon alentum. vaiht.vast.
6360 rahoit.varoi

- 6370 Arvonalent. pys.vast. sijoituks
- 6380 Muut rahoituskulut
- ..6999 VUOSIKATE
- ..7000 Poistot ja arvonalentumiset
- ...7100 Suunnitelman mukaiset poistot
  - 7100 Poistot aineettomista oikeuksista
  - 7110 Poistot tietokoneohjelmista
  - 7120 Poistot muista pitkävaikutt. menoista
  - 7130 Poistot rakennuksista
  - 7140 Poistot kiint. rakenteista ja laitteista
  - 7150 Poistot koneista ja kalustosta
  - 7160 Poistot muista aineell. hyödykkeistä
  - 7210 Muut lisäpoistot
    - Pysyvien vastaavien myyntivoitot/-
- ...7200 tappi
  - Pysyvien vastaavien myyntivoitot/-
  - 7200 tappi
- ...7230 Arvonalentumiset
  - Pysyvien vast. hyödyk.
  - 7230 arvonalentumise
    - Vaiht.vastaavien poik.
  - 7240 arvonalentumise
  - 7250 Arvonalentumisten palautumiset
- ..8000 Satunnaiset erät
- ...8001 Satunnaiset tuotot
  - 8000 Käyttöomaisuuden myyntivoitot
  - 8010 Omistussuoksien luovutukset
    - Vahingon-/takauskorv. ja
  - 8020 sopimussakot
  - 8030 Saadut akordit ja konserniavustukset
    - Kirjauskäytän. muutoksesta aih.
  - 8040 oikaisut
  - 8050 Muut satunnaiset tuotot
- ...8100 Satunnaiset kulut
  - 8100 Käyttöomaisuuden myyntitappiot
  - 8110 Omistussuoksien luovutukset
    - Vahingon-
    - 8120 /takauskorvaukset,sopimussa
      - Annetut akordit ja
    - 8130 konserniavustukset
      - Kirjauskäytän. muutoksista aih.
    - 8140 oikaisu
    - 8150 Muut satunnaiset kulut
- ..8499 TILIKAUDEN TULOS
- ..8500 Varausten ja rahastojen muutokset
- ...8501 Poistoeron muutos
  - 8500 Poistoeron lisäys (-)
  - 8550 Poistoeron vähennys (+)
- ...8600 Varausten muutos
  - 8600 Varausten lisäys (-)
  - 8650 Varausten vähennys (+)
- ...8700 Rahastojen muutos
  - 8700 Rahastojen lisäys (-)
- ..8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ

17444	Muu ympäristötoimi	18053	22%:n alv vähennyskelpoiset
17445	Vuokra-asuntojen sähkölaskut	18054	12%:n alv vähennyskelpoiset
		18055	22%:n alv yht.vero
17446	Rakennusvalvontamaksut		vähennyskelpoiset
17451	Yleishallinnon laskut	18058	9% vähennysjärjestelmä
17453	Aravalaskut	18059	13% vähennysjärjestelmä
17460	Pegasos myyntisaamiset	18060	23% vähennysjärjestelmä
17461	Pegasos aravalainalaskut	18061	23% rakent.palv.osto/ vähenn
17480	Vanhat vuokrasaatavat/RvtIV	18062	24% Eu-palvelut/tavarat/vähenn
17481	Kiha-vuokrasaatavat	18063	23% Osto ulkomaalaiselta/vähenn
17482	Kiha-vuokrankanto		
saatav/ennako		18070	10% vähennysjärjestelmä
17498	Myyntireskontran välitili	18071	14% vähennysjärjestelmä
17499	Myyntireskontran selvittelytili	18072	24% vähennysjärjestelmä
.....1750	Lainasaamiset	18073	24% rakent.palv.osto/vähenn
17452	Taloushallinnon laskut	18081	8%:n alv palautuskelpoiset
1750	Lainasaamiset tytäryhteisöiltä	18082	17%:n alv palautuskelpoiset
1755	Lainasaamiset		
jäsenkuntayhtymiltä		18083	22%:n alv palautuskelpoiset
1758	Lainasaamiset		
omistusyhteisyyhteis		18084	12%:n alv palautuskelpoiset
1760	Lainasaamiset muilta kunta- ja		
kunt		18085	22%:n alv yhteisövero palaut
1762	Lainasaamiset valtiolta	18086	Laskennallinen 5% arvonnisä
1763	Lainasaamiset		
VESIHUOLTOLAITOK		18088	9% palautusjärjes
1765	Kunnan sisäiset lainasaamiset	18089	13% palautusjärjestelmä
1766	Palkkaennakkosaatavat	18090	23% rakent.palv.osto/palaut
1767	Vaalan toiminta-apu Ry	18091	23% palautusjärje
1768	Kyläyhdistyksiltä	18092	23% Eu-palvelut/tavarat/pal
1770	Lainasaamiset muilta (la)	18093	24% Eu-tavaroist
.....1780	Muut saamiset	18094	10% palautusjärje
1780	Muut saamiset tytäryhteisöiltä	18096	14% palautusjärje
1785	Muut saamiset		
jäsenkuntayhtymiltä		18097	24% palautusjärje
1790	Muut saamiset		
omistusyht.yhteisöil		18098	24% rakent.palv.o
1791	Käyttötalouden		
valtionosuussaamis		1810	Muut saamiset
1792	Investointien		
valtionosuussaamiset		1812	Postimaksujen selv
1795	Kunnan sisäiset muut saamiset	1815	Siirtosaamiset
1796	Käyttöomaisuuden välitili	1816	Siirtyvät korot
1797	Pääkassan välitili	1815	Siirtyvät korot tytäryhteisöil
1798	Menojen selvittelytili	1818	Siirtyvät korot jäsenkuntayht
17982	Palkkasaatavien tili	1819	Siirtyvät korot omistusyhteys
1799	Rahatilien väliset siirrot	1820	Siirtyvät korot liikelaitoksilta
1800	Elatustukimaksusaamiset	1821	Siirtyvät korot mui
1802	Koiraverosaamiset	1822	Muut siirtosaamis
1805	Arvonnisäverosaamiset	1822	Muut siirtosaamiset tytäryht
18051	8%:n alv vähennyskelpoiset	1823	Muut siirtosaamiset jäsenkun
18052	17%:n alv vähennyskelpoiset	1824	Muut siirtosaam. omistusyht

1825	Muut siirtosaamiset liikelaitoksilta	...2015	Muut omat rahastot
18251	SIIRTOSAAMISET		
LÄMPÖLAITOKSELTA		2015	Rahastopääomat
18252	SIIRTOSAAMISET		
VESILAITOKSELTA		...2040	Edellisten tilikausien yli/alijäämä
1826	Muut siirtosaamiset muilta	2040	Edell. tilikausien yli-/alijäämä
1827	Siirtosaam.Rokuanjärventien peruskorj.	...2050	Tilikauden yli-/alijäämä
1828	Työllistämistukisaamiset	2050	Tilikauden yli-/alijäämä
		..2100	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET
...1830	Rahoitusarvopaperit	...2101	Poistoero
....1831	Osakkeet ja osuudet	2100	Poistoero
1830	Osakkeet ja osuudet		
....1850	Sijoitukset	...2110	Vapaaehtoiset varaukset
rahamarkkinainstrumentteihin		2110	Investointivaraukset
1850	Sijoitukset valtion velkasitoumuksiin	..2120	PAKOLLISET VARAUKSET
1855	Sijoitukset kuntatodistuksiin		
1860	Sijoitukset muihin	...2121	Eläkevaraukset
rahamarkkinainstrum.		2120	Eläkevaraukset
....1870	Joukkovelkakirjalainasaamiset	...2131	Muut pakolliset varaukset
1870	JVK-saamiset valtiolta		
1875	JVK-saamiset kunnilta ja	2130	Pakollinen varaus kuntayhtymät
kuntayhtymiltä		2131	Kaatopaikkavaraus
1880	JVK-saamiset muilta	2132	Rakennusten purkuvaraus
....1890	Muut arvopaperit	2133	Kajaanin kaupunki/Kainuun pelastuslaito
1890	Muut arvopaperit	..2300	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT
...1900	Rahat ja pankkisaamiset	...2301	Valtion toimeksiannot
1900	Kassatilit	2300	Välitetyt aravalainat
1901	Korttisaatavatili	2310	Välitetyt valtion lainat
1920	Sampo 800015-860839/yleinen	2320	Muut valtion toimeksiantojen pääomat
1921	Sampo 800013-70296718/perusturva		
1922	Sampo 800014-	2321	Rintamaveteraanien kuntoutus
2184429/korjausavustukset		2322	Energiataloudelliset avustukset
1930	Kainuun Op 576096-1150/yleinen		
1931	Kainuun Op 576096-415632/kiha-	...2325	Lahjoitusrahastojen pääomat
vuokrat			
1932	FI0451380820026155/Yht.koulun	2325	Testamenttilahjoitus
opp.kunta			
1933	FI8057609620014050/lukion	2326	Valtion perintö(Väisänen Joona)
opiskelijakun			

1934	Nordea FI7418413000005756	2327	Lammenrannan vihkiäiset
1940	Postisiirtotilit	2328	Oulujärven koulun 50 v-juhla
1960	Talletustilit	23281	Lukion 50 v-juhla
1980	Sisäiset yhdystilit	23282	Koulukeskuksen vihkiäisjuhla
.2000	VASTATTAVAA	23283	Yhtenäiskoulun oppilaskunta
..2001	OMA PÄÄOMA	23284	Lukion opiskelijakunta
...2002	Peruspääoma	2329	K.Takalan stipendit
2000	Peruspääoma	2391	Kansalaisopiston stipendit
...2005	Liittymismaksurahasto	2392	Lukion muut stipendit
2005	Liittymismaksurahasto	...2330	Muut toimeksiantojen pääomat
...2010	Arvonkorotusrahasto	2330	Asuntoyhtiöiden rakennusaikaiset tulot
2010	Arvonkorotusrahasto	2350	Henkilöstökassa

2360	Elatusturvan ulkoinen selvittelytili	2464	Muut velat muille kunta/kuntayhtym.(pa)
2361	Elatusavun selvittelytili	2466	Muut velat valtiolle (p.a)
2362	Elatusavun välitystili	2467	Sisäiset muut velat (p.a)
2365	Ay-jäsenmaksujentili	2468	Muut velat muille (p.a)
2375	Puoluejäsenmaksujen tili	2469	Liittymismaksut ja muut velat (p.a)
2390	Ulosottojen tili	2470	Siirtovelat
2399	Muiden toimeksiantojen pääomat	2470	Siirtyvät korot tytäryhteisöille (p.a)
..2400	VIERAS PÄÄOMA	2472	Siirtyvät korot jäsenkuntayhtymille (pa)
...2401	Pitkäaikainen	2475	Siirtyvät korot osakkuusyhteisöiltä (pa)
....2402	Joukkovelkakirjalainat	2477	Siirtyvät korot liikelaitoksille (p.a)
2400	JVK-lainat markkamääräiset (p.a)	2478	Siirtyvät korot muille (p.a)
2405	JVK-lainat valuuttamääräiset (p.a)	2471	Siirtyvät korot
....2410	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	..2500	Lyhytaikainen
2410	Sampo pankki Oyj (p.a)	2501	Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat
2411	Kuntarahoitus Oy:ltä (p.a)	2500	JVK-lainat markkamääräiset (l.a)
2412	Lainat Kuntien Asuntoluotto Oy:ltä (p.a)	2505	JVK-lainat valuuttamääräiset (l.a)
2413	Lainat muilta kotim. rah./vak.lait.(p.a)	2510	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
2414	Lainat ulkom. rah./vak.laitoksilta (p.a)	2510	Sampo pankki Oyj (l.a)
2416	Osuuspankki (p.a)	2511	Kuntarahoitus Oy:ltä (l.a)
....2420	Lainat julkisyhteisöiltä	2512	Lainat Kuntien Asuntoluotto Oy:ltä (l.a)
2420	Lainat valtiolta (p.a)	2513	Lainat muilta kotim. rah./vak.lait.(l.a)
2421	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä (p.a)	2514	Lainat ulkom. rah./vak.lait. (l.a)
2422	Lainat kuntien eläkevakuutukselta (p.a)	2515	Lyhennysosuudet/kotim.rah.laitok. (l.a)
2423	Lainat muilta sosiaaliturvarahast.(p.a)	2516	Osuuspankki (l.a)
2424	Etera-keskinäinen eläkevak.yhtiö(p.a)	2520	Lainat julkisyhteisöiltä
....2430	Lainat muilta luotonantajilta	2520	Lainat valtiolta (l.a)
2430	Lainat muilta kotim. luotonantajilta(pa)	2521	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä (l.a)
2435	Lainat muilta ulkom. luotonantajilta(pa)	2522	Lainat kuntien eläkevakuutukselta (l.a)
....2440	Saadut ennakot	2523	Lainat muilta sosiaaliturvarahast.(l.a)
2440	Saadut ennakot tytäryhteisöiltä (p.a)	2524	Etera-keskinäinen eläkevak.yhtiö (l.a)
2442	Saadut ennakot jäsenkuntayhtymiltä (p.a)	2525	Lyhennysosuudet/julkisyhteisöt (l.a)
2445	Saadut ennakot osakkuusyhteisöiltä (p.a)	2530	Lainat muilta luotonantajilta
2446	Saadut sisäiset ennakot (p.a)	2530	Lainat muilta kotim.luotonantajilta (la)
2447	Kiha-vuokravakuudet (p.a)	2531	Lainat muilta ulkom.luotonantajilta (la)
2448	Saadut ennakot muilta (p.a)	2535	Lyhennysosuudet/muut luotonantajat (l.
....2450	Ostovelat	2536	Kassalainat (l.a)
2450	Ostovelat tytäryhteisöille (p.a)	2540	Saadut ennakot
2451	Ostovelat jäsenkuntayhtymille (p.a)	2540	Saadut ennakot tytäryhteisöiltä (l.a)
2452	Ostovelat omistusyht.yhteisöiltä (p.a)	2541	Saadut ennakot jäsenkuntayhtymiltä (l.a)
2453	Sisäiset ostovelat (p.a)	2542	Saadut ennakot osakkuusyht.yhteis. (l.a)
2454	Ostovelat muille (p.a)	2543	Työkeskuksen ennakot (l.a)
....2460	Muut velat	2544	Kiha-vuokraennakot (l.a)
2460	Muut velat tytäryhteisöille (p.a)		
2462	Muut velat jäsenkuntayhtymille (p.a)		
2463	Muut velat osakkuusyhteisyhteisöille(pa)		

....2545	Ostovelat	2570	Siirtovelat
2545	Ostovelat tytäryhteisöille (l.a)	2571	Siirtyvät korot
2546	Ostovelat jäsenkuntayhtymille (l.a)	2570	Siirtyvät korot tytäryhteisöille
2547	Ostovelat/ TTT ja lastensuojelu (l.a)	2571	Siirtyvät korot jäsenkuntayhtymille
2548	Sisäiset ostovelat (l.a)	2572	Siirtyvät korot osakkuusyht.yhteisöille
25481	Ostoreskontra/Kirjauspiste 01(perust)	2574	Siirtyvät korot liikelaitoksille
25482	Ostoreskontra/Kirjauspiste 02(sivistys)	2575	Siirtyvät korot muille
25483	Ostoreskontra/Kirjauspiste		
03(tekninen)		2580	Lomapalkkajaksotus
25484	Kunnan ostolaskut	2580	Lomapalkkajaksotus
25485	Kierrätettävät ostolaskut	2581	Tuntipalkkaisten lomapalkkajaksotus
25488	Ostoreskontran välitili/Pegasos	2582	Muut jaksotukset
25489	Ostoreskontran välitili	2583	Valtionosuusennakot
2549	Ostovelat muille (l.a)	2583	Valtionosuusennakot
....2550	Muut velat	2584	Muut siirtovelat
2550	Muut velat tytäryhteisöille (l.a)	2584	Muut siirtovelat tytäryhteisöille
2551	Muut velat jäsenkuntayhtymille (l.a)	25841	Laskennallinen vero
2552	Muut velat osakkuusyht.yhteisöille (l.a)	2585	Muut siirto velat jäsenkuntayhtymille
2554	Sisäiset muut velat (l.a)	2586	Muut siirtovelat osakkuusyht.yhteisöille
2555	Muut velat muille (l.a)	2587	Muut siirtovelat liikelaitoksille
2556	Tilitettävä arvonlisävero	25871	SIIRTOVELAT LÄMPÖLAITOKSELLE
25561	ALV 8% Myynti	25872	SIIRTOVELAT VESILAITOKSELLE
		2588	Työttömyys-ja
25562	ALV 17% Myynti	tapaturmavak.m/työnantaja	
25563	ALV 22% Myynti	2589	Taloudellinen tuki/ työnantaja
25564	ALV 22% Myynti/Palkat	25891	KUEL-maksu/ työnantaja
25565	ALV 12% Myynti	25892	Eläkemenoper.KUEL-maksu/ työnantaja
25567	ALV 9%:n myynti	25893	Varhe-maksu/ työnantaja
25568	ALV 13%:n myynti	25894	LEL-maksu/ työnantaja
25569	ALV 23%:n myynti	25895	VEL-maksu/ työnantaja
2557	Ennakkonpidätysvelka (l.a)	25896	TAEL-maksu/ työnantaja
25570	ALV 23% Myynti/Palkat	2590	Työttömyysvakuutusmaksu/ palkansaaja
25571	ALV 23% Myynti/ Käännetty	25901	KUEL-maksu/ palkansaaja
25572	ALV 10%:n myynti	25902	KUEL-maksu/ luottamushenkilö
25573	ALV 14%:n myynti	25903	LEL-maksu/ palkansaaja
25574	ALV 24%:n myynti	25904	VEL-maksu/ palkansaaja
25575	24% Rak.palv/ EU/ maksettava alv	25905	TAEL-maksu/ palkansaaja
25576	ALV 24% Myynti/Palkat	2599	Muut siirtovelat muille
2558	Sosiaaliturvamaksuvelka (l.a)	2600	Keva/eläkemenoperust. ja varhe
2559	Maksamattomat palkat (netto)	.2999	NETTO
2560	Tulojen selvittelytili		
25601	Palkoista peritt.selvittelytili		
25602	Vuokrien selvittelytili		
2561	Kehitysvamm.tukiliitto		
25611	Huollettavien tili 1		
25612	Huollettavien tili 2		
2562	SOTE/ Selvittelyt		

14. HYVINVOINTISUUNNITELMAN ARVIOINTI 2021

1. Lapset ja lapsiperheet

Visio ja päämäärä: Vaalassa lapsiperheillä on hyvä ja turvallista asua ja elää.

Tavoitteet:

Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli. Turvallinen lapsuus. Hyvinvointisuunnitelman avulla pystytään tukemaan tarvittaessa vanhempia tai huoltajaa heidän kasvatustavustuussaan, jotta jokainen lapsi ja perhe pärjää, voi hyvin ja kokee olonsa turvalliseksi. Tavoitteena on, että jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli sekä joku harrastus ja ystävä. Perheitä kannustetaan viettämään aikaa yhdessä.

Lapsille luodaan mahdollisuuksia vaikuttaa oman elinympäristönsä kehittämiseen. Jokainen toimija ja yhteisö Vaalassa sitoutuu hyvinvointisuunnitelman ehkäisevän päihdetyön toimintamalliin. Tehdään ennaltaehkäisevää päihdetyötä kohdennettuna lapsiperheisiin, koska lapset ovat sijaiskarsijöitä vanhempien päihteiden käytön vuoksi

2. NUORET

Visio ja päämäärät: Vaalassa jokainen nuori on arvokas

Tavoitteet:

Jokaista nuorta kannustetaan omatoimisuuteen, oman elämänsä hallintaan sekä vastuuseen valinnoistaan. Kaikilla on mahdollisuus harrastaa. Kukaan ei ole yksin. Nuoret kesätöihin

Hyvinvointisuunnitelman avulla etsitään keinoja ja toimintatapoja, minkä avulla nuori kokee olonsa turvalliseksi, pärjää ja voi hyvin. Nuorille hyvinvoinnin kannalta merkityksellisiä asioita ovat hyvät ihmissuhteet, terveys, perhe ja harrastukset.

Jokaisella nuorella tulee olla asuinpaikasta riippumatta monipuolisia vaihtoehtoja vapaa-ajalle ja harrastuksiin. Päämääränä on, että jokaisella nuorella on mielekästä tekemistä ja ystäviä. Kehitetään nuorisotalon toimintaa.

Nuorisoneuvoston rooli vahvistuu kunnanpäätöksentekojärjestelmässä kokemusasiantuntijana. Yhteistyötä vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa lisätään. Nuoria kannustetaan mukaan vapaaehtoistoimijoiksi

Nuorten aikuisten osalta korostuu tutkintoon johtavaan koulutukseen ohjaaminen, tutkinnon saaminen ja oman elämän hallinta.

Nuorten työpajatoimintaa uudistetaan ja nuorisotyön resursointia parannetaan. Kiinnitetään huomiota liikennekäyttäytymiseen ja ennaltaehkäisevään päihdetyöhön. Jokainen toimija ja yhteisö sitoutuu hyvinvointisuunnitelman ehkäisevän päihdetyön toimintamalliin sekä huomioimaan toiminnassaan koko Vaalan alueen.

3. AIKUISVÄESTÖ/TYÖIKÄISET

Visio ja päämäärät: Aikuisväestö on työkykyistä ja kokee kuuluvansa yhteisöön

Tavoitteet:

Työttömyyden ehkäisy ja työttömyyskierteen katkaisu. Työttömän hyvinvoinnin lisääminen ja työllisyysmahdollisuuksien parantaminen. Yrittäjyyden edistäminen ja olemassa olevien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen. Päihteiden käytön vähentäminen. Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä.

Keinot: Me-hengen luominen, Työpaikan ja työntekijän kohtaaminen, Työttömyyteen liittyvä hyvinvoinnin edistäminen ja aktivointitoimenpiteet (työkyvyn ylläpitäminen), Ennaltaehkäisevä päihdetyö; alkoholin haitat ja välitys (lähipiiri erityishuomioon), ylisukupolvisen kierteen katkaisu.

4. SENIORIVÄESTÖ

Visio ja päämäärät: Vaalassa senioreiden on hyvä asua ja elää! Seniorit ovat voimavara.

Tavoitteet:

Terve ja hyvinvoiva vanhusväestö. Jokaisella vanhuksella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli eikä kukaan ole yksin. Asiakas- ja palveluohjaus toimii ja on ihmistä lähellä. Vanhuksille tilanteeseen sopiva hoiva ja hoito. Turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö. Vanhuksille mielekäs elämä kotona. Teknologian ja sähköisen maailman tuominen lähelle ikäihmistä. Vanhuksille on tarjolla palveluita, joita he iän myötä tarvitsevat.

Hyvinvointisuunnitelma pystyy tukemaan ikäihmisiä siten, jotta jokainen ikäihminen pärjää, voi hyvin ja kokee olonsa turvalliseksi.

Senioreille hyvinvoinnin kannalta merkittäviä asioita ovat, että arjen asiat sujuvat, kodin ja asumisen turvallisuudesta on huolehdittu, naapuriapua on eri-ikäisille, yhteisöllisyys on voimakasta ja sosiaali- ja terveystalvet järjestetty lähipalveluna.

Jokainen toimija ja yhteisö sitoutuu hyvinvointisuunnitelman ehkäisevän päihdetyön toimintamalliin sekä huomioimaan toiminnassaan koko Vaalan alueen. Jokainen toimija ja yhteisö sitoutuu hyvinvointisuunnitelman ehkäisevän päihdetyön toimintamalliin sekä huomioimaan toiminnassaan koko Vaalan alueen.

Lapset ja lapsiperheet

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Tilinpäätös 2021
Jokaisella lapsella on sellaista	Erilaisia ilmaisia tapahtumia perheille: liikuntatapahtumat,	Hyvinvointipalvelut, vanhempainyhdistykset, kyläyhdistykset,	Kesällä järjestimme läpi kesän erilaisia maksuttomia tapahtumia ja lajikokeiluja

tekemistä, josta tulee hyvä mieli	kotiseutuun ja historiaan tutustumista.	liikuntaseurat, järjestöt ja yhdistykset	lapsille, nuorille ja perheille. Yhdistykset järjestivät toiminta-avustuksella tapahtumia, joita raportoivat omissa toimintakertomuksissaan.
	Enemmän toimintaa kesälle esim. kiertävät puulaakisat. Neittävän kyläyhdistyksen leirit.	Hyvinvointiosasto, urheiluseurat, Yhdistykset, järjestöt, Neittävän kyläyhdistys	Järjestettiin kiertäviä toimintailtoja sivukylillä. Vaalan karhu järjesti yleisurheilukoulua läpi kesän. Kesällä toteutimme lapsille toimintaa ulkona ja järjestimme Fortnite- lanit.
	Perheille tarjotaan mahdollisuutta varata liikuntasaleja omaan käyttöön.	Hyvinvointiosasto	Liikuntasalit maksuttain käytössä.
	Retkeilyreitit, makkaranpaistopaikat pidetään hyvässä kunnossa.	Kunnan tekninen osasto,	Verty- hanke on osallistunut retkeilypaikkojen siivoamiseen ja kunnostamiseen yhteistyössä tekniikan kanssa. Valmennuspaja Lokki on ollut myös siivoamassa ja kunnostamassa nuotiopaikkoja.
	Kohtaamispaikkatoiminnan selvittäminen ja kehittäminen. Vapaaehtoisten suunnittelutyöryhmän kokoaminen. Kohtaamispaikkatoiminnan toteuttaminen korona-aikana esim.discord-alustalla (vrt. torstaitupa nuorille), erilaisia ryhmiä. Kotiinvietävä opetus, jos ei osaa käyttää?	Hyvinvointiosasto, POPSote, vapaaehtoiset atk-tukilaiset? (nuoret)	Vaala pääsi mukaan koulutusohjelmaan Sitra Lab 3: Demokratian kapeikot ja tässä yhtenä kehittämiskohteena myös kohtaamispaikkatoiminta. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen etenee kunhan tila-asia kuntakeskuksessa selviää. Sivukylien kohtaamispaikkatoimintaa kehitettiin kylien kanssa ja toiminta aloitettiin lokakuulla Veneheitossa, Suutarinkylällä sekä keskustassa.
	Perhekeskustoiminnan aloittaminen ja sisällöllinen kehittäminen. Yhteistyössä	Vaalan kunta, Hyvinvointipalvelut, Oulunkaari, POPSote	Perhekeskustoiminnan kehittämisen alkuvaiheessa tärkeää on koota lasten ja

<p>Oulunkaaren sosiaali- ja terveyspalvelut, POPSote sekä kunta. Perhekeskus suunnittelutyöryhmän perustaminen? Tavoitteena vanhemmuutta tukevat kohtaamiset vertaistensa sekä perheiden kanssa työskentelevien tahojen kanssa. Lisätään perheiden resilienssiä, joka edistää päihitteettömyyttä, kannattelee erilaisissa kriisesissä ja tukee ihmisten ja yhteisöjen tuottavuutta. Kehitetään myös sähköistä moniammatillista perhekeskustoimintaa. Korona-aikana toiminnan aloittaminen kuten vanhempain vertaisutukiryhmä esim. discordissa.</p>		<p>lapsiperheiden toimintoja ja palveluita. Lapsen tuen polku on valmistunut. Fyysisen perhekeskuksen suunniteltu viivästy STM:n evättyä poikkeusluvan, virtuaalista yhteistyötä kehitetään kokoamalla tuen polkua.</p>
<p>Lasten kannustaminen käyttämään kirjaston palveluja ja toiminnan kehittämisen. Kirjaston hyödyntäminen koulun jälkeen.</p>	<p>kirjasto, hyvinvointipalvelut</p>	<p>Kirjaston remontti valmistui kesäkuussa. Koulu- ja päiväkotiryhmien vierailut alkoivat elokuussa. Omatoimikirjasto otettiin käyttöön remontin valmistuttua.</p>
<p>Lapsille ja nuorille "puuhapaikka" koulun jälkeen. Kylä/sivukylät</p>		<p>Torstaisin alakoululaisilla oli mahdollista osallistua Ampparin toimintaan toukokuun loppuun saakka. Kehitettiin mahdollisuuksia käyttää myös kirjastoa lasten ja nuorten kohtaamiseen.</p>
<p>Vaalan Karhu järjestää lajeihin tutustumista koululle.</p>	<p>Koulu, Vaalan Karhu</p>	<p>Ei ole voitu koronan vuoksi järjestää. Syksyllä on käynnistynyt sählykerhoja.</p>
<p>Liikuntatuokioiden järjestäminen Fobian yhteyteen. Nuoria palkataan vetäjiksi.</p>	<p>Järjestöt, hyvinvointipalvelut</p>	<p>Liikuntatuokioita ei ole voitu järjestää, koronarajoitukset.</p>
<p>Seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö, kerhot sekä</p>	<p>seurakunta</p>	<p>Koronan vuoksi toimintaa ei ole ollut keväällä. Kerhot</p>

lapsiparkki.		jatkuivat syksyllä.
Tehdään kunnan nettisivuille näkyviksi erilaiset harrastusmahdollisuudet.	Hyvinvointipalvelut, järjestöt, kansalaisopisto, musiikkiopisto	Nettisivujen kehittäminen on viivästynyt. Sisältöä tuotetaan parhaillaan
Neittävän kyläyhdistyksen liikuntapainotteinen perhekerho.	Neittävän kyläyhdistys	
Huoltajien saaminen mukaan toimintaan mm. vanhempainyhdistyksen toiminnan kehittäminen.	Vanhempainyhdistys, Varhaiskasvatus, yhtenäiskoulu, hyvinvointipalvelut, kansalaisopisto, musiikkiopisto, seurakunta, järjestöt (mm. 4H, MLL, urheiluseurat, kyläyhdistykset, Vaalan kulttuuriklubi)	Vanhempainyhdistystä aktivoitu osallistumaan esimerkiksi nuorteniltojen valvontaan.
Järjestöjä tuetaan eri tapahtumien, kerhojen ja / tai kurssien järjestämisessä. Koko perheen olympialaiset.	Hyvinvointiosasto, urheiluseurat, Yhdistykset, järjestöt, Neittävän kyläyhdistys	Leikkimieliset olympialaiset järjestettiin kesällä Sahanrannan uimarannalla.
Järjestöt tarjoavat ilmaisia kerhoja.	Järjestöt:	
Koulujen kerhotoiminnan kehittäminen.	Koulu, järjestöt, hyvinvointipalvelut	Koulun kerhoja tarjotaan alaluokkalaisille yhdestä kahteen kertaan viikossa, riippuen luokka-asteesta. Vaalan kunta sai rahoitusta Harrastamisen Suomenmalliin. Harrastamisen Suomenmallin puiteissa tarjotaan erilaisia kerhoja viikoittain maksutta lapsille ja nuorille

			koulupäivän yhteydessä tai välittömästi sen jälkeen.
	Kylänraitti ja leikkipaikat siistejä (yhteiset) siivoustalkoot (yhteiset) toukokuussa). Polut, reitit, uimarannat.	Kunnan tekninen osasto, yksityisten kiinteistöjen omistajat. Käyttäjät ilmoittavat puutteista. Lions Club Vaala, yläkoulun Liikennefoorumi Liikenneturvan kanssa. Liikenneturvallisuuustyöryhmä järjestöt, kyläyhteisöt, varhaiskasvatus, koulu, hyvinvointiosasto, nuorisotyö	keväällä järjestettiin roskakävely-haaste kuntalaisille. Yhtenäiskoululla oli ympäristön siivouspäivä viimeisellä kouluviikolla. Retkeilyreittejä on kunnostettu kevään ja kesän aikana, kunnostus jatkuu syksyllä. Käynnistetään hankkeistaminen.
Turvallinen lapsuus	Väkivallan/perheväkivallan ehkäisytyö. Osaamisen lisääminen: Koulutusta, jotta varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilöstöllä on hyvät valmiudet tunnistaa ja auttaa perheväkivallasta kärsiviä lapsia ja nuoria. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnalla tulee olla perustietoa lähisuhde- ja perheväkivallasta ilmiönä, väkivallan vaikutuksista hyvinvointiin ja terveyteen sekä väkivallan uhrin kohtaamisesta. Kunnan asukkaat tietävät mistä apua voi hakea eli tiedon jakaminen.	Oulunkaari, kunta, POPSote	Osallistuttu PSAVI:n Miepäväki-työryhmän kehittämispalaveriin, joissa suunnitellaan koasioita Pohjois-Pohjanmaan alueella. Jaettu säännöllisesti eri somekanavissa tietoa ja auttavien tahojen yhteystietoja. Ohjattu avuntarpeessa olevia kuntalaisia eteenpäin.
	Maksuttoman IP- ja AP-toiminnan kehittäminen. Mahdollisimman monelle tarjolle.		IP- ja AP-toiminta on maksutonta.
	Vaala-setelin kehittäminen. MLL:n vauvalahja neuvolan kautta.	Hyvinvointipalvelut, MLL (Lions+kunta)	Vauvalahja on jaettu neuvolan kautta.
	Seurakunnan diakoniatyö tarjoaa vapaaehtoista perhetyötä sitä pyytävälle. Yhteistyömuotojen tunnetuksi tekeminen ja tiedottaminen.	Seurakunta, Oulunkaari, kunta	Keväällä perhetyötä pyytäviä ei ollut eikä toimintaa enää tarjota.

<p>Turvallinen asuinympäristö ja leikkipaikat.</p> <p>Kunnan kiinteistöjen ja leikkipaikkojen säännölliset tarkastukset ja havaittujen puutteiden korjaukset.</p>	<p>Kunnan tekninen osasto, yksityisten kiinteistöjen omistajat. Käyttäjät ilmoittavat puutteista.</p> <p>Lions Club Vaala, yläkoulun Liikennefoorumi Liikenneturvan kanssa. Liikenneturvallisuustyöryhmä järjestöt, kyläyhteisöt, varhaiskasvatus, koulu, hyvinvointiosasto, nuorisotyö</p>	<p>Huonokuntoisia leikkipaikkoja ei ole vielä ehditty purkaa.</p> <p>Leikkipaikkojen investoinnit ja ylläpito keskitetään jatkossa muutamiin leikkipaikkoihin.</p> <p>Kiinteistöistä (rakennukset ja ympäröivät maa-alueet) voi tehdä vikailmoituksen buildercomin kautta, ilmoitusten mukaan korjaukset suunnitellaan ja toteutetaan.</p>
<p>Lapsiperheet saavat tarvittaessa tukea varhaisessa vaiheessa.</p> <p>Esim. Lapsen tuen polkumenetelmä, Vanhempainkoulu murrosikäisten lasten vanhemmille sekä alle 10-vuotiaiden lasten vanhemmille.</p> <p>Matalan kynnyksen avun näkyväksi tekeminen (uusiutuville nettisivuille)- seudullinen palvelunumero, Palveluohjaajan työn näkyväksi tekeminen.</p> <p>Tavoitteellinen, säännöllinen, motivoiva tiedottaminen erilaisista perhettä tukevista ja auttavista palveluista kunnan somekanavissa.</p> <p>Kaikille eskareiden perheille tarjotaan Lapset puheksimenetelmää.</p>	<p>Perhepalvelut, varhaiskasvatus, koulu, neuvola, perheet, POPSote</p>	<p>Perheiden parhaaksi verkosto työstänyt vaalalaisen Lapsen (alle 13v.) tuen polun, joka tarkoitettu lapselle, josta pienikin huoli on herännyt. Lapsen tuen polku huomioi myös perheen.</p> <p>Tuen polku tekee näkyväksi kunnan, Oulunkaaren, yhdistysten, seurakunnan ja mahdollisten muiden toimijoiden toimintoja ja palveluita</p> <p>Vanhempainkoulu (Ihmeelliset vuodet -ohjelma) siirretty koronan takia syksyille 2021.</p> <p>Somessa on julkaistu säännöllisesti perheiden hyvinvointia käsittelevää aineistoa ja jaettu tietoa mm. erilaisista verkossa olevista vertaisryhmistä.</p>
<p>Lasten vanhempien ja nuorten päihteiden ongelmakäytön ja peliriippuvuuden tunnistaminen ja niihin puuttuminen.</p>	<p>Perhepalvelut, varhaiskasvatus, koulu, hyvinvointiosasto</p>	<p>Somekanavissa on jaettu tietoa, auttavien tahojen yhteystietoja, oma-apuohjelmia ja vertaisryhmiä niin nuorille kuin heidän vanhemmilleen</p>

<p>Päihdetietouden lisääntyminen: tiedon jakamista ja avointa keskustelua haasteellisistakin asioista mm. nuorten tapahtumat, nuorisotyö, koulu, perhekerhot, vanhempainillat ja somekanavat</p>		<p>(aineistoa mm. ehyt ry, päihdelinkki.fi, pelituki.fi sekä mielenterveystalo.fi) Juteltasko-tunnit ja vanhempainilta pidetty 6. luokalle syyskuussa.</p>
<p>Koulukiusaamiseen puuttumisen: Kipu-malli. Paras kaveri-hanke, toiminnallinen puuttuminen. Lapsia ja nuoria rohkaistaan ottamaan kiusaaminen puheeksi edes nimettömänä. Tukioppilastoimintaa alakouluun. Vaalan muuttavien perheiden, lasten ja nuorten erityinen huomiominen kaikkialla; miten uudet löytävät paikkansa? Vanhemmuuden tuen kehittäminen.</p>	<p>koulu, vanhempainyhdistys, hyvinvointiosasto, MLL, srk, Oulunkaari</p>	<p>Kiusaamiseen puuttumisen malli (KiPu) on käytössä yhtenäiskoulussa. Yläkoululaisista koostuvat tukioppilaat toimivat myös alakoulussa. Koulunuorisotyöntekijä toimi koululla tukena kiusaamisenvastaisessa työssä sekä ristiriitatilanteiden selvittelyssä. Koulunuorisotyöntekijä on pitänyt kaveritaitotunteja alakoululaisille.</p>
<p>Seurakunta tarjoaa perhekerhon ja lapsiparkin.</p>	<p>seurakunta</p>	<p>Keväällä perhekerhoa eikä parkkia ole ollut koronarajoitusten vuoksi. Syksyllä perhekerho jatkoit toimintaansa. Muksuparkkia ei ole järjestetty.</p>
<p>Vaalan ehkäisevän päihdetyön ohjelman mukaiset toimet otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana mm. Osaamisen lisääminen: Koulutusta päihteiden käytön tunnistamisesta sekä</p>	<p>hyvinvointiosasto, hyvinvointisuunnittelija, Ehyt ry</p>	<p>Huhtikuussa 2021 aloitti toimintansa Oulunkaaren alueiden EPT-työryhmä, jossa Vaala mukana. Oman valmiin EPT-ohjelmamme mukaisesti kampanjoitiin ja osallistuttiin valtakunnallisiin</p>

<p>puheeksi ottamisesta kaikille ehkäisevää päihdetyötä tekeville tahoille, kuten lasten, nuorten ja perheiden parissa työskenteleville ammattilaisille sekä julkisen että kolmannen sektorin toimijoille, että mahdollisimman moni kunnassa tunnistaa päihteisiin ja ongelmapelaamiseen (myös digipelaaminen) liittyvät riskit ja haitat ja osaa ottaa ne puheeksi sekä tarjota tukea/ ohjata tuen piiriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tiedon jakaminen eri tavoin eri-ikäisille, avoin muutosta motivoiva keskusteluilmapiiri -Päihteistä puhuminen mm vanhempainilloissa Juteltasko-päihdetunnit sekä vanhempainilta 4-5- luokalle keväällä 2021. (hyvinvointisuunnittelija ja kuraattori) Kouluun on koulutettu Ehyt ry:n oppien mukaiset Nuuska-agentit. Toimintaa jatketaan 2021. Koulutetaan uudet nuuska-agentit keväällä 2021. Nuuska-agentit (nykyiset) menevät esittämään toimintaansa 2021 toukokuussa Helsinkiin valtakunnallisille Päihdepäiville. PAKKA-toimintamallin (alaikäisille alkoholin ja tupakan välittämisen ehkäisy) käynnistäminen Vaalassa EPT-kampanjat 2021: -Ennalta ehkäisevän</p>		<p>teemaviikkoihin esimerkiksi toukokuulla ja kesän aikana kampanjointiin Selvin päin kesään-kampanjaa sekä osallistuttiin Kansainväliseen tupakattomaan päivään 31.5. jakamalla päivän aikana paljon eri somealustoilla tietoa tupakoinnin terveysriskeistä sekä tupakoinnin lopettamiseen liittyen. Ehkäisevän päihdetyön viikolla (45) pidettiin yläkoululaisille teemapäivä liittyen päihteisiin sekä tarjosimme vaalalaisille vanhemmille, isovanhemmille, lasten- ja nuorten kanssa työskenteleville sekä aiheesta muuten kiinnostuneille mahdollisuuden tulla kuuntelemaan LL, Lastenpsykiatri, nuorisolääkäri, asiantuntijalääkäri, tietokirjailija, kouluttaja, sertifioitu EMDR-terapeutti Raisa Cacciatoren Iloa vanhemmuuteen, työkaluja arkeen teamsesitystä. Esitys lähetettiin myöhemmin myös wilmassa kaikille vanhemmille. Somessa on jaettu säännöllisesti eri kanavilla päihdeasiaa eri kohderyhmille (päihteet, rahapelaaminen, digipeliriippuvuus, huomioden läheisetkin), erityisesti itsehoitomateriaalia, tietoa erilaisista auttavista tahoista ja ryhmistä, joihin voi osallistua etänä. Järjestöjä sekä kuntalaisia on somessa</p>
---	--	---

<p>päihdetyön eli EPT-viikkoon vko 45 osallistuminen 2021 syksyllä.</p> <p>- Anna lapselle raitis-joulu -Tipaton tammikuu (lapset ja nuoret kohdistuen vanhempiin) -Selvänä kesään-kampanja -peliviikko lisää kampanjoita löytyy ept-suunnitelmasta -Energiajuomiin ja alkoholittomaan siideriin liittyvä kampanja; ei myyntiä alle 15-vuotiaille. + EHYT ry Nuorisotyössä, koululla ja koko kunnassa hyödynnetään mm. Ehyt ry:n tarjoamia koulutuksia monipuolisesti. Ehkäisevän päihdetyön ohjelman malli + EHYT ry</p>		<p>tiedotettu ja suositeltu käymään Ehyt ry:n ilmainen Ensihuoli-koulutus. Uudet Nuuska-agentit aloittivat keväällä ja ovat kiertäneet luokissa.Päihdepäivien 2021 ohjelman muututtua, Nuuska-agenttien osuus jäikin pois. Syyskuulla on pidettu Juteltasko-päihdetunnit sekä -vanhempainilta 6. luokalle.</p>
<p>Kasvatuksessakin huomioidaan paikallisuus; luonto ja siellä liikkuminen, eläimet, erätaidot.</p>	<p>kaikki</p>	<p>Kesällä pyrittiin järjestämään paljon erilaisia tapahtumia vaalalaisissa luontokohteista. Syksyllä Nuorten työpaja oli esittelemässä koululaisille Lumotun Hallan Maata. Samalla koululaiset toivat itsemaalatut opasteleppäkertut Lumotun Hallan Maahan. Samalla neuvottiin retkeilyalueella liikkumista ja tulien tekemistä nuotiopaikalle. Hyödynnetty Ampparin pihan kotaa lasten ja nuorten kohtaamisessa.</p>

			Syksyllä järjestettiin koko perheen aartenmetsästys Kurikkavaarassa, jossa luonto ja sen tarjoamat mahdollisuudet olivat osana toteutusta.
	Liikenneturvallisuustyöryhmään osallistuminen Liikenneturvallisuuden edistämiseen liittyvät kampanjat	Kunnan tekninen osasto, yksityisten kiinteistöjen omistajat. Käyttäjät ilmoittavat puutteista. Lions Club Vaala, yläkoulun Liikennefoorumi Liikenneturvan kanssa. Liikenneturvallisuustyöryhmä järjestöt, kyläyhteisöt, varhaiskasvatus, koulu, hyvinvointiosasto, nuorisotyö	Tekninen, sivistys ja hyvinvointiosasto mukana liikenneturvallisuustyöryhmässä. Koulun alueen liikenneturvallisuuden edistämisen suunnittelu on käynnistetty. Keväällä toteutettu pyöräilypäivä alakoululaisille yhteistyössä liikenneturvan ja hyvinvointiosaston kesken. Syyskuussa yläkoululaisille liikenneturvallisuuspäivä koululla. Nuorisotyössä pureuduttu liikenneturvallisuusasioihin.
Hyvinvoivat / terveet lapset	Neuvola- ja kouluterveystarkastukset suositusten mukaisesti. Neuvolan kotikäynnit tarjotaan kaikille raskaana oleville sekä synnytyksen jälkeen. Uusi kokeilu: Lapsiperheiden kotipalvelu ilmaiseksi tietyksi ajanjaksoksi kaikille vastasyntyneille. (vaatii työntekijäresurssia lisää.)	Oulunkaari	Neuvolatarkastukset ovat toteutuneet pääosin suositusten mukaisesti. Korona-asia on vaikuttanut kuitenkin osittain tarkastusten viivästymisenä normaalista ajasta viikonkuukauden verran, koska neuvolaan ei ole pystynyt ottamaan nuhaisia lapsia tarkastukseen. Kaikkia ei ole ehtinyt rokotusten takia kutsumaan neuvolaan, mikäli vanhemmilla on jäänyt aika varaamatta. Nämä tapaukset kuitenkin hyvin vähäisiä ja ne on hoituneet kuitenkin viiveellä. Kaikki lasten ja äitien tarkastukset ovat kuitenkin toteutuneet. Kotikäyntejä on ehdotettu kaikille raskaana oleville ja ovat toteutuneet jonkun työntekijän käymänä, mikäli

		<p>oma terveydenhoitaja ollut lomalla. Kaikki asiakkaat eivät ole kokeneet tarpeelliseksi raskauden aikaista kotikäyntiä. Synnytyksen jälkeen kotikäynti on tehty kaikille. Lapsiperheiden kotipalvelu on jo ilmainen 12 kertaa/perhe. Kaikki eivät ole kuitenkaan kokeneet sitä tarpeelliseksi. Audit kyselyt ovat käytössä raskauden aikana ja tietyissä laajojen lastenneuvolatarkastuksien yhteydessä. Lomakkeet käsitellään terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastusten yhteydessä.</p>
<p>Kouluruokailun merkitys ja arvostus sekä terveelliset ateriat ja hyvät käytöstavat. Sydänmerkkiateriat ja lähiruoka. Säännöllisen ateriarhythmin tärkeyden opettaminen, hammasterveyden huomioiminen (xylitol?), erilaiset opettavat konkreettiset näyttelyt terveellisestä ruokavaliosta</p>	<p>Oppilasravintola Sapuska, varhaiskasvatus ja perusopetus</p>	<p>Totetutettu osana arjen toimiintaa.</p>
<p>Vaala osallistuu THL:n FinLapset- Lasten, nuorten ja perheiden terveys- ja hyvinvointiseurantaan. Vuonna 2020 toteutetaan seuraava tiedonkeruu (ensimmäinen FinLapset -THL nimellä), ja se kohdistuu 3–6 kuukauden ikäisiin vauvoihin ja heidän perheisiinsä. Seuraava 4-vuotiaisiin lapsiin ja heidän perheisiinsä kohdistuva tiedonkeruu on puolestaan vuonna 2022. Tiedonkeruu</p>	<p>THL</p>	<p>THL:n kouluterveyskysely tehty maaliskuussa 4. -5. ja 8. -9. vuosiluokkien oppilaille.</p>

toteutetaan posti- ja verkkokyselyllä. Kutsukirje ja tutkimusmateriaali lähetetään kohderyhmään kuuluville postitse kotiin.		
Luonnon näkyminen enemmän kaikessa mitä tehdään mm. koulutyö ja varhaiskasvatus. (Kunnan imago)	koulu, varhaiskasvatus	Luontoa pyritään hyödyntämään kaikessa toiminnassa.
Varhaiskasvatus:ensimmäisen vasu-keskustelu käydään lapsen kotona perheen sitä halutessa	varhaiskasvatus	Ei ole toteutunut.
Ammattilaisten kouluttaminen: Yhteistyö Mieli ry:n kanssa koulutusten järjestämiseksi Hyvinvoivan kasvuyhteistyömallin käyttöönotto.	Oulunkaari ja hyvinvointipalvelut	Hyvinvointiosastolta osallistuttu Mieli Ry:n mielenterveyden ensiapukoulutuksiin.
Erityisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen toimintamallin kehittäminen. Vertaisryhmät esim. nepsylapsille ja nuorille sekä heidän vanhemmilleen.	POPSote, Oppilashuoltoyhteistyö, sivistysosasto, hyvinvointiosasto, Oulunkaari	Nepsy-koulutusta järjestetään POPSote hankkeen toimesta
Opettajien positiivisen pedagogiikan-koulutus Vanhempainyhdistys toimii aktiivisena linkkinä koulun ja kodin välillä. Vanhempainyhdistys tiedonkerääjänä esim. perhekeskustoiminnan tarve. Toimenpiteiden miettiminen vanhempien vastuun aktivointiin, miten saadaan vanhempainilat kiinnostamaan ja aikuiset tulemaan paikalle ja osallistumaan. Uuden teknologian	päiväkoti, koulu, vanhemmat järjestöt Vaalan viestintätiimi Vaalan Lions Club + koulu Hyvinvointipalvelut Oulunkaari, Vaalan kunta Sivistysosasto Neittävän kyläyhdistys	Vaalan kunta on saanut koulunuorisotyön hankkeeseen rahoituksen. Koulunuorisotyöntekijä työskenteli koululla koko vuoden 2021. Koulunuorisotyöntekijä on ollut läsnä lasten- ja nuorten koulupäivässä, mahdollistanut kiireettömiä kohtaamisia, keskustellut, kuunnellut, antanut tukea ja tarvittaessa ohjannut lapsia ja nuoria tuen äärelle kuten kuraattorille sekä järjestänyt toiminnallisia hetkiä ja välituntitoimintaa.

<p>hyödyntämistä selvitetään mm. vanhempainiltojen striimaus / lukion mediakurssi.</p> <p>Oppilaskunnan toiminta lisää hyvinvointia ja osallisuutta. Oppilaskunnan roolia lapsiparlamenttina kehitetään</p> <p>Tiedottamisen kehittäminen, yhteistyö tiedottamisessa, wilma-viestinnän kehittäminen: positiivinen kannustaminen.</p> <p>Ilmaisutaidon kehittäminen (perhekerho).</p> <p>"Koulumummu ja -pappa" -toiminta</p> <p>"Hammaslääkärikummi"-toiminta.</p>		<p>Positiivisen pedagogiikan koulutusta ei järjestetty koko henkilöstölle.</p> <p>Vanhempainiltoja ei järjestetty koronatilanteen takia.</p>
<p>Lapsiperheiden avustaminen joulun alla. LC Vaala varaa 500€ jaettavaksi vähävaraisille lapsiperheille yhteistyössä kunnan sosiaalitoimen kanssa joulurahaksi (ruokaa, vaatetta, "lahjoja" lapsille).</p> <p>Joulupuukeräys Suomen Punaisen Ristin Utajärven osasto varaa vaalalaisille lapsiperheille HYVÄN MIELEN lahjakortteja joulun alla jaettavaksi.</p> <p>MLL Vaalan yhdistys ry tukee vaalalaisten lasten ja nuorten harrastustoimintaa harrastusraha-tuella. Tuki on tarkoitettu kaikille lasten ja nuorten perheille harrastuksiin ja yhteiseen tekemiseen.</p>	<p>LC Vaala Hyvinvointiosasto SPR Utajärven osasto MLL Vaalan yhdistys ry</p>	<p>MLL Vaalan yhdistys ry on jakanut harrastustukea hakeneille. Tukea voi hakea edelleen.</p> <p>Joulupuu - keräys järjestettiin, tänä vuonna perheille oli mahdollista lahjoittaa myös lahjakortteja.</p>

	Retkeilyä, ohjattuja toimintoja koko perheille ympäri vuoden.		Kesällä toteutettuja tapahtumia luonnossa.
	Erilaiset tapahtumat Kylä tapahtumat-avoimet ovet tapahtumat	Kyläyhdistykset	Kesällä vietettiin useita tapahtumia sivukylille.
	Luonnon ja Vaalan omintakeisuuden näkyminen kaikessa mitä teemme :)		
Vaalahengen kasvattaminen	Kannustetaan ja tuetaan lasten kehittyviä osallistumisen taitoja sekä osallistetaan huoltajia	varhaiskasvatus, koulut, hyvinvointiosasto, järjestöt	Kunta olemme me-hankkeen työpaja koskien Vaalan torin alueen kehittämistä koululla toukokuussa. Päiväkotiryhmä osallistui myös torin alueen kehittämistyöpajaan. Yleisötilaisuus kesäkuussa.
	Vaala-päivän kehittäminen: Kehutaan Vaalaa kilpailuohjelmanumeroksi Kierretään paikkakunnan Helmikohteita #HyväVaala-teema		Vaala-päivät suunniteltu toteutettavaksi Valentin Vaala elokuvafestivaalin osana

Nuoret

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Tilinpäätös 2021
Jokaista nuorta kannustetaan omatoimisuuteen, oman elämänsä hallintaan sekä vastuuseen valinnoistaan	Koulukopparitoimintaa jatketaan ja kehitetään. Koppari toimii aktiivisesti yhteistyössä oppilaan/opiskelijan, koulukuraattorin ja psykologin, oppilaan perheen, opettajien ja rehtorien kanssa. Koulu kannustaa osaltaan jokaista lasta löytämään itsensä omista vahvuutensa. Koulu auttaa lasta yksilönä, joka otetaan huomioon kokonaisuutena. Koulu tekee monialaista yhteistyötä muiden	Hyvinvointipalvelu, perhe, oppilas, koulu: opettajat, kuraattori, koulupsykologi Koulu ja lukio: opettajat ja koulun muut henkilökunta, perheet, vanhemmat, hyvinvointipalvelut, seurakunta, vanhempainyhdistys, oppilaat.	Koulukopparitoimintaa jatkettu. Vaalan kunta on saanut koulunuorisotyön hankeeseen rahoituksen. Koulunuorisotyöntekijä on työskennellyt koululla tammikuusta 2021 alkaen, vuoden loppuun asti. Koulunuorisotyöntekijä on ollut läsnä lasten- ja

<p>toimijatahojen ja kotien kanssa.</p> <p>Koulun tehtävä on opettamisen ohella myös kasvattaa yhteistyössä kotien kanssa.</p> <p>Oppilas- ja opiskelijahuollon lisäämisen tarpeen tarkastelu huomioiden mm lisääntyvä lukion oppilasmäärä, kouluterveyskyselyjen tuloksia (mm lisääntyntä yksinäisyyttä, perheiden toimeentulo-ongelmia) sekä koronaepidemian vaikutukset erityisesti jo ennestään huonommin voiviin lapsiin ja nuoriin.</p> <p>Uuden teknologian hyödyntämistä selvitetään mm. vanhempainiltojen striimaus / lukion mediakurssi.</p> <p>Nuorisoneuvosto ja oppilas- ja opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti.</p> <p>Nuorisoneuvostolla käytössä talousarvioon kirjattu määräraha.</p> <p>Hyvinvointipalvelut, neuvoston sihteerinä hyvinvointikoordinaattori.</p> <p>Koulujen oppilaskunnat ja vastuuopettajat</p> <p>Nuorisoneuvoston edustajalla on osallistumis- ja puheoikeus lautakuntien, kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston kokouksissa.</p> <p>Lapsiparlamenttitoimintaa kehitetään</p> <p>Oppilas- ja opiskelijakuntien toiminta lisää hyvinvointia ja</p>		<p>nuorten koulupäivässä, mahdollistanut kiireettömiä kohtaamisia, keskustellut, kuunnellut, antanut tukea ja tarvittaessa ohjannut lapsia ja nuoria tuen äärelle kuten kuraattorille sekä järjestänyt toiminnallisia hetkiä ja välituntitoimintaa.</p> <p>Tukioppilastoiminta on ollut aktiivista koronaohjeistusten sallimissa rajoissa.</p> <p>Nuorisoneuvosto toimii aktiivisesti ja jäsenet osallistuvat kunnan päätöksentekoelementteihin säännöllisesti.</p> <p>Nuorisoneuvostolla yhteinen Moposuora-projekti OulujärviLeaderin nuorisoleaderin kanssa selvityksessä.</p> <p>Nuorisoneuvosto hakee mahdollisesti avustusta OulujärviLeaderilta rahoitusta projektille.</p> <p>Nuoren tuen polku tuotettu NOP verkostossa</p> <p>Lapsiparlamentti perustettu.</p> <p>Oppilas- ja opiskelijakunnat ovat toimineet aktiivisesti.</p>
--	--	---

osallisuutta. Tukioppilastoiminta on aktiivista ja sitä kehitetään jatkuvasti, koulukummit-toiminta jatkuu		
Vaalan karhun hanke selvittää myös kyyditysasioita. Mestari-Kisälli-hanke	Vaalan Karhu	
Lisätään nuorten osallistumismahdollisuuksia sekä itsetuntemusta ja itsetuntoa lisäävää toimintaa ja tapahtumia.	koulu hyvinvointiosasto nuorisotyö etsivä nuorisotyö	Nuorisoneuvosto on toiminut aktiivisena nuorten näkemysten välittäjänä. Palavereita esim. johtavien viranhaltijoiden kanssa pidetty, aloiteita tehty kunnanhallitukselle. SitraLab-hankkeessa vahvistetaan nuorten osallisuutta mm järjestämällä nuorten ja päättäjien yhteinen demokratia-päivä lokakuussa. Nuorisoneuvosto on kerännyt nuorilta tietoa, mitä he Vaalaan haluaisivat. Nuorten työpajan nuoria osallistetaan demokratiatyöhön SitraLab -hankkeen myötä. SitraLab- tiimi järjesti päättäjien ja nuorten kohtaamisia ja tätä toimintaa jatketaan myös vuonna 2022. Päivistä saatiin kohderyhmiltä positiivista palautetta.
Hyvinvointia edistävien palveluiden hankkiminen edistetään monipuolista harrastamista Vaala-setelillä avulla esim. Moottoripajatoiminta	Hyvinvointipalvelut	Kehitetään edelleen. Moottoripajatoiminnan suhteen aloitusta toivotaan keväällä 2022

<p>Nuorten harrastushankkeen mahdollisuuksien selvittäminen (liikunta, kulttuuri, moottorikerho, eräily). Eräkummi- ja leiritoiminnan kehittäminen. (Neittävän kyläyhdistys). Nuorten illat, lisätään tapahtumia sivukylillä. Kannustetaan vanhempia yhteisten kyytien organisoimiseen. Yhteisten kyytien mahdollistaminen sivukyliltä harrastuksiin urheiluseurojen/ kyläyhdistysten organisoitavaksi. Joustavaa koulupäivää ja koulun kerhotoimintaa kehitetään ja monipuolistetaan jatkuvasti. Koulun kerhot jokaisena koulupäivänä. Moottorikerhon suunnittelu jatkuu.</p>	<p>sivistysosasto, hyvinvointipalvelut Metsästysseurat, Riistanhoitoyhdistys, Vapaa-ajankalastajat, Vaalan kulttuuriklubi, 4H järjestöt</p>	<p>Koulun kerhot toimivat jokaisena koulupäivänä. Kerhoihin osallistumattomille on parkki-toimintaa, jossa koulunuorisotyöntekijä on mukana kolmena päivänä viikossa. Vaalan kunta on saanut erityisavustusta Harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen. Kesällä toteutettiin kiertäviä nuorteniltoja.</p> <p>Nuorten työpajalla on tarjottu eri harrastuksiin tutustumismahdollisuuksia, esimerkiksi kädentaidot, ratsastus, kiipeily, keilaaminen. Moottorikerhotoimintaa ei ole vielä päästy aloittamaan</p>
<p>Koko perheen olympialaiset 2021.</p>		<p>Leikkimieliset olympialaiset järjestettiin kesällä.</p>
<p>Nuorille liikunnan harrastustilat veloituksetta ohjattuun toimintaan</p>	<p>Liikuntatilat, hyvinvointikoordinaattori, liikuntajärjestöt</p>	<p>Liikuntatilat käytettävissä maksutta.</p>
<p>Vanhempainyhdistyksen toiminnan kehittäminen. Vanhempainyhdistys tiedonkerääjänä esim. perhekeskustoiminnan tarve. Kunnan omistamien tilojen</p>	<p>Vanhempainyhdistys koulu</p>	<p>Toiminta on jatkunut entiseen tapaan.</p>

käytön arviointi.		
<p>Nuorisotila Ampparin aukioloaikoja lisätään mahdollisuuksien mukaan (fobiat ja torstaitupa). Fobiat perjantaisin, kolme eri ryhmää ikäkausittain jaettuna. Fobioihin tarvitaan kaksi valvojaa joka kerta 2021. Pienten fobia torstaisin. Torstaitupa Discordissa torstai-iltaisina yläkouluikäisille ja sitä vanhemmille. (etsivä nuorisotyö)</p>	Hyvinvointipalvelut 4H	<p>Fobiat aloitettiin ensin varausperiaatteella ja heti koronatilanteen salliessa luokittaisissa ryhmissä. Nuorisotilatoiminta Ampparilla keskeytyi sisäilmaongelmien vuoksi. Etsivän nuorisotyön Torstaitupa on järjestetty Discordissa viikottain, osallistujia on joka kerta. Kesällä Torstaitupa järjestettiin ulkona, myös sivukylille jalkautuen. Kesällä nuorisotyö järjestettiin ulkona. Toteutettiin työparityönä myös jalkautuvaa nuorisotyötä. Syksyllä nuorisotyötä tarjottiin somessa sekä kotailtoina ja Hiihtomajalla. Nuorisotila Ampparin käyttökielto sisäilmahaasteiden vuoksi vaikeutti nuorteniltojen toteuttamista.</p>
Hyvinvointipalvelut järjestää vuosittain nuorille tapahtumia ja retkiä. Lasketteluretki mahdollisuuksien mukaan.	Hyvinvointipalvelut Vaalan 4H	<p>Lasketteluretkeä ei voitu järjestää koronarajoituksista johtuen. Nuorille järjestetty toimintaa keväällä koulupäivän aikana koululle.</p>
<p>Varhainen apu nuorille. Etsivä nuorisotyö löytää alle 29 -vuotiaat nuoret, jotka eivät pääse koulutukseen tai löydä töitä. Nuorten seinätön työpaja auttaa opiskelu-, työkokeilu- tai työpaikan löytämisessä. Ohjaamo-toiminnan</p>	<p>Etsivä nuorisotyöntekijä Nuorten työpaja ja yksilövalmentaja TE-toimisto Oulunkaaren sosiaaliohjaaja Lähde-hanke Järjestöt (mm. Lions Clubin avustus) hyvinvointiosasto Oulunkaari, POPSote</p>	<p>Nuorten työpajalla on vuoden 2021 aikana ollut 16 nuorta, osa kuntouttavan työtoiminnan sopimuksella, osa yksilövalmennuksessa. Nuorten työpajalta on nuoria ohjautunut opintoihin, työelämään, palkkatuettuun työhön ja</p>

<p>suunnittelu ja aloittaminen nuorille alle 29-vuotiaille. tutustuminen Tyrnävän malliin.</p>		<p>terveydenhuollon palveluihin. Koronan takia Tyrnävän ohjaamon malliin tutustuttiin etänä. Etsivä nuorisotyöntekijä on tavoittanut, ohjannut ja tukenut nuoria koronan takia osin etänä, mutta myös kasvatusten. Pandemia-aika on vaikuttanut asiakasmäärää hieman laskien: syrjäänvetäytyvät nuoret ovat vetäytyneet entistä vahvemmin koteihinsa, eivätkä ole halunneet aloittaa yhteistyötä etsivän kanssa. Nuorisotilastot.fi-tilastojen mukaan Vaalassa koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä 2020 oli arvion mukaan minimissään 26 ja maksimissaan 43. Etsivän ohjaama torstaitupa discordissa oli toiminnassa koko vuoden ja kävijöitä oli jokaisella kerralla. Etsivä oli aktiivisesti läsnä nuorille suunnatuissa tapahtumissa, koululla sekä kesällä jalkautuvassa nuorisotyössä.</p>
<p>Vaalan ehkäisevän päihdetyön ohjelman mukaiset toimet otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana mm. Tehdään yhteistyötä NikotiiniPakka -hankkeessa. Tunnistetaan päihteiden ongelmakäyttö sekä rahapeliriippuvuus sekä myös kouluhaluttomuutta,</p>	<p>Hyvinvointiosasto Koulu Kunnan omat asiantuntijat, kuten koulupsykologi, kuraattori, etsivä nuorisotyöntekijä Ulkopuoliset luennon sijat Kaupat Oulunkaari, POPSote</p>	<p>Huhtikuussa 2021 aloitti toimintansa Oulunkaaren alueiden EPT-työryhmä, jossa Vaala mukana. Oman valmiin EPT-ohjelmamme mukaisesti kampanjoitiin ja osallistuttiin valtakunnallisiin teemaviikkoihin esimerkiksi toukokuulla ja kesän aikana</p>

<p>syrjäytymistä lisäävä digipeliriippuvuus. Osaamisen lisääminen: Koulutusta päihteiden käytön tunnistamisesta sekä puheeksi ottamisesta kaikille ehkäisevää päihdetyötä tekeville tahoille, kuten lasten, nuorten ja perheiden parissa työskenteleville ammattilaisille sekä julkisen että kolmannen sektorin toimijoille, että mahdollisimman moni kunnassa tunnistaa päihteisiin ja ongelmapelaamiseen (myös digipelaaminen) liittyvät riskit ja haitat ja osaa ottaa ne puheeksi sekä tarjota tukea/ ohjata tuen piiriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tiedon jakaminen eri tavoin eri-ikäisille, avoin muutosta motivoiva keskusteluilmapiiri -Päihteistä puhuminen vanhempainilloissa Juteltasko-päihdetunnit sekä vanhempainilta 4-5-luokalle keväällä 2021. (hyvinvointisuunnittelija ja kuraattori) Kouluun on koulutettu Ehyt ry:n oppien mukaiset Nuuska-agentit. Toimintaa jatketaan 2021. Koulutetaan uudet nuuska-agentit keväällä 2021. Nuuska-agentit (nykyiset) menevät esittämään toimintaansa 2021 toukokuussa Helsinkiin valtakunnallisille Päihdepäiville.</p>		<p>kampanjointiin Selvin päin kesään-kampanjaa sekä osallistuttiin Kansainväliseen tupakattomaan päivään 31.5. jakamalla päivän aikana paljon eri somealustoilla tietoa tupakoinnin terveysriskeistä sekä tupakoinnin lopettamiseen liittyen. Ehkäisevän päihdetyön viikolla (45) pidettiin yläkoululaisille teemapäivä liittyen päihteisiin sekä tarjosimme vaalalaisille vanhemmille, isovanhemmille, lasten- ja nuorten kanssa työskenteleville sekä aiheesta muuten kiinnostuneille mahdollisuuden tulla kuuntelemaan LL, Lastenpsykiatri, nuorisolääkäri, asiantuntijalääkäri, tietokirjailija, kouluttaja, sertifioitu EMDR-terapeutti Raisa Cacciatoren Iloa vanhemmuuteen, työkaluja arkeen teamsesitystä. Esitys lähetettiin myöhemmin myös wilmassa kaikille vanhemmille. Somessa on jaettu säännöllisesti eri kanavilla päihdeasiaa eri kohderyhmille (päihteet, rahapelaaminen, digipeliriippuvuus, huomioiden läheisetkin), erityisesti itseohtomateriaalia, tietoa erilaisista auttavista</p>
--	--	---

<p>PAKKA-toimintamallin (alaikäisille alkoholin ja tupakan välittämisen ehkäisy) käynnistäminen Vaalassa</p> <p>EPT-kampanjat 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ennalta ehkäisevän päihdetyön eli EPT-viikkoon vko 45 osallistuminen 2021 syksyllä. - Anna lapselle raitis-joulu -Tipaton tammikuu (lapset ja nuoret kohdistuen vanhempiin) -Selvänä kesään-kampanja -peliviikko <p>lisää kampanjoita löytyy ept-suunnitelmasta</p> <ul style="list-style-type: none"> -Energiajuomiin ja alkoholittomaan siideriin liittyvä kampanja; ei myyntiä alle 15-vuotiaille. <p>Matalan kynnyksen päihdepalvelut ovat saatavissa ja palveluiden ohjaus toimii. Palvelut näkyviksi.</p> <p>Luodaan matalan kynnyksen monialainen työryhmä, jonka avulla pystytään auttamaan ko. ongelmista kärsiviä (vrt. varhaiskasvatuksen LATU-ryhmä).</p> <p>Tiedotetaan erilaisista tukea antavista tahoista, palveluista sekä valtakunnallisista vertaisryhmistä joita internetissä.</p> <p>Oma-apu- tiedon ja lähteiden suunnitelmallinen, motivoiva jakaminen eri lähteissä.</p> <p>Erilaisten ehkäisevän päihdetyön työvälineiden käyttöönotto.</p>		<p>tahoista ja ryhmistä, joihin voi osallistua etänä. Järjestöjä sekä kuntalaisia on somessa tiedotettu ja suositeltu käymään Ehyt ry:n ilmainen Ensihuolikuutus. Uudet Nuuska-agentit aloittivat keväällä ja ovat kiertäneet luokissa. Päihdepäivien 2021 ohjelman muututtua, Nuuska-agenttien osuus jäikin pois.</p> <p>Syyskuulla on pidettu Juteltasko-päihdetunnit sekä -vanhempainilta 6. luokalle.</p> <p>NikotiiniPakka-hankkeelle haetaan uudestaan rahoitusta, Vaala mukana hankkeessa.</p> <p>Vaalan nuuska-agenttitoimintaa esitelty THL:n toimesta Päihdepäivillä.</p> <p>Koulunuorisotyöntekijä on pitänyt koululla tunteja ja tietoisukuja päihtheisiin liittyen.</p> <p>Nuorisotyön kyläpartiointi.</p>
---	--	---

	Kampanja alkoholin, huumeiden välittämisestä ja myynnistä alaikäisille. + EHYT ry Nuorisotyössä, koululla ja koko kunnassa hyödynnetään mm. Ehyt ry:n tarjoamia koulutuksia monipuolisesti.		
	Väkivallan / perheväkivallan ehkäisytyö Osaamisen lisääminen: Koulutusta, jotta varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilöstöllä on hyvät valmiudet tunnistaa ja auttaa perheväkivallasta kärsiviä lapsia ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnalla tulee olla perustietoa lähisuhde- ja perheväkivallasta ilmiönä, väkivallan vaikutuksista hyvinvointiin ja terveyteen sekä väkivallan uhrin kohtaamisesta. -kunnan asukkaat tietävät mistä apua voi hakea eli tiedon jakaminen.	Hyvinvointiosasto Koulu Kunnan omat kutsut asiiantuntijat, kuten koulupsykologi, kuraattori, nuorisotyöntekijä Ulkopuoliset luennoitsijat Kaupat Oulunkaari, POPSote	Osallistuttu PSAVI:n Miepäväki-työryhmän kehittämispalaveriin, joissa suunnitellaan koasioita Pohjois-Pohjanmaan alueella. Jaettu säännöllisesti erisomekanavissa tietoa ja auttavien tahojen yhteystietoja. Ohjattu avuntarpeessa olevia kuntalaisia eteenpäin.
Nuoret kesätöihin	kesäsetelityöllistäminen	hyvinvointipalvelut Vaalan 4H Kunnan eri hallintokunnat Yritykset ja järjestöt	Kaikki kesätöitä hakeneet nuoret pystyttiin työllistämään.

Aikuisväestö / työikäiset

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Tilinpäätös 2021
Työttömyyden ehkäisy ja työttömyyskierteen katkaisu	Ohjaamo-toiminnan käynnistämisen mahdollisuuksien	Hyvinvointipalvelut työllistämistiimi	Ohjaamotoimintaa on selvitetty ja kartoitetaan mikä taho alkaa sitä

<p>selvittäminen: palveluohjauksen kehittäminen. kaikkien työkäisten Ohjaamo-toiminnan selvittäminen?</p>	<p>Oulunkaari, POPSote</p>	<p>toteuttamaan. Kehittämistä jatketaan v 2022</p>
<p>Kyläyhdistykset työllistäjinä. Kyläyhdistystoimijoiden kouluttaminen ohjaajiksi selvitetään. Kyläyhdistysten yhteisen työvoimapolitiittisen hankkeen mahdollisuuksien selvittäminen</p>	<p>Kyläkierrokset kyläyhdistysten ja yritysten yhteistyö</p>	<p>Kyläyhdistyksiä on tullut työllistämistoimintaan kaksi lisää eli Pelson kyläyhdistys ja Vaalan Toiminta-apu. Neittävän kyläyhdistys jatkaa toimintaa entiseen tapaan. Työtä hyvässä seurassa - hanke on auttanut työllistämisen aloittavia yhdistyksiä.</p>
<p>Oppisopimuskoulutuksen edistäminen. Palkkatuki. Työkokeilu. Koulutukseen ohjaus. VERTY -hankkeen toimenpiteet Lähde -hankkeen toimenpiteet</p>	<p>Hyvinvointiosast o ja hallinto- osasto, VERTY- hanke, Lähde- hanke, hyvinvointipalve lut ja kansalaisopisto</p>	<p>Hankeraportit. Verty-hanke tukee toiminnallaan työttömien hyvinvointia sekä parantaa heidän työ- ja toimintakykyään. Palaute Vertyn toiminnasta on ollut myönteistä. Oppisopimuskoulutukses sa palkkatuella vuoden aikana on ollut kolme. Palkkatukityöllistäminen jatkunut kunnan ja Oulunkaaren kuntayhtymän kanssa sekä yhdistysten kanssa. Työkokeilussa yrityksessä ollut kaksi sekä kaksi yritystä on palkannut työntekijän palkkatuella.</p>
<p>Avoimet työpaikat ja työnhakijat kohtaavat. Yritysten ja kunnan välinen yhteistyö. Työtä hyvässä seurassa - PoPLi:n hanke VERTY -hanke</p>		<p>Avoimet työpaikat ja työttömät ei kohtaa. Ammatillinen koulutus puuttuu siihen työtehtävään mikä avoinna tai sitä ei ole ollenkaan tai koulutus on vanhentunut. Osatyökykyisten määrä on lisääntynyt. Yritysten ja kunnan yhteistyö on</p>

			vähäinen.
	Mestari-kisälli -mallin käyttöön ottaminen	Kunnan työllisyystiimi kyläyhdistykset	Mestari - kisälli - mallia ei ole käytetty.
Työttömän hyvinvoinnin lisääminen ja työllisyysmahdollisuuksien parantaminen	Kuntouttava työtoiminta. Yksilövalmennus. Työvalmennuksen (nuoret, aikuiset) kehittäminen. Verty-hankkeen tavoitteiden eteenpäin vieminen.	Työkykyä ja hyvinvointia luonnosta -hanke (2017-2020) Yksilövalmentajan ja sosiaalihoajaan yhteistyön tiivistäminen Hyvinvointipalvelut ja kansalaisopisto (liikunta ja kulttuuri) Kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja. Verty-hankkeen henkilöstö ja kehittäjäasiakkait	Kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty Valmennuspaja Lokissa. Yksilövalmentajan ja työvalmentajan ja kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan sekä sosiaalihoajaan yhteistyö on tiivistä. Verty-hanke on toteuttanut hankesuunnitelman mukaista toimintaa, mm. kehittäjäasiakasvalmennuksen kävi keväällä 6 hankkeen asiakasta. Valmennus järjestettiin yhdessä POSKE:n kanssa.
	Osallisuuden vahvistaminen: · Tiedottaminen eri osallisuuden mahdollisuuksista · Meidän Vaala-tilaisuudet · Työikäiset verkoston toiminta Kunta olemme me -hankeyhteistyö Maaseudun Sivistysliiton kanssa: hankkeen toimenpiteet suunnitellaan 2021 hankerahoituksen varmistuttua		Työikäisten verkosto on kevään aikana työstänyt vaalalaisen työikäisen tuen polkua. Tuen polku huomioi myös työikäisen perheen. Tuen polku tekee näkyväksi kunnan, Oulunkaaren, yhdistysten, seurakunnan ja mahdollisten muiden toimijoiden toimintoja ja palveluita Kunta olemme me -hanke ja hankkeen palvelumuotoilija tuottavat suunnitelmaa torin alueen kehittämiseen, osallistettu nuoria, päiväkotiryhmää

			ja kuntalaisia.
	Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksien jatkaminen. Psykiatrisen sairaanhoitajan palveluiden näkyväksitekeminen TYP -toiminta Vertaistervarit hankeyhteistyö yhdistysten toimijoiden elintapaohjausneuvonnan kehittämiseksi	Oulunkaaren kuntyhtymä	Pitkäaikaistyöttömyyden terveystarkastukset jatkuvat normaalisti. Psykiatrisen sairaanhoitajien palvelut ovat toimineet hyvin. TYP-toiminta jatkuu suunnitelmien mukaan. Vaalassa on saatu yksi vertaisohjaaja, haasteita saada vertaisohjaajia koulutettavaksi.
Yrittäjyyden edistäminen olemassa olevien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen	Kohtaamispaikkatoiminnan selvittäminen -Kahvilakulttuurin edistäminen		Kohtaamispaikkatoiminta päästään aloittamaan senioreista lokakuulla, mutta sopivien tilojen löydyttyä toimintaa laajennetaan kaikenikäisiin.
	Yrittäjien välisen yhteistyön kehittäminen. Geopark-yritysyhteistyön kehittäminen: - matkailukehittämissuunnitelman toteuttaminen - GEOPARK -kurssi kansalaisopistoon Kotiseututuntemuksen lisääminen. Retkeilypaikat merkitty.	Elinkeinopalvelu Säräisniemen museo- ja kotiseutuyhdistys	Säräisniemen museo- ja kotiseutuyhdistys suunnittelee toimintavastuun ja avustukselle toimenpiteitä
	Kunnan strategian mukaisesti		
Päihteiden käytön vähentäminen	Ohjaamopalveluiden selvittäminen	Oulunkaari Hallinto-osasto Hyvinvointiosasto	Ohjaamopalveluita on selvitetty vuoden aikana.
	Kuntalaisten kutsuminen mukaan harrastuksiin.	Järjestöt, yksityiset	Kesällä tulossa tutustumispäiviä eri

<p>- uusille kuntalaisille tervetulo-kirje</p>	<p>henkilöt, vapaa-ajan asukkaat, kulttuurikummit ja liikuntakaveritoiminta Hyvinvointipalvelut</p>	<p>lajeihin, joita Vaalassa mahdollista harrastaa.</p>
<p>Päihteiden ongelmakäytön varhainen tunnistaminen ja siihen puuttuminen.</p>	<p>Neuvola, varhaiskasvatus (Lapset puheeksi-menettelmä), koulu, sosiaalityö. Tiivis yhteistyö.</p>	
<p>Matalan kynnyksen päihdepalvelut ovat saatavissa ja palveluiden ohjaus toimii. Vaalan ehkäisevän päihdetyön ohjelman mukaiset toimet otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana mm. OSAAMISEN LISÄÄMINEN: -koulutusta päihteiden käytön tunnistamisesta sekä puheeksi ottamisesta kaikille ehkäisevää päihdetyötä työikäisten kanssa työskenteleville ammattilaisille sekä julkisen toimijoille, sekä työnantajille, että mahdollisimman moni kunnassa tunnistaa päihteisiin ja ongelmapelaamiseen (myös digipelaaminen) liittyvät riskit ja haitat ja osaa ottaa ne puheeksi sekä tarjota tukea/ ohjata tuen piiriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. -tiedon jakaminen eri tavoin eri-ikäisille, avoin muutosta</p>	<p>Vaalan kunta, hyvinvointiosasto, Oulunkaari, POPSote</p>	<p>Oulunkaaren päihdetyöntekijä aloitti toukokuussa 2021. Huhtikuussa 2021 aloitti toimintansa Oulunkaaren alueiden EPT-työryhmä, jossa Vaala mukana. Oman valmiin EPT-ohjelmamme mukaisesti kampanjoitiin erilaisilla teemoilla kuten tipaton tammkuu ja anna lapselle raitis joulukuusi. Somessa on jaettu säännöllisesti eri kanavilla päihdeasiaa eri kohderyhmille (päihteet, rahapelaaminen, digipeliriippuvuus, huomioiden läheisetkin), erityisesti itsehoitomateriaalia, tietoa erilaisista auttavista tahoista ja ryhmistä, joihin voi osallistua etänä. Järjestöjä sekä kuntalaisia on somessa tiedotettu ja suositeltu käymään Ehyt ry:n ilmainen Ensihuolikuuluus.</p>

	<p>motivoiva keskusteluilmapiiri EPT-kampanjat 2021: -Ennalta ehkäisevän päihdetyön eli EPT- viikkoon vko 45 2021 syksyllä. - Anna lapselle raitis-joulu -Tipaton tammikuu -peliviikko lisää kampanjoita löytyy ept-suunnitelmasta -alaikäisille alkoholin ja nikotiintuotteiden välittämisestä kampanjointi! Koko kunnassa hyödynnetään mm. Ehyt ry:n tarjoamia koulutuksia monipuolisesti. Tiedotetaan erilaisista tukea antavista tahoista, palveluista sekä valtakunnallisista vertaisryhmistä joita internetissä. Oma-apu- tiedon ja lähteiden suunnitelmallinen, motivoiva jakaminen eri lähteissä. Väkivallan / perheväkivallan ehkäisytyö Osaamisen lisääminen ammattilaisten kouluttamisella: lisätään valmiuksia tunnistaa ja auttaa. Tehdään näkyväksi auttamis- ja tukimuotoja.</p>		<p>Osallistuttu PSAVI:n Miepäväki-työryhmän kehittämispalaveriin, joissa suunnitellaan lähisuhde ja perheväkivallan ehkäisyyn liittyviä asioita Pohjois-Pohjanmaan alueella. Jaettu säännöllisesti eri somekanavissa tietoa ja auttavien tahojen yhteystietoja. Ohjattu avuntarpeessa olevia kuntalaisia eteenpäin.</p>
<p>Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä</p>	<p>Erätoiminnan, harrastustoiminnan ja luontomahdollisuuksien hyödyntämisen kehittäminen, ammuntaharrastuksen kehittäminen. Moottorikelkkaurat kuntoon! Harrastusmahdollisuuksien kartoittaminen ja näkyväksi</p>	<p>Oulujokivarren ampujat, metsästysseurat Vaaan kehitysvammaist en tuki ry</p>	<p>Oulujokivarren ampujien kanssa toteutettiin eri aseharrastusmahdollisuu ksiin tutustumista. Kirjastolle hankittu uusia liikuntavälineitä lainattavaksi.</p>

	<p>tekeminen kunnan uusiutuville nettisivuille. Avoimet ovet Alatalolle: kannustetaan järjestämään avoimien ovien päivä harrastusmahdollisuuksia tarjoaville tahoille Erityisryhmien huomioiminen harrastustoiminnoissa. Kirjaston harrastusmahdollisuuksien näkyville tekeminen: urheiluvälinelainaus, olokolo, näyttelyt, työpajat</p>		<p>Nettisivujen uudistaminen työn alla</p> <p>Toimijat tutuksi päivä toteutettiin lokakuussa kirjastossa. Liikuntapalvelut esillä kirjaston toimijat- tutuksi päivässä. Somessa tiedotettu eri harrastusmahdollisuuksista.</p>
	<p>Kansalaisopiston kurssitarjonnan pitäminen monipuolisena myös sivukylillä.</p>	<p>Kunta, Kansalaisopisto</p>	<p>Kansalaisopistolla on kattava ja monipuolinen kurssitarjonta lukuvuodelle 2021-2022. Toteutuneita kursseja 113, joissa on käynyt 748 osallistujaa ja tunteja on käytetty 2193.</p>
	<p>Whatsapp-ryhmien perustaminen: kimpakyytien organisointi harrastuksiin pääsemiseksi.</p>	<p>Kyläyhdistykset ja urheiluseurat</p>	<p>Ei ole toteutunut</p>

Senioriväestö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho resurssit	Tilinpäätös 2021
Voimavarana varhaisseiorit	<p>Senioreiden jumpparyhmät, uintiretket ja kuntosalipalvelut. Voimaa vanhuuteen toiminnot Säräisniemellä jumppatiistaisin. Selvitetään mahdollisuutta järjestää alakoululaisten kerho, jossa Seniorikamarin lukuhetkiä kokeiltaisiin. Seurakunnan hartaushetki välitetään AC-laitteilla ikäihmisille. Uintitekniikan opetus, selvitetään mahdollisuutta?!</p>	Hyvinvointikoordinaattori, Rokuan kylpylä, Vaalan fysioterapia, Yhdistykset	<p>Seniorien kuntosalivuoroa toteutettu koronarajoitusten puitteissa. Uintiretkiä ei ole koronasta johtuen voitu järjestää keväällä, mutta syksyllä ryhmät jälleen alkoivat. Toteutettiin ikäihmisten luontoliikuntarata. Voimaa vanhuuteen - ohjelman puitteissa kuvattiin ikäihmisten liikuntavideoita, joita on julkaistu kunnan facebookissa ja nettisivuilla. Hankittu kirjastolle kaksi voimareppua, joita järjestöt voivat lainata omiin liikuntatapahtumiinsa.</p>
	<p>Aktiivinen eläkeläis- ja erityisjärjestöjen toiminta.</p>		<p>Meidän Vaala- järjestöiltä elokuussa. Yhteistyössä ikäihmisten järjestöjen kanssa toteutettiin ikäihmisten liikuntapäivä syyskuussa.</p>
Terve ja hyvinvoiva vanhusväestö	<p>Mahdollisuus terveelliseen ruokailuun edullisesti oppilasravintola Sapuskassa. Tehostetaan tämän mahdollisuuden tiedottamista! Kotipalvelun ateriatsuosistusten mukaiset Ylijäämäruoan jakelumahdollisuus selvitetään.</p>	Ruokapalvelut, järjestöt	<p>Ruokailu ei ole ollut mahdollista koronan vuoksi</p>
	<p>Kultaisen iän kotikäynnit Kahvikaveri ja kahvikamari -toiminta Koulutuksiin osallistuminen yhdessä-</p>		<p>Järjestöt (kartoitetaan järjestöt, jotka sitoutuvat) yhteistyössä kunnan ja vanhuspalvelujen kanssa</p>

<p>koordinointi sivuston kautta Liikuntaa yhdessä, tiedottaminen seuratoimintapalstalla, infotv:t, FB-sivut ja ryhmät Mökkiläisten huomioiminen tiedottamisessa esteettömät nettisivut, tapahtumakalenterin helppokäyttöisyys Seurakunnan kahvikamari, kotikäynnit ja syntymäpäiväjuhlat ikäihmisille Järjestöjen ja yritysten esittelypäivä senioreille</p>	<p>Seurakunta</p>	<p>loppuvuonna.</p>
<p>Kulttuuritapahtumat ja retket Seurakunnan retket, leiri/ konsertit/ laulajaiset Kuorojen kevätlaulajaiset Seurakunnan kerhot kuntakeskuksessa, Pelsolla sekä Manamansalossa Pyritään aktiiviseen tiedottamiseen kaikista tapahtumista!</p>	<p>Hyvinvointipalvelut ja järjestöt seurakunta, kansalaisopisto</p>	<p>Koronan vuoksi seurakuntakerhoa ei pidetty kuin toukokuussa Vaalassa. Kerhot aloittivat toimintansa syksyllä normaalisti. Seurakuntaretki toteutettiin syksyllä kotiseuturetkenä.</p>
<p>Veteraanien yhteiset kahvitukset kerran kuukaudessa (myös avustajat kutsuttuja) ja tervehdyskäynnit veteraanien luona.</p>	<p>Lions Club Vaala Vaaanrintamaveteraanit</p>	
<p>Yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston sekä muiden järjestöjen</p>	<p>kunta, yritykset järjestöt,</p>	<p>Esteettömyyskierrros on tehty - johtopäätökset lähetetty edelleen tekniselle osastolle</p>

	<p>kanssa selvitetään eri luontoreittien ja julkisten kohteiden estettämyysasiat. Toimenpiteet estettämyyden edistämiseksi suunnitellaan. Penkit kylänraitille Selvitellään kauppojen kanssa rollaattorilla tai pyörätuolilla liikkuvien ikäihmisten kauppa-asiointiin helpottamista. Onko esimerkiksi seniorikärryjen hankkiminen mahdollista?</p>	<p>Kotiapua sivukylille: kylätalkkaritoiminnan selvittäminen Hyvinvointipalvelut, työllisyyspalvelut, Neittävän kyläyhdistys</p>	
	<p>Löytävän seniorityön suunnittelun käynnistäminen sekä toimintojen toteuttaminen</p>	<p>Hyvinvointiosasto</p>	<p>Ikäihmisten verkoston kanssa aloitettu löytävän seniorityön suunnitteleminen. Hyvinvointisuunnittelija ja srk diakoni osallistuivat Valli.fi:n Etsivän vanhustyön verkostokeskuksen mentoriohjelmaan (vuoden 2021 ajan), jossa kehitettiin omaa mallia asiantuntijoiden ohjauksessa. Jatkossa löytävää seniorityötä on kehittämässä myös vanhus- ja vammaisneuvosto. Kevään aikana toimi kaksi puhelinrinkiä, joista saatu palaute oli sekä ohjaajilta että osallistujilta positiivista. Syyskuussa alkanut kolmas puhelinrinki jatkuu vuonna 2022. Uusia vapaaehtoisia rinkien ohjaajia on etsitty mm. someilmoituksilla. Vuodenvaihteessa tehtyä toimijakartoitusta hyödyntäen on hyvinvointisuunnittelija ollut senioreiden tavoitettavissa puhelimitse arkipäivisin ja voinut välittää heille tarvittaessa apua/tukea kotona asumisen mahdollistamiseksi.</p> <p>Osallistuttiin taloudellisen hyvinvoinnin puheeksiottaminen</p>

		ikäihmisillä-mallin pilotointiin (Popsote) sekä aloitettiin kehittämään ikäihmisille Vaalaseteliä, jolla he voivat maksaa kodin ylläpitotyöstä.
Kohtaamispaikkatoiminnan mahdollisuuksien selvittäminen kaikenikäisille	Hyvinvointipalvelut, tekninen osasto, yhdistykset	Teamsissa tapahtuvaa kohtaamispaikkatoimintakokeilua "Ikäihmisten viikon hetki" senioreille kokeiltiin keväällä 2021 seurakunnan diakoniatyön kanssa. Kohtaamispaikkatoimintaa on suunniteltu srk, eri yhdistysten, vanhus- ja vammaisneuvoston ja ikäihmisten verkoston kanssa. Toiminta päästiin aloittamaan syksyllä ja kokoontumisia oli Veneheitossa, Suutarinkylällä sekä keskustassa. Kohtaamispaikkatoimintaan saivat tulla mukaan kaikenikäiset.
Kotiapua sivukylille: kylätalkkaritoiminnan selvittäminen. Otakantaa.fi kyselyssä esiinnousseiden ikäihmisten kotona pärjäämisen tuen ja kodin ylläpitotöiden järjestämisen selvittäminen		Vuonna 2016 toteutettu toimijakartoitus uusittiin 2021 tammikuussa
Voimaa vanhuuteen mentorointiohjelma. Pyritään edistämään ikäihmisten yli 75-vuotiaiden kotona asumista erilaisin liikunnallisin koulutuksin ja menetelmin.	Hyvinvointipalvelut, Voimaa vanhuuteen, sopimuskumppanit	Voimaa vanhuuteen ohjelman puitteissa toteutettu mm. jumppaohjeiden kotiin jakaminen kotihoidon kautta, maksuton kuntosalivuoro senioreille sekä omatoiminen luontoliikuntapolku. Lisäksi kuvattiin jumppavideoita vertaisohjaajien ohjaamina, joita on julkaistu kunnan Facebook-sivuilla ja nettisivuilla. Syksyille on tulossa iso kokopäivän kestävä ikäihmisten liikuntapäivä, jossa pääsee kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja. Päivän aikana toteutetaan myös ravitsemukseen,

		liikuntaan ja aivoterveysteen liittyviä luentoja.
Ilmaiset salivuorot ohjattuun liikuntaan eläkeikäisille.	Kunnanhallituksen päätös Kunnan liikuntatilat (urheilutalo, koulu, Amppari)	Maksuttomat vuorot käytössä.
Tehdään näkyviksi erilaiset harrastusmahdollisuudet.	Kansalaisopisto, hyvinvointipalvelut, järjestöt	Nettisivujen kehittämyön yhteydessä pyritään tekemään erilaiset harrastusmahdollisuudet näkyviksi. Kesällä järjestettiin lajikokeiluja erilaisiin "vaalallisiin" harrastuksiin, kuten ammunta, frisbeegolf, suunnistus, parkour jne. Vanhusten viikolla järjestettiin yhteistyössä seurakunnan ja yhdistysten kanssa kirjastolla "Toimijat tutuksi tapahtuma".
Seurakunnan hartaushetket laitoksissa.	seurakunta	Hartaushetkiä laitoksissa pidettiin rajoitusten salliessa vierailut.
Vanhuksille tilanteeseen sopiva hoiva ja hoito	Hyödynnetään teknologiaa osana turvallista kotona asumista. Seurataan ja arvioidaan aktiivisesti uusia teknologisia mahdollisuuksia. Videovälitteinen kotihoito vakiintuu ja toiminta laajenee. Asumisyksiköt ovat toiminnallisia ja yhteisöllisiä koteja. Ikäihmisiä tiedotetaan kodin muutostöiden mahdollisuuksista sekä muista ikäihmisille kuuluvista etuuksista. Selvitetään millaisia mahdollisuuksia on saada tukea liikkumiseen – esimerkiksi kolmipyörä?	Oulunkaaren verkkosivut toimivat ja opastavat, puhelinnumerot helposti löydettävissä kuntakohtaisesti.
	Oulunkaari	

			somessa on tiedotettu senioreille (tai heidän omaisilleen), miten voi hakea korjausneuvontaa.
	Palvelutarpeenarviointilain edellyttämällä tavalla. Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuositus toteutuu. Palvelut tuotetaan ensisijaisesti kotiin.	Oulunkaari	
	Ikäihmiset tarvitsevat lisätietoa turvapuhelimen toiminnan periaatteista	Oulunkaari	
Turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö	Kylätyöntekijän palvelujen laajentaminen kunnan alueelle. Selvitetään kyläyhdistysten mahdollisuutta koordinoida toimintaa.	Kokoyhdistykset, kunnan johtoryhmä ja hyvinvointijohtaja kuntouttava työtoiminta	Koronarajoitusten vuoksi selvitystyötä on siirretty - Vaalan Toiminta-apu ry järjestää toimintaa yhdistyksensä puitteissa
	Paloturvallisuus Käynnistetään turvallisuussuunnitelman laatiminen ja liittämisen osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.	Järjestöt, vanhus- ja vammaisneuvosto, Kainuun pelastuslaitos, SPEK kyläyhdistykset	Käynnistetty, turvallisuussuunnittelua tehdään osana laajaa hyvinvointikertomustyötä
	Vanhusten liikenneturvallisuus: liikenneluotsi toiminnan edistäminen Pyöräilykypärä- ja heijastinkampanja	Järjestöt, vanhus- vammaisneuvosto, Oulun poliisi	Pyöräilyyn ja kypärän käyttöön suunnattu kampanja toteutettu. Syksyllä toteutetaan "Pysy pystyssä- kampanja". ja heijastinkampanja.
	Varhaiskasvatukset IP-kerhotoiminnan ja	Hyvinvointiosasto ja varhaiskasvatus	Ei ole voitu toteuttaa

<p>ikäihmisten kerhotoiminnan yhteiset hetket/toiminnan yhdistäminen.</p>			
<p>Toimintaohjeet huijareiden varalle.</p>		<p>Järjestöt, vanhus- ja vammaisneuvosto, Oulun poliisi</p>	<p>Jaettu säännöllisesti somessa tietoa mm. Mummonmarkan vartijat-hankkeelta. Mummonmarkan vartijat on Turvallisen vanhuuden puolesta - Suvanto ry:n hanke, jolla pyritään lisäämään ikäihmisten tietoisuutta taloudellisesta kaltoinkohtelusta, petoksista ja huijauksista sekä niiltä suojautumisesta. Hanke toimii valtakunnallisesti vuosina 2018-2021 rahoittajanaan STEA.</p>
<p>Väkivallan / perheväkivallan ehkäisytyö Osaamisen lisääminen: Koulutusta, jonka tavoitteena, että ikäihmisten kanssa toimivilla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnalla tulee olla valmiudet tunnistaa väkivaltaa kohdanneet ikäihmiset, perustietoa lähisuhde- ja perheväkivallasta ilmiönä, väkivallan vaikutuksista hyvinvointiin ja terveyteen sekä väkivallan uhrin kohtaamiseen ja auttamiseen. -kunnan asukkaat tietävät mistä apua voi hakea eli tiedon jakaminen.</p>		<p>Oulunkaari, POPSote, hyvinvointiosasto</p>	<p>Osallistuttu PSAVI:n Miepäväkityöryhmän kehittämispalaveriin, joissa suunnitellaan lähisuhde ja perheväkivallan ehkäisyyn liittyviä asioita Pohjois-Pohjanmaan alueella. Jaettu säännöllisesti eri somekanavissa tietoa ja auttavien tahojen yhteystietoja. Ohjattu avuntarpeessa olevia kuntalaisia eteenpäin.</p>
<p>Vanhuksille mielekäs elämä kotona</p>	<p>Ruokapalvelut kotihoidon tukipalveluna niitä tarvitseville.</p>	<p>Kunta, Oulunkaari</p>	

<p>Päivätoiminta on suunnitelmallista ja kuntouttavaa. Päivätoimintaa toteutetaan kokopäiväisesti yhtenä päivänä viikossa.</p>		
<p>Digitaaliset palvelut osaksi vanhusten mielekästä elämää kotona. Selvitetään miten saadaan nuoret mukaan auttamaan ikäihmisiä digitaalisten palveluiden oppimisessa</p>	<p>Kunta, Oulunkaari, järjestöt</p>	
<p>Omaishoito toteutuu optimaalisesti tukien kotona asumista. Omaishoitajien jaksamista tuetaan. Organisoidaan ja tiedotetaan omaishoitajien vapaa- mahdollisuuksista. Selvitellään omaishoitajien muuta jaksamisen tukea. Yhdistykset kokoavat omaishoitoon ja muihin ikäihmisten asioihin liittyviä epäkohtia yhteistyössä kunnan ja Oulunkaaren kanssa järjestetään tilaisuus, jossa näihin kysymyksiin vastataan. Omaishoitajien hyvinvointikäynnit toteutetaan suunnitellusti niitä haluaville. Seurakunnan omaishoitajien kerho, kirkkopyhät</p>	<p>Oulunkaari, kunta, Vaalan seurakunta järjestöt</p>	<p>Omaishoitajien kerhotoiminta on loppunut vähäisen kävijämäärän vuoksi. Kirkkopyhä on syksyllä.</p>
<p>Sosiaali- ja terveysministeriön</p>	<p>Oulunkaari, omaiset, sosiaali- ja</p>	

	laatusuositus toteutuu ja vanhuspalvelulain 14 § mukaisesti palvelut tulee tuottaa ensisijaisesti kotiin ja arkiympäristöön yhteistyössä verkoston kanssa.	terveyspalvelut, vapaaehtoistyö (yksityiset ja järjestöt)	
	Senioripisteen toiminnasta tiedotetaan riittävästi ja toimintaa kehitetään.	Oulunkaari	Senioripisteestä jaettu tiedotteita ilmoitustauluille pitkin kylää sekä mainostettu Facebookissa. Myös kotihoidon Facebook kertoo ajankohtaista asiaa sekä ohjeistuksia erilaisiin tilanteisiin
Teknologian ja sähköisen maailman tuominen lähelle ikäihmistä	Matalan kynnyksen koulutukset senioreille. Digikummitoiminnan näkyväksi tekeminen Digitaaliset palvelut osaksi vanhusten mielekästä elämää kotona.	Kansalaisopisto, kirjasto Oulunkaari, kunta, järjestöt	Oulunkaaren digi- sekä omaishoidon vastaava Ulla Hamari tehnyt työtään näkyväksi
	Yhteispalvelupiste toimii kunnantalolla ja sieltä saa apua ja ohjausta palveluihin. KELAN lomakkeiden täyttövun organisoinnin selvittäminen	Kunnan keskushallinto, sopimuskumppanit yhteispalvelussa Hyvinvointipalvelut	Yhteispalvelupiste toimii kunnantalolla ja sieltä saa apua ja ohjausta palveluihin.
	Kirjasto on yhä enemmän kansalaisten tietopiste, josta saa käytännön apua teknologian käyttöön.	Kirjasto	Kirjaston toimintaan on vaikuttanut merkittävästi remontti ja koronarajoitukset
	Vaalan ehkäisevän päihdetyön ohjelman mukaiset toimet otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana mm. OSAAMISEN LISÄÄMINEN: Koulutusta päihteiden käytön tunnistamisesta sekä puheeksi ottamisesta kaikille ehkäisevää päihdetyötä tekeville tahoille, kuten	hyvinvointiosasto, hyvinvointisuunnittelija, oulunkaari	Oulunkaaren päihdetyöntekijä aloitti toukokuussa 2021. Huhtikuussa 2021 aloitti toimintansa Oulunkaaren alueiden EPT-työryhmä, jossa Vaala mukana. Oman valmiin EPT-ohjelmamme mukaisesti kampanjoitiin ja osallistuttiin valtakunnallisiin kampanjoihin kuten Tipaton tammikuu. Somessa on jaettu säännöllisesti eri kanavilla päihdeasiaa eri kohderyhmille (päihdeet,

<p>seniori-ikäisten parissa työskenteleville ammattilaisille sekä julkisen että kolmannen sektorin toimijoille, että mahdollisimman moni kunnassa tunnistaa päihteisiin ja rahapelipelaamiseen liittyvät riskit ja haitat ja osaa ottaa ne puheeksi sekä tarjota tukea/ ohjata tuen piiriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.</p> <p>Tiedon jakaminen eri tavoin eri-ikäisille, avoin muutosta motivoiva keskusteluilmapiiri</p> <p>-Päihteistä puhuminen eri tilaisuuksissa , infoiskut</p> <p>Vaalassa</p> <p>EPT-kampanjat 2021:</p> <p>-Ennalta ehkäisevän päihdetyön eli EPT-viikkoon vko 45 osallistuminen 2021 syksyllä.</p> <p>- Anna lapsenlapselle raitis-joulu</p> <p>-Tipaton tammikuu lisää kampanjoita löytyy ept-suunnitelmasta</p> <p>-koko kunnassa hyödynnetään mm. Ehyt ry:n tarjoamia koulutuksia monipuolisesti.</p> <p>Tiedotetaan erilaisista tukea antavista tahoista, palveluista sekä valtakunnallisista vertaisryhmistä joita internetissä.</p> <p>Oma-apu- tiedon ja lähteiden</p>		<p>rahapelaaminen, digipeliriippuvuus, huomioiden läheisetkin), erityisesti itsehoitomateriaalia, tietoa erilaisista auttavista tahoista ja ryhmistä, joihin voi osallistua etänä. Järjestöjä sekä kuntalaisia on somessa tiedotettu ja suositeltu käymään Ehyt ry:n ilmainen Ensihuoli-koulutus.</p> <p>Yli 65-vuotiaiden alkoholinkäytön riskirajat ovat matalammat kuin työikäisten ja tästä on tiedotettu somekanavissa säännöllisesti.</p>
--	--	---

suunnitelmallinen, motivoiva jakaminen eri lähteissä.		
---	--	--

15. VUODEN 2021 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

VAALAN KUNTA

Vaalassa 29.3..2022

Esa Karjalainen, pj

Osmo Mustonen, 1. vpj

Aino Leinonen 2. vpj

Jarkko Haataja

Maarit Hiltunen

Jenna Leinonen

Reijo Virkkunen

Miira Raiskila, kunnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti.

Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu kertomus tänään.

Vaalassa 22.4.2022

KPMG Oy Ab:

Antti Kääriäinen, JHT, KHT